

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 5. lipnja 2015.
(OR. en)

9593/15

LIMITE

COHOM 55
CFSP/PESC 211
CSDP/PSDC 319
FREMP 134
INF 108
JAI 425
RELEX 450

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Politički i sigurnosni odbor
Predmet:	Nacrt godišnjeg izvješća EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2014.

Za delegacije se u prilogu nalazi Nacrt godišnjeg izvješća EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2014., kako ga je 30. travnja 2015. finalizirala Radna skupina za ljudska prava (COHOM).

Sadržaj

Predgovor 11

Pregled	11
Provedba prioriteta EU-a u području ljudskih prava	14
Ljudska prava u svim vanjskim politikama	20
Demokracija i vladavina prava.....	22
Promicanje univerzalnosti, rad na multilateralnoj i regionalnoj razini	23

I. Ljudska prava i demokracija u politici EU-a 25

Uključenje ljudskih prava u sve procjene učinka	25
Partnerstvo s civilnim društvom (uključujući slobodu udruživanja i okupljanja).....	26
Redovna procjena provedbe	31

II. Promicanje univerzalnosti ljudskih prava 31

Univerzalno poštovanje	31
Kultura ljudskih prava i demokracije u vanjskom djelovanju EU-a.....	32

III. Provođenje usklađenih ciljeva politike na unutarnjoj i međunarodnoj razini 34

Učinkovita potpora demokraciji.....	34
Stalni kapacitet za ljudska prava i demokraciju u Vijeću EU-a.....	36
Postizanje veće usklađenosti politika.....	38
Poštovanje gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava	39

IV. Ljudska prava u svim vanjskim politikama i instrumentima EU-a 40

Kretanje prema pristupu razvojnoj suradnji temeljenom na pravima	40
Osiguravanje funkcioniranja trgovine na način koji doprinosi ljudskim pravima	42
Uvažavanje ljudskih prava u aktivnostima sprečavanja sukoba i upravljanja kriznim situacijama	44
Uključenje ljudskih prava u protuterorističke aktivnosti.....	47
Osiguravanje da se vanjska dimenzija rada u području slobode, sigurnosti i pravde temelji na ljudskim pravima	50
Osiguravanje promicanja ljudskih prava u vanjskoj dimenziji politike zapošljavanja i socijalne politike	54

V. Provođenje prioriteta EU-a u području ljudskih prava 57

Ukidanje smrtne kazne	57
Iskorjenjivanje mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja	60
Učinkovita potpora borcima za ljudska prava	62
Promicanje i zaštita prava djece	64
Zaštita prava žena i zaštita protiv rodno uvjetovanog nasilja.....	67
Usklađenost s međunarodnim humanitarnim pravom (MHP).....	72
Ostvarivanje ljudskih prava LGBTI osoba	76
Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja.....	77
Sloboda izražavanja na mreži i izvan mreže.....	80
Provedba vodećih načela UN-a o poduzetništvu i ljudskim pravima	83
Djelovanje pravosuđa	87
Odgovor na kršenja: osiguravanje odgovornosti	88
Promicanje poštovanja prava pripadnika manjina (uključujući sprečavanje rasizma i ksenofobije)	90
Unapređenje politike u vezi s autohtonim narodima.....	92
Ljudska prava osoba s invaliditetom.....	94
VI. Suradnja s bilateralnim partnerima 96	
Učinak na terenu na temelju prilagođenih pristupa	96
Učinak kroz dijalog	97
Učinkovita upotreba i međudjelovanje instrumenata vanjske politike EU-a	99
VII. Suradnja kroz multilateralne institucije 100	
Pospješivanje učinkovitog multilateralizma	100
Učinkovita raspodjela tereta u kontekstu UN-a.....	100
Unapređenje regionalnih mehanizama za ljudska prava	105
VIII. Doprinos Europskog parlamenta Godišnjem izvješću EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2014. 112	
Nadzor Parlamenta nad politikom EU-a u području ljudskih prava	112
Uključivanje ljudskih prava u rad parlamentarnih odbora	117
Potpورا demokraciji.....	126
Uloga posjeta izaslanstava pri potpori ljudskim pravima i demokraciji.....	129
Nagrada Saharov za slobodu mišljenja i mreža dobitnika nagrade Saharov	135
Pitanja u vezi s pojedinim zemljama i regijama	139

I. Zemlje kandidatkinje i potencijalni kandidati	139
Albanija.....	140
Bivša jugoslavenska republika Makedonija	142
Island.....	142
Kosovo*	143
Crna Gora.....	144
Srbija	144
Turska.....	145
Pomoć za više korisnika.....	146
II. Zemlje EGP-a/EFTA-e	147
Norveška	147
Švicarska.....	147
Andora, Lihtenštajn, Monako, San Marino	148
III. Europska politika susjedstva	149
Armenija	149
Azerbajdžan	151
Bjelarus	153
Gruzija.....	157
Republika Moldova	159
Ukrajina.....	161
Egipat	166
Izrael.....	170
Palestina*	172
Jordan.....	174
Libanon	176
Sirija	178
Tunis.....	179
Alžir.....	181
Maroko.....	184
Zapadna Sahara.....	186
Libija	187

IV. Rusija i središnja Azija 189

Rusija	189
Kazahstan.....	192
Kirgiska Republika.....	194
Tadžikistan.....	196
Turkmenistan	198
Uzbekistan	199

V. Afrika 202

Afrička unija (AU) – zajednička strategija Afrike i EU-a.....	202
Angola.....	203
Benin	204
Bocvana.....	205
Burkina Faso.....	207
Burundi	207
Kamerun.....	210
Kabo Verde.....	211
Srednjoafrička Republika	212
Čad	214
Unija Komorâ	215
Republika Kongo (Congo Brazzaville).....	217
Côte d'Ivoire.....	220
Demokratska Republika Kongo	221
Džibuti.....	223
Ekvatorska Gvineja	224
Eritreja.....	225
Etiopija	227
Gabon.....	229
Gambija.....	230
Gana	232
Gvineja.....	234
Gvineja-Bisau	235
Kenija.....	236
Lesoto.....	237

Liberija	239
Madagaskar	241
Malavi	243
Mali	244
Mauritanija.....	245
Republika Mauricijus	247
Mozambik	248
Namibija.....	251
Niger.....	253
Nigerija.....	255
Ruanda	256
Sveti Toma i Prinsipe	258
Senegal	259
Republika Sejšeli	262
Sijera Leone	263
Somalija	264
Južna Afrika.....	266
Južni Sudan.....	268
Sudan.....	269
Svazi.....	271
Tanzanija.....	272
Togo	274
Uganda	275
Zambija	276
Zimbabve	277

VI. Bliski istok i Arapski poluotok 280

Bahrein.....	280
Iran	282
Irak	284
Kuvajt.....	286
Oman.....	287
Katar.....	287
Saudijska Arabija.....	288

Ujedinjeni Arapski Emirati	289
Jemen	290
VII. Azija 293	
Afganistan	293
Bangladeš	296
Butan	298
Brunej	299
Mjanmar/Burma	300
Kambodža	303
Narodna Republika Kina	305
Hong Kong	307
Tajvan	307
Mongolija	308
Indija	309
Indonezija	310
Japan	311
Republika Koreja	312
Demokratska Narodna Republika Koreja (DNR Koreja)	314
Laos	314
Malezija	316
Maldivi	317
Nepal	318
Pakistan	320
Filipini	323
Singapur	324
Šri Lanka	325
Tajland	326
Timor-Leste	328
Vijetnam	329
VIII. Oceanija 332	
Australija	332
Fidži	332
Novi Zeland	333

Papua Nova Gvineja	334
Samoa.....	335
Male pacifičke otočne države – Kiribati, Republika Maršalovi Otoci,	336
Savezne Države Mikronezije, Nauru, Palau, Tonga, Tuvalu, Cookovi otoci, Niue.....	336
Salomonovi Otoci.....	338
Vanuatu.....	339

IX. Sjeverna i Južna Amerika 340

Kanada	340
Sjedinjene Američke Države (SAD).....	341

X. Latinska Amerika i karipske zemlje 345

Antigva i Barbuda.....	345
Argentina.....	345
Bahami	346
Barbados	347
Belize	348
Bolivija.....	349
Brazil.....	351
Čile.....	352
Kolumbija	353
Kostarika.....	355
Kuba.....	356
Dominika	357
Dominikanska Republika	358
Ekvador.....	360
El Salvador.....	361
Grenada	363
Gvatemala.....	364
Gvajana	365
Haiti.....	366
Honduras.....	368
Jamajka	369
Meksiko	370
Nikaragva.....	373

Panama.....	374
Paragvaj.....	375
Peru	375
Sveti Kristofor i Nevis.....	377
Sveta Lucija	377
Sveti Vincent i Grenadini	378

Surinam.....	379
Trinidad i Tobago.....	380
Urugvaj.....	381
Venezuela.....	383

*Nacrt godišnjeg izvješća EU-a o
ljudskim pravima i demokraciji u svijetu
za 2014.*

TEMATSKI DIO

Predgovor

Pregled

EU je u 2014. ostao predan promicanju poštovanja ljudskih prava diljem svijeta te zalaganju za usklađenost s međunarodnim humanitarnim pravom. Strateški okvir EU-a i Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju¹, doneseni u lipnju 2012., i dalje su referentni dokumenti za vanjsku politiku EU-a u tom području kojima se utvrđuju vodeća načela i glavni prioriteti za djelovanje EU-a. Ti dokumenti imaju za cilj poboljšati učinkovitost i dosljednost politike EU-a u području ljudskih prava te ljudska prava i demokraciju staviti u središte vanjskog djelovanja Unije. Aktualni Akcijski plan istekao je krajem 2014.

Tijekom izvještajnog razdoblja Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) pokrenula je opširan proces savjetovanja s ostalim institucijama EU-a (Komisijom, Vijećem i Europskim parlamentom), državama članicama i relevantnim dionicima (uključujući osobito organizacije civilnog društva i akademske institucije) kako bi se procijenila najvažnija postignuća Akcijskog plana za razdoblje od 2012. do 2014. te kako bi se pripremio novi plan. Unutarnja procjena ESVD-a i službi Komisije potvrdila je da je Akcijski plan za razdoblje od 2012. do 2014. pružio snažan poticaj djelovanju svih sudionika EU-a te pomogao da se razmatranja o ljudskim pravima uvrste u čitav niz vanjskih politika EU-a. Također je potaknuo institucije i dionike zajedno da izazove u području ljudskih prava rješavaju na sustavniji način te je doprinio povećanju vidljivosti i odgovornosti EU-a. U okviru Akcijskog plana EU je pojednostavio svoje postupke (primjerice uspostavom kontaktnih točaka za ljudska prava u delegacijama EU-a), uspostavio dobre prakse i osmislio inovativne instrumente poput strategija o ljudskim pravima za pojedine zemlje.

¹ Vidi Vijeće Europske unije, *Strateški okvir EU-a i Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju*, 11855/12, 25. lipnja 2012.

Ljudska prava u svim politikama EU-a

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava (PPEU) Stavros Lambrinidis 2014. je završio drugu godinu svojeg mandata. PPEU radi pod nadležnošću Visoke predstavnice / potpredsjednice i vodstvom veleposlanikâ Političkog i sigurnosnog odbora Vijeća (PSO) te u koordinaciji s ESVD-om, službama Komisije i Europskim parlamentom.

Njegova je glavna zadaća, kako je određeno u njegovom mandatu, povećati usklađenost, učinkovitost i vidljivost ljudskih prava u vanjskoj politici EU-a. U tu se svrhu on usredotočio na jačanje suradnje EU-a sa strateškim partnerima u području ljudskih prava, među ostalim kroz posjete Sjedinjenim Američkim Državama, Brazilu i Meksiku; izgradnju odnosa sa zemljama u tranziciji i regionalnim partnerima, među kojima Mjanmar, Pakistan i Egipat; povećanje vidljivosti i djelovanja EU-a putem multilateralnih i regionalnih mehanizama za ljudska prava; i suradnju s civilnim društvom te na njegovo osnaživanje. Također se usredotočio na promicanje ključnih prioriteta EU-a, osobito onih sadržanih u smjernicama EU-a o ljudskim pravima, kao i na ostala pitanja poput slobode izražavanja izvan mreže i na mreži, ljudskih prava žena, pristupa razvoju temeljenom na ljudskim pravima, borbe protiv mučenja, ukidanja smrtne kazne te poslovanja i ljudskih prava.

Svojim je radom, među ostalim sudjelujući na više od desetak sastanaka na temu ljudskih prava na ministarskoj razini s, među ostalima, Kinom, Bahreinom, Demokratskom Narodnom Republikom Korejom i Južnom Afrikom, kao i kontaktima sa stotinama ključnih dionika, PPEU nastojao poduprijeti važan rad postojećih struktura za ljudska prava EU-a i država članica te stvoriti uvjete za dodatni dubinski dijalog i suradnju usmjerenu na rezultate sa stranim vladama, međunarodnim organizacijama i civilnim društvom diljem svijeta.

ESVD je također radio na pojednostavljenju svojih unutarnjih mehanizama i postupaka s ciljem povećanja učinkovitosti djelovanja u području ljudskih prava. Zahvaljujući usklađenom radu delegacija EU-a, voditelja misija, institucija EU-a i država članica Politički i sigurnosni odbor (PSO) potvrdio je 132 strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje. Provedba strategija o ljudskim pravima za pojedine zemlje rezultirala je intenzivnijom suradnjom između delegacija EU-a i veleposlanstava država članica u području ljudskih prava te je dovela do strukturiranih i usklađenijih dijaloga o ljudskim pravima.

EU je 2014. održao formalne dijaloge i savjetovanja o ljudskim pravima s 37 partnerskih zemalja i regionalnih skupina, po prvi put uključujući dijalog o ljudskim pravima s Mjanmarom/Burmom. Osim toga, veliki broj zemalja među 79 afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja koje su stranke Sporazuma iz Cotonoua vodio je dijaloge s EU-om. Što se tiče negativne strane, obustavljen je dijalog o ljudskim pravima s Rusijom, dok je dijalog s Azerbajdžanom odgođen. EU je nastavio ulagati napore kako bi se unaprijedili učinak i učinkovitost dijalogâ, među ostalim uspostavom poveznica između njih i ostalih instrumenata politike, izradom mehanizama za praćenje i obradom pojedinačnih slučajeva u raspravama. Većini dijaloga o ljudskim pravima prethodili su savjetodavni sastanci s organizacijama civilnog društva u Bruxellesu i predmetnim zemljama, nakon čega su uslijedila izvješćivanja. EU se nastavio javno izjašnjavati o pitanjima ljudskih prava putem izjava Visoke predstavnice / potpredsjednice ili njezinog glasnogovornika. Za osjetljivije su se slučajeve tijekom čitave godine također upotrebljavali povjerljivi demarševi.

ESVD je redovito pružao edukacije o ljudskim pravima i demokraciji. Započelo se isto tako s pripremanjem prikaza programa za osposobljavanje u području ljudskih prava koje provode države članice kako bi se izradio pregled najboljih praksi i istražile moguće sinergije. U rujnu 2014. dogovoreno je da će u državama članicama EU-a biti uspostavljena neformalna mreža kontaktnih točaka za osposobljavanje u području ljudskih prava i demokracije. Kako bi osigurali da su pitanja ljudskih prava sastavni dio rada delegacija EU-a, sve su delegacije te misije i operacije ZSOP-a do kraja 2014. odredile kontaktne točke za ljudska prava i/ili za rodna pitanja. Radna skupina Vijeća za ljudska prava (COHOM), zadužena za sve aspekte vanjskih odnosa Europske unije u vezi s ljudskim pravima, usvojila je strateške prioritete EU-a na forumima UN-a za ljudska prava za tu godinu, što je doprinijelo uspješnom rezultatu napora EU-a u okviru UN-a.

Godine 2014. pojačani su naponi kako bi se riješila pitanja usklađenosti i dosljednosti unutarnjih i vanjskih politika EU-a u području ljudskih prava. Vijeće je u lipnju donijelo posebne zaključke kojima se prepoznala važnost dosljednosti za vjerodostojnost EU-a u vanjskim odnosima te za mogućnost da služi kao primjer u području ljudskih prava. Europska komisija je u 2014. ostala predana uključivanju ljudskih prava u svoje procjene učinka za prijedloge u području vanjskog djelovanja EU-a. U tu su svrhu 2014. izrađene posebne smjernice za analizu procjena učinka na ljudska prava u trgovinskim sporazumima.

Provedba prioriteta EU-a u području ljudskih prava

EU se tijekom 2014. usredotočio na posebne tematske izazove u području ljudskih prava koji se odnose na građanska i politička prava te gospodarska, socijalna i kulturna prava.

EU je bio aktivan u promicanju prava na slobodu udruživanja i mirnog okupljanja putem izjava za javnost, u okviru bilateralnih odnosa s trećim zemljama, te putem dijaloga i savjetovanja u području ljudskih prava s partnerima koji imaju slična razmišljanja. U rujnu 2014. EU je organizirao manifestaciju na marginama sastanka OESS-a za provedbu ljudske dimenzije kako bi zajedno s civilnim društvom ispitao najnovije trendove u pogledu ostvarivanja slobode na mirno okupljanje u području OESS-a.

Na zasjedanjima Vijeća UN-a za ljudska prava (HRC) i tijekom sastanka Trećeg odbora Opće skupštine UN-a u listopadu EU je naglasio važnost rada organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava. Izrazio je zabrinutost zbog sve užeg prostora za civilno društvo u mnogim zemljama, sve većih ograničenja koja se primjenjuju na nevladine organizacije te uznemiravanja i teških kršenja ljudskih prava s kojima se suočavaju aktivisti. Europski instrument za demokraciju i ljudska prava² (EIDHR) i dalje je ključni financijski instrument za podupiranje organizacija civilnog društva koje su aktivne u području ljudskih prava, ali i boraca za ljudska prava, uključujući novinare i blogere.

U svibnju 2014. Vijeće je, u skladu s ustrajanjem EU-a da nastavi promicati slobodu mišljenja i izražavanja na mreži i izvan mreže, usvojilo smjernice u području ljudskih prava u vezi s tim pitanjem. Nadovezujući se na postojeće instrumente i dokumente, tim se smjernicama podsjeća na ključna načela te one sadrže jasno određene prioritete i alate koje mogu upotrebljavati delegacije EU-a i veleposlanstva država članica, kao i sjedište EU-a, kako bi se to pravo uspješnije promicalo i branilo. EU je u više navrata putem izjava za javnost i u okviru bilateralnih odnosa osudio napade na novinare i blogere. U rujnu 2014. EU je organizirao popratnu manifestaciju na temu slobode izražavanja na mreži, na marginama sastanka za provedbu ljudske dimenzije koji je u Varšavi organizirao Ured za demokratske institucije i ljudska prava OESS-a. Na godišnjem forumu EU-a i nevladinih organizacija o ljudskim pravima za 2014., održanom u prosincu 2014., posvećenom zaštiti i promicanju slobode izražavanja, sudjelovalo je više od 200 predstavnika nevladinih organizacija iz cijelog svijeta te je na njemu doneseno više preporuka kojima će se u tom ključnom području usmjeravati djelovanje EU-a.

² Uredba (EU) br. 235/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o uspostavi Instrumenta financiranja za demokraciju i ljudska prava širom svijeta
SL L 77, 15.3.2014., str. 85. – 94. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1429276632832&uri=CELEX:32014R0235>

EU je ponovno iskazao svoje protivljenje smrtnoj kazni te se koristio svim raspoloživim diplomatskim instrumentima kako bi pospješio njezino ukidanje diljem svijeta, u skladu s relevantnim smjernicama EU-a. Kroz opsežno lobiranje i vanjsku komunikaciju EU je aktivno sudjelovao u savezu na međuregionalnoj razini koji se zalagao za Rezoluciju Opće skupštine UN-a koja je donesena u prosincu, a kojom se ponovno poziva na moratorij na izvršavanje smrtne kazne. Zahvaljujući naporima koje je EU uložio u vanjsku komunikaciju, rezolucija, koju je poduprlo 95 država, dobila je dotad nezabilježenih 117 glasova za, 37 protiv i 34 suzdržana, što je značajno poboljšanje u odnosu na slične rezolucije iz prijašnjih godina.

U prosincu 2014. EU je manifestacijom u Bruxellesu obilježio 30. godišnjicu Konvencije protiv mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. EU je sve zemlje potaknuo da ratificiraju i provedu Konvenciju te njezin Fakultativni protokol te je aktivno podupro uspostavu mehanizama neovisnog praćenja. Osim toga, o pitanjima mučenja i zlostavljanja, kao i pojedinačnim slučajevima, sustavno se razgovaralo tijekom dijaloga o ljudskim pravima s trećim zemljama i tijekom posjeta. Usporedno s tim, EU je nastavio provoditi smjernice o mučenju i drugom okrutnom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

EU ostaje predan podupiranju boraca za ljudska prava čija je uloga u promicanju i zaštiti ljudskih prava od presudne važnosti. Ministri vanjskih poslova EU-a ponovno su istaknuli tu predanost u zaključcima Vijeća, donesenima u lipnju, u svrhu obilježavanja desete godišnjice od usvajanja smjernica EU-a o borcima za ljudska prava. Vijeće je naglasilo posebnu važnu ulogu braniteljica ljudskih prava te boraca za ljudska prava iz ugroženih i marginaliziranih skupina. U svibnju su delegacijama EU-a dostavljene detaljne upute za provedbu smjernica o borcima za ljudska prava u kojima su utvrđene najbolje prakse za postupanje u slučajevima. Tijekom godine delegacije EU-a aktivno su radile na zaštiti boraca za ljudska prava koji se suočavaju sa sve većim pritiskom koji na njih stavlja vlasti i nedržavni sudionici u mnogim zemljama. Diplomati EU-a pratili su suđenja, posjećivali pritvorene aktiviste i davali izjave o pojedinačnim slučajevima.

Ove je godine EU obilježio 25. godišnjicu Konvencije UN-a o pravima djeteta. Kako bi obilježilo tu godišnjicu i posvećenost EU-a pitanjima povezanima s djecom u njegovim unutarnjim i vanjskim politikama, Vijeće je u prosincu donijelo zaključke o promicanju i zaštiti dječjih prava. EU je aktivno podupro kampanju „Djeca, ne vojnici” koju su zajednički pokrenuli posebna predstavnica UN-a za djecu i oružani sukob i UNICEF, a koja ima za cilj do 2016. spriječiti novačenje i okončati praksu iskorištavanja djece u sukobima koju provode vladine oružane snage. U skladu s Konvencijom 182. ILO-a o najgorim oblicima dječjeg rada EU se zalagao za izradu klasifikacije opasnog rada u 33 zemlje kako bi djecu u supsaharskoj Africi i Europi / srednjoj Aziji zaštitio od opasnog rada. Tijekom dijaloga o ljudskim pravima s određenim zemljama poseban je naglasak stavljen na dječji rad.

Zaštita prava žena i borba protiv rodno uvjetovanog nasilja ostali su pri vrhu prioriteta EU-a. Ta pitanja dosljedno se uključivalo u programe EU-a, kao i u javne poruke i dijaloge s vladama, regionalnim organizacijama i civilnim društvom. Potpora braniteljicama ljudskih prava i ženskim organizacijama također je bio prioritet. UN je i dalje bio glavna platforma u okviru koje je EU promicao svoje strateške prioritete u području rodnih pitanja. Primjerice, EU je imao važnu ulogu u pregovorima o dogovorenim zaključcima Komisije UN-a za status žena. EU i Žene UN-a nastavili su s provedbom zajedničkog Memoranduma o razumijevanju iz 2012. Ključna postignuća ostvarena su u području komunikacije, političkog dijaloga i zajedničkog zagovaranja, kao i osposobljavanja i planiranja zajedničkih programa EU-a i Žena UN-a. U tom se kontekstu u Bruxellesu u studenome 2014. održala konferencija „Skok naprijed za žene” koja je okupila zastupnice iz regije arapskih država i članice Europskog parlamenta. Što se tiče seksualnog nasilja za vrijeme sukoba, EU je aktivno sudjelovao na globalnom sastanku na vrhu koji se održao u lipnju 2014. u Londonu te se obvezao poduzeti praktične mjere u području ljudskih prava, sprečavanja sukoba, upravljanja krizama, posredovanja i humanitarne pomoći. Na sastanku na vrhu pod nazivom „Girl Summit” održanom u srpnju EU se obvezao u sljedećih sedam godina osigurati više od 100 milijuna EUR za rodnu ravnopravnost i dobrobit djece, među ostalim za konkretne projekte s ciljem okončanja sakaćenja ženskih spolnih organa i dječjeg, ranog i prisilnog braka.

Što se tiče ljudskih prava LGBTI osoba EU je započeo dijalog s nekoliko zemalja i, kada je to bilo potrebno, poduzeo nužne diplomatske demarševe, osobito u Africi i srednjoj Aziji, kako bi zemlje pozvao da ponovno razmotre ili stave izvan snage zakonodavstvo kojim se diskriminiraju LGBTI osobe ili krše međunarodno dogovorene odredbe o nediskriminaciji. Osim toga, EU se zauzimao za prava LGBTI osoba u relevantnim dijalozima o ljudskim pravima te je, pomoću instrumenta financiranja EIDHR-a, pružio potporu borcima za ljudska prava LGBTI osoba te nevladinim organizacijama koje provode projekte s ciljem borbe protiv diskriminacije LGBTI osoba. EU je aktivno sudjelovao u multilateralnim naporima, posebice u okviru UN-a, u borbi protiv diskriminacije, što uključuje diskriminaciju na osnovi seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. Na Vijeću za ljudska prava u Ženevi EU je aktivno i uspješno doprinio donošenju rezolucije o ljudskim pravima, spolnoj orijentaciji i rodnom identitetu u rujnu.

Godinu nakon usvajanja smjernica EU-a o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja EU je i dalje usredotočen na ovu temeljnu slobodu koja se u svijetu sve više osporava. U svjetlu stravičnih zločina i kršenja temeljnih ljudskih prava pripadnika vjerskih manjina i ugroženih skupina, osobito u Iraku i Siriji, EU je poduzeo mjere, među ostalim na multilateralnoj razini, kako bi naglasio potrebu očuvanja višetničke i viševjerske naravi tih zemalja. EU se usredotočio na konsolidaciju rezolucija u vezi sa slobodom vjeroispovijesti ili uvjerenja i u Vijeću Ujedinjenih naroda za ljudska prava i u Općoj skupštini Ujedinjenih naroda. Na sastanku Vijeća UN-a za ljudska prava u ožujku 2014. rezolucija koju je predložio EU o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja još je jednom donesena konsenzusom.

EU je doprinio promicanju i zaštiti prava pripadnika manjina udruživanjem snaga s Ujedinjenim narodima i ostalim međunarodnim i multilateralnim organizacijama kao što su OESS i Vijeće Europe. U rujnu 2014. prva UN-ova Svjetska konferencija o autohtonim narodima održana je u New Yorku u formatu plenarne sjednice na visokoj razini Opće skupštine. EU je aktivno doprinio pripremama za konferenciju podupiranjem sudjelovanja autohtonih naroda i koordiniranim pružanjem doprinosa s ciljem donošenja konsenzusa o završnom dokumentu. EU je također organizirao popratnu manifestaciju na temu nadzora stanja prava autohtonih naroda. Na temelju ishoda konferencije EU je započeo rad na jačanju politike EU-a u pogledu autohtonih naroda, kako je predviđena Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju.

EU je stranka Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom. U skladu s Konvencijom EU je predan promicanju prava osoba s invaliditetom u svojem unutarnjem i vanjskom djelovanju. Europska komisija je 2014. pripremila prvo izvješće EU-a za UN kako se zahtijeva Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom. U izvješću su opisani načini na koje je EU provodio Konvenciju kroz zakonodavstvo, djelovanje u okviru politika i instrumente financiranja.

Kao zagovornik univerzalne, nedjeljive, međuovisne i međusobno povezane prirode svih ljudskih prava, EU smatra da su gospodarska, socijalna i kulturna prava temeljna sastavnica njegove vanjske politike u području ljudskih prava. EU je tijekom godine tom području pridavao znatnu pozornost u okviru dijaloga o ljudskim pravima s ključnim partnerskim zemljama. Na multilateralnoj razini EU je aktivno podupirao i surađivao s nekoliko posebnih izvjestitelja UN-a koji su radili na gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima.

EU je u 2014. nastavio s provođenjem i promicanjem vodećih načela UN-a o poduzetništvu i ljudskim pravima iz 2011. U okviru EU-a Direktiva u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa donesena je u rujnu što je značajan korak naprijed u olakšavanju aktivnosti kojima se potiče odgovorno poslovno ponašanje. Poduzeća na koja se ona odnosi objavljuvat će podatke o politikama, rizicima i ishodima, među ostalim u pogledu poštovanja ljudskih prava. U okviru svojeg vanjskog djelovanja EU je o tom pitanju raspravljao s većim brojem partnerskih zemalja. Na sastanku Vijeća UN-a za ljudska prava u lipnju EU je podupro rezoluciju kojom se produljuje mandat Radne skupine o pitanju ljudskih prava i transnacionalnih korporacija te drugih poslovnih poduzeća. U okviru zajedničkog seminara u Addis Abebi u rujnu 2014. Afrička unija i EU obvezali su se zajednički promicati i provoditi vodeća načela UN-a u dvjema regijama te raditi na područjima za potencijalnu suradnju.

Ljudska prava u svim vanjskim politikama

EU je u 2014. ostao predan promicanju ljudskih prava i demokracije u svim svojim vanjskim aktivnostima. Daljnji su koraci poduzeti u svrhu primjene učinkovitijeg pristupa razvojnoj suradnji temeljenog na ljudskim pravima.

EU je u 2014. nastavio razvijati svoje stajalište i strategiju za daljnje postupanje u vezi s konferencijom Rio+20 i razvojnim planom za razdoblje nakon 2015. U više političkih izjava koje je Vijeće potvrdilo EU je zagovarao uključ enje ljudskih prava, vladavine prava i pitanja dobrog upravljanja u globalni razvojni plan. U svojim posljednjim zaključcima iz prosinca Vijeće je naglasilo važnost toga da planom za razdoblje nakon 2015. budu obuhvaćena sva ljudska prava.

EU je također radio na razvoju trgovinske politike kojom se u potpunosti uvažavaju ljudska prava. U tom kontekstu te u okviru nove Uredbe o OSP-u³ (opći sustav povlastica) koja je na snagu stupila u siječnju 2014. povlastice u okviru OSP+-a dodijeljene su 14 zemalja. Osim toga, EU je promicao djelovanje na multilateralnoj razini kako bi osigurao kontrolu izvoza tehnologije za nadzor koja bi se mogla koristiti za kršenja ljudskih prava. Na početku 2014. Komisija je Vijeću i Europskom parlamentu podnijela prijedlog o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne i mučenje.

EU je u 2014. poduzeo dodatne korake kako bi svoje politike u području ljudskih prava i rodnih pitanja uključio u misije i operacije ZSOP-a. U skladu s postupcima za upravljanje krizama iz 2013.⁴ o ljudskim pravima i rodnim pitanjima raspravljalo se tijekom procesa planiranja novih misija i operacija. Analiza stanja ljudskih prava i rodnih pitanja uključena je u dokumente za planiranje, među ostalim za savjetodavnu misiju EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini⁵ i misiju EUROFOR u Srednjoafričkoj Republici⁶. Savjetnici ili kontaktne točke za ljudska prava i rodna pitanja u svim misijama i operacijama ZSOP-a imenovani su 2014. U njihove zadaće spada uključivanje ljudskih prava i rodnih pitanja u rad misije ili operacije, kao i provedba specifičnih aktivnosti. Sustav ranog upozoravanja na sukobe, koji sadrži mnogo pokazatelja u vezi s ljudskim pravima, tijekom godine postupno je uveden na globalnoj razini. EU je nastavio promicati svoju predanost provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti na unutarnjem planu, putem neformalne radne skupine država članica EU-a, te na vanjskom planu, promicanjem razvoja nacionalnih akcijskih planova s trećim zemljama. Drugo izvješće o pokazateljima EU-a za sveobuhvatni pristup EU-a provedbi rezolucija objavljeno je u siječnju 2014.

³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/october/tradoc_150025.pdf

⁴ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7660-2013-REV-2/en/pdf>

⁵ http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/euam-ukraine/index_en.htm

⁶ http://eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/eufor-rca/index_en.htm

U svojim nastojanjima da pitanja ljudskih prava uključi u svoje protuterorističke aktivnosti ESVD je, u suradnji s ostalim institucijama EU-a, izradio smjernice za borbu protiv terorizma koje će se primjenjivati u planiranju i provedbi projekata kojima se pruža pomoć u borbi protiv terorizma u suradnji s trećim zemljama. Smjernicama, koje su države članice potvrdile u studenome, uzima se u obzir međunarodno humanitarno pravo i međunarodno pravo o izbjeglicama.

Demokracija i vladavina prava

EU je 2014. nastavio s naporima podržavanja demokratskih reformi i vrijednosti pružanjem potpore izbornim procesima diljem svijeta. U tu je svrhu Komisija rasporedila misije za promatranje izbora i misije izbornih stručnjaka. Tijelima za provođenje izbora i nacionalnim promatračima pružena je isto tako tehnička i financijska pomoć. Ukupno je raspoređeno osam misija za promatranje devet izbornih procesa. Iako EU ne promatra izbore na području OEES-a, pružio je snažnu potporu OEES-u / Uredu za demokratske institucije i ljudska prava u kontekstu predsjedničkih i parlamentarnih izbora u Ukrajini.

Općenito govoreći, EU je pojačao svoje djelovanje u području potpore demokraciji, s ciljem povećanja usklađenosti između instrumenata EU-a i aktivnosti država članica EU-a, kao i postizanja zajedničkog razumijevanja lokalnog konteksta kroz osnaženo partnerstvo sa svim dionicima, uključujući vladu i civilno društvo. U tom je kontekstu EU u ožujku 2014. odredio 12 delegacija EU-a za drugu generaciju pilot-aktivnosti za potporu demokraciji te je rad započeo u lipnju. Od 2014. određenim sredstvima EIDHR-a podupire se ta pilot-aktivnost.

Promicanje univerzalnosti, rad na multilateralnoj i regionalnoj razini

EU je nastavio pridavati posebnu pozornost promicanju univerzalnosti ljudskih prava u svojim izjavama i obrazloženjima glasova, kao i prilikom javnih događanja i konferencija te u svojim publikacijama. Na bilateralnoj razini, među ostalim tijekom dijaloga o ljudskim pravima, EU je redovno poticao treće zemlje da ratificiraju i primijene instrumente UN-a za ljudska prava, kao i da ponovno razmotre ili povuku rezerve.

EU je tijekom 2014. i dalje bio aktivan u području tranzicijskog pravosuđa, djelujući u zemljama u tranziciji putem posredovanja, političkih dijaloga i misija ZSOP-a. Nacrt politike EU-a o tranzicijskom pravosuđu u fazi je razvoja te će ona najvjerojatnije biti donesena početkom 2015. čime će se javno pokazati predanost EU-a tranzicijskom pravosuđu, učvrstiti usklađenost i dosljednost u radu EU-a na tranzicijskom pravosuđu te osoblju EU-a i država članica EU-a koji rade na tranzicijskom pravosuđu pružiti smjernice.

EU je tijekom 2014. nastavio primjenjivati smjernice o međunarodnom humanitarnom pravu te podržavati distribuciju tih smjernica svim zaraćenim stranama, uključujući naoružane nedržavne sudionike. EU je nastavio jačati svoje zauzimanje za usklađenost s međunarodnim humanitarnim pravom u okviru humanitarne pomoći. EU i njegove države članice poduprle su inicijativu za jačanje usklađenosti s međunarodnim humanitarnim pravom koju su pokrenuli Švicarska i Međunarodni odbor Crvenog križa te su ponovno istaknuli svoju predanost promicanju toga da se sve države i nedržavni sudionici koji sudjeluju u sukobima pridržavaju međunarodnog humanitarnog prava prisustvujući na konferenciji visokih ugovornih stranaka Četvrte ženevske konvencije koja je zakazana za 17. prosinca u Ženevi. Komisija je nastavila financijski podupirati projekt kojim se jača kapacitet Međunarodnog odbora Crvenog križa za osiguravanje izobrazbe i informiranja o međunarodnom humanitarnom pravu za vojne odnosno sigurnosne snage te naoružane nedržavne sudionike u ključnim zemljama pogođenim sukobima kao što su Irak, Kolumbija i DR Kongo.

Na temelju Sporazuma između Međunarodnog kaznenog suda (MKS) i Europske unije o suradnji i pomoći iz 2006. po prvi put uspostavljen je zajednički okrugli stol EU-a i MKS-a u svrhu savjetovanja i osiguravanja redovite komunikacije u pitanjima od obostranog interesa, uključujući suradnju, komplementarnost, diplomatsku potporu i uključivanje, kao i informiranje javnosti i vanjsku komunikaciju.

EU je također nastavio ulagati napore i održavati vanjsku komunikaciju kako bi još zemalja potaknuo na ratifikaciju Rimskog statuta. EU je i dalje provodio svoje sustavne demarševe u svrhu potpore MKS-u i njegovoj politici uključivanja klauzula o MKS-u u sporazume s trećim zemljama. Također, suradnja s mehanizmima i tijelima UN-a (univerzalni periodični pregled, posebni izvjestitelji i ugovorna tijela) i provedba njihovih preporuka sada su postali standardni elementi bilateralne suradnje EU-a s trećim zemljama u području ljudskih prava. Na bilateralnoj razini EU također redovno potiče treće zemlje da upute trajni poziv posebnim izvjestiteljima UN-a.

EU je nastavio pružati punu potporu multilateralnom sustavu ljudskih prava. Tijekom čitave godine delegacije EU-a usklađivale su stajališta EU-a i njegovih država članica u Trećem odboru Opće skupštine Ujedinjenih naroda, Vijeću Ujedinjenih naroda za ljudska prava i specijaliziranim agencijama UN-a. Za Vijeće za ljudska prava 2014. je također bila godina ispunjena aktivnostima, u kojoj je EU imala aktivnu i središnju ulogu, osobito u vezi s rezolucijama o pojedinim zemljama i tematskim pitanjima kao što su sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja i dječja prava. Također je punopravno sudjelovao u dijalozima i pregovorima o ostalim temama, zauzimajući ujedinjeno stajalište o većini rezolucija.

EU je u 2014. nastavio blisku suradnju s Vijećem Europe. U skladu s Memorandumom o razumijevanju iz 2007. obje organizacije redovito su održavale kontakte i na političkoj i na radnoj razini, s tim da su im srž odnosa predstavljala pitanja suradnje u području ljudskih prava, vladavine prava i demokratizacije. EU je u 2014. nastavio snažno podupirati rad OESS-a te mu znatno doprinosti. EU je nastavio aktivno podupirati napore OESS-a u rješavanju sigurnosnih izazova u regiji OESS-a kroz sve dimenzije njegova rada: političko-vojnu dimenziju, gospodarsku i okolišnu dimenziju te ljudsku dimenziju.

I. Ljudska prava i demokracija u politici EU-a

Uključenje ljudskih prava u sve procjene učinka

Nakon što je Akcijski plan EU-a za ljudska prava i demokraciju usvojen 2012., Europska komisija obvezala se uključiti ljudska prava u svoje procjene učinka za zakonodavne i nezakonodavne prijedloge, provedbene mjere i trgovinske sporazume koji imaju značajan gospodarski, socijalni i okolišni utjecaj na buduće politike ili ih određuju. Korištena metodologija temelji se na smjernicama koje su izradile službe Komisije za analizu učinka na temeljna prava u tim procjenama⁷.

Za trgovinske sporazume i sporazume o ulaganju procjena učinka provodi se prije nego što Komisija predloži otvaranje pregovora. Za sve važne trgovinske pregovore također se, tijekom procesa pregovora, provodi detaljnija procjena učinka na održivost. Od 2011. analiza potencijalnih učinaka na ljudska prava sustavno je uključivana u sve procjene učinka na trgovinu i procjene učinka na održivost. Za procjene učinka na održivost provedene za sporazume o detaljnim i sveobuhvatnim područjima slobodne trgovine s Egiptom i Jordanom 2014. su objavljena završna izvješća koja sadrže analizu potencijalnog učinka na ljudska prava. Nadalje, u tijeku je ex post evaluacija Sporazuma o slobodnoj trgovini između EU-a i Meksika. Ona će sadržavati analizu učinka na ljudska prava što će u budućim ex post evaluacijama trgovinskih sporazuma EU-a postati norma.

Kako bi se standardizirala procjena učinka na ljudska prava za inicijative za trgovinu i ulaganja Europska komisija je 2014. u tu svrhu izradila specifične smjernice.

⁷ „Operativne smjernice o uvažavanju temeljnih prava u procjenama učinka Komisije” iz 2011. (SEC(2011)567 završna verzija). http://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/key_docs/docs/sec_2011_0567_en.pdf

Prema Izjavi Europske investicijske banke (EIB) o okolišnim i socijalnim načelima i standardima, EIB „svoje financiranje ograničava na projekte koji osiguravaju poštovanje ljudskih prava”.

Revidirana verzija priručnika za okolišna i socijalna pitanja EIB-a, objavljena u siječnju 2014., ima za cilj promicanje pouzdanih postupanja s dužnom pažnjom pri kojima se poštuju ljudska prava. U njoj se iznosi pristup EIB-a postupanju s dužnom pažnjom za sve operacije u svim regijama tijekom čitavog projektnog ciklusa, u koji su na učinkovit način uključena ljudska prava. 2014. je bila prva godina u kojoj se primjenjivali revidirani standardi. Tijekom 2015. EIB namjerava procijeniti njihovu učinkovitost u pogledu uvažavanja razmatranja o ljudskim pravima na razini ulaganja.

Partnerstvo s civilnim društvom (uključujući slobodu udruživanja i okupljanja)

EU je u 2014. nastavio jačati interakciju s civilnim društvom kao ključnim partnerom s kojim se savjetovao o ključnom razvoju politike EU-a u području ljudskih prava te kao primateljem političke i financijske potpore. Sustavna praksa EU-a postala je održavanje savjetovanja s civilnim društvom u Bruxellesu i partnerskim zemljama prije dijaloga o ljudskim pravima⁸, a nakon čega slijedi izvješćivanje (vidi odjeljak 32.). EU se s civilnim društvom također savjetovao o razvoju politike u nekoliko područja, uključujući izradu ili preispitivanje smjernica te pripremu strategija o ljudskim pravima za pojedine zemlje, na lokalnoj razini i/ili u sjedištu EU-a. Predstavnici civilnog društva redovno surađuju s Radnom skupinom za ljudska prava u Vijeću te ih se redovito izvješćuje o zaključcima skupine. Na kraju, u listopadu 2014. Komisija je u Bruxellesu organizirala drugi globalni Politički forum o razvoju koji je okupio više od 140 predstavnika organizacija civilnog društva, lokalnih vlasti, država članica i institucija EU-a. Raspravljalo se o okviru za poticanje civilnog društva, a sudionici su se složili da je potrebno produbiti znanje i pratiti napredak. Uz političke forume i dijaloge s organizacijama civilnog društva su tijekom čitave godine održavani brojni tehnički sastanci u okviru kojih je EU pružao informacije o aktivnostima i politikama te olakšavao pristup financiranju i potpori.

⁸ Osim toga, seminari o ad hoc organizacijama civilnog društva organizirani su u okviru dijaloga o ljudskim pravima s Kolumbijom, Čileom, Kirgiskom Republikom, Brazilom, Meksikom, Republikom Moldovom, Mjanmarom/Burmom, Južnom Afrikom i Tadžikistanom.

Globalni pristup EU-a migracijama i mobilnosti (GAMM), sveobuhvatni okvir politike EU-a u području vanjskih migracija i mobilnosti naglašava ulogu civilnog društva u provedbi te politike. Organizacije civilnog društva sustavno sudjeluju u dijalozima o migracijama kao i u posebnim okvirima za suradnju i partnerstvima za mobilnost te će sudjelovati u budućim zajedničkim planovima za migracije i mobilnost. Slično tome, u strategiji EU-a za iskorjenjivanje trgovine ljudima za razdoblje 2012. – 2016. naglašena je uloga organizacija civilnog društva i njihovo sudjelovanje u nacionalnim i transnacionalnim mehanizmima upućivanja. Konkretnije, u strategiji EU-a predviđeno je osnivanje Platforme EU-a za organizacije civilnog društva i pružatelje usluga koji rade na zaštiti i pružanju pomoći žrtvama trgovanja ljudima u državama članicama i u odabranim trećim zemljama.

16. godišnji Forum EU-a i NVO-a o ljudskim pravima održan 4. i 5. prosinca 2014. u Bruxellesu bio je posvećen pitanju slobode izražavanja na mreži i izvan mreže. Forumu koji je otvorio posebni predstavnik EU-a za ljudska prava nazočilo je više od 200 sudionika iz civilnog društva iz cijelog svijeta, zajedno s predstavnicima međunarodnih i regionalnih mehanizama za ljudska prava te dužnosnicima iz institucija EU-a i država članica. Taj je forum za civilno društvo bio ključna prilika za raspravu i davanje doprinosa politikama EU-a u tom području, uključujući napore EU-a da osigura učinkovitu provedbu smjernica, potporu EU-a borcima za ljudska prava, odgovor EU-a na pogoršanje situacije za borce za ljudska prava i na tendenciju prema uspostavi restriktivnih zakona i praksi u pogledu NVO-a u sve većem broju zemalja.

[1] http://ec.europa.eu/home-affairs/doc_centre/crime/docs/trafficking_in_human_beings_eradication-2012_2016_en.pdf

PPEU za ljudska prava nastavio je tijekom čitave godine i u brojnim prilikama naglašavati potporu EU-a snažnom i dinamičnom civilnom društvu, među ostalim tijekom posjeta zemljama i dijaloga o ljudskim pravima. Budući da se 2014. obilježila 10. godišnjica smjernica EU-a o borcima za ljudska prava PPEU je prilikom brojnih događanja nastojao povećati prepoznatljivost svih boraca za ljudska prava diljem svijeta, kao i važnog rada delegacija EU-a i veleposlanstava država članica na terenu. PPEU se također susreo sa stotinama predstavnika međunarodnih i lokalnih NVO-ova i boraca za ljudska prava u Bruxellesu, kao i prilikom njegovih službenih posjeta. Također je nastavio rješavati pitanja zatiranja boraca za ljudska prava te nacрта zakona o NVO-ima kroz intenzivnu suradnju s vladinim dužnosnicima, civilnim društvom, zastupnicima i institucijama za ljudska prava u zemljama koje je tijekom godine posjetio.

Tijekom 2014., nakon preuzimanja obveza istaknutih u Strateškom okviru EU-a za ljudska prava i demokraciju, sloboda udruživanja i mirnog okupljanja ostala je jedan od provedbenih prioriteta EU-a u području ljudskih prava. EU je u nekoliko izjava za javnost osudio neopravdana ograničenja tih prava (primjerice uoči sastanka OESS-a 4. rujna 2014. u Beču, kada je EU Rusiju pozvao na potpuno poštovanje svojih međunarodnih obveza u pogledu poštovanja slobode udruživanja i mirnog okupljanja). EU je to pitanje također isticao u brojnim bilateralnim dijalozima o ljudskim pravima s partnerskim zemljama.

Tijekom 2014., u zaključcima Vijeća iz veljače i izjavama EU-a na rujanskoj sjednici Vijeća za ljudska prava te na zasjedanju Opće skupštine UN-a u više se navrata spomenula zabrinutost EU-a o slobodi udruživanja u Egiptu. Tijekom čitave godine, na zasjedanjima Vijeća UN-a za ljudska prava te također tijekom sastanka Trećeg odbora Opće skupštine UN-a u listopadu, EU je naglašavao važnost rada organizacija civilnog društva i boraca za ljudska prava. Izrazio je zabrinutost zbog sve užeg prostora za civilno društvo u mnogim zemljama, sve većih ograničenja koja se primjenjuju na nevladine organizacije te uznemiravanja i teških kršenja ljudskih prava s kojima se suočavaju aktivisti. EU se također zauzimao za pravo na riječ NVO-ova i ostalih dionika na sastanku samog Vijeća UN-a za ljudska prava te se suprotstavljao preprekama sudjelovanju NVO-ova na konferencijama i ostalim sastancima UN-a.

EU je nastavio prikupljati prijedloge o najboljim načinima rješavanja tog pitanja, kao i raditi na unutarnjoj usklađenosti i multilateralnoj suradnji u tu svrhu. U veljači 2014. ESVD je održao detaljne rasprave s kontaktnim točkama za ljudska prava delegacija EU-a u zemljama gdje je civilno društvo ugroženo, posebno na temu prava slobode udruživanja i okupljanja. Savjetovanje o tom pitanju sa šefovima delegacija EU-a održano je na godišnjem sastanku šefova delegacija u rujnu.

Civilno društvo je u 2014. i dalje bilo glavni primatelj potpore iz Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). Njegova nova višegodišnja strategija za razdoblje od 2014. do 2017., kako je donijela Komisija 21. listopada 2014.⁹, dodatno je ojačala sposobnost djelovanja tog instrumenta bez potrebe za pristankom države domaćina. EIDHR se može usredotočiti na osjetljiva pitanja i inovativne pristupe te izravno surađivati s izoliranim ili marginaliziranim organizacijama civilnog društva. Nadopuna je svim ostalim instrumentima EU-a koji u svoje aktivnosti uključuju ljudska prava i demokraciju.

⁹ [Provedbena odluka Komisije C (2014) 7529 završna verzija]

Godine 2014. Komisija je, uz potporu EIDHR-a, pokrenula više od 500 novih ključnih inicijativa za više od 135 zemalja, a čiji proračun premašuje 150 milijuna EUR. To se nastavlja na više od 1449 projekata EIDHR-a koji su u tijeku, a provode se na terenu. Osim toga, globalni poziv na podnošenje prijedloga na temu borbe protiv diskriminacije omogućio je novih 28 ključnih inicijativa kojima se upravlja iz Bruxellesa te lokalne pozive na podnošenje prijedloga koje su delegacije EU-a provele u 101 zemlji, a čija ukupna vrijednost iznosi više od 100 milijuna EUR. Njima se omogućilo jačanje uloge lokalnog civilnog društva u promicanju ljudskih prava i demokratskih reformi, u olakšavanju mirnog pomirenja skupnih interesa i učvršćivanju političkog sudjelovanja i zastupljenosti diljem svijeta.

Komisija je 2014. također usvojila tematski program za organizacije civilnog društva i lokalne vlasti u skladu s Instrumentom za razvojnu suradnju (DCI). Djelovanje na razini pojedinih zemalja bit će u srži tog programa. Programom se također predviđa potpora za jačanje regionalnih i globalnih mreža organizacija civilnog društva s ciljem poboljšanja njihovih doprinosa razvoju, posebno u razvojnom planu za razdoblje nakon 2015. Na kraju, Komisija je 2014. pokrenula proces za izradu planova za pojedinu zemlju članicu EU-a za suradnju s civilnim društvom. Kako je predviđeno Komunikacijom Europske komisije iz rujna 2012. pod nazivom „Temelji demokracije i održivog razvoja: suradnja Europe i civilnog društva u području vanjskih odnosa”¹⁰ cilj je izraditi zajednički strateški okvir za suradnju delegacija EU-a s civilnim društvom na razini pojedinih zemalja, u koordinaciji s državama članicama koje su u nekoj određenoj zemlji prisutne. Planovi se temelje na sveobuhvatnoj analizi poticajnog okruženja za civilno društvo te se u njima utvrđuju odgovarajući prioriteti za EU. Tijekom 2014. izrađeno je više od 65 planova te su se mnoge delegacije njima koristile kao polaznim točkama za dopiranje do čitavog niza organizacija civilnog društva s ciljem razvijanja jače strateške suradnje.

¹⁰ (COM(2012)492 završna verzija)

Redovna procjena provedbe

Ovo godišnje izvješće posvećeno je napretku i glavnim postignućima EU-a u provedbi odredbi Akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju. Tematski odjeljak slijedi odredbe Akcijskog plana, dok je zasebni odjeljak posvećen poduzetom djelovanju i napretku EU-a postignutom u promicanju i zaštiti ljudskih prava i demokracije diljem svijeta, za svaku pojedinu zemlju.

II. Promicanje univerzalnosti ljudskih prava

Univerzalno poštovanje

U skladu s člankom 21. Ugovora o Europskoj uniji, a na temelju Strateškog okvira i Akcijskog plana za ljudska prava, univerzalni standardi ljudskih prava u 2014. i dalje su promicani kao temelj za suradnju EU-a s trećim zemljama i regionalnim organizacijama. U godini obilježavanja 10. godišnjice smjernica EU-a o borcima za ljudska prava EU je osobitu pažnju posvetio promicanju univerzalnosti ljudskih prava u svojim izjavama i obrazloženjima glasova kao i prilikom javnih događanja, konferencija te u svojim publikacijama. U bilateralnoj suradnji, posebice u dijalozima o ljudskim pravima, EU je redovno inzistirao na ratifikaciji i učinkovitoj provedbi instrumenata UN-a za ljudska prava te ponovnom razmatranju ili povlačenju rezervi.

U skladu s Odlukom Vijeća 2011/168/ZVSP o Međunarodnom kaznenom sudu (MKS) i Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju EU je nastavio ulagati napore i održavati vanjsku komunikaciju kako bi još zemalja potaknuo na ratifikaciju Rimskog statuta. EU je i dalje provodio svoje sustavne demarševe u svrhu potpore MKS-u i njegovoj politici uključivanja klauzula o MKS-u u sporazume s trećim zemljama (kao što je Sporazum o strateškom partnerstvu EU-a i Kanade koji je parafiran u listopadu 2014.).

Također, suradnja s mehanizmima i tijelima UN-a (univerzalni periodični pregled, posebni izvjestitelji i ugovorna tijela) i provedba njihovih preporuka sada su postali standardni elementi bilateralne suradnje EU-a s trećim zemljama u području ljudskih prava. Na bilateralnoj razini EU također redovno potiče treće zemlje da upute trajni poziv posebnim izvjestiteljima UN-a.

Od 2003., nakon stupanja na snagu Rimskog statuta, EU je u okviru EIDHR-a za globalne kampanje za ratifikaciju koje provode organizacije civilnog društva te za projekte MKS-a također osigurao financiranje u vrijednosti većoj od 30 milijuna EUR (vidi odjeljak 27.).

Kultura ljudskih prava i demokracije u vanjskom djelovanju EU-a

EVSD je tijekom 2014. osiguravao osposobljavanje u području ljudskih prava i demokracije, posebice kroz niz edukacija na temu ljudskih prava u trajanju od tjedan dana koje su bili organizirane tri puta u godini (u veljači, lipnju i studenome 2014.). Nakon ta tri opća ciklusa edukacija o politici i operacijama u području ljudskih prava i demokracije u vanjskim odnosima EU-a uslijedili su specijalizirani moduli o nediskriminaciji (slobodi izražavanja, slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja, pravima osoba s invaliditetom i LGBTI pravima), gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, poduzetništvu i ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti, dječjim pravima, potpori demokraciji i promatranju izbora, ljudskim pravima u kontekstu UN-a i ljudskim pravima u Vijeću Europe. Za neke od tih edukacija ESVD je pozvao stručnjake iz redova akademika, predstavnika NVO-a iz mreže za ljudska prava i demokraciju i dužnosnika iz agencija UN-a i Vijeća Europe. Te module za osposobljavanje pohađalo je osoblje institucija EU-a, osoblje misija i operacija zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP), kao i diplomati država članica.

Započelo se s pripremanjem prikaza programa za osposobljavanje u području ljudskih prava koje provode države članice kako bi se prikupile najbolje prakse i istražile moguće sinergije (kao što je dijeljenje materijala i resursa). U tu je svrhu u rujnu 2014. dogovoreno da će se uspostaviti neformalna mreža kontaktnih točaka za osposobljavanje u području ljudskih prava i demokracije u državama članicama EU-a.

Niz drugih edukacija iz područja ljudskih prava i demokracije održan je za osoblje iz delegacija u sklopu pripreme za njihovo raspoređivanje na dužnost, a organizirani su i seminar za diplomate država članica, uvodna predavanja u ESVD-u, regionalni seminari Glavne uprave za međunarodnu suradnju i razvoj (DEVCO) i godišnja konferencija s UNDP-om o demokraciji i pomoći prilikom održavanja izbora. Presentacija o ljudskim pravima i demokraciji sada se sustavno uključuje u tečajeve prije upućivanja na rad.

Uz redovita izvješćivanja Političkog i sigurnosnog odbora, Radne skupine za ljudska prava i drugih geografskih radnih skupina i Europskog parlamenta, posebni predstavnik EU-a za ljudska prava predstavio je svim šefovima delegacija EU-a kao i savjetnicima za ljudska prava i rodna pitanja u misijama ZSOP-a najbolje prakse za uključivanje ljudskih prava u sva područja vanjskog djelovanja EU-a. Također je održao nekoliko sastanaka s pojedinim šefovima delegacija u svrhu rasprave o stanju ljudskih prava u njihovim zemljama domaćinima i o usklađenom odgovoru EU-a.

EU je 2014. isto tako nastavio podupirati obrazovanje u području ljudskih prava u svijetu pomoću različitih financijskih instrumenata, uključujući EIDHR. Projekti koje su akademske institucije i NVO-i promovirali u raznim regijama bili su usmjereni na široki spektar ljudi, od školske djece do predstavnika zajednice i policijskih tijela, uključujući najugroženije skupine. Europski međusveučilišni centar za ljudska prava i demokratizaciju (EIUC) i globalna mreža regionalnih diplomskih studija u Africi, azijsko-pacifičkoj regiji, na Balkanu, Kavkazu te u Latinskoj Americi primjeri su uspješnih projekata u ovom području. Ta mreža, koja obuhvaća više od 80 sveučilišta diljem svijeta, interdisciplinarni je centar izvrsnosti koji pruža poslijediplomsku izobrazbu o ljudskim pravima. EIUC je 2014. nastavio voditi pregovore u svrhu uspostave dodatnog regionalnog diplomskog studijskog programa iz demokratskog upravljanja u području Bliskog istoka i Sjeverne Afrike.

III. Provođenje usklađenih ciljeva politike na unutarnjoj i međunarodnoj razini

Učinkovita potpora demokraciji

Komisija je u 2014. podupirala izborne procese diljem svijeta raspoređivanjem misija za promatranje izbora i misija izbornih stručnjaka te pružanjem tehničke i financijske pomoći tijelima za provođenje izbora i nacionalnim promatračima. Komisija je ukupno rasporedila osam misija koje su promatrale ukupno devet izbornih procesa. Misije za promatranje izbora bile su raspoređene na Maldive (parlamentarni izbori), u Gvineju Bisau (predsjednički i parlamentarni), Malavi (predsjednički, parlamentarni i lokalni), Egipat (predsjednički), Kosovo (parlamentarni), Mozambik (parlamentarni) i Tunis (parlamentarni i predsjednički). Komisija je u Afganistan rasporedila tim za ocjenu provođenja predsjedničkih izbora, koji je također promatrao provjeru glasova nakon što je uz posredovanje američkog državnog tajnika Kerryja postignut sporazum.

Osim toga, osam misija izbornih stručnjaka raspoređeno je tijekom 2014. Misije izbornih stručnjaka poslane su u Egipat (ustavni referendum), Libiju (ustavotvorna skupština), Tajland (parlamentarni izbori), Irak (parlamentarni), Alžir (predsjednički), Mauritaniju (predsjednički), Boliviju (predsjednički i parlamentarni) i Fidži (parlamentarni).

EU ne promatra izbore u području OEES-a. Međutim, EU je podupro OEES-u / Ured za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) tijekom predsjedničkih i parlamentarnih izbora u Ukrajini. Naponi EU-a omogućili su raspoređivanje dodatnih 100 promatrača na kratko razdoblje iz država članica EU-a te zemalja kandidatkinja i podnositeljica zahtjeva za članstvo u EU-u. U mnogim slučajevima misije za promatranje izbora EU-a pomogle su partnerskim zemljama da nadiđu krizne situacije te su olakšale demokratske tranzicijske procese i/ili tranzicijske procese nakon sukoba. Napredak je postignut u postupanju na temelju preporuka misija izbornih stručnjaka EU-a što je ključno za poboljšanje utjecaja tih misija EU-a.

EU je dodatno poboljšao svoj rad na potpori demokraciji. Na temelju zaključaka Vijeća iz studenoga 2009., koji su kao obveze uključeni u Akcijski plan za ljudska prava i demokraciju, EU je u ožujku 2014. odredio 12 delegacija koje predstavljaju sve regije za sudjelovanje u drugoj generaciji pilot-aktivnosti za potporu demokraciji. Rad je započeo u lipnju. Napori su u prvom redu usmjereni na metodologiju rada i šest utvrđenih područja rada: usklađenost i koordinaciju, lokalnu situaciju i partnerstvo, uključivanje i vidljivost. Time se nastoji bolje uključiti financijske i nefinancijske instrumente u rad država članica EU-a te produbiti razumijevanje lokalnog konteksta kako bi se kroz ojačana partnerstva postigao bolji učinak. Zahvaljujući tom projektu dobit će se analitički rezultati te će ga se pravovremeno dodatno odrediti u akcijskim planovima.

Preliminarne povratne informacije bile su pozitivne u pogledu utvrđivanja aktivnosti koje se međusobno podupiru u vezi s političkim dijalozima (i/ili dijalozima o ljudskim pravima) i mnogim različitim intervencijama pomoću financijskih instrumenata, uključujući potporu razvoju pravnog sektora, izgradnju kapaciteta ključnih institucija, među ostalim u tijelima za provođenje izbora, i organizacija civilnog društva. Povratne informacije upućuju na veću koordinaciju i usklađenost među državama članicama, kao i na mnoge različite inicijative koje se mogu pokrenuti s nacionalnim dionicima. Potrebno je više raditi na pomoći u jačanju predstavničkih funkcija demokratskih sustava: stranaka, parlamenata, decentraliziranih tijela itd. Ključni pojmovi iz područja zastupanja, sudjelovanja, transparentnosti, odgovornosti i rodne ravnopravnosti moraju se dodatno razviti, ujedno i na lokalnim razinama.

Od 2014. određenim sredstvima EIDHR-a podupire se ta pilot-aktivnost pružanjem stručne potpore u provedbi aktivnosti. Civilno društvo također se podupire značajnim radom na razvoju planova u gotovo svim delegacijama.

Godina 2014. bila je prva puna godina u kojoj je djelovala Europska zaklada za demokraciju (EED). Proračun za razdoblje od 2013. do 2015. iznosi oko 27 milijuna EUR, a sastoji se od bespovratnih sredstava EU-a za administrativne troškove i dobrovoljnih doprinosa 14 država članica EU-a kao i Švicarske i Kanade u svrhu financiranja projekata EED-a. EED je do kraja 2014. zaprimio preko 1200 zahtjeva za potporu te je prihvatio financirati preko 130 zahtjeva, ravnomjerno raspoređenih na istočno i južno susjedstvo, u ukupnom iznosu od oko 8 milijuna EUR. Tijekom 2014. EED, koji je neovisan o EU-u, u europskom je susjedstvu služio kao nadopuna instrumentima EU-a, osobito EIDHR-u. EED izravnu potporu pruža osobito novim sudionicima koji su zagovornici demokracije i lokalnim organizacijama te je i dalje aktivan u svim zemljama susjedstva, uključujući Siriju, Libiju, Egipat i Azerbajdžan u kojima se drugi donatori pri nastavku svojih operacija susreću s poteškoćama. U prosincu 2014. upravni je odbor odlučio da EED može provesti i financirati ograničen broj aktivnosti izvan susjedstva EU-a.

Stalni kapacitet za ljudska prava i demokraciju u Vijeću EU-a

Radna skupina za ljudska prava (COHOM) bavi se svim aspektima ljudskih prava u vanjskim odnosima Europske unije i podupire proces donošenja odluka Vijeća u tom području odrađivanjem pripremnog rada za rasprave o ljudskim pravima i demokraciji u Političkom i sigurnosnom odboru, Odboru stalnih predstavnika (COREPER) i Vijeću. Tijekom 2014. COHOM se sastao 44 puta u sastavima za glavne gradove i Bruxelles kako bi nastavio promicati učinkoviti razvoj te nadgledati provedbu politike EU-a u području ljudskih prava i demokracije diljem svijeta, uključujući smjernice EU-a o ljudskim pravima, dijaloge o ljudskim pravima i savjetovanja s trećim zemljama.

COHOM je svoju suradnju nastavio s geografskim radnim skupinama Vijeća koje se bave stanjem ljudskih prava u zemljama u okviru svoje geografske nadležnosti, kao i s relevantnim tematskim radnim skupinama Vijeća¹¹ s ciljem uključivanja ljudskih prava u sve aspekte vanjskih odnosa EU-a. Također je surađivao s Radnom skupinom za temeljna prava, prava građana i slobodno kretanje osoba (FREMP) (vidi odjeljak 8.).

Početak 2014. COHOM je raspravljao o strateškim prioritetima EU-a na forumima UN-a za ljudska prava za tu godinu, što je doprinijelo uspješnom ishodu sjednice Vijeća za ljudska prava i 69. zasjedanja Trećeg odbora Opće skupštine UN-a. Tijekom godine ESVD i službe Komisije u COHOM-u usklađuju stajalište EU-a s državama članicama u pogledu specifičnih tematskih ili geografskih pitanja koja su se pojavila u okviru multilateralnih foruma.

COHOM je nastavio održavati periodične razmjene mišljenja s posebnim predstavnikom EU-a za ljudska prava. COHOM je također redovno vodio rasprave s predstavnicima međunarodnih organizacija, regionalnih organizacija i civilnog društva. Među gostujućim govornicima na visokoj razini bili su predsjednik Pododbora za ljudska prava Europskog parlamenta, regionalni predstavnik za Europu visokog povjerenika UN-a za ljudska prava, posebni izvjestitelji UN-a i ravnatelj Agencije za temeljna prava.

Radne skupine COHOM-a koje podupiru rad COHOM-a u posebnim prioritetnim područjima, osobito provedbi smjernica EU-a u području ljudskih prava, sa svojim su radom nastavile u 2014. U 2014. bilo je aktivno devet radnih skupina koje su okupljale mjerodavne stručnjake iz ESVD-a, službi Komisije i država članica.

¹¹ CODEV, COSCE, COTER, PMG, CIVCOM, CONUN

Postizanje veće usklađenosti politika

Unutar EU-a, institucije i države članice EU-a su pri provedbi prava EU-a obvezane odredbama Povelje EU-a o temeljnim pravima. U svom vanjskom djelovanju EU je odlučan u promicanju ljudskih prava i demokracije kroz sve svoje vanjske aktivnosti u skladu s člankom 21. Ugovora o Europskoj uniji.

Napori su u 2014. pojačani kako bi se nastavilo s radom na pitanjima usklađenosti i dosljednosti unutarnjih i vanjskih politika EU-a u području ljudskih prava. Na sastanku u lipnju 2014. Vijeće za pravosuđe i unutarnje poslove donijelo je zaključke¹² kojima se priznaje važnost dosljednosti u unutarnjoj i vanjskoj politici kako bi se povećala vjerodostojnost Europske unije u vanjskim odnosima i kako bi ona pružila primjer u području ljudskih prava. U tu je svrhu Vijeće smatralo važnim ojačati suradnju među različitim radnim skupinama Vijeća, osobito između Radne skupine Vijeća za temeljna prava, prava građana i slobodno kretanje osoba (unutar EU-a) i Radne skupine za ljudska prava (u vanjskom djelovanju), osobito kroz redovitu razmjenu informacija i, prema potrebi, zajedničke tematske sastanke o specifičnim pitanjima. U tom je ozračju kroz periodične razgovore u 2014. ojačana suradnja između FREMP-a i COHOM-a. Potrebno je nastaviti ulagati napore kako bi se dalje ojačalo usklađenost i dosljednost unutarnjih i vanjskih politika EU-a u području ljudskih prava.

¹² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/143099.pdf

Poštovanje gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava

Europska unija veliku pažnju pridaje međuovisnosti svih ljudskih prava i nedjeljivosti građanskih i političkih prava te gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava kao temeljnih načela međunarodnog prava povezanog s ljudskim pravima.

Na multilateralnoj razini EU je aktivno podupro nekoliko posebnih izvjestitelja UN-a koji rade na gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima te je s njima surađivao i nekoliko njih pozvao na sastanak (COHOM). U posebne izvjestitelje UN-a o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima ubrajaju se posebni predstavnici za pravo na vodu i sanitarni sustav, pravo na obrazovanje, pravo na hranu, za krajnje siromaštvo i pravo na stanovanje.

Osim toga, EU je gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima pridavao veću pažnju tijekom dijaloga o ljudskim pravima s različitim trećim zemljama partnerima.

Promicanje gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, uključujući pravo na primjeren životni standard i osnovne radne norme, pojačano je u okviru višegodišnjeg okvirnog programa EIDHR-a za razdoblje od 2014. do 2017. Različitim projektima u okviru EIDHR-a pružena je potpora u svrhu promicanja gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava diljem svijeta. Ti su projekti 2014. doprinijeli jačanju sindikata, podizanju svijesti o pitanjima u vezi s plaćama u Aziji, zaštiti prirodne baštine i zajednica u ruralnim područjima Angole, promicanju i društvenoj integraciji zajednice Menja putem jačanja gospodarskog položaja u Etiopiji, kao i smanjenju ekonomske diskriminacije i nasilja na radnom mjestu u indijskim izvozno orijentiranim tvornicama odjeće.

IV. Ljudska prava u svim vanjskim politikama i instrumentima EU-a

Kretanje prema pristupu razvojnoj suradnji temeljenom na pravima

Vijeće i Europski parlament donijeli su 2014. nove vanjske financijske instrumente (2014. – 2020.) u okviru kojih su ljudska prava i demokracija istaknuti kao ključna načela i/ili su obuhvaćeni ciljanim programima, uključujući¹³ u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR), tematskim programom za organizacije civilnog društva i lokalne vlasti u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju (DCI) te u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)¹⁴. Svi se ti instrumenti, izravno ili neizravno, upotrebljavaju za promicanje ljudskih prava i demokracije u skladu sa Strateškim okvirom EU-a za ljudska prava i demokraciju i Planom za promjenu¹⁵.

ESVD i službe Komisije 2014. su završile bilateralno programiranje s partnerskim zemljama te je Komisija usvojila strateške programske dokumente i višegodišnje okvirne programe za razdoblje od 2014. do 2020. O ljudskim pravima, demokraciji i ostalim ključnim elementima dobrog upravljanja raspravljalo se kao o ključnim ciljanim sektorima ili u okviru provedbe pristupa temeljenog na pravima u ostalim područjima suradnje.

¹³ To je od posebne važnosti za Instrument za razvojnu suradnju (DCI), Europski razvojni fond (ERF), Europski instrument za susjedstvo (ENI) i Instrument pretprijetne pomoći (IPA II).

¹⁴ Uredba (EU) br. 230/2014

¹⁵ EU je 2011. donio dvije reforme s ciljem da njegova razvojna politika postane strateški jača i usmjerenija: Plan za promjene od 12 točaka i novu politiku i pravila za proračunsku potporu. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52011DC0637&qid=1412922281378&from=EN>

Predanost EU-a pristupu temeljenom na pravima formalizirana je u okviru radnog dokumenta službi Komisije iz 2014. „Pristup temeljen na pravima, uključivanje svih ljudskih prava u razvojnu suradnju EU-a”¹⁶. Zaključcima Vijeća iz svibnja 2014. pozdravljena je ta važna mjera te su istaknuta ključna načela koja obuhvaća. Paket instrumenata iznesen u radnom dokumentu službi Komisije (SWD) pruža konkretne smjernice o načinima na koje se pristup temeljen na pravima upotrebom pet radnih načela može primijeniti na bilo koji razvojni program ili projekt: primjene svih prava, sudjelovanja i pristupa postupku donošenja odluka, nediskriminacije i jednakog pristupa, transparentnosti i pristupa informacijama.

Usporedno s programiranjem Komisija je u svojim programima proračunske potpore nastavila ocjenjivati razinu poštovanja temeljnih vrijednosti. Od 1. siječnja 2013. metodologija koja je u tom pogledu utvrđena u smjernicama za proračunsku potporu u cijelosti se koristi za sve nove programe proračunske potpore.

EU je u 2014. nastavio razvijati svoje stajalište i strategiju za daljnje postupanje u vezi s konferencijom Rio+20 i razvojnim planom za razdoblje nakon 2015. EU je bio gorljivi zagovornik uključivanja ljudskih prava, vladavine prava i pitanja upravljanja u globalni razvojni plan. EU je bio autor brojnih političkih izjava koje su potvrđene na razini Vijeća, a od kojih je posljednja iz prosinca 2014.¹⁷ EU je aktivno doprinosaio mnogim međunarodnim raspravama, među ostalim sjednicama Otvorene radne skupine UN-a, sastancima Vijeća za ljudska prava i neformalnim raspravama Opće skupštine.

¹⁶ SWD(2014) 152 završna verzija, Bruxelles, 30. travnja 2014.

¹⁷ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/146311.pdf

Osiguravanje funkcioniranja trgovine na način koji doprinosi ljudskim pravima

Sporazumi EU-a o slobodnoj trgovini „klauzulama pasarela” povezani su s odgovarajućim političkim okvirnim sporazumima koji uključuju klauzule o ljudskim pravima. Ako nije na snazi ni jedan sporazum o pridruživanju ili okvirni sporazum, u sporazume o slobodnoj trgovini umeće se posebna klauzula o ljudskim pravima. Glavna vrijednost klauzule o ljudskim pravima sastoji se u pokazivanju zajedničke predanosti stranaka ljudskim pravima, dok istovremeno čini i pravnu osnovu za odgovarajuće mjere, uključujući suspenziju sporazuma u slučaju teških kršenja ljudskih prava (vidi odjeljak 33.).

Otvorenost trgovini, u kombinaciji s dobrim upravljanjem i dobrim nacionalnim politikama, uvelike doprinosi uključivom rastu i održivom razvoju te na taj način unapređenju stanja ljudskih prava. U skladu s Komunikacijom „Trgovina, rast i razvoj: prilagođavanje trgovinske i ulagačke politike državama koje najviše trebaju pomoć¹⁸, EU je u 2014. nastavio pomagati zemljama u razvoju, osobito najmanje razvijenim zemljama i ostalim zemljama kojima najviše treba pomoć, da se uključe u globalni trgovinski sustav i od trgovine ostvare što je moguće više koristi. To se osobito temelji na politici pomoći za trgovinu EU-a, njezinim unilateralnim trgovinskim povlasticama te bilateralnim i regionalnim trgovinskim sporazumima.

¹⁸ [COM(2012) 22] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2012/january/tradoc_148992.EN.pdf

Nova Uredba o OSP-u (opći sustav povlastica) primjenjuje se od 1. siječnja 2014. U skladu s novim sustavom povlastice u okviru OSP+-a dodijeljene su četrnaest zemalja. Novom uredbom jačaju se mehanizmi nadzora usklađenosti korisnika OSP+ s međunarodnim konvencijama (uključujući ključne konvencije o ljudskim pravima), a Komisija će svake dvije godine Vijeće i Europski parlament izvješćivati o tome koliko uspješno korisnici OSP+ provode taj program. . Dijalog između EU-a i korisnika OSP+ o provedbi konvencija se tijekom 2014. intenzivirao, a EU je započeo s uvođenjem dodatnih inovativnih načina pružanja potpore provedbi, izvršavanju i nadzoru relevantnih ugovora o ljudskim pravima i konvencija Međunarodne organizacije rada. Komisija je, osobito kao odgovor na pozive Europskog parlamenta, provela opće preispitivanje Uredbe (EZ) br. 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne ili mučenje¹⁹. Prijedlog za izmjenu Uredbe u svrhu ažuriranja popisa robe koja podliježe kontroli izvoza početkom 2014. predstavljen je Vijeću i Europskom parlamentu. Aranžmanom Wassenaar iz 2013. uvele su se kontrole izvoza određenih tehnologija za nadzor. Kao posljedica toga, EU je Delegiranom uredbom Komisije od 22. listopada 2014. uspostavio takve kontrole posebnih računalnih programa za neovlašteni upad i opreme za nadzor interneta.

Komisija, koja je usvojila Komunikaciju o preispitivanju politika kontrole izvoza, također razmatra dugoročne mogućnosti rješavanja tog pitanja, među kojima i mogućnost prilagodbe određenih odredbi postojeće Uredbe o kontroli izvoza (EZ) br. 428/2009 u svrhu kontrole izvoza osjetljivih tehnologija koje bi se mogle upotrijebiti za kršenje ljudskih prava, primjerice u područjima sukoba ili od strane autoritativnih režima. Nakon postupnog pogoršanja stanja u Siriji Vijeće je u svibnju 2014. odlučilo produljiti zabranu izvoza opreme ili softvera koje sirijska vlada prvenstveno koristi za praćenje ili presretanje internetskih i telefonskih komunikacija, a koja je prvotno uvedena Uredbom br. 36 iz 2012.

¹⁹ Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 1352/2011 od 20. prosinca 2011.

EU, koji već dugo podupire Ugovor o trgovini oružjem, kao važan korak naprijed prema većoj odgovornosti i transparentnosti u trgovini oružjem, nastavio je u 2014. promicati njegovu ratifikaciju među svim državama članicama UN-a. Uz znatan doprinos država članica EU-a, polaganjem 50. instrumenta ratifikacije krajem 2014. Ugovor o trgovini oružjem stupio je na snagu. U članku 7. Ugovora propisano je da je prilikom donošenjem odluka o izvozu oružja potrebno provesti procjenu rizika za mogućnost da će se oružje koristiti za počinjenje ili za omogućavanje ozbiljnog kršenja ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava, uključujući djela rodno uvjetovanog nasilja. Takva procjena rizika dodatak je zabrani izvoza oružja na temelju članka 6. ako bi se ono moglo upotrijebiti za počinjenje genocida, zločina protiv čovječnosti, teške povrede Ženevske konvencije, napade usmjerene na civile ili za druge ratne zločine kako su definirani relevantnim međunarodnim konvencijama.

Uvažavanje ljudskih prava u aktivnostima sprečavanja sukoba i upravljanja kriznim situacijama

EU je u 2014. poduzeo dodatne korake kako bi svoje politike u području ljudskih prava i rodnih pitanja uvrstila u planiranje, provedbu, odvijanje i procjenu misija i operacija zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP).

U skladu s postupcima za upravljanje krizama iz 2013.²⁰ o ljudskim pravima i rodnim pitanjima raspravljalo se tijekom procesa planiranja novih misija i operacija, dok je analiza stanja ljudskih prava i rodnih pitanja uključena u dokumente za planiranje, među ostalim za savjetodavnu misiju EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini i misiju EUROFOR u Srednjoafričkoj Republici.

²⁰ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7660-2013-REV-2/en/pdf>

U 2014. su u svim misijama i operacijama ZSOP-a bili prisutni savjetnici ili kontaktne točke za ljudska prava i rodna pitanja u čije zadaće spada uključivanje ljudskih prava i rodni pitanju u rad misije ili operacije, kao i provedba specifičnih aktivnosti. Takve aktivnosti uključuju primjerice daljnju potporu policijske misije Europske unije u Afganistanu (EUPOL Afghanistan) policajkama u afganistanskoj nacionalnoj policiji, jačanje savjetodavne uloge same misije EUPOL Afghanistan te osposobljavanje u međunarodnom humanitarnom pravu te pravu povezanim s ljudskim pravima za lokalne vojne snage koje pružaju EUTM Mali i EUTM Somalija.

Savjetnici za ljudska prava i rodna pitanja u misijama ZSOP-a sastali su se na godišnjem seminaru u Bruxellesu u lipnju 2014. koji je za njih bio dragocjena prilika da razmijene najbolje prakse i utvrde zajedničke izazove. Kako bi takva razmjena informacija postala sustavnija, upravo se uspostavlja zajednica prakse u okviru koje će se putem e-poruka omogućiti redovnija komunikacija među misijama i operacijama te s tematskim stručnjacima u sjedištu.

Ljudska prava i rodna pitanja uključena su u mnoge edukacije ZSOP-a koje su organizirali Europsko učilište za sigurnost i obranu te države članice, a održane su i specijalizirane tematske edukacije na temu ljudskih prava, rodni pitanja, djece u oružanim sukobima i zaštite civila.

Nastavljen je rad na sveobuhvatnom pristupu EU-a provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti te rezolucijama koje se na nju nadovezuju. Drugo izvješće o pokazateljima EU-a za sveobuhvatni pristup EU-a provedbi rezolucija objavljeno je u siječnju 2014., a u njemu su za sljedeće izvještajno razdoblje prioritetima određeni tranzicijsko pravosuđe, političko sudjelovanje i jačanje gospodarskog položaja žena, sudjelovanje žena u mirovnim procesima i sprečavanje seksualnog nasilja u sukobima. Godišnji seminar država članica EU-a o provedbi Rezolucije Vijeća sigurnosti 1325 koji se održao u srpnju 2014. bio je posvećen nadolazećoj 15. godišnjici Rezolucije i načinima na koje se pitanja mira i sigurnosti mogu uvažiti u predstojećim pregovorima o razvojnom planu za razdoblje nakon 2015. Neformalna radna skupina EU-a o Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a 1325 nastavila je održavati redovne sastanke na kojima su sudjelovale države članice, NATO, Žene UN-a, OESS i civilno društvo. Izrađena je i posebna internetska stranica koja sadrži sve ključne dokumente o pristupu EU-a Rezoluciji 1325²¹. Vanjska procjena komponente za pripravnost za krize Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru dovršena je sredinom 2014. U procjeni je istaknuto da komponenta za pripravnost za krize doprinosi ispunjenju obveza EU-a u vezi sa ženama, mirom i sigurnošću. Pružanje posebne potpore u vezi sa ženama, mirom i sigurnosti trenutačno se provodi u 17 zemalja i tri regije diljem svijeta: u Afganistanu, Boliviji, Bosni i Hercegovini, Brazilu, Čadu, Demokratskoj Republici Kongo, El Salvadoru, Gvineji Bisau, Indiji, Kirgiskoj Republici, Liberiji, Nepal, Nikaragvi, Peruu, Senegal, na Salomonskim Otocima, u Jemenu, srednjoameričkoj regiji, južnoazijskoj regiji i južnoj regiji srednje Afrike. Služba za instrumente vanjske politike Europske komisije naručila je 2014. pregled literature o rodnim pitanjima u nestabilnim i konfliktnim situacijama s ciljem informiranja kreatora politika o ključnim raspravama i novim pitanjima u tom području, kao i njihova usmjeravanja.

²¹ http://eeas.europa.eu/special-features/working-with-women/article21_en.htm

Sustav ranog upozoravanja na sukobe je u 2014. postupno uveden na globalnoj razini. Alati i metodologija razvijeni za sustav ranog upozoravanja sadrže mnogo pokazatelja u vezi s ljudskim pravima, kao što su pokazatelji poštovanja međunarodnog okvira ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, slobode medija i poštovanja građanskih i političkih sloboda. Od delegacija u zemljama za koje je procijenjeno da im srednjoročno i dugoročno prijete nasilni sukobi zatražilo se da dostave procjene i predlože mogućnosti za preventivno djelovanje. Slično tome, u brojnim zemljama održale su se radionice za analizu sukoba u pojedinim zemljama. U toj metodologiji su se također uzimala u obzir ljudska prava i rodni aspekti.

Uključenje ljudskih prava u protuterorističke aktivnosti

U skladu s Akcijskim planom EU-a za ljudska prava i demokraciju ESVD i službe Komisije izradile su dokument sa smjernicama za borbu protiv terorizma koji su države članice potvrdile u studenome 2014. Svrha smjernica jest osigurati da se razmatranja o ljudskim pravima i, prema potrebi, međunarodnom humanitarnom pravu uvažavaju u planiranju i provedbi projekata kojima se pruža pomoć u borbi protiv terorizma u suradnji s trećim zemljama.

Način na koji se poduzimaju naponi u borbi protiv terorizma može imati dalekosežan utjecaj na ukupno poštovanje ljudskih prava neke države. Primjerice, u nekim je zemljama definicija terorizma nejasna te se primjenjuje u preširokom smislu; pri provođenju operacija borbe protiv terorizma određena ljudska prava (uključujući pravo na život ili zabranu mučenja) mogu biti ugrožena; operacije se povremeno mogu upotrebljavati za zatiranje političkih protivnika.

EU financira niz projekata za jačanje kapaciteta u području borbe protiv terorizma, ponajviše u zemljama s lošim stanjem ljudskih prava. Stoga je od posebne važnosti da se europski pristup, kojim se poštuju ljudska prava, podijeli s tim zemljama kako bi se potaknula veća usklađenost s ljudskim pravima.

Cilj je te smjernice primijeniti na buduće projekte EU-a za jačanje kapaciteta u borbi protiv terorizma u trećim zemljama, kao i na projekte u području sigurnosti i pravosuđa čija je jedna od komponenata borba protiv terorizma. Tim se smjericama pruža pregled i niz alata pomoću kojih se može ocjenjivati ispunjenje obveza iz područja ljudskih prava / međunarodnog humanitarnog prava. One se odnose na sve institucije EU-a i na partnere u provedbi svih faza projekata (planiranje, provedba i praćenje/ocjenjivanje) kako bi se osigurala veća dosljednost u pristupu u svim aktivnostima EU-a. Države članice mogu, ako to žele, smjernice isto tako upotrebljavati za njihove vlastite projekte.

EU kontinuirano radi na vanjskoj komunikaciji na političkom planu kroz političke dijaloge o borbi protiv terorizma s mnogim ključnim partnerima i međunarodnim organizacijama. Politički dijalozi sastoje se od razmjene mišljenja o ključnim kretanjima u borbi protiv terorizma te su važna platforma za raspravu o ključnim pitanjima. Tim se dijalogima doprinosi jačanju bilateralnog i međunarodnog konsenzusa i poboljšanju međunarodnih napora u svrhu sprečavanja i borbe protiv terorizma. Ti dijalozi čine dio ukupnog pristupa EU-a izgradnji povjerenja i pouzdanja s ključnim partnerima. U 2014. održali su se sastanci u okviru političkog dijaloga o borbi protiv terorizma u: UN-u, SAD-u, Kanadi, Turskoj, Saudijskoj Arabiji i Australiji. Posebna savjetovanja o borbi protiv terorizma također su se održala s Indonezijom i Ujedinjenim Arapskim Emiratima. U skladu s Akcijskim planom u svim je tim prigodama EU u okviru napora u borbi protiv terorizma promicao ključno pitanje poštovanja ljudskih prava i vladavine prava te o njemu raspravljao.

Što se tiče multilateralne suradnje EU čvrsto vjeruje u ključnu ulogu UN-a u rješavanju globalne prijetnje terorizma. Rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 1373/2001 i Globalna antiteroristička strategija UN-a iz 2006. bili su važni koraci naprijed u multilateralnoj suradnji u borbi protiv terorizma. Globalna antiteroristička strategija UN-a u potpunosti je u skladu s pristupom EU-a borbi protiv terorizma. Programi EU-a i UN-a za borbu protiv terorizma polaze od istog načela – promicanja kaznenopravnog pristupa, istovremeno štiteći ljudska prava i održavajući vladavinu prava. O posebnim pitanjima vezanima za suradnju EU-a i UN-a u području borbe protiv terorizma koja se tiču stranih terorističkih boraca i borbe protiv nasilnog ekstremizma raspravljalo se s relevantnim agencijama UN-a. EU i njegove države članice pozdravile su donošenje Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2170/2014 kojom se osuđuje teško i rašireno kršenje ljudskih prava za koje su odgovorne ekstremističke skupine u Iraku i Siriji te Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2178/2014 kojom se osuđuje nasilni ekstremizam te ističe potreba za sprečavanjem putovanja stranih terorističkih boraca te potpore koja im se pruža, koje su u skladu sa zaključcima koje je Vijeće EU-a donijelo 30. kolovoza 2014.²² EU i njegove države članice također snažno podupiru djelovanje u skladu s Rezolucijom 2178/2014, uključujući napore u jačanju međunarodnog djelovanja s ciljem borbe protiv nasilnog ekstremizma, na koje su usmjereni napori EU-a s obzirom na to da je takvo djelovanje preduvjet održivog rješavanja pošasti terorizma.

Tijekom godine EU je nastavio izdavati izjave u okviru UN-a i drugih međunarodnih organizacija kojima je osuđivao terorističke napade i promicao pristup borbi protiv terorizma temeljen na poštovanju ljudskih prava i vladavine prava te u potpunosti u skladu s međunarodnim pravom.

²² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/144538.pdf

Osiguravanje da se vanjska dimenzija rada u području slobode, sigurnosti i pravde temelji na ljudskim pravima

Poštovanje i zaštita ljudskih prava u srži su povezanih politika EU-a u području pravosuđa i unutarnjih poslova. U tom su kontekstu ljudska prava međusektorski element migracijske politike EU-a te će stoga biti uključena u budući program EU-a o migracijama u okviru globalnog pristupa migraciji i mobilnosti (GAMM), koji je sveobuhvatni okvir politike EU-a u području vanjskih migracija i mobilnosti te ključni element politike vraćanja i ponovnog prihvata EU-a. Zaštita ljudskih prava stoga je sustavno uključena u sve okvire GAMM-a, osobito u dijaloge o migracijama i mobilnosti s trećim zemljama i regijama, kao i u partnerstva za mobilnost i zajedničke programe o migracijama i mobilnosti sklopljene s trećim zemljama, dijaloge o vizama i provedbu sporazuma EU-a o ponovnom prihvatu. Nadalje, EU se na globalnim forumima zalagao za jačanje zaštite ljudskih prava migranata. Tako je bilo i tijekom sastanka na vrhu u okviru Globalnog foruma o migracijama i razvoju koji se održao u Stockholmu od 14. do 16. svibnja 2014.

Zaštita prava migranata je međusektorski element i u radu Radne skupina za Sredozemlje. U okviru GAMM-a Radna skupina dala je novi zamah naporima EU-a u jačanju dijaloga i suradnje sa zemljama tranzita i porijekla u južnom Sredozemlju. Komisija je u svibnju 2014. izdala radni dokument svojih službi o primjeni Komunikacije o Radnoj skupini za Sredozemlje, u kojem je utvrđen niz aktivnosti koje su poduzeli EU i njegove države članice kako bi zaštitili prava migranata i izbjeglica u zemljama tranzita i porijekla.

Također, o pitanjima povezanim s migracijama, među kojima su proizvoljna pritvaranja i trgovanje ljudima, raspravljalo se u dijalozima o ljudskim pravima s relevantnim trećim zemljama.

Trgovanje ljudima teško je kršenje ljudskih prava što je razlog iz kojeg EU zaštitu ljudskih prava stavlja u samo središte svoje politike. EU je tijekom 2014. nastavio s provedbom strategije za iskorjenjivanje trgovine ljudima za razdoblje 2012. – 2016. i dokumenta za djelovanje²³ iz 2009. u vezi s jačanjem vanjske dimenzije djelovanja protiv trgovanja ljudima. U drugom izvješću o provedbi dokumenta za djelovanje Vijeće se u prosincu 2012. usuglasilo o popisu prioriternih trećih zemalja i regija s kojima bi EU trebao ojačati suradnju i partnerstva u području trgovanja ljudima. ESVD i službe Komisije su u lipnju 2014. uputile zajednički dopis s informacijama o aktivnostima EU-a s ciljem borbe protiv terorizma u nizu prioriternih zemalja i regija, uključujući popis relevantnih alata i instrumenata dostupnih EU-u. Delegacijama i državama članicama EU-a to služi kao referentni alat u svrhu poboljšanja suradnje i usklađenosti u borbi protiv trgovanja ljudima.

Od delegacija EU-a u tim prioriternim zemljama zatražilo se da u svojim zemljama domaćinima uspostave partnerstva i osiguraju koordinaciju i usklađenost imenovanjem kontaktne osobe za pitanja povezana s trgovanjem ljudima, organizacijom koordinacijskih sastanaka, pomnim praćenjem projekata u području trgovanja ljudima koje je financirao EU te osiguravanjem redovne razmjene informacija s vlastima zemlje domaćina. Službe Komisije su, kako bi olakšale te aktivnosti, u lipnju 2014. organizirale trodnevnu edukaciju za osoblje iz delegacija EU-a na temu vanjske suradnje u području trgovanja ljudima, s posebnim naglaskom na prioriternim zemljama i regijama.

²³ Donesen od strane Vijeća 30. studenoga 2009. (6865/10 CRIMORG 38 JAIEX 22 RELEX 163 JAI 168).

Iskorjenjivanje trgovanja ljudima prioritetno je područje u okviru GAMM-a. Sprečavanje i borbu protiv trgovanja ljudima, kao i zaštitu žrtava trgovanja ljudima, sustavno se uvažava u svim relevantnim sporazumima i partnerstvima sa zemljama koje nisu članice EU-a te u svim dijalozima EU-a o migracijama i mobilnosti, među ostalim u partnerstvima za mobilnost, zajedničkim programima o migracijama i mobilnosti i dijalozima o liberalizaciji viza. Također, EU ističe pitanje trgovanja ljudima, koje je važan element njegova Akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju, u okviru dijaloga o ljudskim pravima koje vodi s više od 40 zemalja diljem svijeta. Također podupire međunarodne napore u tom području, zauzimajući se u raznim forumima UN-a za sprečavanje trgovanja ljudima, zaštitu žrtava te pomoć žrtvama, uspostavu sveobuhvatnog zakonodavnog okvira, razvoj politike i izvršavanje zakonodavstva te poboljšanu međunarodnu suradnju i koordinaciju u borbi protiv trgovanja ljudima.

Što se tiče potpore partnerskim zemljama u razvoju, EU je, u okviru tematski i geografski određenih instrumenata, nastavio s provedbom niza projekata u svim područjima povezanima s migracijom. U skladu s GAMM-om u svim se projektima primjenjivao pristup usredotočen na migrante te se u svima snažan naglasak stavio na ljudska prava kao međusektorsko pitanje. Novi projekti pokrenuti su kako bi se pružila potpora raseljenim izbjeglicama i zajednicama domaćinima u zemljama susjednima Siriji te kako bi se poduprlo osobito ugrožene kategorije migranata, kao što su žrtve trgovanja ljudima te radnici migranti u kućanstvu.

Migracije i azil ključni su prioriteti tematskog programa „Globalna javna dobra i izazovi” u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju koji je donesen 2014. za razdoblje od 7 godina. Komponenta tog programa koja se odnosi na migracije i azil ima za cilj poboljšati upravljanje migracijama u zemljama u razvoju, osobitu pažnju pridajući najvećem mogućem povećanju pozitivnog učinka migracija i mobilnosti na razvoj. U tom programu slijedi se pristup usredotočen na migrante te poseban naglasak stavlja na potrebu za promicanjem prednosti migracija za same migrante i za zajednice iz kojih dolaze, istovremeno podupirući njihovu integraciju u zajednice domaćine. Zaštita ljudskih prava migranata, posebno ugroženih kategorija migranata, međusektorski je cilj. Komisija je usvojila tematski program „Globalna javna dobra i izazovi” čijoj je komponenti za migracije i azil dodijelila 46,3 milijuna EUR, raspoređenih na osam projekata. Među tim projektima bili su globalni projekt za potporu migrantima uhvaćenima u zemljama u krizi, globalno djelovanje u svrhu sprečavanja i rješavanja pitanja trgovanja ljudima i krijumčarenja migranata, te posebno djelovanje usmjereno na miješane migracijske tokove u istočnoj Africi, uz pridavanje posebne pažnje prisilnom iseljavanju, trgovanju ljudima i krijumčarenju migranata, kao i migrantima koji su ostali u ugroženim dijelovima regije.

Poštovanje temeljnih prava, ljudskog dostojanstva i ljudskih prava također je jedno od vodećih načela Strategije EU-a za borbu protiv droga i Akcijskog plana EU-a za borbu protiv droga. Ta su načela sastavni dio politike u području borbe protiv droga te temeljni element takozvanog „modela EU-a” borbe protiv droga.

Osiguravanje promicanja ljudskih prava u vanjskoj dimenziji politike zapošljavanja i socijalne politike

Osnovne radne norme Međunarodne organizacije rada (ILO) sadržane su u njezinih osam temeljnih konvencija. EU, putem suradnje s ILO-om, promiče ratifikaciju i učinkovitu provedbu tih konvencija što, među ostalim, uključuje sudjelovanje u aktualnoj raspravi o radnim normama te sudjelovanje u radu nadzornih tijela ILO-a. EU istovremeno u vanjskoj dimenziji svoje politike zapošljavanja i socijalne politike, u odnosima s partnerskim zemljama, a kroz bilateralne i regionalne dijaloge o politikama i provedbu projekata razvojne pomoći promiče načela dostojnog rada, uključujući poštovanje temeljnih konvencija ILO-a.

Na 103. sjednici Međunarodna konferencija rada donijela je 2014. Protokol i Preporuku uz Konvenciju o prisilnom radu (br. 29) iz 1930., koja je jedna od osam temeljnih konvencija Međunarodne organizacije rada. Ta nova norma bavi se suvremenim oblicima prisilnog rada, među kojima onima u kontekstu trgovanja ljudima, na način da doprinosi uspješnijem sprečavanju prisilnog rada, zaštiti žrtava, pristupu pravosuđu i kompenzacijskim mjerama, kao i izvršavanju zakonodavstva, također putem međunarodne suradnje i/ili pomoći. EU i njegove države članice aktivno su sudjelovale u radu na pripremi nove norme. Koordinirani doprinos EU-a Međunarodnoj konferenciji rada čija se sjednica održala u lipnju 2014. bio je od velike važnosti za uspješan rezultat. Države članice trebale bi poduzeti potrebne korake kako bi Protokol ratificirale do kraja 2016.

EU je doprinio promicanju dostojnog rada za pomorce s obzirom na donošenje izmjena Konvencije o radu pomoraca tijekom Međunarodne konferencije rada. Donesenim izmjenama, koje su od EU-a dobile punu potporu prije Konferencije 24, pomorcima se osigurava zaštita u slučaju napuštanja te financijska sigurnost u slučaju smrti ili invaliditeta povezanih s radom. Napori EU-a u osiguravanju dostojnog rada poprimili su konkretniji oblik kada je Vijeće ministara EU-a u siječnju 2014. donijelo Odluku o ovlašćivanju država članica da ratificiraju Konvenciju ILO-a o poštenom i dostojnom radu za radnike u kućanstvu (Konvencija br. 189). Odluku je u ožujku 2013. predložila Komisija, a potvrdio ju je Europski parlament. Komisija je ponovno pozvala države članice na ratifikaciju Konvencije kao dijela strategije EU-a protiv trgovanja ljudima.

Što se tiče politike proširenja, EU je u 2014. s Turskom, zemljom kandidatkinjom, raspravljao o usklađenosti turskog zakonodavstva o sindikatima s normama EU-a te relevantnim konvencijama ILO-a, osobito Konvencijom br. 87 (o slobodi udruživanja) i Konvencijom br. 98 (o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje).

U europskoj politici susjedstva naglašena je potreba za dodatnim naporima za ratifikaciju i učinkovito provođenje temeljnih konvencija ILO-a. Više susjednih zemalja često je podržavalo stajališta EU-a i njegovih država članica tijekom rasprava u okviru ILO-a. Što se tiče odnosa s Gruzijom i Republikom Moldovom, sporazumi o pridruživanju, uključujući odredbe o detaljnom i sveobuhvatnom području slobodne trgovine potpisani su u lipnju 2014. te se privremeno primjenjuju od 1. rujna 2014. Odredbe uključuju obveze u vezi s učinkovitom provedbom ratificiranih temeljnih konvencija ILO-a. Sporazum o pridruživanju s Ukrajinom također je potpisan 2014. S njegovom privremenom primjenom započelo se u studenome 2014., s time da je za dio o području detaljne i sveobuhvatne slobodne trgovine ona odgođena za godinu dana. Kao posljedica sukoba na istoku te njegova negativnog učinka prelijevanja na društveno-gospodarsko stanje u Ukrajini u cijelosti, poštovanje radnih normi i radničkih prava ozbiljno se pogoršalo.

²⁴ Odluka Vijeća 2014/346/EU od 26. svibnja 2014.: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:JOL_2014_172_R_0003&from=EN

EU je također aktivno sudjelovao u procesu daljnjeg postupanja u vezi s razvojnim planom za razdoblje nakon 2015. i konferencijom Rio+20 čime je pokazao da podupire produktivno zapošljavanje, dostojan rad za sve, uključujući stvaranje radnih mjesta, jamstvo prava na radu, socijalnu zaštitu i socijalni dijalog kao i rješavanje nejednakosti.

EU je u okviru rasprava u međunarodnim forumima, kao što je skupina G20, promicao gospodarska i socijalna prava. Čelnici skupine G20 2014. su poslali snažnu poruku o tome da je ostvarenje globalnog rasta u svrhu boljeg životnog standarda i kvalitetnih radnih mjesta za ljude diljem svijeta njihov najvažniji prioritet. Ponovno su iskazali predanost smanjenju nezaposlenja mladih, koje je na nedopustivo visokoj razini, kroz djelovanje kojim će se osigurati da se mladi ljudi obrazuju, osposobljavaju ili rade. Također su prepoznali da je, jačanjem tržišta rada i primjerenim sustavima socijalne zaštite, potrebno riješiti neformalnu ekonomiju, kao i strukturnu i dugoročnu nezaposlenost. Među prioritetima spomenuto je i poboljšanje sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu.

Također je promicao učinkovitu provedbu temeljnih konvencija ILO-a kroz razvojnu pomoć.

Socijalna dužna pažnja Europske investicijske banke temelji se na najvažnijim radnim normama ILO-a. Standardima Banke izričito se isključuje prakse kao što su dječji rad, dužnički ili prisilni rad. Ako zemlja domaćin ne štiti prava radnika na udruživanje i kolektivno pregovaranje, od zajmoprimaca se unatoč tome očekuje da se trude omogućiti uvođenje alternativnih prihvatljivih mehanizama za pritužbe i zaštitu prava radnika u pogledu radnog okruženja i uvjeta zaposlenja. U oba slučaja, ili u slučaju da to nije određeno zakonom, od zajmoprimaca se zahtijeva da radnike koji žele sudjelovati u kolektivnim organizacijama i pregovaranju u tome ne ograničavaju, ne diskriminiraju ih ili im se osvećuju. Od zajmoprimaca se zahtijeva da se posvete pitanju poštovanja ključnih radnih normi u svojim lancima opskrbe te da osiguraju da njihovi primarni izvođači i glavni dobavljači na isti način primjenjuju te norme, kao i da se one odražavaju u njihovoj dokumentaciji o nabavi, ugovorima i pravilima o nadzoru.

Organizacije civilnog društva koje rade na promicanju provedbe radnih normi i dostojnog rada primile su potporu iz EIDHR-a.

Na 52 sjednici održanoj u veljači 2014. Komisija Ujedinjenih naroda za društveni razvoj raspravljala je o prioritetnoj temi „Promicanje osnaživanja ljudi u postizanju iskorjenjivanja siromaštva, društvene integracije i pune zaposlenosti i poštenog rada za sve”. U svojoj je rezoluciji Komisija Ujedinjenih naroda za društveni razvoj pozvala države članice UN-a da u budućem razvojnom planu za razdoblje nakon 2015. uz dužnu pažnju razmotre iskorjenjivanje siromaštva, socijalnu uključenost, punu zaposlenost i dostojanstveni radu za sve. Forum civilnog društva pozvao je vlade da provedu preporuku ILO-a br. 202 o uspostavi nacionalnih najnižih razina socijalne zaštite, kao i program dostojanstvenog rada s obzirom na to da je riječ o učinkovitim alatima za osiguravanje potpunog i produktivnog zapošljavanja te sigurnosti dohotka.

V. Provođenje prioriteta EU-a u području ljudskih prava

Ukidanje smrtne kazne

EU je tijekom 2014. i dalje opetovano iskazivao svoje protivljenje smrtnoj kazni i koristio se svim raspoloživim diplomatskim instrumentima kako bi pospješio njezino ukidanje diljem svijeta. Snažna politika koju EU vodi protiv smrtne kazne odražava se u smjericama EU-a, koje su ažurirane i revidirane 2013., dok je napredak prema njezinom ukidanju jedan od najvažnijih prioriteta istaknutih u Strateškom okviru i Akcijskom planu za ljudska prava i demokraciju.

U svrhu obilježavanja Europskog dana protiv smrtne kazne i svjetskog dana protiv smrtne kazne 10. listopada EU i Vijeće Europe izdali su zajedničku izjavu u kojem ponovno ističu protivljenje upotrebi smrtne kazne u svim okolnostima i predanost ukidanju smrtne kazne diljem svijeta. U toj izjavi su i Visoka predstavnica Catherine Ashton, kao i glavni tajnik Vijeća Europe Thorbjørn Jagland istaknuli duboku zabrinutost zbog pomaka unatrag u nekim zemljama, poput nedavnih masovnih suđenja koja su dovela do iznimno visokog broja smrtnih kazni, širenja područja primjene smrtne kazne u nacionalnom zakonodavstvu ili ponovnog izvršavanja smrtnih kazni nakon stanke od nekoliko godina²⁵. Delegacije EU-a organizirale su 10. listopada diljem svijeta, a posebno u zemljama koje su zadržale smrtnu kaznu, razne manifestacije te su provele najveću moguću promidžbu ukidanja smrtne kazne, također kroz svoje kontakte s dužnosnicima i civilnim društvom.

EU je podupro nedavne mjere koje je poduzela Afrička unija s ciljem prihvaćanja Dodatnog protokola uz Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima naroda o ukidanju smrtne kazne. Također je pozdravio nedavne ratifikacije (koje su proveli El Salvador i Gabon) Drugog fakultativnog protokola iz 1989. uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima koji ima za cilj ukidanje smrtne kazne, zahvaljujući kojima se broj država stranaka povećao na osamdeset i jednu. EU je u svojim kontaktima s trećim zemljama nastavio poticati sve zemlje koje još nisu ratificirale taj Protokol da to učine 2014., povodom njegove 25. godišnjice.

EU je također osudio kontinuiranu raširenu upotrebu smrtne kazne u drugim dijelovima svijeta. Posebna pažnja posvećena je Iranu, Iraku, Saudijskoj Arabiji, Afganistanu, Bjelarusu, Egiptu, Japanu, Singapuru, Kini, Tajvanu i SAD-u, međutim i u odnosu na mnoge druge zemlje objavljene su izjave i napravljeni demarševi na temelju minimalnih standarda definiranih međunarodnim pravom i na temelju smjernica EU-a o smrtnoj kazni.

²⁵ http://eeas.europa.eu/statements/docs/2014/141009_03_en.pdf

EU je nastavio izražavati protivljenje smrtnoj kazni u svim relevantnim multilateralnim forumima, osobito UN-u, OESS-u i Vijeću Europe. EU je sudjelovao na ministarskom sastanku na visokoj razini Opće skupštine UN-a koji su zajednički organizirali Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, Italija, Čile, Mongolija, Tunis i Benin pod nazivom „Vodstvo i napuštanje smrtne kazne” (New York, 25. rujna 2014.).

Kroz opsežno lobiranje i vanjsku komunikaciju EU je aktivno sudjelovao u savezu na međuregionalnoj razini koji se zalagao za Rezoluciju Opće skupštine UN-a 69/186 (18. prosinca 2014.) kojom se ponovno poziva na moratorij na izvršavanje smrtne kazne. Rezolucija, koju je poduprlo 95 država, donesena je s dotad nezabilježenih 117 glasova za, 37 protiv i 34 suzdržana, što je značajno poboljšanje u odnosu na slične rezolucije donesene 2007., 2008., 2010. i 2012.

EU je tijekom 2014. u Stalnom vijeću OESS-a dao šest izjava kojima je kritizirao smrtne kazne koje su provele države sudionice OESS-a (Bjelarus i SAD). Daljnja izjava, povodom Europskog i svjetskog dana protiv smrtne kazne 10. listopada, a koja se temelji na zajedničkoj izjavi Visoke predstavnice za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i glavnog tajnika Vijeća Europe, također je dana u okviru Stalnog vijeća. EU je također izražavao zabrinutost zbog kontinuirane primjene smrtne kazne u okviru manifestacija u okviru OESS-a koji su se održali 2014., kao što su godišnji sastanak OESS-a za provedbu ljudske dimenzije koji se održao u rujnu i dodatni sastanak OESS-a za ljudsku dimenziju na temu sprečavanja mučenja koji se održao u travnju 2014.

EIDHR je iznimno je važan s obzirom na snažno protivljenje EU-a smrtnoj kazni. Zahvaljujući EIDHR-u Europska unija je vodeći donator koji podupire napore organizacija civilnog društva koje rade na ukidanju smrtne kazne. EIDHR-om se trenutačno podupire osam projekata u vezi sa smrtnom kaznom koji su u tijeku, a koji su odabrani na temelju dvaju globalnih poziva za podnošenje prijedloga provedenih 2008. i 2011. Ti su se projekti usredotočili na tri glavna područja za napredak: reforme kaznenih zakona, poštovanje relevantnih međunarodnih i regionalnih instrumenata i razvoj poticajnog okruženja za daljnje ukidanje smrtne kazne.

Projektima u vezi sa smrtnom kaznom koji se provode u okviru EIDHR-a osigurana je široka geografska pokrivenost zemalja u kojima smrtna kazna još nije ukinuta, uključujući zemlje u Aziji (Kinu, Indiju, Tajvan, itd.), Sjevernu i Južnu Ameriku (karipske zemlje, SAD), Afriku (Liberiju, Mali, Ugandu, itd.), istočnu Europu (Bjelarus i Rusiju) te regiju Bliskog istoka i sjeverne Afrike (Jordan, Maroko i Tunis). Ta se pomoć usmjerava putem programâ potpore za pojedinu zemlju u okviru EIDHR-a i putem globalnih poziva.

Iskorjenjivanje mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja

EU je nastavio s provedbom smjernica o mučenju i drugom okrutnom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju. Sve je zemlje poticao da ratificiraju i provedu Konvenciju protiv mučenja te njezin Fakultativni protokol te je u dijalozima o ljudskim pravima s trećim zemljama, kao i prilikom posjeta tim zemljama, vodio razgovore o pojedinačnim slučajevima mučenja i zlostavljanja. Također je izdavao izjave kojima je trećim zemljama čestitao na ratifikaciji Konvencije i/ili njezinog Fakultativnog protokola.

EU je nastavio jačati suradnju s multilateralim forumima kao što su Vijeće Europe, UN i OESS, kao i s organizacijama civilnog društva koje rade na iskorjenjivanju mučenja. EU je aktivno sudjelovao u dodatnom sastanku OESS-a za ljudsku dimenziju na temu sprečavanja mučenja koji se održao u Beču u travnju 2014. Zajedno s Norveškom EU je 11. travnja organizirao popratnu manifestaciju na temu borbe protiv mučenja i ukidanja smrtne kazne u regiji OESS-a.

Povodom Međunarodnog dana UN-a potpore žrtvama mučenja (26. lipnja) izdana je izjava. EU je iskazao potporu inicijativi za Konvenciju protiv mučenja koju su u ožujku 2014. pokrenuli Danska, Čile, Indonezija, Gana i Maroko te je tu potporu ponovno iskazao na popratnoj manifestaciji koja se održala tijekom jednodnevnog zasjedanja Opće skupštine, 23. rujna, u New Yorku. U Bruxellesu je 3. prosinca organizirano obilježavanje 30. godišnjice Konvencije protiv mučenja radi podizanja svijesti i rasprave o budućim koracima kojima bi se osigurala najšira moguća provedba Konvencije. Ta je manifestacija organizirana u suradnji s civilnim društvom te je privuklo govornike na visokoj razini i sudionike iz međunarodnih i regionalnih organizacija, civilnog društva i država članica EU-a. Razgovorima se došlo do zaključka da je potrebno hitno ponovno pokrenuti raspravu o mučenju radi postizanja univerzalne ratifikacije i provedbe Konvencije te radi borbe protiv percepcije se da se mučenje može tolerirati zbog „iznimnih” razloga. EU u toj raspravi mora odigrati važnu ulogu. Visoka predstavnica / potpredsjednica također je istaknula godišnjicu Konvencije u izjavi koju je dala povodom Dana ljudskih prava (10. prosinca).

Tijekom godine ESVD i službe Komisije usko su surađivale s Pododborom za ljudska prava Europskog parlamenta na pripremi i daljnjem postupanju nakon Rezolucije Europskog parlamenta od 11. ožujka o iskorjenjivanju mučenja u svijetu.

Djelovanje Unije u svrhu iskorjenjivanja mučenja uključuje mjere sprečavanja trgovine određenom robom koja bi se mogla koristiti za smrtnu kaznu ili mučenje ili drugo okrutno, nehumano ili ponižavajuće postupanje.

Uredba Vijeća (EZ) br. 1236/2005 odnosi se na trgovinu takvom robom. Aktualni popisi zabranjene i kontrolirane robe navedeni su u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) br. 775/2014. O prijedlogu Komisije iz 2014. u vezi s izmjenama Uredbe Vijeća (EZ) br. 1236/2005 trenutačno se raspravlja u Europskom parlamentu i Vijeću EU-a.

EU je nastavio pružati značajnu financijsku potporu organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava diljem svijeta koji rade na realizaciji apsolutne zabrane mučenja i zlostavljanja, podupiranju rehabilitacije žrtava mučenja i njihovih obitelji te podupiranju zemalja u ispunjavanju njihovih obveza, primjerice uspostavom nacionalnih mehanizama sprečavanja. Posljednjih je godina u prosjeku 12 milijuna EUR godišnje u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava bilo dodijeljeno aktivnostima u okviru borbe protiv mučenja.

Učinkovita potpora borcima za ljudska prava

EU ostaje predan podupiranju boraca za ljudska prava čija je uloga u promicanju i zaštiti ljudskih prava od presudne važnosti. Ministri vanjskih poslova EU-a ponovno su istaknuli tu predanost u zaključcima koji su doneseni na sastanku Vijeća 23. lipnja 2014., povodom obilježavanja 10. godišnjice donošenja smjernica EU-a o borcima za ljudska prava, te su naglasili posebno važnu ulogu braniteljica ljudskih prava, kao i boraca za ljudska prava iz ugroženih i marginaliziranih skupina.

U svibnju su delegacijama EU-a dostavljene detaljne upute za provedbu smjernica o borcima za ljudska prava u kojima su utvrđene najbolje prakse za postupanje u slučajevima. Tijekom godine delegacije EU-a aktivno su radile na zaštiti boraca za ljudska prava koji se i dalje suočavaju sa sve većim pritiskom koji na njih stavlja vlasti i nedržavni sudionici u mnogim zemljama. Diplomati EU-a pratili su suđenja, posjećivali pritvorene aktiviste i davali izjave o pojedinačnim slučajevima. EU je na bilateralnim sastancima, kao i u političkim dijalozima na visokoj razini, redovno raspravljao o pojedinačnim slučajevima te je partnerske vlade pozivao da i zatvora oslobode borce za ljudska prava. Delegacije EU-a i veleposlanstva država članica sada se redovno savjetuju s predstavnicima civilnog društva, također i na formalnim godišnjim sastancima s borcima za ljudska prava.

Značajna količina sredstava za potporu borcima za ljudska prava dodijeljena je u okviru EIDHR-a. S ciljem pružanja potpore borcima za ljudska prava pokrenuto je petnaest novih projekata čija je vrijednost veća od 15 milijuna EUR. Te se nove aktivnosti nadovezuju na 150 postojećih projekata u tom području, čija ukupna vrijednost premašuje 120 milijuna EUR. Osim toga, novi poziv na podnošenje prijedloga u vrijednosti od 15 milijuna EUR pokrenut je 3. prosinca 2014. Kako je navedeno u novoj uredbi o EIDHR-u za razdoblje od 2014. do 2020. tim se pozivom nastoji uspostaviti sveobuhvatni mehanizam za borce za ljudska prava koji će imati tri ključna prioriteta: (i) usredotočavanje na najproblematičnije situacije i najugroženije borce za ljudska prava; (ii) pružanje hitne, srednjoročne i dugoročne potpore borcima za ljudska prava; (iii) osiguravanje koordinacije i vanjske komunikacije. Na ostvarenju ta tri ključna prioriteta radit će se putem četiri vrste aktivnosti: (i) potpore borcima za ljudska prava na terenu, uključujući hitnu potporu borcima za ljudska prava, potporu lokalnim organizacijama boraca za ljudska prava i privremeni premještaj; (ii) osposobljavanja, nadzora i zagovaranja; (iii) koordinacije i sinergija, uključujući upravljanje platformom za privremeni premještaj (koju podupire Komisija u okviru drugog projekta EIDHR-a u tijeku); (iv) održavanja vanjske komunikacije i vidljivosti.

Nadalje, Komisija je tijekom 2014. nastavila borcima za ljudska prava izravno dodjeljivati *ad hoc* bespovratna sredstva u iznosu do 10 000 EUR u slučaju hitne potrebe. Do kraja 2014. dodijeljeno je preko 220 bespovratnih sredstava čiji je ukupan iznos bio veći od 1,6 milijuna EUR. Tom vrstom potpore bile su obuhvaćene različite vrste potpore za borce (pojedince i/ili organizacije), uključujući medicinsku pomoć, pravne troškove, nabavu sigurnosnih materijala za urede ili kućanstva, hitni premještaj ugroženih aktivista, potporu obiteljima boraca koji su pritvoreni ili preminuli, itd. Izvješće „Potpora borcima za ljudska prava”, dostupno na poveznici www.eidhr.eu/library, daje sveobuhvatnu sliku aktivnosti financiranih u okviru EIDHR-a kojima se pružila potpora borcima za ljudska prava diljem svijeta.

Europski parlament nastavio se snažno zalagati za borbu za ljudska prava, osobito kroz rad Pododbora za ljudska prava. Nagrada Saharov Europskog parlamenta, kojom se iskazuje počast iznimnim pojedincima koji se bore protiv nesnošljivosti, fanatizma i ugnjetavanja u posebno teškim okolnostima 2014. je dodijeljena Denisu Mukwegeu, liječniku u Demokratskoj Republici Kongo koji je svoj život posvetio radu sa žrtvama seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja.

Promicanje i zaštita prava djece

Ove je godine EU proslavio 25. godišnjicu Konvencije UN-a o pravima djeteta te dodjelu Nobelove nagrade za mir Malali Yousafzai i indijskom aktivistu za dječja prava Kailashu Satyarthiju. Kako bi obilježilo tu godišnjicu i predanost EU-a djeci u njegovim unutarnjim i vanjskim politikama, Vijeće je početkom prosinca donijelo zaključke o promicanju i zaštiti dječjih prava. Delegacije EU-a i uredi UNICEF-a u zemljama diljem svijeta također su tu priliku iskoristili kako bi sudjelovali u organizaciji aktivnosti povodom dovršetka paketa instrumenata za dječja prava EU-a i UNICEF-a pod nazivom: „Uključenje dječjih prava u razvojnu suradnju”²⁶, koji je službeno objavljen 2014. GU DEVCO i UNICEF također su to obilježili javnom konferencijom održanoj 20. studenoga na kojoj su istaknuta postignuća i izazovi za plan za razdoblje nakon 2015. Također, Visoka predstavnica / potpredsjednica Federica Mogherini otvorila je plenarnu sjednicu Europskog parlamenta izjavom o 25. godišnjici Konvencije UN-a o pravima djeteta²⁷.

U skladu s uskom suradnjom EU-a s UNICEF-om i UN-om EU je aktivno podupro kampanju „Djeca, ne vojnici” koju su zajednički pokrenuli UNICEF i posebna predstavnica glavnog tajnika UN-a za djecu i oružani sukob, a koja ima za cilj do 2016. spriječiti novačenje i okončati praksu iskorištavanja djece u sukobima koju provode vladine oružane snage. EU je ponovno iskazao snažnu potporu kampanji prilikom posjeta posebne predstavnice UN-a Bruxellesu u prosincu.

²⁶ <http://www.unicef.org/eu/crtoolkit/toolkit.html>

²⁷ https://www.youtube.com/watch?v=_m-cpAnZ8Wk&list=UUw6E9hgCbubPf_IsofVkiqg

Više od 108 000 djece u oružanim sukobima imala su koristi od odluke o upotrebi novca iz Nobelove nagrade, koja je EU-u dodijeljena 2012., za pomaganje djeci u sukobima. Inicijativa EU-a „Djeca mira” pretvorena je u višegodišnji program pomoći obrazovanju u hitnim situacijama te je za 2014. za nju izdvojeno 6, 712, 500 EUR (uključujući nacionalne doprinose Luksemburga i Austrije). U 2014. je odabrano 12 novih projekata u okviru inicijative EU-a „Djeca mira” u 10 zemalja, a od njih je dodatnih 155 000 djece imalo koristi.

EU ostaje predan iskorjenjivanju dječjeg rada te osobito najgorih oblika takvog rada. ILO procjenjuje da se broj djece koja su diljem svijeta primorana na rad s 246 milijuna smanjio na 168 milijuna²⁸ u razdoblju od 2000. do 2012. Međutim, 85 milijuna djece radnika u dobnoj skupini od 5 do 17 godina sudjeluju u opasnom radu koji je jedan od najgorih oblika dječjeg rada. To znači da rade u okružju koje izravno ugrožava njihovo zdravlje, sigurnost i/ili moralni razvoj. U skladu s Konvencijom 182. ILO-a o najgorim oblicima dječjeg rada EU se u 2014. zalagao za izradu klasifikacije opasnog rada u 33 zemlje u dvjema regijama: supsaharskoj Africi i Europi / srednjoj Aziji. Komisija je krajem 2014. u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju (DCI) dodijelila bespovratna sredstva u iznosu od 5,4 milijuna EUR kako bi se djeci migrantima i mladim radnicima u graničnom području Burkine Faso, Côte d’Ivoirea i Malija pružile osnovne socijalne usluge te kako bi se samohrane majke i njihovu djecu u Maroku potaknulo da traže da se poštuju njihova prava i dostojanstvo.

²⁸ (Izvješće ILO-a „Mjerenje napretka u borbi protiv dječjeg rada. Globalne procjene i trendovi za razdoblje od 2000. do 2012.” objavljeno 23. rujna 2013.).

Dječja prava bila su predmetom rasprave na sastanku na vrhu EU-a i Afrike koji se održao u travnju 2014., a na kojemu su Afrička unija i EU ponovno istaknuli spremnost da zaštite žene i djecu u oružanim sukobima te da spriječe seksualno nasilje koje se posebno vrši nad ženama i djecom. Napredak je ostvaren u dovršavanju modula za osposobljavanje u području zaštite djece za sve osoblje misija i operacija zajedničke sigurnosne i obrambene politike (ZSOP) prije raspoređivanja na dužnost.

U skladu s člankom 7. Konvencije UN-a o pravima djeteta EU je nastavio podizati svijest o važnosti pristupa djece osobnim ispravama putem uvođenja učinkovitih sustava prijave rođenja s obzirom na to da je to preduvjet za uživanje mnogih drugih prava (prava na glasovanje, zapošljavanje, pristup zdravstvenim i obrazovnim uslugama, itd.) te da pruža zaštitu od raznih oblika nasilja. Zaštita djece od svih oblika nasilja ostaje visoko na popisu prioriteta. EU nastavlja podupirati aktivnosti borbe protiv štetnih tradicionalnih praksi i društvenih normi koje pogađaju djecu, uključujući sakaćenje ženskih spolnih organa / obrezivanje, dječje, rane i prisilne brakove i čedomorstvo ženske djece. Više je informacija dostupno u odjeljku 20. ovog izvješća.

EU je nastavio provoditi uključivanje svoje strategije za dječja prava u sve razvojne sektore i politike te kontinuirano radi na osiguravanju prava djece na kvalitetne osnovne usluge kao što su zdravstvena skrb, obrazovanje, vodoopskrba i sanitarne usluge, u skladu s obvezama preuzetim s ciljem postizanja Milenijskih razvojnih ciljeva. Ostvarenjem univerzalnog osnovnog obrazovanja i inicijativom „Obrazovanje za sve” nastoji se povećati sudjelovanje u obrazovanju marginalizirane djece, kao što su djeca s invaliditetom, stigmatizirana djeca i ona obilježena socioekonomskim statusom.

Zaštita prava žena i zaštita protiv rodno uvjetovanog nasilja

Političko sudjelovanje žena i jačanje njihova gospodarskog položaja, inicijative protiv rodno uvjetovanog nasilja i štetnih tradicionalnih praksi, rodna pitanja u razvojnoj suradnji i provedba Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti (vidi odjeljak 12.) ubrajali su se među područja kojima je EU u izvještajnom razdoblju dao prioritet u svojim odnosima s trećim zemljama.

Rodna pitanja uključena su u sve programe EU-a, kao i javne poruke, političke dijaloge te dijaloge o ljudskim pravima s vladama, kao i dijaloge s civilnim društvom. Potpora braniteljicama ljudskih prava i ženskim organizacijama također je bila prioritet. Jačanje položaja žena i dalje ostalo pri vrhu prioriteta prijašnje Visoke predstavnice / potpredsjednice Catherine Ashton, uključujući u okviru njezinih sastanaka sa ženama iz Sirije, Irana i Ukrajine. Novoimenovana Visoka predstavnica / potpredsjednica Federica Mogherini u nekoliko je prigoda, uključujući tijekom sastanka Vijeća za vanjske poslove u prosincu, istaknula osobnu predanost tome da pitanja rodne ravnopravnosti i jačanja položaja žena ostanu prioritet u svim vanjskim odnosima EU-a. PPEU za ljudska prava i dalje je u brojnim prilikama tijekom 2014. stavljao snažan naglasak na zaštitu i promicanje ženskih prava te se svojim posjetima pojedinim zemljama i dijalozima o ljudskim pravima koristio kako bi isticao to pitanje te nudio praktične savjete i stručno znanje EU-a. Opetovana suradnja s vodećim borcima za ženska prava iz strateških zemalja i regionalnih organizacija također je bio prioritet PPEU-a.

Savjetnik za rodna pitanja ESVD-a i dalje je imao važnu ulogu u pružanju političkih savjeta diplomatima u sjedištu i delegacijama EU-a, surađujući s ostalim institucijama EU-a i međunarodnim organizacijama te promičući dosljednost i usklađenost djelovanja.

EU je nastavio diplomatima pružati specijalizirane edukacije o uvažavanju pitanja rodne ravnopravnosti u njihovom svakodnevnom radu te za vrijeme mandata u trećim zemljama. EU je nastavio uključivati svoje politike u području ljudskih prava i rodne ravnopravnosti u ZSOP. UN je i dalje bio platforma u okviru koje je EU promicao svoje strateške prioritete, posebno u području rodni pitanja. Na 26. sjednici Vijeća za ljudska prava EU je bio supokrovitelj rezolucije „Ukidanje diskriminacije žena” te se pridružio konsenzusu o rezoluciji „Ubrzanje napora s ciljem ukidanja svih oblika nasilja nad ženama”. EU je podupirao rad Žena UN-a, posebne izvjestiteljice UN-a za nasilje nad ženama, njegove uzroke i posljedice te posebne predstavnice UN-a za seksualno nasilje u sukobima. Tijekom 2014. EU i Žene UN-a nastavili su putem dogovorenog programa rada provoditi Memorandum o razumijevanju potpisan u travnju 2012. Ključna postignuća ostvarena su u području komunikacije, političkog dijaloga i zajedničkog zagovaranja, osposobljavanja i planiranja zajedničkih programa EU-a i Žena UN-a.

Napori s ciljem uključenja ženskih prava u misije za promatranje izbora Europske unije ojačani su zahvaljujući potpunoj reviziji smjernica za promatranje izbora najužeg tima u vezi sa sudjelovanjem žena u izbornom procesu. Na seminaru viših izbornih stručnjaka koji se u Bruxellesu održao u travnju 2014. rodna pitanja bila su među ključnim temama rasprave te je izneseno nekoliko konkretnih prijedloga koji se ispituju u misijama u zemljama poput Gvineje Bisau i Mozambika.

U okviru zajedničkog projekta s Ženama UN-a koji je imao za cilj okupiti zastupnice iz regije arapskih država i članice Europskog parlamenta kako bi se potaknula razmjena stručnog znanja i iskustva, kao i umrežavanje na temelju ključnih pitanja rodne ravnopravnosti i jačanja položaja žena u Europskoj uniji i regiji arapskih država u Bruxellesu je u studenome 2014. održana konferencija „Skok naprijed za žene”. EU je nastavio biti aktivan partner u inicijativi partnerstva za ravnopravne budućnosti čiji je cilj srušiti prepreke političkom sudjelovanju žena i jačanju njihova gospodarskog položaja.

U izvještajnom razdoblju drugo je prioritetno područje bilo okončanje seksualnog nasilja u sukobima. EU je aktivno sudjelovao na globalnom sastanku na vrhu za okončanje seksualnog nasilja u sukobima koji se održao u lipnju 2014. u Londonu te se obvezao poduzeti praktične mjere u području ljudskih prava, sprečavanja sukoba, upravljanja krizama, posredovanja i humanitarne pomoći. Komisija također trenutačno podupire nekoliko projekata koji za cilj prvenstveno imaju iskorjenjivanje seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja te koji su usmjereni na rodna pitanja u hitnim situacijama u raznim zemljama, uključujući Demokratsku Republiku Kongo i Siriju. Na sastanku na vrhu pod nazivom „Girl Summit” koji se održao u srpnju u Londonu EU se obvezao okončati sakaćenje ženskih spolnih organa te dječje, rane i prisilne brakove. EU je usredotočio napore na provedbu Komunikacije o iskorjenjivanju sakaćenja ženskih spolnih organa iz 2013.²⁹ kojom se utvrđuju konkretne mjere borbe protiv sakaćenja ženskih spolnih organa sa snažnim naglaskom na sprečavanju i potpori žrtvama. Vijeće je u lipnju 2014. donijelo zaključke o sprečavanju i borbi protiv svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama, uključujući sakaćenje ženskih spolnih organa.

²⁹ COM(2013)833 završna verzija.

Četvrto izvješće o provedbi akcijskog plana za rodnu ravnopravnost u razvojnoj suradnji pruža sveobuhvatan pregled glavnih načina na koje je Komisija prošle godine podupirala napore zemalja u razvoju s ciljem poboljšanja položaja žena u pogledu jednakih prava i jačanja njihova položaja. Izvješće pokazuje da je uključenje rodniha pitanja poboljšano u 20 različitim sektorima politike, u koja su sad integrirani pokazatelji kojima se uzima u obzir rodna perspektiva. Osim toga, izvješće skreće pažnju na važnost promicanja rodne ravnopravnosti kroz politički dijalog. Vijeće je u zaključcima donesenima u svibnju 2014. zatražilo uspostavu sljedećeg akcijskog plana za rodnu ravnopravnost. Vijeće je izjavilo da bi se novi akcijski plan za rodnu ravnopravnost za razdoblje od 2016. do 2020. trebao temeljiti na ostvarenom napretku i stečenim spoznajama te da bi se trebao usredotočiti na postojeće propuste i izazove. Delegacije EU-a u tom su području politike odigrale aktivnu ulogu. Većina delegacija EU-a (66 od 78) potvrdila je da je u okviru političkog dijaloga s partnerskim zemljama barem jednom pokrenula pitanje rodne ravnopravnosti, u odnosu na 57 delegacija 2013. Općenito govoreći, rodna pitanja su isto tako redovna i važna tema u dijalogu EU-a i organizacija civilnog društva na nacionalnoj razini. Devet delegacija EU-a potvrdilo je da su rodna pitanja stalna točka dnevnog reda na njihovim redovno organiziranim forumima, dok je još 28 delegacija izjavilo da s organizacijama civilnog društva redovno održavaju sastanke na temu rodniha pitanja.

U ožujku 2014. u New Yorku je održan 58. sastanak Komisije o statusu žena, koja je glavno tijelo UN-a za donošenje politika na globalnoj razini za rodnu ravnopravnost i unaprjeđenje položaja žena. Pregovori na tom sastanku Komisije o statusu žena bili su usmjereni na prioritetnu temu pod nazivom „Izazovi i postignuća u provedbi Milenijskih razvojnih ciljeva za žene i djevojčice” te su doveli do donošenja usuglašeniha zaključaka. Dodana vrijednost usuglašeniha zaključaka doneseniha na 58. sastanku te Komisije leži u tome što su se u njima utvrdili propusti u ostvarenju Milenijskih razvojnih ciljeva te što se pozvalo na određivanje zasebnog cilja i uključenje rodniha pitanja u budući okvir za razdoblje nakon 2015. Ujedinjeno stajalište EU-a doprinijelo je uspješnom ishodu 58. sastanka Komisije UN-a o statusu žena. Što se tiče plana za razdoblje nakon 2015. Komisijinom Komunikacijom „Pristojan život za sve: od vizije do zajedničkog djelovanja” (COM (2014)335), kao jedno od prioritetnih područja određuje se „rodna ravnopravnost i jačanje položaja žena” te ih se smatra neophodnim uvjetima za održivi razvoj, iskorjenjivanje siromaštva te rješavanje nedovršenog posla u okviru Milenijskih razvojnih ciljeva.

Rodna pitanja dobila su na važnosti u odnosima EU-a i drugih međunarodnih partnera: NATO-a, OEES-a i Vijeća Europe; u okviru dijaloga EU-a i Latinske Amerike i karipskih zemalja o rodnim pitanjima i programa rada EU-a i tajništva Lige arapskih država; putem provedbe akcijskog plana ojačavanja partnerstva ASEAN-a i EU-a (2013. – 2017.) iz Bandar Seri Begawana koji obuhvaća promicanje rodne ravnopravnosti i dobrobiti žena; i u skladu s planom o kojemu su se usuglasili Afrička unija (AU) i EU te u kojemu su preuzete obveze osiguranja potpunog i učinkovitog sudjelovanja i zastupljenosti žena u mirovnim i sigurnosnim procesima. Na četvrtom sastanku na vrhu Afrike i EU-a, održanom u Bruxellesu 2. i 3. travnja 2014., čelnici vlada i država EU-a i Afrike ponovno su istaknuli svoju dalekosežnu predanost rodnoj ravnopravnosti i jačanju položaja žena. Što se tiče Istočnog partnerstva i susjedne južne regije, Komisija je započela s razvojem zajedničkog razumijevanja obveza EU-a u pogledu uključenja rodnih pitanja, rasprave o izazovima za pojedine zemlje u područjima rodne ravnopravnosti i jačanja položaja žena te dijeljenja ideja i najboljih praksi u svim sektorima i delegacijama.

Rodna pitanja sustavno su uključivana u glavne sektore politika humanitarne pomoći (kao što su primjerice zaštita, sklonište, pomoć u hrani, zdravstvo, vodoopskrba, sanitarne usluge i higijena), a 1. siječnja 2014. uvedeno je mjerilo rodne i dobne ravnopravnosti u svrhu poticanja i praćenja rodno i dobno osviještenih programa pomoću procjene razmjera u kojima se svakim pojedinim humanitarnim djelovanjem u obzir uzimaju razmatranja o rodu i dobi. Mjerilo rodne i dobne ravnopravnosti također pomaže osigurati dosljednost u odnosu na radni dokument službi Komisije „Rodna pitanja u humanitarnoj pomoći: različite potrebe, prilagođena pomoć” (SWD (2013) 290 završna verzija), koji je donesen 2013., kao i njegovu provedbu.

Novi Europski instrument za demokraciju i ljudska prava, tematski program „Globalna javna dobra i izazovi” u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju i Instrument za doprinos stabilnosti i miru doneseni su u ožujku 2014. U svim tim instrumentima nedržavni sudionici navode se kao potencijalni korisnici njihovih projekata i aktivnosti te se prioritet daje projektima u području rodne ravnopravnosti i jačanja položaja žena.

EU je podupro uključivanje stručnjaka za rodna pitanja u posrednička nastojanja, uz sudjelovanje žena u svim razinama takvih procesa. EU je već poduzeo niz aktivnosti za promicanje ravnopravnog i punog sudjelovanja žena u sprečavanju i rješavanju sukoba, mirovnim pregovorima, uspostavi i održavanju mira, humanitarnim naporima i ponovnoj izgradnji nakon sukoba. U Republici Côte d'Ivoire Komisija je dala doprinos u vrijednosti od 1 milijuna EUR neformalnom radu na mirovnim pregovorima, koji je uključivao kampanje za podizanje svijesti koje su provodile ženske organizacije koje podupiru ulogu žena u mirovnom procesu i pomirenju. Žene u mreži za mir i sigurnost u Zapadnoj Africi primile su potporu EU-a za promicanje dijaloga i razmjene mišljenja. U Gvatemali je Komisija podržala projekt u kojem je 386 žena pripadnica autohtonih naroda osposobljeno u pogledu vještina pregovaranja i posredovanja što je dovelo do rješavanja 100 sukoba u vezi sa zakupom zemljišta. 4181 žena je sudjelovala u tom procesu. Delegacija EU-a u Gvineji Bisau nedavno je putem programa uspostave mira počela pružati potporu posrednicama u lokalnim sukobima. U Maldivima Komisija podupire lokalni projekt za posredovanje u sukobu putem UN-a u kojem su 23 od 37 polaznika žene (62 %).

Usklađenost s međunarodnim humanitarnim pravom (MHP)

Važno je razlikovati međunarodno pravo povezano s ljudskim pravima i MHP. Riječ je o različitim pravnim sustavima i, iako su uglavnom i jedan i drugi namijenjeni zaštiti pojedinaca, među njima postoje značajne razlike. Posebice, MHP se primjenjuje u vrijeme oružanog sukoba i okupacije. Nasuprot tome, pravo povezano s ljudskim pravima primjenjuje se na svakoga u području nadležnosti države o kojoj je riječ u mirnodopsko vrijeme i u vrijeme oružanog sukoba.

EU je glavni zagovornik međunarodnog humanitarnog prava (MHP). U okviru svojeg vanjskog djelovanja EU je nastavio podržavati distribuciju tih smjernica svim zaraćenim stranama, uključujući naoružane nedržavne sudionike. EU je nastavio provoditi smjernice o MHP-u usvojene 2005. i ažurirane 2009. godine koje služe kao instrument za promicanje usklađenosti trećih država i nedržavnih sudionika s MHP-om.

Tijekom 2014. EU je, kao međunarodna organizacija, nastavio težiti provođenju najboljih praksi propisanih dokumentom iz Montreuxa pri sklapanju ugovora o zaštiti delegacija EU-a i operacija ZSOP-a s privatnim zaštitarskim društvima. Primjerice, nastoji sklapati ugovore s poduzećima koja su potpisala Međunarodni kodeks ponašanja za privatna vojna i zaštitarska poduzeća. Na forumu o dokumentu iz Montreuxa koji se održao 16. prosinca 2014. EU je, zajedno s SAD-om i Kinom, izabran u skupinu prijatelja predsjedništva, odnosno Švicarske i Međunarodnog odbora Crvenog križa. Tijekom 2014. EU je nastavio poticati još zemalja i međunarodnih organizacija da potpišu dokument iz Montreuxa (dosad ga je potpisalo 51 država, uključujući 23 države članice EU-a i tri međunarodne organizacije).

EU je u 2014. nastavio jačati zagovaranje za usklađenost s međunarodnim humanitarnim pravom u okviru humanitarne pomoći. Nakon donošenja Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2139 22. veljače povjerenica Georgieva izdala je izjavu kojom pozdravlja rezoluciju, koja je usredotočena na humanitarni pristup unutar Sirije, te kojom poziva na njezinu provedbu kroz djelovanje na terenu. Povjerenica je također iskoristila priliku kako bi ponovila da bi sve strane u sukobu trebale poštovati međunarodno humanitarno pravo. Tijekom 2014. Komisija se nastavila zalagati za punu provedbu rezolucija u vezi s humanitarnim pristupom i međunarodnim humanitarnim pravom unutar Sirije u svim forumima, uključujući ministarski sastanak na visokoj razini na temu humanitarne i situacije i razvoja u Siriji kojim je predsjedala povjerenica Georgieva, a koji se održao 23. rujna, tijekom jednodnevnog zasjedanja Opće skupštine UN-a.

EU i njegove države članice poduprle su inicijativu za jačanje usklađenosti s međunarodnim humanitarnim pravom koju su pokrenuli Švicarska i Međunarodni odbor Crvenog križa. Rasprave koje su pospješili Švicarska i Međunarodni odbor Crvenog križa jasno su pokazale široki konsenzus koji postoji oko toga da postojeći mehanizmi za usklađenost nisu ni dovoljni ni primjereni. Zbog posebne prirode MHL-a potrebno je uspostaviti njegov vlastiti mehanizam za usklađenost.

Europska unija i njezine države članice prisustvovala su konferenciji visokih ugovornih stranaka Četvrte ženevske konvencije koja je održana 17. prosinca u Ženevi. Konferencija, kojoj je domaćin bila Švicarska koja je ujedno depozitar ženevskih konvencija, okupila je predstavnike 126 visokih ugovornih stranaka Četvrte ženevske konvencije. One su konsenzusom usvojile izjavu od deset točaka u kojoj se podsjeća na važeće međunarodno humanitarno pravo na Okupiranom palestinskom području, uključujući u Istočnom Jeruzalemu. Europska unija i njezine države članice su u izjavi ponovno naglasile svoju predanost promicanju načela usklađenosti svih država i nedržavnih sudionika s međunarodnim humanitarnim pravom. U izjavi je ponovno izrečeno stajalište EU-a prema kojem se Četvrta ženevska konvencija primjenjuje na područjima koja Izrael drži pod okupacijom od rata iz 1967., uključujući na Zapadnoj obali, u Istočnom Jeruzalemu i Pojasu Gaze. Ujedno je jasno navedeno da je poštovanje međunarodnog humanitarnog prava i prava povezanog s ljudskim pravima temelj mira i sigurnosti u regiji.

U skladu s obvezom koju je EU preuzeo 2011. na 31. Međunarodnoj konferenciji pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca da će nastaviti poduzimati napore u promicanju informiranja i osposobljavanja u području međunarodnog humanitarnog prava u trećim zemljama, tijekom 2014. EU je nastavio financijski podupirati projekt jačanja kapaciteta Međunarodnog odbora Crvenog križa za osiguravanje osposobljavanja i informiranja u području međunarodnog humanitarnog prava za vojne odnosno sigurnosne snage te naoružane nedržavne sudionike u ključnim zemljama pogođenima sukobima kao što su Irak, Kolumbija i DR Kongo. EU je isto tako nastavio podupirati Švicarsku zakladu za protuminsko djelovanje kao i nevladinu organizaciju Geneva Call, osiguravanjem sredstava za projekt osposobljavanja oružanih nedržavnih sudionika u Sudanu o međunarodnom humanitarnom pravu, te sastanak potpisnika Poveljâ o opredijeljenosti u svrhu njihova pregleda i promicanja.

Dvije misije EU-a za vojno osposobljavanje koje se provode u okviru ZSOP-a – EUTM Mali i EUTM Somalia – uključile su međunarodno humanitarno pravo u kurikulum namijenjen vojnom osposobljavanju. Međunarodno humanitarno pravo i šira zaštita civila od ključne su važnosti za provedbu ostalih vojnih misija EU-a, posebice misije EUFOR RCA.

EU i dalje snažno podržava Međunarodni kazneni sud. EU podupire Sud među ostalim i sustavnim uključivanjem klauzula o MKS-u u sporazume s trećim zemljama te demarševima u svrhu postizanje istinske univerzalnosti Rimskog statuta, kao i pozivanjem, prema potrebi, trećih zemalja da se, nakon što ga ratificiraju, pridržavaju svojih pravnih obveza u skladu s ugovorom.

Države članice EU-a napredovale su u provedbi obveza koje su 2011. preuzele na 31.

Međunarodnoj konferenciji pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Portugal je 27. siječnja 2014. ratificirao Konvenciju iz 2006. o zaštiti svih osoba od prisilnih nestanaka, a Dopunski protokol III. uz Ženevske konvencije ratificirao je 22. travnja 2014. Švedska je 21. kolovoza 2014. ratificirala Dopunski protokol III. uz Ženevske konvencije. Slovačka je 15. prosinca 2014. ratificirala Konvenciju iz 2006. o zaštiti svih osoba od prisilnih nestanaka. Estonija je 12. veljače 2014. ratificirala Fakultativni protokol uz Konvenciju UN-a o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe. Bugarska, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Hrvatska, Irska, Italija, Latvija, Mađarska, Malta, Njemačka, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Ujedinjena Kraljevina položile su kod depozitara isprave o ratifikaciji Ugovora o trgovini oružjem 2. travnja 2014.; Austrija, Belgija i Luksemburg isto su učinili 3. lipnja 2014., Švedska 16. lipnja 2014., a Češka Republika i Portugal 25. rujna 2014. Grčka je 21. listopada 2014. ratificirala Protokol V. o eksplozivnim ostacima rata uz Konvenciju iz 1980. o zabrani ili ograničavanju uporabe određenog konvencionalnog oružja s pretjeranim traumatskim učinkom ili djelovanjem bez obzira na cilj.

Godišnji sastanak za 2014. savjetnika za ljudska prava i rodna pitanja te kontaktnih točaka u misijama i operacijama EU-a u okviru ZSOP-a bio je posebice usmjeren na zaštitu civila i relevantnost međunarodnog humanitarnog prava.

Ostvarivanje ljudskih prava LGBTI osoba

Aktivnosti EU-a tijekom 2014. temeljile su se na provedbi Smjernica iz 2013. za promicanje i zaštitu ostvarivanja svih ljudskih prava LGBTI osoba.³⁰

Visoka predstavnica / potpredsjednica Ashton dala je 17. svibnja 2014. u ime EU-a izjavu povodom Međunarodnog dana protiv homofobije i transfobije.³¹ Delegacije EU-a diljem svijeta objavile su tu izjavu, a neke među njima taj dan obilježile su organiziranjem aktivnosti u suradnji s lokalnim civilnim društvom.

EU je tijekom godine vodio dijalog s nekoliko zemalja u vezi s donesenim zakonodavstvom kojim se diskriminiraju LGBTI osobe, osobito u Africi i Srednjoj Aziji, te je objavio izjavu kojom se zemlje poput Nigerije, Ugande i Gambije poziva da izvan snage stave zakonodavstvo kojim se krše međunarodno dogovoreni propisi o nediskriminaciji.

Osim toga, EU je nastavio zagovarati promicanje i zaštitu ljudskih prava LGBTI osoba putem dijaloga o ljudskim pravima, tihe diplomacije, podrške u okviru EIDHR-a borcima za ljudska prava LGBTI osoba i nevladinim organizacijama koje provode projekte za borbu protiv diskriminacije LGBTI osoba, kao i putem rasprava s partnerima i organizacijama civilnog društva koji isto razmišljaju o ovim pitanjima o tome kako poboljšati položaj LGBTI osoba. Tijekom godine u Bruxellesu su primljeni aktivisti za prava LGBTI osoba iz nekoliko zemalja iz čitavog svijeta.

EU je nastavio aktivno sudjelovati u multilateralnim naporima, posebice u okviru UN-a, za borbu protiv diskriminacije, uključujući diskriminaciju na temelju seksualne orijentacije ili rodnog identiteta. Na Vijeću za ljudska prava (HRC) u Ženevi EU je uspješno lobirao za donošenje rezolucije o ljudskim pravima, spolnoj orijentaciji i rodnom identitetu (SOGI) te je osigurao potporu za njezino donošenje 26. rujna 2014.

³⁰ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/foraff/137584.pdf

³¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/foraff/142615.pdf

EU nastoji na raznim forumima UN-a osigurati da sve osobe, uključujući LGBTI osobe, uživaju sva ljudska prava bez diskriminacije. Međuregionalna temeljna skupina za prava LGBTI osoba, u koju su uključeni Europska unija i neke njezine države članice, organizirala je na margini rujanske 69. Opće skupštine u New Yorku ministarski sastanak na temu ljudskih prava LGBTI osoba. EU je, zajedno s UN-om, aktivno doprinio manifestaciji u vezi s ljudskim pravima LGBTI osoba u okviru kampanje UN-a za slobodu i ravnopravnost (*Free & Equal*). U svibnju je EU u okviru foruma EIDHR-a organizirao raspravu s civilnim društvom s posebnim naglaskom na Afriku. EU je isto tako, zajedno s norveškim Ministarstvom vanjskih poslova, britanskim Ministarstvom vanjskih poslova i poslova Commonwealtha, nevladinim udrugama HIVOS i Zaklada Baring, podržao konferenciju Wilton Park o promicanju ljudskih prava LGBTI osoba koja se održala u rujnu 2014. u Ujedinjenoj Kraljevini.

EU u okviru EIDHR-a podržava nekoliko projekata usmjerenih na zaštitu LGBTI osoba, npr. putem jačanja organizacija koje osporavaju homofobne zakone i bore se protiv diskriminacije LGBTI osoba, jačeg osvješćivanja javnosti o diskriminaciji i nasilju s kojim su suočene seksualne manjine, borbe protiv nasilja nad najugroženijim skupinama LGBTI osoba i pružanja hitne pomoći tim skupinama (od psihosocijalne i zdravstvene pomoći do pomoći u posredovanju i reintegraciji). Posljednji globalni poziv EIDHR-a za dostavu prijedloga u vezi sa suzbijanjem diskriminacije sadržavao je odjeljak kojim se za projekte u vezi s pravima LGBTI osoba osigurava iznos od 5 milijuna EUR. Projekti su odabrani 2014. te je početak njihove provedbe predviđen za početak 2015.

Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja

Godinu nakon što su u lipnju 2013. usvojene smjernice EU-a o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja EU je i dalje usredotočen na ovu temeljnu slobodu koja se širom svijeta osporava. EU je ponovno potvrdio odlučnost da slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja brani kao pravo koje, na temelju načela jednakosti, nediskriminacije i univerzalnosti, svatko može ostvariti posvuda.

Problem nasilja navodi se u okviru smjernica u vezi sa slobodom vjeroispovijesti ili uvjerenja kao jedno od prioriternih područja djelovanja te se tijekom godine EU posebno usredotočio na pojave tog problema. Kroz diplomatsko djelovanje, izjave te zaključke Vijeća za vanjske poslove osuđeni su nasilje i teroristički napadi na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja usmjereni protiv pojedinaca, pripadnika vjerskih zajednica ili vjerskih objekata. EU je ujedno isticao očita kršenja slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja. Na različitim razinama zabrinutost su izazivale specifične situacije u Siriji, Iraku, Srednjoafričkoj Republici, Nigeriji, Iranu, Burmi/Mjanmaru, Sudanu, Pakistanu i Bruneju.

EU je posebice bio potresen stravičnim zločinima i kršenjima temeljnih ljudskih prava u Iraku i Siriji, osobito kada su oni ciljano bili usmjereni protiv pripadnika vjerskih manjina i najugroženijih skupina, te je naglašavao potrebu za očuvanjem višetničke i viševjerske naravi tih zemalja. Slijedom diplomatskog i vojnog angažmana u svrhu zaustavljanja borbi i ponovne uspostave sigurnosti u Srednjoafričkoj Republici, EU je još jednom naglasio svoju predanost mirnom suživotu tamošnjih različitih zajednica i religija u toj zemlji. EU svoju predanost u Srednjoafričkoj Republici provodi u djelo putem osposobljavanja vjerskih vođa i civilnog društva u vezi s sprečavanjem sukoba i dijalogom među zajednicama.

Kao i proteklih godina sustavno se razgovaralo o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja s mnogim partnerima na različitim razinama političkog dijaloga, uključujući u okviru dijaloga i savjetovanja o ljudskim pravima. EU je osobito bio aktivan u slučaju Meriam Yahye Ibrahim, kršćanke koja je u Sudanu osuđena na smrt zbog preljuba i krivovjerstva. Predsjednici Komisije, Europskog parlamenta i Vijeća uputili su zajedničku izjavu³² s dvadeset vjerskih vođa, među kojima su bili i muslimanski vođe. EU je bio predvodnik međunarodnih napora koji su, u konačnici, pripomogli donošenju oslobađajuće presude i njezinu puštanju na slobodu.

³² http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-186_en.htm

EU se u okviru multilateralnih foruma usredotočio na konsolidiranje sadržaja rezolucija u vezi sa slobodom vjeroispovijesti ili uvjerenja i u Vijeću za ljudska prava (HRC) i na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda. Na sjednici Vijeća za ljudska prava (HRC 25) u ožujku 2014. pod vodstvom EU-a konsenzusom je donesena rezolucija o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja. U rezoluciji je sadržano upućivanje na izvješće posebnog izvjestitelja o potrebi suzbijanja pojava kolektivne vjerske mržnje. Potvrđeno je pravo „neimanja” vjeroispovijesti koje je po prvi puta izriekom navedeno u rezoluciji iz 2013. Delegacija EU-a u Ženevi organizirala je na margini 25. sjednice Vijeća za ljudska prava sastanak s posebnim izvjestiteljem za slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja Heinerom Bielefeldtom kako bi se iznašli načini suzbijanja vjerske mržnje u okviru postojećeg međunarodnog okvira za ljudska prava.

Na 69. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda isto je tako pod vodstvom EU-a konsenzusom donesena rezolucija o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja. EU je ostvario svoj glavni cilj usmjeravanja središta zanimanja na zaštitu pripadnika vjerskih zajednica i manjina u cijelom svijetu time što je osigurao uključivanje izričitog upućivanja na vjerski ekstremizam koji utječe na prava pojedinaca, kao i uključivanje poziva državama da primjereno zaštite osobe i zajednice koji su zbog vjeroispovijesti ili uvjerenja izloženi opasnosti od nasilnih napada.

EU je nastavio suradnju s Organizacijom islamske suradnje (OIC) na provedbi rezolucije 16/18³³ te je sudjelovao na 4. sjednici procesa iz Istanbula održanoj u Dohi u ožujku 2014. Na sastanku čiji su domaćini bili katarska vlada i Međunarodni centar za međuvjerski dijalog iz Dohe prvenstveno se razgovaralo o „unapređenju vjerskih sloboda kroz međuvjersku suradnju”. Na sastanku, koji je po prvi put organiziran u nekoj muslimanskoj zemlji i na koji su po prvi put bile pozvane nevladine organizacije i nedržavni sudionici, sudjelovali su mnogi znanstvenici i organizacije civilnog društva, no bio je prisutan vrlo mali broj državnih predstavnika kako bi pružili najnovije informacije o provedbi rezolucije.

³³ „Suzbijanje nesnošljivosti, negativnih stereotipa i stigmatizacije, diskriminacije i poticanja nasilja te nasilja nad osobama na temelju njihove vjeroispovijesti ili uvjerenja”.

Što se tiče financijskih instrumenata EU-a, promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja kao temeljne slobode, zaštita pripadnika manjina i borba protiv diskriminacije ostali su prioritetima za financiranje u okviru EIDHR-a. U skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (b) podtočkom v. pomoć EU-a usredotočuje se na „slobodu mišljenja, savjesti, vjeroispovijesti ili uvjerenja, među ostalim i putem mjera za uklanjanje svih oblika mržnje, nesnošljivosti i diskriminacije na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja te putem poticanja snošljivosti i poštovanja vjerske i kulturne raznolikosti unutar društava i među njima”.

Zaključen je globalni poziv, pokrenut 2013., za podnošenje prijedloga u vezi sa suzbijanjem diskriminacije. Od ukupnog iznosa od 20 milijuna EUR, 5 milijuna EUR posebno je namijenjeno potpori projektima za promicanje slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja te projektima suzbijanja diskriminacije na temelju vjeroispovijesti ili uvjerenja. Većina financiranih projekata početak će se ostvarivati tijekom 2015.

Tijekom posljednjih godina sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja unapređivala se i putem drugih aktivnosti u okviru EIDHR-a poput lokalnih poziva u okviru programâ potpore za pojedine zemlje (CBSS) kojima upravljaju delegacije EU-a, globalnih poziva za unapređenje poštovanja ljudskih prava i boraca za ljudska prava tamo gdje su oni najviše izloženi riziku te malih bespovratnih potpora za borce za ljudska prava. Pozivi u okviru CBSS-a, u kojima je sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja bila jedno od prioritetnih područja, objavljeni su u 2014. u Armeniji, Indoneziji, Kazahstanu i Šri Lanki. U drugim zemljama, kao što je Egipat, pozivi su se odnosili na „prava ugroženih odnosno marginaliziranih skupina” te su se mogli odnositi na slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja iako to nije izriječno bilo navedeno.

Sloboda izražavanja na mreži i izvan mreže

Vijeće za vanjske poslove usvojilo je 12. svibnja 2014. Smjernice EU-a o ljudskim pravima koje se odnose na slobodu izražavanja na mreži i izvan mreže. U tim se smjernicama, koje se nadovezuju na postojeće instrumente i dokumente, ponovno navode ključna načela te one sadrže jasno određene prioritete i alate za delegacije EU-a i veleposlanstva država članica, kao i sjedište EU-a, u svrhu uspješnijeg promicanja i obrane tog prava.

Službe Komisije i ESVD organizirali su niz manifestacija u svrhu promicanja smjernica. EU je na margini sastanka za provedbu ljudske dimenzije za 2014. u organizaciji Ureda za demokratske institucije i ljudska prava OESS-a održanog 22. rujna 2014. u Varšavi organizirao sastanak o slobodi izražavanja na mreži. Godišnji Forum EU-a i NVO-a za ljudska prava održan je 4. i 5. prosinca 2014. te je u cijelosti bio posvećen zaštiti i promicanju slobode izražavanja. Službe Komisije i ESVD promicali su smjernice u svim delegacijama EU-a s ciljem jačeg osvješćivanja, no i informiranja o budućem planiranju financijskih potpora.

EU je putem izjava za javnost i u okviru bilateralnih odnosa s trećim zemljama u više navrata osudio napade na novinare i blogere. EU je kroz bilateralne dijaloge o ljudskim pravima izvijestio treće zemlje o donošenju Smjernica te je poticao na poduzimanje mjera za sprečavanje nasilja i zlostavljanja kao i na stvaranje sigurnog okružja za novinare i ostale medijske profesionalce kako bi oni mogli samostalno obavljati svoj posao, bez neprimjerenog uplitanja i straha od nasilja ili progona.

EU se zalaže za jačanje međunarodnih napora na promicanju slobode izražavanja te je pomno pratio rad koalicije Freedom Online, rezoluciju Vijeća za ljudska prava (HRC) o sigurnosti novinara, rezoluciju Opće skupštine UN-a o pravu na privatnost u digitalno doba te rezoluciju o ljudskim pravima i internetu koju je u ljeto 2014. po drugi put donio HRC.

EU ujedno aktivno sudjeluje u raspravama o internetu i ljudskim pravima, primjerice u okviru Foruma o upravljanju internetom (IGF) te u okviru pregleda koji se provodi na Svjetskom sastanku na vrhu o informacijskom društvu (WSIS) + 10. EU je nedavno ostvario napredak u područjima međunarodnih politika u vezi s kibernetičkim prostorom, primjerice putem nedavne Komunikacije Europske komisije „Politika interneta i upravljanje internetom – Uloga Europe u oblikovanju budućnosti upravljanja internetom” (COM/2014/072), zaključaka Vijeća o upravljanju internetom³⁴ donesenima 27. studenoga 2014. (16200/14), rezolucije Europskog parlamenta o obnovi mandata Foruma za upravljanje internetom (2015/2526(RSP)) te zaključaka Vijeća o kibernetičkoj diplomaciji³⁵ donesenima 10. veljače 2015.; svi navedeni dokumenti odražavaju potrebu da se ljudska prava na internetu zaštite.

Komisija trenutačno provodi projekte u vezi s glavnom tehničkom platformom Globalnog opservatorija politike interneta (GIPO). Glavni cilj jest tehnički razvoj mrežne platforme na internetu za praćenje politika u vezi s internetom, regulatornog i tehnološkog razvoja diljem svijeta, kako bi se ojačala stručna znanja i razumijevanje svih sudionika, posebice dionika u nepovoljnijem položaju, uključujući onih zemalja, nevladinih organizacija i interesnih skupina koje možda osjećaju da se nalaze na margini rasprava i odlučivanja o upravljanju internetom. Ugovor za razvoj platforme potpisan je krajem 2014.

Ujedno se nastavlja rad na razvoju još jednog projekta Europske komisije: platforme „European Capability for Situational Awareness” (ECSA). Svrha platforme ECSA povećati je sposobnost EU-a za donošenje odluka na temelju pouzdanih informacija u stvarnom ili gotovo stvarnom vremenu o kršenjima ljudskih prava i/ili o ograničavanju temeljnih sloboda u vezi s digitalnim okruženjem.

³⁴ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16200-2014-INIT/hr/pdf>

³⁵ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6122-2015-INIT/hr/pdf>

Komisija je, u svrhu dodatnog poticanja provedbe smjernica, pripremila novi program za potporu medijima i slobodi izražavanja u oglednim zemljama za demokraciju, koji je vrijedan 4,55 milijuna EUR te se financira u okviru EIDHR-a, čiji je cilj pomoći i delegacijama i medijima u trećim zemljama pri primjeni smjernica u okviru mjera i operacija njihovih politika. Pritom je naglasak bio stavljen na usklađenost potpore EU-a demokraciji i njegove potpore slobodi izražavanja. Na smjernicama su se temeljili svi pregledi potpore za osiguranje kvalitete novih projekata razvojne suradnje u području slobode izražavanja. Komisija je usvojila nove projekte odnosno programe u okviru Europskog instrumenta za susjedstvo i partnerstvo, primjerice, u Tunisu („*Appui aux secteurs des médias tunisiens*” u vrijednosti od 10 milijuna EUR) i Alžiru („*Programme d'appui aux médias*” u vrijednosti od 7,3 milijuna EUR).

Provedba vodećih načela UN-a o poduzetništvu i ljudskim pravima

EU je nastavio u 2014. predano provoditi vodeća načela UN-a o poduzetništvu i ljudskim pravima koja je u lipnju 2011. podržalo Vijeće UN-a za ljudska prava. Vodeća načela UN-a uključuju dužnost države da štiti ljudska prava, odgovornost korporacija da ljudska prava poštuju te pristup pravnim lijekovima. EU je nastavio raditi na tome da se vodeća načela poštuju kako unutar EU-a tako i putem vanjskog djelovanja EU-a.

Europska komisija objavila je isto tako u 2013. smjernice za provedbu vodećih načela UN-a u tri poslovna sektora: sektoru informacijskih i komunikacijskih tehnologija, sektoru agencija za zapošljavanje te sektoru nafte i plina.

Europska komisija nastavila je pripremu radnog dokumenta osoblja o poduzetništvu i ljudskim pravima, s ciljem pružanja analize o rezultatima koji su, kako unutar EU-a tako i u okviru vanjskog djelovanja EU-a, ostvareni od 2011. kada je usvojena Komunikacija o društvenoj odgovornosti poduzeća (CSR) (COM(2011)681). Komisija je u okviru pregleda politika u vezi s CSR-om održala javno savjetovanje o društvenoj odgovornosti poduzeća kao i Europski forum različitih interesnih skupina u području društvene odgovornosti poduzeća koji je privukao više od 500 sudionika iz niza sektora. Koordinacijski odbor za CSR, kojemu predsjedava Europska komisija, sastao se nekoliko puta tijekom 2014. Među članovima koordinacijskog odbora za CSR nalaze se predstavnici poslovnog odnosno industrijskog sektora, civilnog društva i međunarodnih organizacija; cilj odbora razmijeniti je mišljenja, ojačati politike i unaprijediti dijalog različitih interesnih skupina o odgovornom poslovanju. Zajednički sastanak s koordinacijskim odborom za CSR i skupinom na visokoj razini za CSR (države članice EU-a) održan je u prosincu 2014. Takve inicijative olakšale su razvoj politika EU-a u vezi s CSR-om kao i provedbu vodećih načela UN-a.

Države članice EU-a uznapredovale su u procesu donošenja nacionalnih akcijskih planova o poduzetništvu i ljudskim pravima (i društvenoj odgovornosti poduzeća) koje su pristale izraditi slijedom svojih obveza iz Akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju. Do kraja 2014. šest država članica EU-a usvojilo je navedene planove, dok se nekoliko drugih država članica EU-a nalazilo u podmakloj fazi priprema nacionalnih akcijskih planova o poduzetništvu i ljudskim pravima i/ili društvenoj odgovornosti poduzeća. Komisija je nastavila stručni pregled aktivnosti koje države članice poduzimaju u vezi s CSR-om, uključujući aktivnosti koje se odnose na poduzetništvo i ljudska prava. Krajem 2014. pripremljena je i objavljena zbirka u kojoj se u općim crtama navode aktivnosti država članica u vezi s CSR-om.

EU je u listopadu donio Direktivu o objavljivanju nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti trgovačkih društava i grupa s više od 500 zaposlenih (Direktiva 2014/95/EU), s ciljem povećanja njihove transparentnosti. Trgovačka društva na koja se ona odnosi objavit će, između ostalog, informacije o politikama, rizicima i rezultatima u pogledu poštovanja ljudskih prava, borbe protiv korupcije i podmićivanja te raznolikosti svojih upravnih odbora. Prijedlogom se nastoji ojačati postojeće zakonodavstvo EU-a koje već propisuje da u godišnjim izvješćima trgovačkih društava moraju biti sadržane informacije u vezi s okolišem i zaposlenicima.

U okviru vanjskog djelovanja Europska komisija i ESVD raspravljali su o ovom pitanju s rastućim brojem trećih zemalja, posebice s trećim zemljama u Aziji i Latinskoj Americi, uključujući Meksiko, Ekvador, Peru i Indoneziju, te su s tim zemljama razmjenjivali najbolje prakse. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava usredotočio se u 2014. na poduzetništvo i ljudska prava kao ključne prioritete svojih aktivnosti i razgovora sa strateškim partnerima, kao što su Južna Afrika i Brazil. U Brazilu je ujedno predsjedao seminarom o poduzetništvu i ljudskim pravima koji je bio namijenjen trgovačkim društvima.

U sklopu daljnjeg postupanja nakon održavanja dijaloga za 2013. o ljudskim pravima između EU-a i Afričke unije, dvije su institucije u rujnu održale zajednički seminar u Addis Abebi. ESVD, službe Komisije i nekoliko država članica EU-a razmijenili su mišljenja, znanja i iskustva u provedbi mjera kojima se potiče odgovorno poslovanje. Sve strane obećale su promicati i provoditi vodeća načela UN-a u svojoj regiji kao i djelovati u područjima moguće suradnje. Komisija je pristala pružiti tehničku i financijsku potporu razvoju okvira Afričke unije za promicanje odgovornog poslovanja u Africi.

U 2014. nastavljena je suradnja EU-a i CELAC-a (Latinska Amerika i karipske zemlje) u vezi s odgovornim poslovanjem. Nakon prvog seminara EU-a i CELAC-a o CSR-u u listopadu 2013. u San Joséu je u studenom održan sastanak visokih dužnosnika na istu temu kojem je domaćin bilo predsjedništvo CELAC-a (Kostarika). Cilj je bio saznati više o iskustvima Europske unije i njezinih država članica kako bi se u zemljama CELAC-a ubrzala izrada nacionalnih akcijskih planova za CSR. U lipnju 2015. u Bruxellesu će se održati sastanak na vrhu između EU-a i CELAC-a s ciljem nastavka dijaloga o društvenoj odgovornosti poduzeća.

EU je u vezi s tim pitanjem unutar multilateralnog okvira pomno pratio rasprave i razvoj događaja pri HRC-u te je aktivno podržao rezoluciju o produljenju mandata Radne skupine za ljudska prava te transnacionalne korporacije i druga poduzeća koja je jednoglasno usvojena na lipanjskoj sjednici. EU je općenito gledano podržavao konsenzualni pristup. Stoga nije podržao rezoluciju koju su poduprli Ekvador i Južna Afrika o uspostavi međuvladine radne skupine (IGWG) za pripremu pravno obvezujućeg međunarodnog instrumenta. EU je ujedno izrazio žaljenje što bi navedena rezolucija bila *de facto* usredotočena na transnacionalne korporacije iako veliki udio u kršenju ljudskih prava imaju poduzeća na nacionalnoj razini.

Pod pokroviteljstvom odgovarajuće radne skupine u Ženevi u prosincu 2014. održan je treći forum UN-a o poduzetništvu i ljudskim pravima. Na forumu kojem je prisustvovalo više od dvije tisuće predstavnika vladinih i nevladinih organizacija, sindikata i poslovnih organizacija jače je, u odnosu na prethodnu godinu, bio zastupljen poslovni sektor. EU su predstavljali posebni predstavnik EU-a za ljudska prava te Europska komisija. EU je iskazao snažnu predanost vodećim načelima i njihovoj aktivnoj provedbi.

EU je nastavio promicati prakse CSR-a u okviru poglavlja o trgovini i održivom razvoju u sklopu sporazumâ o slobodnoj trgovini.

Djelovanje pravosuđa

Tijekom cijele godine EU je pri Ujedinjenim narodima nastavio podupirati sveobuhvatan pristup radu na pitanjima vladavine prava te je na Općoj skupštini UN-a podnosio prijedloge o tome kako unaprijediti veze između vladavine prava i tri glavna stupa Ujedinjenih naroda (mir i sigurnost, razvoj i ljudska prava). U sklopu rasprave o razvojnom programu za razdoblje nakon 2015., posebno u okviru neformalne interaktivne rasprave na Općoj skupštini, EU je naglasio da su ljudska prava i vladavina prava su od presudne važnosti za iskorjenjivanje siromaštva i za održivi razvoj te bi trebali imati središnje mjesto u novom okviru zajedno s načelima nediskriminacije, jednakosti, sudjelovanja i odgovornosti.

EU je tajništvu UN-a ujedno podnio izvješće o provedbi obveza u vezi s vladavinom prava koje su preuzete na sjednici Opće skupštine UN-a na visokoj razini održanoj 24. rujna 2012. i posvećenoj vladavini prava na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

U bilateralnim odnosima s trećim zemljama EU je nastavio promicati vladavinu prava te je pokretao pitanja koja se odnose na djelovanje pravosuđa, uključujući rad i financiranje pravosudnog sustava, organizaciju i neovisnost sudstva, pravo na pošteno suđenje i prava tuženika. EU je, prema potrebi, nastavio ohrabrivati i podupirati zakonodavne i institucionalne reforme, primjerice reforme kaznenih zakona i zatvorskog sustava, kao i izgradnju kapaciteta te aktivnosti za poboljšanje pristupa pravosuđu, uključujući pristup žena.

Potporna pravosudnom sektoru i vladavini prava u širem smislu važno je područje suradnje s mnogim zemljama koje primaju pomoć EU-a. S tim je u bliskoj vezi promicanje demokratskog upravljanja, ljudskih prava, rodne ravnopravnosti, sigurnosti građana i društveno-gospodarskog razvoja.

Praćenje sudskih postupaka ostalo je bitnim elementom rada EU-a u svrhu podrške borcima za ljudska prava te su tijekom godine diplomati iz delegacija EU-a i misija država članica EU-a nadzirali veliki broj sudskih postupaka u brojnim zemljama. Očita nazočnost predstavnika EU-a u sudnicama poslužila je kao jasan dokaz vladama, civilnom društvu i javnosti da se EU zanima za dotične slučajeve te općenito za djelovanje pravosuđa. S obzirom na trajanje postupaka, kao i činjenicu da su dotični sudovi često bili smješteni izvan glavnih gradova, osobito je bilo važno da delegacije EU-a i veleposlanstva država članica EU-a zajedno snose obvezu praćenja sudskih postupaka. EU je ujedno uputio niz izjava podrške borcima za ljudska prava nad kojima su se provodili sudski postupci kao i niz izjava u vezi s pitanjem pravičnosti sudskih postupaka.

Odgovor na kršenja: osiguravanje odgovornosti

EU i njegove države članice nastavile su podupirati Međunarodni kazneni sud (MKS), među ostalim i s obzirom na očuvanje njegove neovisnosti, kao i univerzalnosti i nepovredivosti Rimskog statuta, u skladu s Odlukom Vijeća 2011/168/ZVSP od 21. ožujka 2011. MKS ima mandat kazniti počinitelje najnečovječnijih zločina te MKS, u slučajevima kada dotična država ne želi ili doista ne može provesti istragu ili kazneni progon, postaje bitan čimbenik međunarodnog mira i sigurnosti. U 2014. dodatnih pet država članica EU-a ratificiralo je ili prihvatilo izmjene iz Kampale o zločinu agresije kao i izmjene članka 8. Rimskog statuta MKS-a.

EU i njegove države članice nastavili su predano podržavati neovisnost MKS-a te njegov učinkovit i djelotvoran rad, među ostalim i tijekom Skupštine država stranaka MKS-a koja je održana od 8. do 17. prosinca 2014. u New Yorku. EU je podupirao očuvanje sudske i tužilačke neovisnosti MKS-a. MKS mora ostati neovisna i nepristrana pravosudna institucija koja ne nastoji ostvariti političke ciljeve.

EU je sustavno upućivao demarševe u svrhu potpore MKS-u te je poticao najšire moguće sudjelovanje u Rimskom statutu (vidi odjeljak 4.).

EU i njegove države članice nastavile su djelovati kako bi se očuvao integritet Rimskog statuta. S time u vezi ukidanje svih imuniteta, čak i onih šefova država, u suđenjima pred MKS-om predstavlja ključno postignuće u okviru međunarodnog kaznenog pravosuđa. EU i njegove države članice nastavili su podržavati učinkoviti i djelotvorni rad MKS-a, a države članice EU-a i dalje su među njegovim najvećim donatorima. EU je pružio dodatnu izravnu (projekti u suradnji s MKS-om) i neizravnu (projekti u suradnji sa civilnim društvom) financijsku potporu MKS-u poticanjem pravne suradnje i razmjene najboljih praksi između država stranaka i država koje nisu stranke te pravne zajednice.

EU je reagirao na slučajeve nesuradnje s MKS-om te je ponovno naglasio važnost toga da se sve države članice Ujedinjenih naroda pridržavaju rezolucija koje je donijelo Vijeće sigurnosti u okviru Poglavlja VII. Povelje UN-a o upućivanju predmeta MKS-u te da navedene rezolucije primjenjuju. EU je naglasio da je nesuradnja jedan od najozbiljnijih izazova učinkovitim djelovanju MKS-a.

EU i njegove države članice nastavile su se zalagati za stvaranje holističkog i integriranog pristupa koji se oslanja na inicijative za jačanje razvoja kapaciteta na nacionalnoj razini, posebice promicanjem borbe protiv nekažnjivosti u okviru razvojne suradnje i programâ tehničke pomoći. U tu svrhu ESVD i službe Komisije nastavile su provedbu zajedničkog internog radnog dokumenta osoblja o promicanju načela komplementarnosti s ciljem premošćivanja jaza između međunarodnog i nacionalnog pravosuđa.

Na temelju Sporazuma iz 2006. između MKS-a i EU-a o suradnji i pomoći uspostavljen je prvi zajednički okrugli stol EU-a i MKS-a u svrhu savjetovanja i osiguravanja redovite komunikacije u pitanjima od obostranog interesa, uključujući suradnju, komplementarnost, diplomatsku potporu i uključivanje, kao i informiranje i osvještavanje javnosti.

EU je tijekom 2014. nastavio djelovati u području tranzicijskog pravosuđa te je surađivao s zemljama u tranziciji u okviru aktivnosti posredovanja, političkog dijaloga i misija ZSOP-a. U tijeku je izrada nacrtu politike EU-a o tranzicijskom pravosuđu koji će najvjerojatnije biti donesen početkom 2015. čime će se javno pokazati predanost EU-a tranzicijskom pravosuđu, učvrstiti usklađenost i dosljednost djelovanja EU-a u vezi s tranzicijskim pravosuđem te pružiti smjernice osoblju EU-a i država članica EU-a koji rade na pitanjima tranzicijskog pravosuđa.

EU je nastavio jačati odgovor nacionalnih pravosuđa na međunarodne zločine u DR Kongu i Côte d'Ivoireu. EU je u okviru podrške tranzicijskom pravosuđu blisko surađivao s UN-om (posebice s posebnim izvjestiteljem za promicanje istine, pravde, ratne odštete i jamstva neponavljanja zločina), regionalnim organizacijama i civilnim društvom.

Promicanje poštovanja prava pripadnika manjina (uključujući sprečavanje rasizma i ksenofobije)

Manjinska pitanja su i u 2014. bila na programu EU-a za vanjske odnose. EU je doprinio promicanju i zaštiti prava pripadnika manjina u suradnji s Ujedinjenim narodima i drugim međunarodnim i multilateralnim organizacijama kao što su OESS i Vijeće Europe. EU je u bilateralnim odnosima dosljedno isticao prava pripadnika manjina u dijalozima o ljudskim pravima s partnerskim zemljama. EU je u okviru UN-a pratio i podupirao UN-ov Forum za manjinska pitanja na čijem se dnevnom redu nalazilo izvješće posebnog izvjestitelja o manjinskim pitanjima „Sprečavanje i suzbijanje nasilja i stravičnih zločina počinjenih nad manjinama”.

EU je aktivno djelovao na multilateralnoj razini u posebnim slučajevima koji su se odnosili na određene etničke ili vjerske skupine. EU je tijekom 69. zasjedanja Opće skupštine UN-a aktivno podržao rezoluciju o Mjanmaru/Burmi u okviru koje je izražena snažna zabrinutost za Rahine i upućen odlučan poziv vladi Mjanmara da ubrza napore na rješavanju kršenja ljudskih prava.

EU je u 2014. pružio političku potporu povjerenici OEES-a za nacionalne manjine, koja je bila vrlo aktivna u područjima učestalih sukoba gdje su manjinska pitanja od središnje važnosti. Stajalište povjerenice u vezi sa stanjem u Ukrajini, posebice u pogledu tatarske manjine na Krimu, u potpunom je skladu sa stajalištem EU-a. EU je ujedno izrazio potporu radu povjerenice na promicanju primjene smjernica iz Ljubljane o integraciji raznolikih društava. Smjernice iz Ljubljane jesu niz vodećih načela za pomoć državama u oblikovanju i provedbi politika kojima se olakšava integracija raznolikih društava.

Financijska podrška za pitanja manjina osigurana je putem geografskih instrumenata, kao i u okviru EIDHR-a. Kao rezultat EIDHR-ovih poziva u 2013. za dostavu prijedloga u 2014. su ugovoreni projekti za borbu protiv diskriminacije u iznosu od 20 milijuna EUR.

Sprečavanje rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i srodnih oblika nesnošljivosti bitan je prioritet EU-a. Povodom međunarodnog dana za uklanjanje rasne diskriminacije 21. ožujka 2014. bivša Visoka predstavnica Ashton u izjavi upućenoj u ime EU-a odlučno je pozvala na daljnje djelovanje u suzbijanju svih oblika nesnošljivosti, rasizma, ksenofobije i srodnih vrsta diskriminacije. Posebice je pozvala države na poduzimanje odlučnih i učinkovitih mjera na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini kao i da one države koje to još nisu učinile ratificiraju i u potpunosti provedu Međunarodnu konvenciju o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (ICERD).

EU je u političkim dijalozima s trećim zemljama nastavio isticati pitanja povezana s rasizmom i ksenofobijom. To je primjerice bio slučaj s Južnoafričkom Republikom s kojom je postignut dogovor o daljnjoj suradnji na tom pitanju.

Na multilateralnoj razini EU je isto tako aktivno surađivao s UN-om u suzbijanju rasizma i diskriminacije. Posebni izvjestitelj UN-a za suvremene oblike rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i srodnih oblika nesnošljivosti objavio je u 2014. izvješće o diskriminaciji i nesnošljivosti u svijetu sporta. U izvješću se navodi da se rasizam u sportu, unatoč postignutom napretku u posljednjih nekoliko godina, teško iskorjenjuje. EU je izrazio punu potporu preporukama sadržanima u izvješću koje se tiču potrebe svih dionika da preuzmu odgovornost za podizanje svijesti o postojećim obrascima diskriminacije te istovremeno nastave podržavati inicijative za borbu protiv nesnošljivosti u svijetu sporta. EU je ujedno nastavio surađivati s regionalnim tijelima poput Europske komisije protiv rasizma i nesnošljivosti (ECRI) u okrilju Vijeća Europe kao i s OEES-om.

Komisija je ujedno pružila financijsku potporu u okviru EIDHR-a u cilju rješavanja ovog problema u partnerskim zemljama.

Trinaest godina nakon Svjetske konferencije protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i srodnih oblika nesnošljivosti EU ostaje potpuno predan ostvarenju glavnog cilja Konferencije u Durbanu iz 2001. tj. potpunom uklanjanju rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije i srodnih oblika nesnošljivosti.

Unapređenje politike u vezi s autohtonim narodima

Prva UN-ova Svjetska konferencija o autohtonim narodima održana je 22. i 23. rujna 2014. u New Yorku kao plenarna sjednica Opće skupštine na visokoj razini. Cilj konferencije bio je razmjena gledišta o ostvarivanju prava autohtonih naroda kako su utvrđena u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda iz 2007.

EU je na djelatan i vidljiv način pridonio Svjetskoj konferenciji pobrinuvši se da autohtoni narodi u punoj mjeri i učinkovito sudjeluju u njoj, potom koordinirajući djelovanje država članica EU-a u smjeru konsensualnog donošenja dokumenta sa zaključcima konferencije kojim se potiče na djelovanje te organiziranjem uspješne popratne manifestacije u cilju praćenja prava autohtonih naroda.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava sudjelovao je na uvodnom plenarnom zasjedanju Svjetske konferencije te je dao izjavu EU-a. Pozdravio je djelovanje jače usredotočeno na prava autohtonih naroda te je izjavio da će se EU obvezati na provedbu odluka i preporuka iz dokumenta sa zaključcima konferencije. Ujedno je spomenuo razvojni program Ujedinjenih naroda za razdoblje nakon 2015. naglašavajući isprepletenost poštovanja prava i dobrobiti autohtonih naroda s ciljevima globalnog održivog razvoja.

ESVD je, oslanjajući se na rezultate konferencije, u suradnji sa službama Komisije pokrenuo reviziju čiji je cilj razviti ojačanu politiku EU-a u vezi s autohtonim narodima, kao što je predviđeno u okviru Akcijskog plana za ljudska prava iz 2012. Svrha revizije dati je kontekst politikama EU-a u svjetlu zbivanja u proteklim desetljećima, kao što je donošenje Deklaracije UN-a o pravima autohtonih naroda kao i u svjetlu suvremenog okružja koje se ogleda u dokumentu s rezultatima Svjetske konferencije o autohtonim narodima.

U okviru bilateralnih odnosa s partnerskim zemljama i dijaloga o ljudskim pravima razgovaralo se o pravima autohtonih naroda s onim zemljama na čijem području oni žive. Dijalog se ujedno temeljio i na činjenici da se autohtoni narodi i pripadnici autohtonih naroda često suočavaju s višestrukim oblicima diskriminacije. Mnogi pripadnici autohtonih naroda suočavaju se s diskriminacijom ne samo zbog njihove pripadnosti tim narodima već i iz drugih razloga poput siromaštva, roda, spolne orijentacije ili invaliditeta.

Autohtoni narodi te posebice njihove vođe i dalje su izloženi teškim kršenjima ljudskih prava kada zemlju i resurse koji im pripadaju nastoje obraniti od prisvajanja. EU se na ovaj fenomen isto tako osvrnuo u kontekstu programa za poduzetništvo i ljudska prava.

Autohtoni narodi smatraju se prihvatljivim primateljima potpore iz EIDHR-a od početaka potpore EU-a ljudskim pravima. Međutim, tek se u okviru nove uredbe o EIDHR-u iz 2014. izričito upućuje na Deklaraciju UN-a o pravima autohtonih naroda (UNDRIP) kao normativnog okvira za promicanje i zaštitu ljudskih prava autohtonih naroda.

Slijedom novog EIDHR-a Komisija je obnovila ugovor u vezi s projektom za pristup autohtonih naroda pravosuđu i razvoju putem strateškog praćenja provedbe UNDRIP-a, kao i u vezi s projektom za potporu djelovanju Međunarodne organizacije rada u Nepal, Kamerun i Peru u izgradnju kapaciteta nositelja pravâ i dionika u pogledu provedbe Konvencije Međunarodne organizacije rada br. 169 o autohtonim i plemenskim narodima.

Ljudska prava osoba s invaliditetom

EU je od siječnja 2011. stranka Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (CRPD). U skladu s CRPD-om EU je posvećen promicanju prava osoba s invaliditetom i u okviru svog unutarnjeg kao i vanjskog djelovanja.

Bitan korak za provedbu CRPD-a u 2014. bilo je prvo izvješće EU-a koje je pripremila Europska komisija a koje se, kako je propisano člankom 35. CRPD-a, podnosi UN-u. Izvješće je u lipnju dostavljeno UN-u³⁶ kako bi ga u 2015. razmotrio Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom. U njemu su opisani načini na koje je EU provodio Konvenciju kroz zakonodavstvo, djelovanje u okviru politika i instrumente financiranja. Odnosi se na sva prava i obveze sadržane u CRPD-u u širokom rasponu područja politika, što uključuje i međunarodnu suradnju, razvojne programe i humanitarnu pomoć. Izvješće će se razmotriti na 14. sjednici Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom u kolovozu i rujnu 2015.

³⁶ SWD(2014) 182 završna verzija: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/swd_2014_182_en.pdf

Vanjska politika EU-a u vezi s osobama s invaliditetom vodi se smjernicama sadržanima u Strategiji EU-a za osobe s invaliditetom za razdoblje 2010. – 2020., koju je Europska komisija donijela 2010. te je jedno od područja aktivnosti navedenih u Strateškom okviru i Akcijskom planu EU-a za ljudska prava i demokraciju. EU je i u 2014. nastavio uključivati prava osoba s invaliditetom u cijeli spektar vanjskih politika poput dijaloga s partnerskim zemljama, multilateralnih foruma, razvojne suradnje, pregovorâ o proširenju, politike susjedstva te hitne i humanitarne pomoći.

O pitanjima koja se odnose na prava osoba s invaliditetom razgovaralo se, između ostalog, u okviru dijaloga o ljudskim pravima s Afričkom unijom, Indonezijom i Meksikom. Osim toga, EU je pozvao sve države na ratifikaciju i punu provedbu CRPD-a te je uputio pohvalu državama koje su CRPD potpisale i ratificirale u 2014.

EU je ujedno nastavio podržavati i zagovarati poštovanje ljudskih prava osoba s invaliditetom na odgovarajućim regionalnim i međunarodnim forumima.

Komisija je tako, kao središnja točka EU-ove provedbe CRPD-a, zastupala EU na sedmoj sjednici Konferencije država stranaka CRPD-a koja se od 10. do 12. lipnja 2014. održala u New Yorku te je dala izjavu tijekom opće rasprave te dvaput preuzela riječ na okruglim stolovima o razvojnoj suradnji, provedbi i praćenju. EU je ujedno 12. lipnja s Europskim forumom osoba s invaliditetom organizirao popratnu manifestaciju o promicanju ljudskih prava osoba s invaliditetom u svijetu putem razvojne suradnje.

Komisija je, u okviru europske razvojne suradnje, nastavila štititi i promicati prava osoba s invaliditetom u okviru vanjskog djelovanja Unije, kako kroz projekte koji se specifično bave invaliditetom (više od 103 projekta financirano je u 51 zemlji na temelju proračuna od preko 34 milijuna EUR) tako i preko uključivanja problema osoba s invaliditetom u druge projekte i programe. Instrument za razvojnu suradnju, Europski instrument za demokraciju i ljudska prava te Instrument pretpristupne pomoći sadrže izričite odredbe za promicanje socijalne uključenosti i prava osoba s invaliditetom.

EU se zauzeo za uključivanje prava osoba s invaliditetom u razvojni okvir za razdoblje nakon 2015. i to u okviru svog stajališta u pregovorima u vezi s ciljevima održivog razvoja kao i organiziranjem manifestacija poput popratne manifestacije o uključivanju osoba s invaliditetom u procese održivog razvoja organiziranog u veljači 2014. u UN-u odnosno popratne manifestacije o razvojnoj suradnji na margini sastanka Konferencije država stranaka CRPD-a u lipnju 2014.

VI. Suradnja s bilateralnim partnerima

Učinak na terenu na temelju prilagođenih pristupa

Strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje jesu politike koje delegacije EU-a razrađuju u koordinaciji s državama članicama na lokalnoj razini s ciljem racionalizacije i uključivanja provedbe smjernica, paketa alata ili akcijskih planova EU-a o ljudskim pravima u jedinstven i usklađen tekst. Cilj je steći bolje razumijevanje ključnih izazova u vezi s ljudskim pravima i usredotočiti djelovanje EU-a na ključne prioritete u partnerskim zemljama, i u smislu politika i u smislu financijske pomoći, čime se EU-u omogućuje da pristup Unije prilagodi stanju u pojedinoj zemlji.

Zahvaljujući zajedničkim naporima delegacija i institucija EU-a, voditelja misija i država članica Politički i sigurnosni odbor potvrdio je 132 strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje.

Provedba strategija o ljudskim pravima za pojedine zemlje dovela je do intenzivnije suradnje u pogledu ljudskih prava između delegacija EU-a i veleposlanstava država članica. U nizu zemalja to je rezultiralo uspostavljanjem radnih skupina na državnoj razini koje se isključivo bave ljudskim pravima te koje se često sastoje i od političkih savjetnika i od dužnosnika iz odjela za suradnju pri delegacijama EU-a. Povećana razmjena informacija i učinkovitija podjela rada između lokalnih partnera u EU-u izravan su rezultat djelovanja tih radnih skupina. Strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje ujedno su postale važan informacijski alat kojim se EU-u pruža potpora pri pripremi postupaka univerzalnog periodičnog pregleda za bilo koju zemlju kao i dijalogâ EU-a o ljudskim pravima.

Tijekom procesa provedbe poticala se suradnja s civilnim društvom te je nekoliko delegacija intenziviralo kontakte u vezi s pitanjima ljudskih prava. Strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje i dalje su dokumenti s ograničenom dostupnosti, no Radna skupina za ljudska prava (COHOM) razvila je zajedničko stajalište o pristupu javne diplomacije za strategije o ljudskim pravima za pojedine zemlje te je u vezi s ovim pitanjem pružila smjernice delegacijama EU-a, državama članicama EU-a i voditeljima misija EU-a.

Od delegacija EU-a u 2012., 2013. i 2014. zatražena su izvješća o provedbi. U ovim izvješćima ujedno je razvidna pojačana suradnja država članica i delegacija EU-a na provedbi strategija o ljudskim pravima za pojedine zemlje kao i činjenica da su u više navrata navedene strategije uključene u projekte suradnje EU-a.

Učinak kroz dijalog

EU dijaloge o ljudskim pravima s trećim zemljama smatra djelotvornim sredstvom za bilateralni angažman i suradnju u promicanju i zaštiti ljudskih prava.

Tijekom godina uspostavljeni su dijalozi o ljudskim pravima s rastućim brojem zemalja. Tijekom 2014. održani su formalni dijalozi o ljudskim pravima, susreti pododbora ili savjetovanja s 35 partnera.³⁷ EU je, osim toga, na temelju članka 8. Sporazuma ili na druge načine nastavio dijalog o poštovanju ljudskih prava, demokratskih načela, vladavine prava i dobrog upravljanja s mnogim od ukupno 79 afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja stranaka Sporazuma iz Cotonoua.

³⁷ Dijalozi o ljudskim pravima ili sastanci pododbora održani su s Armenijom, Azerbajdžanom, Brazilom, Čileom, Kambodžom, Kazahstanom, Kinom, Kirgiskom Republikom, Kolumbijom, Gruzijom, Indonezijom, Izraelom, Južnom Afrikom, Laosom, Libanom, Marokom, Meksikom, Mjanmarom/Burmom, Republikom Moldovom, Pakistanom, Palestinskom upravom, Peruom (na tehničkoj razini), Tadžikistanom, Turkmenistanom, Ukrajinom i Uzbekistanom. Savjetovanja o ljudskim pravima održana su s Japanom, Kanadom, Novim Zelandom i Sjedinjenim Državama te sa zemljama kandidatkinjama: bivšom jugoslavenskom republikom Makedonijom, Crnom Gorom, Islandom, Srbijom i Turskom. U 2014. nije bilo moguće održati sastanke već uspostavljenih dijaloga o ljudskim pravima s Argentinom, Egiptom, Irakom, Rusijom ili Šri Lankom. Sastanci s Azerbajdžanom, Bangladešom, Indijom, Jordanom, Tunisom i Vijetnamom odgođeni su za 2015. Dijalog o ljudskim pravima s Iranom suspendiran je od 2006.

Prvi dijalog o ljudskim pravima s Mjanmarom/Burmom održan je 2014. Postoji mogućnost uspostave službenih dijaloga o ljudskim pravima s Mongolijom, Singapurom i Filipinima u okviru sporazumâ o partnerstvu i suradnji dogovorenih s EU-om.

EU je u 2014. nastavio s radom na povećanju učinkovitosti dijaloga. Kako bi se to postiglo osigurana je tješnja povezanost dijaloga i drugih instrumenata politike, posebice strategija o ljudskim pravima za pojedine zemlje; uzete su u obzir preporuke nastale u okviru univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) u sklopu Vijeća UN-a za ljudska prava, tijelâ UN-a za praćenje provedbe ugovora i posebnih postupaka; ojačana je suradnja u vezi s ljudskim pravima s partnerima EU-a koji isto razmišljaju o ovom pitanju; dijalozi su uspješnije uključeni u ukupne odnose s trećim zemljama na koje se odnose te je pozornost u vezi s ovim usmjerena na daljnje postupanje putem akcijskih planova, zakonodavnih reformi i projekata koje EU može podržati svojim instrumentima, među kojima je i razvojna pomoć. Osim toga, razgovaralo se o pojedinačnim slučajevima, a EU je istovremeno bio otvoren za zahtjeve partnerskih zemalja za raspravom o internim pitanjima EU-a u vezi s ljudskim pravima, u suradnji s državama članicama EU-a. EU i organizacije civilnog društva bili su uključeni u pripremu dijaloga o ljudskim pravima kao i u daljnje postupanje u vezi s njima; tijekom 2014. održano je devet seminara za organizacije civilnog društva s ciljem potpore službenim dijalogima o ljudskim pravima³⁸. Europski parlament je, naposljetku, doprinomio dijalogima te ga se redovito izvješćivalo o njihovim ishodima.

³⁸ U okviru dijaloga o ljudskim pravima s Brazilom, Čileom, Južnom Afrikom, Kirgiskom Republikom, Kolumbijom, Meksikom, Mjanmarom/Burmom, Republikom Moldovom i Tadžikistanom.

Učinkovita upotreba i međudjelovanje instrumenata vanjske politike EU-a

Cilj uvođenja klauzule o ljudskim pravima, demokraciji i vladavini prava (klauzula o ključnim elementima) u sporazume EU-a s trećim zemljama promicanje je vrijednosti i političkih principa EU-a na kojima se temelje njezini vanjski odnosi. Ova klauzula predstavlja srž vrijednosti EU-a te je definirana kao ključni element sporazumâ. Ozbiljno kršenje ključnog elementa stranci omogućuje da odmah poduzme mjere uključujući, kao krajnje sredstvo, suspenziju sporazuma ili njegovih dijelova.

EU je 2014. nastavio dijalog s mnogim od ukupno 79 afričkih, karijskih i pacifičkih zemalja stranaka Sporazuma iz Cotonoua (vidjeti odjeljak 32.). Člankom 96. omogućuje se donošenje odgovarajućih mjera, među kojima je (kao krajnje sredstvo) suspenzija suradnje s dotičnom zemljom. Na kraju 2014. takve odgovarajuće mjere nastavile su se primjenjivati na Fidži i Gvineju Bisau (u potonjem slučaju suspendirana je primjena odgovarajućih mjera).

Klauzula o ljudskim pravima nije se tijekom 2014. koristila kao osnova za nove restriktivne mjere protiv bilo koje treće zemlje.

VII. Suradnja kroz multilateralne institucije

Pospješivanje učinkovitog multilateralizma

EU je nastavio djelovati kao glasan branitelj ljudskih prava te je u cijelosti podupirao multilateralni sustav ljudskih prava koji je ključan za promicanje i zaštitu univerzalnih normi i standarda ljudskih prava kao i praćenje usklađenosti s njima. EU je svoje prioritete u području ljudskih prava proveo u djelo u okviru Trećeg odbora Opće skupštine Ujedinjenih naroda, Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava i specijaliziranih agencija UN-a kao što je Međunarodna organizacija rada. EU je isto tako aktivno poticao uključivanje zemalja iz svih regija u inicijative kojima se doista doprinosilo zaštiti i promicanju ljudskih prava te je u okviru UN-a predano radio na promicanju i zaštiti univerzalnosti ljudskih prava. EU se nastavio služiti godišnjim strateškim planom rada i redovitim raspravama na sastancima Radne skupine za ljudska prava (COHOM) u glavnim gradovima kako bi još učinkovitije sudjelovao u tim forumima. Uz redovne bilateralne dijaloge i jačanje aktivnosti informiranja o prioritetima EU-a dodatno je učvrstio rješenja za podjelu obveza i koordiniranje EU-a u Ženevi i New Yorku. EU je isto tako pozdravio imenovanje Zeida Ra'ada Al Husseina novim visokim povjerenikom UN-a za ljudska prava. G. Al Hussein dokazao se radom u UN-u na ljudskim pravima te kao snažni zagovornik međunarodnog pravosuđa.

Učinkovita raspodjela tereta u kontekstu UN-a

69. zasjedanje Opće skupštine UN-a (Treći odbor)

Treći odbor (socijalna, humanitarna i kulturna pitanja) u okviru 69. zasjedanja Opće skupštine UN-a sastao se od 7. listopada do 26. studenoga te su njegovi rezultati potvrđeni na plenarnoj sjednici UN-a u prosincu 2014.

Odbor je sveukupno obradio oko 60 rezolucija, pri čemu se jaka aktivnost EU-a odražavala u devet danih formalnih izjava te preuzimanjem riječi u okviru više od 45 interaktivnih dijaloga s dužnosnicima UN-a, nositeljima mandata u vezi s ljudskim pravima i novim visokim povjerenikom za ljudska prava. EU je ujedno predstavio pet inicijativa koje su usvojene uz znatnu potporu.

Međuregionalna rezolucija o moratoriju na izvršavanje smrtne kazne donesena je sa 117 glasova za, što je poboljšanje u odnosu na 2012. (kada je dobila 111 glasova), a 95 izaslanstava bila su supokrovitelji rezolucije. Odbijanje amandmana o suverenosti kojim se nastojalo suštinski izmijeniti smisao rezolucije isto tako predstavlja poboljšanje u odnosu na 2012. Na plenarnoj sjednici broj glasova dodatno se povećao. Rezultat pokazuje nastavak globalnog trenda prema ukidanju smrtne kazne.

Inicijative EU-a o slobodi vjeroispovijesti i uvjerenja te zajednička inicijativa sa Skupinom latinoameričkih i karipskih država (GRULAC) o pravima djeteta usvojene su konsenzusom. EU je ujedno podržao tematske inicijative partnera, posebice rezolucije o intenziviranju napora za uklanjanje svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama kao i rezolucije koje je predvodila Afrika protiv sakaćenja ženskih spolnih organa te protiv dječjih, ranih i prisilnih brakova. Tijekom prezentacija u Odboru, mnogi nositelji mandata u vezi s ljudskim pravima iz UN-a skrenuli su pozornost na sve veća zastrašivanja i zlostavljanja boraca za ljudska prava, koji su u vezi s ljudskim pravima surađivali s UN-om, te odmazdama protiv njih. Razgovaralo se isto tako o ograničavanjima aktivnosti civilnog društva koja EU snažno osuđuje i o kojima s partnerima raspravlja u okviru bilateralnih odnosa.

Što se tiče stanja u pojedinim zemljama, rezolucija koju su pokrenuli EU i Japan u vezi sa stanjem ljudskih prava u DNR Koreji donesena je uz široku međuregionalnu podršku. Ton rezolucije znatno je žešći nego u prethodnim verzijama, no njezin je ishod bio vrlo uspješan i stoga usporediv s uspjehom koji je postignut kada se o tekstu posljednji put glasovalo u 2011. Prije donošenja odbijen je kubanski amandman kojim se nastojalo suštinski izmijeniti smisao rezolucije time što bi se iz nje brisalo predloženo upućivanje MKS-u; broj supokrovitelja rezolucije povećao se ukupno na 62 te su među njima bile zemlje iz svih regija, među ostalim iz Afrike, Azije i Latinske Amerike.

Rezolucija o Mjanmaru/Burmi pod vodstvom EU-a donosi se konsenzusom već treću godinu zaredom, i to slijedom procesa suradnje s dotičnom zemljom i drugim zainteresiranim stranama. EU je ujedno podupro niz partnerskih inicijativa, među kojima su i rezolucije o Iranu (pod vodstvom Kanade) i Siriji (pod vodstvom skupine arapskih država). Unatoč stalnim neriješenim pitanjima u vezi s ljudskim pravima u Iranu, ovaj tekst usvojen je s nešto manje glasova za nego prošle godine, dok je tekst rezolucije o Siriji, kao i kod prethodnih takvih glasovanja, usvojen velikom većinom glasova.

Aktivno lobiranje u više od 130 glavnih gradova i aktivnosti informiranja u New Yorku doprinijeli su pozitivnim rezultatima zasjedanja te su ujedno poslužili kao ulazna točka za sudjelovanje trećih zemalja u širem programu u području ljudskih prava.

Vijeće Ujedinjenih naroda za ljudska prava

Godina 2014. bila je za Vijeće UN-a za ljudska prava opet godina ispunjena brojnim aktivnostima te je EU imao aktivnu i središnju ulogu, posebice u vezi s rezolucijama koje se odnose na pojedine zemlje i tematskim pitanjima kao što su sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja i prava djeteta. EU je u punoj mjeri sudjelovao u dijalozima i pregovorima, zauzimajući jedinstveno stajalište o većini rezolucija.

EU je na ožujskom sastanku Vijeća predložio rezoluciju o Mjanmaru/Burmi te, zajedno s Japanom, rezoluciju o DNR Koreji. Rezolucija o DNR Koreji obuhvaćala je popis svih zločina protiv čovječnosti koje je utvrdilo Istražno povjerenstvo (COI), kao i preporuku da se izvješće COI-ja podnese putem Opće skupštine Vijeću sigurnosti na razmatranje i poduzimanje primjerene mjere, uključujući razmatranje o tome treba li se stanje ljudskih prava uputiti odgovarajućem mehanizmu međunarodnog kaznenog pravosuđa. U rezoluciji o Mjanmaru/Burmi opisan je postignuti napredak i provedene reforme te su ujedno istaknuti preostali izazovi. U okviru obiju rezolucija produljeni su mandati posebnih izvjestitelja za obje zemlje. EU je ujedno podupro rezoluciju o Siriji kojom se osuđuje stanje ljudskih prava u toj zemlji i obnavlja mandat COI-ja, kao i rezoluciju o Maliju kojom se proširuje mandat neovisnog stručnjaka za ljudska prava u Maliju. EU se ujedno bavio inicijativom o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja te, zajedno s GRULAC-om, inicijativom o pravima djeteta. Kao i prethodnih godina EU je podržao rezoluciju o produljenju mandata posebnom izvjestitelju za Iran.

EU je, na temelju nalaza iz izvješća posebnog izvjestitelja za 2014. o stanju ljudskih prava u Bjelarusu, u lipnju predstavio još jednu rezoluciju o stanju u toj zemlji i primjeni smrtne kazne u njoj. Kao i u ožujku Vijeće je donijelo rezoluciju o situaciji u Siriji kojom se osuđuje pogoršanje stanja ljudskih prava u zemlji i poziva na hitan i neometan pristup COI-ja Siriji. EU je ujedno podržao zajedničku rezoluciju o Ukrajini u kojoj je sadržana potvrda njezina suvereniteta i neovisnosti kao i poziv na zaštitu svih ljudskih prava u toj zemlji.

EU je osobito aktivno podupirao važan tematski rad Vijeća za ljudska prava kao supokrovitelj rezolucija o krajnjem siromaštvu i ljudskim pravima, uklanjanju diskriminacije žena te promicanju, zaštiti i ostvarivanju ljudskih prava na internetu. Isto tako bio je supokrovitelj rezolucija o produljenju mandata četvero posebnih izvjestitelja odgovornih za izvješćivanje o sljedećim pitanjima: neovisnosti sudaca i odvjetnika; trgovanju ljudima, posebice ženama i djecom; izvansudskim, prijekim ili proizvoljnim pogubljenjima; te o pravu na obrazovanje.

Vijeće je u rujnu iskoristilo prigodu kako bi izrazilo dobrodošlicu novom visokom povjereniku Zeidu Ra'adu Al Husseinu, koji je potvrdio privrženost mnogim prioritetima svoga prethodnika pritom stavljajući težište na odgovornost za nasilje kao i na njegovu osudu. EU je podupirao niz inicijativa, među kojima su i rezolucije o Siriji, Jemenu i Srednjoafričkoj Republici. Ujedno je bio u potpunosti posvećen nizu tematskih pitanja, u prvom redu pravima LGBTI osoba, no i rezolucijama koje su se odnosile na sigurnost novinara, smrtnost djece, prostor za djelovanje civilnog društva i upotrebu nacionalnih institucija za promicanje i zaštitu ljudskih prava.

Potpoma EU-a Uredu visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava

EU svake godine Uredu visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava dodjeljuje nenamjenski dragovoljni doprinos za njegove ciljne mjere; u 2014. radilo se o iznosu od 4 milijuna EUR koji ne uključuje potporu koja je pružena Istražnom povjerenstvu za Siriju.

Međunarodna organizacija rada (ILO)

Međunarodna organizacija rada (ILO) tripartitna je agencija UN-a uspostavljena 1919. koja ima ključnu ulogu u praćenju gospodarskih i socijalnih prava. Ključne radne norme sadržane su u njezinih osam temeljnih konvencija. EU, putem suradnje s ILO-om, potiče ratifikaciju i učinkovitu provedbu tih konvencija što, među ostalim, uključuje sudjelovanje u postojećoj raspravi o radnim normama te sudjelovanje u radu nadzornih tijela ILO-a. Istovremeno, u okviru vanjskih aspekata vlastite politike zapošljavanja i socijalne politike, EU u odnosima s partnerskim zemljama promiče načela dostojanstvenog rada, uključujući poštovanje temeljnih konvencija ILO-a, kroz bilateralne i regionalne dijaloge o politikama te putem provedbe projekata razvojne pomoći (za više detalja vidi odjeljak 15.: „Osiguravanje promicanja ljudskih prava u vanjskoj dimenziji politike zapošljavanja i socijalne politike”).

Unapređenje regionalnih mehanizama za ljudska prava

Demokratsko upravljanje i ljudska prava u srži su partnerstva EU i afričkog kontinenta u okviru zajedničke strategije Afrika-EU (JAES). Na 4. sastanku na vrhu Afrike i EU-a održanom u travnju 2014. u Bruxellesu čelnici država ili vlada obaju kontinenata te predsjednici Afričke unije (AU) i Europske komisije ponovili su predanost načelima dobrog upravljanja, demokracije i vladavine prava. Ujedno su dogovorili suradnju u osiguravanju potpunog poštovanja ljudskih prava, međunarodnog prava i rodne ravnopravnosti te suradnju u borbi protiv nekažnjivosti i svih oblika diskriminacije, rasizma i ksenofobije. Održavanje 11. Dijaloga o ljudskim pravima AU-a i EU-a zakazano je za veljaču 2015. u Addis Abebi.

Na temelju Deklaracije iz Kaira koju su 13. studenoga 2012. potpisali EU i Liga arapskih država s tom je organizacijom uspostavljena suradnja u području ljudskih prava. Istog dana usvojen je zajednički program rada usmjeren na dijalog, razmjenu stručnih znanja i iskustava u vezi s provedbom međunarodnih standarda ljudskih prava, razvoj mehanizama za ljudska prava Lige arapskih država i uključivanje ljudskih prava u aktivnosti Lige. Memorandum o razumijevanju o konkretnim aktivnostima suradnje u području ljudskih prava za razdoblje od 2013. do 2015. formalno je dogovoren na sastanku visokih dužnosnika u studenom 2013. te je niz njegovih elemenata već u provedbi. EU i Liga arapskih država organizirali su u travnju 2014. radionicu s civilnim društvom o suživotu i nediskriminaciji u viševjerskim i višetničkim društvima te o suzbijanju i kriminaliziranju poticanja na mržnju u skladu s međunarodnim normama. Brojne aktivnosti suradnje u vezi s ljudskim pravima održane su u okviru zajedničkog programa EU-a i Vijeća Europe o jačanju političkih i demokratskih procesa reformi u partnerskim zemljama koje su obuhvaćene južnim susjedstvom EU-a.

U okviru dijaloga s latinoameričkim zemljama EU je ponovno iskazao potporu međuameričkom sustavu ljudskih prava kao i njegovoj nezavisnosti i integritetu.

EU s tijelima odnosno odborima za ljudska prava u okrilju Udruženja država Jugoistočne Azije (ASEAN) radi na poticanju razmjena stručnih znanja, najboljih praksi u vezi sa specifičnim ugovorima o ljudskim pravima i procesom univerzalnog periodičnog pregleda, provedbom međunarodnih ugovora o ljudskim pravima, specifičnim tematskim prioritetima, ulogom regionalnih mehanizama za ljudska prava i brigom oko jačanja institucija i jačanja kapaciteta kroz tehničku pomoć, uključujući putem programa za ljudska prava ASEAN-a i EU-a (koji uključuje aktivnosti u vezi sa suradnjom u području ljudskih prava u okviru instrumenta regionalnog dijaloga EU-a i ASEAN-a (READI) za razdoblje 2014. – 2015.). Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava pozvan je u uzvratnu posjetu Indoneziji gdje se obratio međuvladinoj komisiji ASEAN-a za ljudska prava (AICHR) odnosno ASEAN-ovoj regionalnoj konferenciji o pravu na život i moratoriju na izvršavanje smrtne kazne kako bi istaknuo snažno i načelno protivljenje EU-a smrtnoj kazni prije no što se o toj temi raspravljalo na 69. zasjedanju Opće skupštine UN-a te kako bi snažno potaknuo zemlje regije da ostvare napredak u vezi s tim pitanjem. PPEU je tijekom svog posjeta naglasio važnost zajedničkog rada na jačanju univerzalne primjene ljudskih prava i jačanju suradnje s civilnim društvom.

U Bruxellesu je posebni predstavnik EU-a za ljudska prava ugostio prvu delegaciju Stalnog nezavisnog povjerenstva za ljudska prava (IPHRC) u okrilju Organizacije islamske suradnje. Na inicijativu ESVD-a delegacija je obavila informativni obilazak institucija EU-a kao i nadzornih mehanizama Vijeća Europe.

U okrilju projekta financiranog u okviru EIDHR-a nastavljena je konkretna suradnja s tajništvom Foruma pacifičkih otoka na ratifikaciji međunarodnih instrumenata za ljudska prava.

Naposljetku, na 16. godišnjem forumu EU-a i NVO-a održanom u prosincu u Bruxellesu (vidi odjeljak 2.), upućena je snažna podrška regionalnim mehanizmima u primjeni univerzalnih standarda ljudskih prava te su razmijenjena korisna iskustava u vezi s navedenom primjenom. Raspravljalo se o ulozi regionalnih mehanizama u promicanju i zaštiti slobode mišljenja i izražavanja na mreži i izvan mreže, s posebnim naglaskom na povezivanju i jačanju alata i mehanizama za suprotstavljanje pogoršanju okruženja u kojem djeluju borci za ljudska prava i tendenciji pribjegavanja restriktivnim zakonima i praksama u vezi s NVO-ima u rastućem broju zemalja. Na forumu su sudjelovali predstavnici niza regionalnih mehanizama za ljudska prava, uključujući predstavnike UN-a, Ureda visokog povjerenika za ljudska prava, OEES-a i Vijeća Europe.

Vijeće Europe

EU je u 2014. nastavio blisku suradnju s Vijećem Europe. U skladu s Memorandumom o razumijevanju iz 2007. obje organizacije redovito su održavale kontakte i na političkoj i na radnoj razini, s tim da su im srž odnosa predstavljala pitanja suradnje u području ljudskih prava, vladavine prava i demokratizacije. Suradnja se vodila prioritetima EU-a za 2014. i 2015. u pogledu suradnje s Vijećem Europe koje je Vijeće Europske unije usvojilo 19. rujna 2013.

Predsjednik Komisije, Visoka predstavnik / potpredsjednica te povjerenici održavali su sastanke s visokim dužnosnicima Vijeća Europe, među ostalim s glavnim tajnikom i predsjednikom Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PSVE). Suradnja se posebice jačala kroz redovite izravne kontakte PPEU-a za ljudska prava i povjerenika Vijeća Europe za ljudska prava.

EU je pozorno pratio rad stručnih tijela Vijeća Europe u njihovom nadzoru i savjetovanju država članica Vijeća Europe o standardima ljudskih prava. EU se ujedno koristi izvješćima Vijeća Europe kao doprinosom dijalozima o ljudskim pravima. EU je s Vijećem Europe održao godišnja savjetovanja o svom paketu za proširenje. EU je, uz konstruktivnu razmjenu mišljenja i iskustava, u studenom 2014. održao savjetovanja s Vijećem Europe i njegovim nadzornim tijelima tijekom pripreme godišnjih izvješća o napretku u vezi s europskom politikom susjedstva.

Kako bi se poticalo zaštitu temeljnih prava unutar EU-a, Ugovorom iz Lisabona dano je ovlaštenje EU-u za pristupanje Europskoj konvenciji o ljudskim pravima. Sud Europske unije dao je 18. prosinca 2014. mišljenje o nacrtu sporazuma o pristupanju Europske unije Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Mišljenje 2/13). Sud je utvrdio probleme u vezi s njegovom sukladnošću s pravom EU-a te je nacrt sporazuma o pristupanju proglasio neusklađenim s člankom 6. stavkom 2. UEU-a kao i s Protokolom br. 8. u vezi s člankom 6. stavkom 2. UEU-a. Komisija trenutačno provodi dubinsku procjenu mišljenja što podrazumijeva ponovne pregovore o nizu točaka u vezi s nacrtom sporazuma o pristupanju.

Komisija je nastavila financirati zajedničke programe i aktivnosti s Vijećem Europe u području vladavine prava, demokracije i ljudskih prava u iznosu od preko 100 milijuna EUR godišnje.

Vijeće Europe organiziralo je u listopadu 2014. u Torinu konferenciju na visokoj razini o Europskoj socijalnoj povelji na koju je Komisija pozvana kako bi se razgovaralo o sinergiji prava EU-a i Socijalne povelje. Dogovoren je nastavak dijaloga o specifičnim razilaženjima. Moguća buduća razilaženja trebalo bi izbjeći.

Vijeće Europe organiziralo je u prosincu 2014. radionicu u okviru daljnjeg postupanja slijedom konferencije u Torinu. Panel je naglasio da je gospodarska kriza otkrila mogući rascjep između prava i politike EU-a te Europske socijalne povelje. Postoji potreba za snažnom sinergijom te bi mogući pristup bio da EU pristupi Europskoj socijalnoj povelji. Problematičnim su ocijenjena različita tumačenja Suda EU-a i Europskog odbora za socijalna prava koja proistječu iz razlika u odvagivanja gospodarskih i socijalnih prava. Predloženo je rješenje prema kojem bi se uspostavio stalni savjetodavni odbor, a EU usvojio sustav ranog upozoravanja, čime bi se preventivno mogla otkriti moguća proturječja u odnosu na Europsku socijalnu povelju.

EU je nastavio doprinositi aktivnostima Vijeća Europe financiranjem zajedničkih programa i aktivnosti. Komisija i Vijeće Europe nastavili su provoditi velik broj zajedničkih programa u područjima vladavine prava, demokracije i ljudskih prava, s iznosom financiranja koji premašuje 100 milijuna EUR godišnje. Instrument za istočno partnerstvo Vijeća Europe koji je pokrenut u 2011. postigao je pozitivne rezultate u području reforme pravosuđa, izbora, kibernetičkog kriminala i borbe protiv korupcije te je program produljen. Komisija je u 2012. pokrenula program EU-a i Vijeća Europe za jačanje demokratskih reformi u južnom Sredozemlju (4,8 milijuna EUR u razdoblju od 30 mjeseci) za promicanje napretka u području ljudskih prava, vladavine prava i demokratizacije u zemljama južnog Sredozemlja, u duhu obnovljene europske politike susjedstva EU-a. Iako je program i dalje ostao usmjeren na Tunis i Maroko, u 2013. zabilježeno je povećanje kontakata i jačanje suradnje s drugim partnerima u regiji te su se oni nastavili u 2014., osobito s Jordanom, Egiptom i Alžirom.

OESS

EU je u 2014. nastavio snažno podupirati rad OESS-a te mu znatno doprinositi. EU je nastavio aktivno podupirati napore OESS-a u rješavanju sigurnosnih izazova u regiji OESS-a kroz sve tri dimenzije njegova rada: političko-vojnu, gospodarsku i okolišnu te ljudsku dimenziju.

Odgovor na krizu u Ukrajini i oko nje bio je dominantna točka dnevnog reda OESS-a u 2014. EU je snažno podupirao korake OESS-a za rješavanje krize, posebice osnivanje posebne promatračke misije, kao i slanje misije za procjenu ljudskih prava te misija za promatranje izbora kako u vezi s predsjedničkim tako i u vezi s parlamentarnim izborima.

EU je nastavio zagovarati jačanje odgovora OESS-a na šire izazove u vezi s ljudskim pravima u regiji OESS-a. U 2014. švicarski predsjedatelj OESS-om posebno je naglašavao jačanje suradnje civilnog društva i OESS-a, zaštite boraca za ljudska prava, sprečavanja mučenja i promicanje rodne ravnopravnosti. EU je dao doprinos raznim konferencijama OESS-a o tim pitanjima, primjerice na lipanjskoj konferenciji OESS-a o borcima za ljudska prava u Bernu gdje je posebni predstavnik EU-a za ljudska prava bio glavni govornik. EU je bio supokrovitelj popratnih manifestacija na margini srodnih skupova OESS-a u 2014. o prisilnim nestancima te o povezanosti mučenja i smrtne kazne.

Unatoč snažnoj potpori EU-a bilo je nemoguće na zasjedanju Ministarskog vijeća u Baselu postići konsenzus o odlukama o sprečavanju mučenja te o jačanju suradnje civilnog društva i OESS-a, prvenstveno zato što se nekoliko država sudionica OESS-a protivilo bilo kakvoj ponovnoj potvrdi postojećih obveza ili jačanju rada OESS-a u tom području. Ministarsko vijeće usvojilo je skromnu odluku o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama. Države sudionice OESS-a dogovorile su da se pojača rad OESS-a na promicanju rodne ravnopravnosti time što će se izraditi Dopuna Akcijskom planu OESS-a za promicanje rodne ravnopravnosti u 2015. EU je bio aktivan u nastojanjima da se rodna ravnopravnost uključi u sve aspekte rada OESS-a. Agencija Europske unije za temeljna prava predstavila je na travanjskom sastanku Odbora OESS-a za ljudsku dimenziju svoje istraživanje o nasilju nad ženama u EU-u te je u tijeku bio rad na pripremi projekta OESS-a u okviru kojeg bi se ovo istraživanje provelo u drugim dijelovima regije OESS-a.

EU je u okviru tjednih sastanaka Stalnog vijeća OEES-a i mjesečnih sastanaka Odbora OEES-a za ljudsku dimenziju nastavio preispitivati obveze 57 država sudionica OEES-a u području ljudskih prava i pokretati rasprave o njihovoj primjeni. U tim forumima EU je isticao zabrinutost u vezi sa stanjem ljudskih prava i temeljnih sloboda, kao što su sloboda izražavanja, uključujući sigurnost novinara i slobodu okupljanja i udruživanja, te u vezi sa smrtnom kaznom, kao i u pogledu snošljivosti i nediskriminacije, uključujući prava LGBTI osoba.

Godišnji sastanak o provedbi ljudske dimenzije održan je u Varšavi između 22. rujna i 3. listopada. EU je aktivno sudjelovao na ovom sastanku, uključujući i putem organiziranja popratnih manifestacija u vezi sa slobodom mirnog okupljanja i slobodom izražavanja. Tijekom popratne manifestacije u vezi sa slobodom izražavanja EU je predstavio novousvojene smjernice EU-a o slobodi izražavanja na mreži i izvan mreže. Na margini sastanka, a u okviru daljnjeg postupanja, s civilnim društvom, održane su rasprave o provedbi smjernica. Na temelju obje popratne manifestacije sastavljale su se dvije odluke OEES-a o slobodi izražavanja i slobodi mirnog okupljanja i udruživanja koje je EU iznio na Ministarskom vijeću OEES-a uz supokroviteljstvo još 15 država.

Općenito, EU je nastavio blisko surađivati s institucijama i drugim izvršnim strukturama OEES-a, osobito u vezi s izbornim pitanjima s Uredom za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), te s Predstavnikom za slobodu medija kao i s Visokim povjerenikom za nacionalne manjine i tajništvom OEES-a.

VIII. Doprinos Europskog parlamenta Godišnjem izvješću EU-a o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu za 2014.

Europski parlament i dalje je predan unapređenju ljudskih prava i demokratskih načela. O vladavini prava, demokratskim načelima i kršenju ljudskih prava redovito se tijekom 2014. raspravljalo na sjednicama Parlamenta te su ona bila ciljana tema raznih parlamentarnih rezolucija kao i sastanaka odbora i međuparlamentarnih izaslanstava. Ljudska prava isto su tako sastavni dio rada predsjednika Europskog parlamenta koji u izjavama za javnost, kao i na sastancima na visokoj razini, ukazuje na specifične slučajeve kršenja ljudskih prava. Sastanci s borcima za ljudska prava i nevladinim organizacijama civilnog društva isto su tako redovito bili na dnevnom redu njegovih službenih posjeta inozemstvu.

Nadzor Parlamenta nad politikom EU-a u području ljudskih prava

Na razini odborâ Europskog parlamenta, Pododbor za ljudska prava (DROI) u okviru Odbora za vanjske poslove specifično je zadužen za pitanja povezana s ljudskim pravima u svijetu. Pododbor je uspostavljen nakon izbora za Europski parlament u svibnju 2014., i to na temelju revidiranog poslovnika Parlamenta koji mu je pridodao još jednu zadaću u vezi s „usklađenosti vanjske politike Unije i njezine politike u području ljudskih prava”. Pododbor organizira saslušanja te ima jasne odgovornosti u vezi s parlamentarnim izvješćima o pitanjima ljudskih prava. U skladu s time doprinosi izvješćima i rezolucijama Parlamenta, ostvarujući time svoju dužnost u vezi s osiguravanjem parlamentarnog nadzora nad politikom EU-a o ljudskim pravima, te doprinosi međunarodnoj raspravi o srodnim temama.

Pododbor DROI održava blisku radnu suradnju s ESVD-om, drugim institucijama EU-a i nevladinim organizacijama za ljudska prava te multilateralnim institucijama za ljudska prava. Pododbor za ljudska prava je kroz informativne sastanke i izvješćivanja iza zatvorenih vrata nastavio pratiti dijaloge i savjetovanja o ljudskim pravima koje ESVD vodi s trećim zemljama. Praksa redovnih sastanaka kontaktne skupine između pododbora DROI i visokorangiranih dužnosnika ESVD-a nastavila se u 2014. te se, među ostalim na tim sastancima raspravljalo o pregledu i ponovnom pokretanju Akcijskog plana EU-a o ljudskim pravima i demokraciji. Kako je 2014. bila izborna godina na plenarnoj sjednici bilo je usvojeno samo jedno parlamentarno izvješće pododbora DROI, i to o iskorjenjivanju mučenja u svijetu. U 2014. isto tako započeo je rad na godišnjem izvješću Parlamenta o ljudskim pravima i demokraciji u svijetu. Tijekom godine na saslušanjima pododbora DROI-a, koja su često organizirana zajedno ili u suradnji s drugim relevantnim odborima ili međuparlamentarnim izaslanstvima sudjelovalo je nekoliko posebnih izvjestitelja UN-a o ljudskim pravima te drugi predstavnici UN-ovih tijela za ljudska prava kao i drugi istaknuti borci za ljudska prava. Pododbor DROI ujedno je uspostavio čvrsti radni odnos s prvim PPEU-om za ljudska prava, među ostalim u okviru redovitih javnih razmjena mišljenja u području politike EU-a u vezi s ljudskim pravima.

Politika EU-a o iskorjenjivanju mučenja u svijetu

Europski parlament je u okviru rezolucije o iskorjenjivanju mučenja u svijetu naveo da je provedba smjernica EU-a o mučenju i dalje nedostatna te je u suprotnosti s izjavama i obvezama EU-a o rješavanju pitanja mučenja kao prioritetnog pitanja. Pozvao je ESVD i države članice da potaknu ponovni zamah provedbe tih smjernica, posebice u okviru ambicioznijih i konkretnih mjera za iskorjenjivanje mučenja, poput djelotvornije razmjene informacija i podjele obveza, osposobljavanja i zajedničkih inicijativa s uredima UN-a na terenu i relevantnim posebnim izvjestiteljima UN-a i drugim međunarodnim sudionicima poput OESS-a i Vijeća Europe. U rezoluciji je iznesen niz prijedloga koji se odnose na sam Europski parlament te se u njoj poziva na usvajanje praktičnog vodiča za zastupnike, koji bi se odnosio na posjete mjestima pritvora kao dijelu redovitih posjeta izaslanstava Parlamenta trećim zemljama, kao i preporučuje da se takve posjete provode u savjetovanju s delegacijom EU-a i odgovarajućim organizacijama civilnog društva u dotičnoj zemlji.

Europski instrument za demokraciju i ljudska prava u svijetu

U proljeće 2014. stupila je na snagu uredba o novom EIDHR-u za razdoblje 2014. – 2020., koju kao suzakonodavci donose Parlament i Vijeće. Politička upravljačka uloga Parlamenta u vezi s prvim Strateškim dokumentom o EIDHR, kao i svi ostali instrumenti za vanjsko financiranje koji se nalaze u nadležnosti Odbora za vanjske poslove (AFET), bili su obuhvaćeni strateškim dijalogom na visokoj razini AFET-a i odgovarajućih povjerenika (razvoj i proširenje). U proljeće 2014. održana su dva takva sastanka kojima su obuhvaćeni svi instrumenti za vanjsko financiranje.

U ožujku 2014. održan je strateški dijalog s povjerenikom Piebalgsom kojim se doprinijelo Strateškom dokumentu o EIDHR-u. U pripremi za njega, kao i u okviru daljnjeg postupanja, Parlament je Komisiji i ESVD-u uputio niz pitanja, komentara i preporuka. Na kraju tog procesa u listopadu 2014. usvojen je Strateški dokument o EIDHR-u.

Godišnje aktivnosti koje se financiraju iz EIDHR-a detaljnije su opisane u godišnjim programima djelovanja od kojih se jedan odnosi na aktivnosti promatranja izbora, koji je pripremila služba za instrumente vanjske politike Europske komisije, dok se drugi tiču preostalih aktivnosti EIDHR-a te ih priprema Glavna uprava za međunarodnu suradnju i razvoj (DEVCO). Nacrt provedbenih mjera u vezi s navedenim godišnjim programima djelovanja pristigne uobičajeno svake godine u Parlament dva tjedna prije sastanka Odbora za demokraciju i ljudska prava, koji djeluje u okviru Vijeća, te Parlament dobiva prigodu iznijeti svoje primjedbe i preporuke o specifičnim aktivnostima EIDHR-a.

Odbor za vanjske poslove uspostavio je u jesen 2014. novu radnu skupinu o instrumentima za vanjsko financiranje koja je zadužena za nadzor programiranja i provedbe pet instrumenata za vanjsko financiranje koji potpadaju pod nadležnost odbora AFET-a, među kojima se nalazi i EIDHR. Zbog svoje specijalizirane uloge pododbor DROI će nastaviti biti forum gdje se iza zatvorenih vrata održavaju specifičnije tehničke rasprave u vezi s EIDHR-om. Provedbom EIDHR-a vezi s misijama za promatranje izbora i dalje će se baviti Skupina u okviru Parlamenta za podršku demokraciji i za koordinaciju izbora, kao što je to bio slučaj u prethodnom sazivu Parlamenta.

Djeca i oružani sukobi

Politika EU-a prema ugroženoj djeci u oružanim sukobima još je jedno pitanje na koje se u 2014. usredotočio pododbor DROI. U prosincu su posebni predstavnik glavnog tajnika UN-a za djecu povezanu s oružanim sukobima i zamjenik ravnatelja UNICEF-a sudjelovali na saslušanju na temu „Djeca, ne vojnici – kako bolje zaštititi djecu u oružanim sukobima”. Glavni cilj saslušanja bio je osigurati dodatnu potporu Europskog parlamenta za kampanju „Djeca, ne vojnici” koju je UNICEF pokrenuo u ožujku 2014. u Afganistanu, DR Kongu, Čadu, Mjanmar, Južnom Sudanu, Somaliji, Sudanu i Jemenu kako bi se do kraja 2016. spriječilo i okončalo novačenje i iskorištavanje djece koje provode nacionalne snage sigurnosti u sukobu. Pododbor DROI isto je tako organizirao saslušanje o stanju djece u oružanom sukobu u Gazi na kojem je sudjelovao dobitnik nagrade Saharov za 2001. prof. Nurit Peled-Elhanan. Pododbor DROI ujedno je naručio vanjsku studiju o djeci vojnicima i odgovoru politika EU-a.

Europski parlament je u rezoluciji o 25. obljetnici Konvencije UN-a o pravima djeteta osudio iskorištavanje djece za vojne i terorističke aktivnosti ili svrhe te je podsjetio na važnost pružanja psihološke podrške i pomoći djeci koja su bila izložena nasilnim događajima ili su žrtve rata. Osim toga, Parlament je pozvao Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku / potpredsjednicu Komisije da odredi prioritete te uključi prava djece u sva vanjska djelovanja EU-a, među ostalim i u kontekstu dijaloga o ljudskim pravima, trgovinskih sporazuma, procesa pristupanja i europske politike susjedstva te u odnosima sa skupinom afričkim, karipskih i pacifičkih država (AKP), posebice sa zemljama u sukobu.

Poduzetništvo i ljudska prava

Pristup EU-a u odnosu na pitanja u vezi s poduzetništvom i ljudskim pravima više puta je bio tema sastanaka pododbora DROI u 2014. U ožujku je pododbor DROI razmijenio mišljenja sa stalnim predstavnikom Ekvadora pri Ujedinjenim narodima u Ženevi o inicijativi Ekvadora i Južne Afrike u vezi s međunarodno obvezujućim sporazumom u ovom području. Taj se angažman nastavio nakon svibanjskih parlamentarnih izbora kada je pododbor DROI odlučio da će poduzetništvo i ljudska prava biti jedno od područja na koje će usredotočiti pozornost u prvom dijelu novog saziva Parlamenta. U rujnu 2014. organizirano je saslušanje koje se posebice bavilo pravima radnika izvan EU-a. Nakon toga uslijedio je u studenom neformalni sastanak s Johnom Ruggiejem, bivšim posebnim predstavnikom glavnog tajnika UN-a za ljudska prava te transnacionalne korporacije i druga poduzeća. Pojedini članovi Europskog parlamenta ujedno su u prosincu 2014. prisustvovali godišnjem forumu Ujedinjenih naroda o poduzetništvu i ljudskim pravima.

Što se tiče srodne teme, pododbor DROI razmijenio je mišljenja o studiji koju je naručio o učinku prisvajanja zemlje na ljudska prava. Studija i razmjenjena mišljenja bile su usmjerene na štetne posljedice koje velike kupnje zemljišta imaju na ljudska prava, uglavnom u području plantažne poljoprivrede u zemljama niskog i srednjeg dohotka.

Zabrinutost u vezi s uporabom bespilotnih letjelica s aspekta međunarodnih ljudskih prava i humanitarnog prava

Slijedom prijašnjeg rada pododbora DROI u pogledu aspekata međunarodnih ljudskih prava i humanitarnog prava povezanih s uporabom bespilotnih letjelica Europski parlament je u ožujku 2014. usvojio rezoluciju o uporabi naoružanih bespilotnih letjelica. Time je Parlament izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog uporabe naoružanih bespilotnih letjelica izvan međunarodnog pravnog okvira te je odlučno pozvao EU da, i na europskoj i na globalnoj razini, razvije primjereni odgovor politika kojim se podupiru ljudska prava i međunarodno humanitarno pravo. Osim toga, Parlament je pozvao Visoku predstavnicu / potpredsjednicu, države članice i Vijeće da se usprotive praksi ciljanih izvansudskih smaknuća te da tu praksu zabrane. U okviru rezolucije ujedno se potiče daljnje postupanje u odnosu na preporuke posebnog izvjestitelja UN-a o izvansudskim, prijekim ili proizvoljnim pogubljenjima i posebnog izvjestitelja UN-a za promicanje i zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u borbi protiv terorizma.

Uključivanje ljudskih prava u rad parlamentarnih odbora

Uz rad Pododbora za ljudska prava Europski parlament isto tako nastoji uključiti ljudska prava u cjelokupni vlastiti rad, u skladu s odgovarajućim člancima temeljnih ugovora EU-a, u kojima se univerzalna ljudska prava i demokracija definiraju kao osnivačke vrijednosti Unije te kao temeljna načela i ciljevi vanjskog djelovanja Unije. U skladu s rezolucijama Parlamenta o ljudskim pravima uključivanjem je obuhvaćen izazov postizanja unutarnje odnosno vanjske usklađenosti politika o ljudskim pravima kao i osiguravanje toga da se poštovanje ljudskih prava, primjerice, odražava i u prioritetnim političkim područjima kao što su trgovina, migracije i suradnja sa strateškim partnerima.

O pitanjima ljudskih prava raspravlja se u parlamentarnim izvješćima Odbora za vanjske poslove (AFET) o vanjskoj politici EU-a ili o različitim vrstama međunarodnih sporazuma koji sadrže klauzule o ljudskim pravima. Za poslovne i trgovinske sporazume koji sadrže klauzule o ljudskim pravima zadužen je Odbor za međunarodnu trgovinu (INTA). Odbor za razvoj (DEVE) i Odbor za prava žena i ravnopravnost spolova (FEMM) isto tako se redovito bave aspektima vanjskog djelovanja EU-a povezanim s ljudskim pravima, u područjima u kojima imaju nadležnost, te redovito sastavljaju formalna mišljenja kao podršku pripremi parlamentarnih izvješća Pododbora za ljudska prava vezanih uz ljudska prava. Osim toga, FEMM je kao vodeći odbor dovršio rad na dva važna izvješća o ženama s invaliditetom te o seksualnom i reproduktivnom zdravlju i pravima. Predsjednici Odbora za vanjske poslove i Odbora za razvoj supredsjedaju Radnom skupinom za podršku demokraciji i koordinaciju izbora (DEG) kojoj je mandat proširen te uz promatranje izbora isto tako uključuje i daljnje postupanje nakon izbora te aktivnosti podrške demokraciji općenito.

Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove (LIBE) ključan je sudionik za temeljna prava unutar Europske unije te ima veliku odgovornost za vanjske aspekte unutarnjih politika EU-a, primjerice u područjima migracijske politike i politike azila. Za ustavna i pravna pitanja zaduženi su Odbor za ustavna pitanja (AFCO) i Odbor za pravna pitanja (JURI) koji, među ostalim područjima, razmatraju pristupanje EU-a Europskoj konvenciji o ljudskim pravima, a što će isto tako imati implikacije na vanjske odnose EU-a i učinak na njih.

Uključivanje ljudskih prava u rad Odbora za vanjske poslove

Promicanje ljudskih prava i demokracije nalazi se, kao tema transverzalne naravi, visoko na dnevnom redu Odbora za vanjske poslove (AFET) tijekom svih njegovih aktivnosti, uključujući i u njegovim izvješćima, razmjenama mišljenja s osobama koje ugošćuje Odbor ili u okviru bilateralnih sastanaka. U okviru posjeta trećim zemljama odbor AFET uvijek se sastaje s organizacijama civilnog društva i međunarodnim organizacijama na terenu, razgovara o pitanjima ljudskih prava te, u nekim slučajevima, članovi donose odluku da se posjet posebice usredotoči na pitanja ljudskih prava. Zaključci međuparlamentarne konferencije o ZVSP-u koja je s nacionalnim parlamentima EU-a održana u Rimu u studenom 2014. sadrže odjeljak posebice posvećen ljudskim pravima. U okviru zaključnih napomena ističe se obećanje nove Visoke predstavnice / potpredsjednice da će „blisko surađivati s Europskim parlamentom i nacionalnim parlamentima kako bi se osigurala usmjerenost vanjske politike EU-a na to da se građanima Europe zajamče sigurnost, demokracija, ljudska prava, stabilnost i nada u prosperitetnu budućnost”.

Ljudska prava sadržana su u izvješćima i rezolucijama koje priprema odbor AFET. U godišnjem izvješću o ZVSP-u naglašava se važnost zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda te privrženost zajedničkim vrijednostima. U rezolucijama koje se svake godine donose u vezi sa zemljama obuhvaćenima procesom proširenja (te rezolucije su u 2014. usvojene u razdoblju od siječnja do ožujka) članovi su se usredotočili, između ostalog, na promicanje demokracije (politička kultura, nezavisnost demokratskih institucija, uključujući parlamenata, pravosuđa itd.) te na zaštitu odnosno jačanje ljudskih prava (sloboda izražavanja, suzbijanje diskriminacije, prava ugroženih skupina, uključujući žena, djece, Roma, LGBTI osoba, prava pripadnika manjina). U navedenim rezolucijama u vezi s proširenjem Parlament se bavio slučajevima, među ostalim, pritvorenog makedonskog novinara Tomislava Kezarovskog koji se javno zalagao protiv brutalnog napada na LGBTI osobe koje su sudjelovale na filmskom festivalu Merlinka u Sarajevu, ili se zauzimao za povorke ponosa u Budvi i Podgorici.

Osim toga, članovi su često govorili o specifičnim pitanjima od zajedničkog interesa za EU u cjelini, kao što je ratifikacija Rimskog statuta MKS-a (u slučaju izvješća o vlastitoj inicijativi o budućnosti odnosa EU-a i ASEAN-a usvojenog u siječnju 2014. ili izvješća o vlastitoj inicijativi o moratoriju i mogućem budućem ukidanju smrtne kazne, kao što je navedeno u preporuci Parlamenta o pregovorima o Sporazumu o strateškom partnerstvu EU-a i Japana, usvojenog u travnju 2014.). Odbor AFET ujedno je doprinio parlamentarnom radu na istrazi o elektroničkom masovnom nadzoru građana EU-a time što je imenovao dvojicu izvjestitelja za praćenje aktivnosti u vezi s istragom koju je provodio odbor LIBE.

Odbor AFET je u sklopu svoje pojačane uloge u praćenju pregovora i provedbe sporazuma EU-a s trećim zemljama uvijek ustrajavao na dimenziji ljudskih prava te je, primjerice, u slučaju sporazuma o pojačanom partnerstvu i suradnji s Kazahstanom, zahtijevao opsežni mehanizam za praćenje ljudskih prava; u slučaju okvirnog sporazuma iz 2014. s Republikom Korejom, odbor AFET je pak, kao i nakon njega plenarna sjednica, dao suglasnost sklapanju okvirnog sporazuma koji sadrži važne odredbe u vezi s promicanjem ljudskih prava i zajedničkih vrijednosti.

Radne skupine Odbora često su se bavile pitanjima ljudskih prava i demokracije. Radna skupina za Bliski istok, koja je nakon isteka mandata u 2014. zamijenjena novoosnovanom Radnom skupinom za južno susjedstvo, održavala je mjesečne sastanke usredotočivši se na ljudska prava u kontekstu mirovnog procesa i na načine promicanja ekonomske i socijalne uključenosti svih sastavnica palestinskog društva na okupiranim palestinskim područjima. Radna skupina za područje zapadnog Balkana, koja je potvrđena i u novom sazivu parlamenta, redovito je razmjenjivala mišljenja o stanju demokracije i ljudskih prava u regiji, primjerice u okviru rasprava s mladim članovima akademske zajednice iz brojnih dotičnih zemalja o temama koje obuhvaćaju neovisnost pravosuđa, rodna pitanja, parlamentarni nadzor i ulogu civilnog društva. Novoosnovana Radna skupina o instrumentima za vanjsko financiranje uspostavljena je kako bi proučavala, među ostalim, uključivanje ljudskih prava u pet instrumenata koje nadzire odbor AFET: u Instrumentu pretpristupne pomoći (IPA), Europski instrument za susjedstvo (ENI), Instrument za stabilnost i mir (ISP), Instrument partnerstva (PI) te u EIDHR koji je posebno važan za ljudska prava i demokraciju.

Predsjednik Odbora za vanjske poslove razgovarao je u okviru bilateralnih sastanaka o problemima u vezi s ljudskim pravima kao i, i to vrlo često, o specifičnim slučajevima. Osim toga, pojedini članovi bili su uključeni u olakšavanje političkog dijaloga vlade i oporbe – među ostalim i u posredovanje u razgovorima krajem 2014. između albanskih vladajućih stranaka i oporbe, što je imalo za ishod konsenzualnu albansku parlamentarnu rezoluciju kojom je okončan šestomjesečni bojkot oporbe nad parlamentarnim radom.

Uključivanje ljudskih prava u trgovinsku politiku EU-a

Ljudska prava činila su isto tako važan dio mnogih rasprava o trgovinskim pitanjima u Odboru za međunarodnu trgovinu, u vezi s autonomnim trgovinskim instrumentima i s nekoliko međunarodnih trgovinskih sporazuma. Od stupanja na snagu Lisabonskog ugovora Europski parlament isto tako suodlučuje o trgovinskom zakonodavstvu što mu daje veliku težinu pri rješavanju problema u vezi s ljudskim pravima.

Parlament je u 2014. postigao s Vijećem kompromis u vezi s Uredbom o dvojnjoj namjeni. EU nadzire izvoz i prijevoz artikala s dvojnjom namjenom – robe, softvera i tehnologije koji se koriste u civilne svrhe no koji mogu imati vojnu primjenu – kao i posredovanje njima. U okviru tog kompromisa Parlament se pobrinuo za uključivanje izjave o važnosti rješavanja pitanja tehnologija za nadzor s kojima se mogu počinuti kršenja ljudskih prava.

Parlament je krajem 2014. započeo zakonodavni proces u vezi s prijedlogom Komisije iz ožujka 2014. o uspostavi sustava dužne pozornosti Unije za odgovorne uvoznike kositra, tantala, volframa i zlata koji potječu iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja, poznat kao prijedlog o „mineralima iz područja sukoba”. Cilj ovog zakonodavnog akta razbiti je povezanost sukoba i kršenja ljudskih prava s jedne strane te nezakonitog iskorištavanja minerala s druge strane, kao i promicati zakonitu trgovinu i ljudski razvoj. Stoga se radi o potencijalno snažnom alatu za sprečavanje uvoza minerala podrijetlom iz ratnih zona u EU.

Nakon donošenja Uredbe o općem sustavu povlastica (OSP) Parlament je aktivno pratio njezinu provedbu. Prema općem sustavu povlastica zemlje u razvoju plaćaju nižu carinu na dio onog ili na sve ono što prodaju EU-u, s ciljem da se pridonese rastu gospodarstva tih zemalja. Sustav OSP+ pruža dodatne pogodnosti zemljama koje pokazuju uvjerljivu predanost u provedbi 27 važnih konvencija u vezi s pravima i pravilima u području rada, ljudskih prava, okoliša i dobrog upravljanja. Deset zemalja je početkom 2014. postiglo status korisnika OSP+, nakon što je Parlament proveo nadzor i nakon što su se te zemlje obvezale da će poboljšati poštovanje 27 gore navedenih konvencija. Od tada je Gvatemali, Panami i El Salvadoru (u veljači 2014.) te Filipinima također dodijeljen status korisnika OSP+, i to slijedom strogog i intenzivnog nadzora Parlamenta. Odbor INTA aktivno je sudjelovao u praćenju njihova poštovanja tih konvencija, kao i u dijalogu između korisnika OSP+ i Komisije.

Odbor INTA prati trgovinske pregovore koji su u tijeku, i to putem svojih skupina za praćenje koje su osnovane za sve glavne pregovore u tijeku. Poglavlje o održivom razvoju dio je tog procesa praćenja. Odbor INTA suorganizirao je 2014. s Odborom za zapošljavanje saslušanje s ciljem rasprave o dimenziji rada u vezi s pregovorima o Transatlantskom partnerstvu za trgovinu i ulaganja (TTIP) te su članovi odbora INTA u brojnim navratima razgovarali o pitanju poglavlja održivog razvoja s osobama koje u ime EU-a pregovaraju o TTIP-u. Odbor INTA ujedno aktivno prati pregovore u tijeku u vezi sa sporazumima o gospodarskom partnerstvu. Ljudska prava bitna su sastavnica tih sporazuma te je Europski parlament nadzirao pregovore kako bi se u svaki sporazum uključile odredbe kojima se osigurava neki oblik povezanosti s ljudskim pravima.

Od stupanja na snagu Lisabonskog ugovora EU ima također isključivu nadležnost za sporazume o ulaganjima. EU pregovara o njima s azijskim državama, poput Singapura, Kine i Mjanmara. Odbor INTA pozorno prati te sporazume, uključujući i dimenzije ljudskih prava. Odbor INTA organizirao je saslušanje o pregovorima o sporazumu o ulaganjima između EU-a i Mjanmara kako bi čuo mišljenja različitih zainteresiranih strana te će pozorno pratiti razvoj u pogledu obveza europskih trgovačkih društava u vezi s društvenom odgovornošću poduzeća prije nego li preporuči davanje suglasnosti mogućem sporazumu o ulaganjima.

Odbor INTA i pododbor DROI ujedno su održali raspravu s autorom vanjske studije o „Odredbama o ljudskim pravima u sporazumima o trgovini i ulaganjima nakon Lisabonskog ugovora: implikacije za Europski parlament”, koji se u preporukama, između ostalog, usredotočio na obuhvat ključnih odredbi, praćenje povreda ljudskih prava te na mehanizme njihove provedbe i primjene.

Iskorjenjivanje dječjeg rada i prisilnog rada i dalje je bilo važno pitanje za Parlament. Parlament je već u 2011. odlučio uskratiti suglasnost za tekstilni protokol između EU-a i Uzbekistana uz Sporazum o partnerstvu i suradnji između EU-a i Uzbekistana, uz ustrajanje na slanju promatračke misije ILO-a u tu zemlju nakon izvješća o upotrebi prisilnog rada i dječjeg rada tijekom berbe pamuka. Parlament je 2013. ustrajao na pritisku te je uzbečka vlada naposljetku pristala na takvu misiju za vrijeme jesenske berbe. Parlament se isto tako u različitim rezolucijama, uključujući rezoluciju o održivosti globalnog vrijednosnog lanca pamuka, nastavio zalagati za zakonodavne prijedloge o učinkovitom mehanizmu za ulaženje u trag robi koja se proizvodi dječjim ili prisilnim radom. Komisija je kao odgovor donijela radni dokument službi „Trgovina i najgori oblici dječjeg rada”.

Odbor INTA ujedno je pojačao napore pri praćenju provedbe sporazuma o trgovini i poglavlja o održivom razvoju koja su sadržana u njima. U ožujku 2014. izaslanstvo odbora INTA posjetila je Peru i Kolumbiju kako bi procijenila stanje provedbe višestranog sporazuma o trgovini između EU-a, Perua i Kolumbije za koji je Europski parlament dao svoj pristanak u prosincu 2012. Prije toga Peru i Kolumbija obećali su Parlamentu da će provesti poglavlje o trgovini i održivom razvoju te su vlade obju država podnijele smjernice s pojedinostima o tome kako će to provesti. Tijekom posjeta članovi odbora INTA zaključili su da se odredbe isključivo trgovinske naravi doduše ispravno provode, no da je potreban daljnji napredak u vezi s obvezama koje su preuzele peruanska i kolumbijska vlada u pogledu radnih prava i socijalnog dijaloga. Bilo je očito da Komisija još nije razvila primjeren mehanizam za praćenje provedbe odredbi o trgovini i održivom razvoju u okviru sporazuma.

Ljudska prava i razvoj

Godina 2014. bila je u pogledu ljudskih prava i razvoja obilježena intenzivnim raspravama o politikama u vezi s globalnim razvojnim okvirom za razdoblje nakon 2015. U rezoluciji iz studenoga 2014. o EU-u i globalnom razvojnom okviru za razdoblje nakon 2015. Europski parlament utvrdio je svoje stajalište u vezi s uključivanjem ljudskih prava u razvojnu suradnju. U rezoluciji je izraženo zadovoljstvo zbog uključivanja promicanja pristupa, koji se temelji na ljudskim pravima i čije se žarište interesa odnosi na ljude, među ciljeve održivog razvoja koje je predložila Otvorena radna skupina UN-a, no isto tako je naglašeno da je ambiciozniji pristup u tom pogledu bitan za rješavanje uzroka siromaštva, socijalne isključenosti i nejednakosti.

U rezoluciji se stoga poziva EU da udvostruči napore kako bi u predstojećim međudržavnim pregovorima pristup temeljen na ljudskim pravima i pravo na razvoj postali središnjim konceptima globalnog razvojnog okvira za razdoblje nakon 2015. te da se ključni stupovi pristupa temeljenog na ljudskim pravima, a to su univerzalnost i nedjeljivost, nediskriminacija i ravnopravnost, odgovornost i vladavina prava, sudjelovanje i uključenost, uključuje u oblikovanje, provedbu i praćenje ovog okvira za razdoblje nakon 2015.

Osim toga, Europski parlament je naglasio da je potrebno boriti se protiv korupcije i nekažnjivosti u okvirima nacionalne i lokalne politike, pri čemu se treba osigurati pristup nepristranim i neovisnim pravosudnim institucijama i svakome pružiti učinkovite pravne lijekove u slučaju kršenja ljudskih prava.

Odbor za razvoj (DEVE) isto je tako razgovarao o ljudskim pravima u različitim kontekstima politika, među ostalim i u okviru strateškog dijaloga s Europskom komisijom o programiranju razvojnih mjera financiranih u sklopu novog instrumenta za financiranje razvojne suradnje (DCI) te u okviru svojih nacрта tematskih i geografskih programa kojima su obuhvaćena brojna relevantna ljudska prava, potpora demokraciji i pitanja u vezi s upravljanjem. Odbor DEVE ujedno je organizirao javno saslušanje o pitanjima povezanim s političkim dijalogom o ljudskim pravima, koji se održava u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua, te je u okviru specifične razmjene mišljenja u proljeće 2014. razgovarao o dječjim brakovima. Dječja prava istaknuta su i u rezoluciji donesenoj u studenom 2014. o pothranjenosti i neishranjenosti djece u zemljama u razvoju.

Potporna demokraciji

Novi strateški pristup potpori demokraciji i promatranju izbora

Godina 2014. bila je godina promjena za Europski parlament. Izabran je novi saziv parlamenta za sljedećih pet godina (od 2014. do 2019.) koji nastavlja aktivnosti u području potpore demokraciji poduzete u prethodnom sazivu. Skupina za podršku demokraciji i za koordinaciju izbora (DEG), koja je političko tijelo koje nadzire i potvrđuje različite aktivnosti u području potpore demokracije i promatranja izbora, izdala je na kraju sedmog saziva „Izvješće povodom kraja saziva Parlamenta” u kojem su utvrđene preporuke za novi saziv Parlamenta.

U ovom izvješću predložen je jači strateški pristup Europskog parlamenta u području potpore demokraciji, čime se aktivnosti (među kojima su promatranje izbora, parlamentarna podrška, mjere u vezi s ljudskim pravima te, u nekim slučajevima, posredovanje) povezuju s izbornim ciklusom u određenoj zemlji te se time povećava koherentnost pojedinih mjera u okviru zajedničke strategije. Novi pristup nazvan je sveobuhvatni pristup za potporu demokraciji (CDSA). U skladu s time provedene su administrativne promjene u okviru tajništva Europskog parlamenta slijedom kojih je Ured za parlamentarnu demokraciju (OPPD) spojen s Odjelom za promatranje izbora postavši time Odjel za demokraciju i djelovanja u vezi s izborima (DEAC), čime je osigurana jača koherentnost njegova rada.

Europski parlament u 2014. u punoj je mjeri sudjelovao u aktivnostima promatranja izbora. Uputio je izaslanstva za promatranje (predsjedničkih) izbora u Egiptu, (predsjedničkih i parlamentarnih) izbora u Ukrajini, (predsjedničkih i parlamentarnih) izbora u Tunisu i (parlamentarnih) izbora u Republici Moldovi. Izaslanstva su uspješno djelovala uz druge međunarodne organizacije koje su pratile izbore te su u potpunosti bila uključena u okvir dugoročnih misija EU-a za promatranje izbora ili u zajedničke međunarodne misije za promatranje izbora u području OESS-a. U skladu s novim sveobuhvatnim pristupom za potporu demokraciji na izbore se ne gleda kao na jednokratne događaje te će EP nastaviti pozorno pratiti provedbu preporuka međunarodnih misija u okviru šireg pristupa za izgradnju demokracije.

Izgradnja parlamentarnih kapaciteta

Tijekom cijele 2014. nastavile su se aktivnosti pružanja pomoći i izgradnje kapaciteta za članove i osoblje parlamenata trećih zemalja. To se postiglo putem niza aktivnosti, posebice organiziranjem konferencija i studijskih posjeta, kao i osposobljavanja za članove parlamenata i osoblje.

Uprava za podršku demokraciji organizirala je tijekom 2014. nekoliko studijskih posjeta. Među njima bili su programi namijenjeni jordanskom Zastupničkom domu (koji su bili usmjereni na jačanje uloge parlamentarnih blokova u okviru jordanskog političkog sustava, u skladu s posebnim preporukama misije EU-a za promatranje izbora u Jordanu 2013.), armenskom parlamentu, odjelima za komunikaciju parlamenata Vijeća za suradnju u Zaljevu, parlamentarcima iz Kenije i Ugande (program usmjeren na regionalno povezivanje), članovima oporbenih stranaka u parlamentu Republike Moldove, članovima Stalnog odbora za financije i monetarna pitanja Panafričkog parlamenta (PAP), parlamentarnom osoblju koje se bavi organiziranjem rada odbora i plenarnih sjednica u okviru Nacionalne skupštine Senegala te dužnosnicima odgovornima za informacijske i komunikacijske tehnologije u mjanmarskom parlamentu (kao dio programa Europskog parlamenta za potporu razvoju Parlamenta Mjanmara). Ostali posjeti kraćeg trajanja organizirani su za devet stipendista programa stipendiranja „Demokracija” te su uglavnom bili usmjereni na potporu koju EP pruža novim demokracijama te, općenitije, na ulogu koju parlamenti imaju u podupiranju demokratskog sustava upravljanja.

Cilj programa Europskog parlamenta za potporu parlamentima pretpripravnih zemalja podupiranje je demokracije u zemljama obuhvaćenima procesom proširenja time što će se jačati parlamentarni kapacitet i poticati parlamentarni dijalog, u skladu s političkim ciljevima Europskog parlamenta i odlukama njegovih političkih tijela. Sve te zemlje imaju „europsku perspektivu” i nastoje ostvariti europski program. Ipak, parlamenti zemalja Zapadnog Balkana relativno su novi, raspolažu vrlo ograničenim operativnim proračunima i malim brojem osoblja. U 2014. članovi Europskog parlamenta te članovi parlamenata iz regije okupili su se na dvjema konferencijama od kojih je jedna bila velika konferencija o temeljnim pravima, nediskriminaciji i zaštiti manjina, uključujući LGBTI osoba, koja se održala u Tirani. Program potpore ujedno je uključivao studijski posjet članova Narodne skupštine Republike Srbije Europskom parlamentu koji se održao na visokoj političkoj razini.

Uloga posjeta izaslanstava pri potpori ljudskim pravima i demokraciji

Odbori Europskog parlamenta kao i njegova stalna međuparlamentarna izaslanstva organiziraju službene posjete izaslanstava trećim zemljama. Konferencija predsjednika izaslanstava Parlamenta usvojila je 2011. posebne smjernice o uključivanju ljudskih prava u posjete izaslanstava.

Pododbor za ljudska prava (DROI) organizirao je u 2013. posjet izaslanstva Vijeću UN-a za ljudska prava u Ženevi te posjet Kazahstanu. Članovi pododbora DROI ujedno su činili veliki udio članova *ad hoc* izaslanstva koje je posjetilo Katar u okviru daljnjeg postupanja slijedom rezolucije o položaju radnika migranata u toj zemlji.

Izaslanstvo pododbora DROI na sjednici Vijeća UN-a za ljudska prava

Kao i prethodnih godina, izaslanstvo pododbora DROI prisustvovalo je u ožujku 2014. sjednici HRC-a, slijedom donošenja rezolucije Europskog parlamenta o prioritetima EU-a za 25. sjednicu Vijeća UN-a za ljudska prava. U rezoluciji je upućena pohvala visokoj povjerenici UN-a na njezinu radu na jačanju ugovornih tijela UN-a za ljudska prava, ali i ponovno iskazana zabrinutost Parlamenta da se izbori za Vijeće za ljudska prava održavaju u uvjetima nepostojanja konkurencije te je izraženo protivljenje tome da regionalne skupine organiziraju izbore bez protukandidata. Osim toga, Parlament je naglasio važnost standarda za članstvo u Vijeću za ljudska prava koji se tiču predanosti i uspješnosti u području ljudskih prava te je odlučno pozvao države članice da pri odabiru kandidata za koje će glasovati ustraju na takvim standardima. U rezoluciji je ujedno izraženo žaljenje zbog činjenice da se prostor za interakciju civilnog društva i Vijeća za ljudska prava smanjuje te da se nevladinim organizacijama daje manje prilika za riječ na sjednicama.

Na sastancima s ključnim sugovornicima, među kojima je bila visoka povjerenica Pillay čiji se mandat bližio kraju, veći broj posebnih izvjestitelja UN-a i šef Delegacije EU-a, izaslanstvo pododbora DROI bilo je u mogućnosti razgovarati o ovim problemima kao i razmijeniti mišljenja o drugim povezanim pitanjima. U skladu s ustaljenom praksom predsjedateljica pododbora DROI na sastanku se obratila voditeljima misija EU-a te je s njima razmijenila mišljenja. Izaslanstvo se ujedno sastalo s predstavnicima civilnog društva te je nazočilo pojedinim događajima u okviru dijaloga na visokoj razini o seksualnom nasilju u DR Kongu.

Posjet ad hoc izaslanstva pod vodstvom odbora AFET-a Izraelu i okupiranim palestinskim područjima

Nakon donošenja rezolucije o tom pitanju Europski parlament odlučio je poslati ad-hoc izaslanstvo u Izrael i na okupirana palestinska područja u proljeće 2014. s ciljem rasprave o pitanju palestinskih zatvorenika u izraelskim zatvorima. Članovi su raspravljali o pritvoru koji prethodi suđenju, administrativnom pritvoru i pristupu zatvorenicima, kao i nacrtu zakonodavstva u vezi sa štrajkovima glađu i prisilnim hranjenjem koje se u tom trenutku razmatralo a kasnije je odbačeno. Održani su sastanci s institucionalnim partnerima kao i s organizacijama za ljudska prava poput B'tselema i Liječnika za ljudska prava.

Ad hoc izaslanstvo za promatranje suđenja novinarima u Turskoj

Posljednja godina saziva Parlamenta bila je ujedno i posljednja godina mandata *ad-hoc* izaslanstva Parlamenta za praćenje suđenja novinarima u Turskoj, koje se usredotočilo na temeljne slobode poput slobode izražavanja i slobode medija te na odgovarajuće pravosudne mjere zaštite za okrivljenike u skladu s normama Vijeća Europe. *Ad hoc* izaslanstvo uspostavljeno je 1. lipnja 2011. na zahtjev predsjedatelja Odbora za vanjske poslove i predsjedateljice izaslanstva Europskog parlamenta u Zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Turske u svrhu promatranja „važnih suđenja novinarima u Turskoj, među kojima su i suđenja Nedimu Şeneru i Ahmetu Şıku”. U sastavu izaslanstva bilo je petero članova te je ono tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem o radu provelo četiri promatranja suđenja i održalo brojne sastanke s državnim odvjetnicima i odvjetnicima obrane, odvjetnicima, odvjetničkim komorama, novinarima, medijskim grupama, organizacijama civilnog društva i organizacijama za ljudska prava, kao i s turskom vladom i predstavnicima Europske komisije. Ujedno je pratilo relevantna događanja u području pravosuđa oslanjajući se na Delegaciju EU-a u Turskoj, Ministarstvo pravosuđa, odvjetnike i druge promatrače te na sve javno dostupne podatke, izvješća i vijesti. U okviru izvješća izaslanstva predstavljena su činjenična opažanja koja je izaslanstvo prikupilo te zaključci. Ono je podneseno kao doprinos raspravama u okviru odgovarajućih tijela Europskog parlamenta te kao temelj nastavka konstruktivnog dijaloga s turskim vlastima.

Sport, radnici migranti i posjet izaslanstva Kataru

U veljači 2014. Pododbor za ljudska prava organizirao je veliko saslušanje o sportu i ljudskim pravima usredotočivši se pritom na položaj radnika migranata u Kataru. Saslušanje je bilo povezano s hitnom rezolucijom donesenom na plenarnoj sjednici u studenome 2013. u vezi s položajem radnika migranata i prijedlogom Konferencije predsjednika Europskog parlamenta o upućivanju izaslanstva sastavljenog od članova odbora AFET i pododbora DROI u Katar. Saslušanje se, u suradnji sa stalnim izaslanstvom Europskog parlamenta za odnose s Arapskim poluotokom (DARP), održalo u ožujku 2014. Visoko pozicionirani predstavnici FIFA-e kao tijela koje upravlja sportom, Međunarodne organizacije rada, Međunarodne konfederacije sindikata i drugi dionici sudjelovali su u ovom saslušanju zahvaljujući kojem se Europski parlament mogao na kritički i konstruktivni način uključiti u raspravu s ključnim sugovornicima te pozvati institucije EU-a na odgovornost u vezi s postupanjem EU-a prema stanju u Kataru kao i u odnosu na druge velike sportske manifestacije.

Posjet izaslanstva Kataru omogućio je daljnje postupanje Parlamenta u vezi s tim pitanjima. Izaslanstvo je isto tako bilo ohrabreno najavom katarskih vlasti u vezi s nadolazećom važnom reformom te je istovremeno istaknulo važnost učinkovite provedbe postojećeg zakonodavstva u cilju zaštite radnika migranata, kao i potrebu uspostave vjerodostojnog vremenskog okvira za provedbu planiranih reformi. Izaslanstvo je izrazilo posebnu zabrinutost zbog pritvaranja djece te pritvaranja pojedinaca isključivo zato jer su pobjegli od svojih poslodavaca te je pozvalo katarske vlasti na daljnje postupanje u vezi s preporukom UN-a da se praksa pritvaranja zamijeni odgovarajućim skloništim za pružanje utočišta dotičnim ljudima. Izaslanstvo je podržalo preporuku koju je posebni izvjestitelj UN-a uputio Kataru da ratificira konvencije ILO-a br. 87 i 98 o slobodi udruživanja, pravu na organiziranje i kolektivnom pregovaranju, kao i Konvenciju ILO-a br.189 o radnicima zaposlenima u kućanstvima.

Ljudska prava u okviru rada međuparlamentarnih izaslanstava

Europski parlament ujedno surađuje s parlamentima širom svijeta kroz stalna izaslanstva posvećena međuparlamentarnoj suradnji s trećim zemljama te sudjelovanjem u zajedničkim parlamentarnim skupštinama. Pitanja ljudskih prava često su sastavni dio misija u trećim zemljama: programi često uključuju sastanke s odgovarajućim nacionalnim povjerenstvima za ljudska prava te s nevladinim organizacijama i organizacijama civilnog društva koje su aktivne u području ljudskih prava. Pitanja ljudskih prava nalaze se ujedno na dnevnom redu službenih sastanaka stalnih izaslanstava koji se odvijaju u Bruxellesu i Strasbourgu. Stalna izaslanstva također su se počela baviti pitanjima vezanima uz izbore, iako njihov rad u ovom području treba razlikovati od uloge službenih izbornih promatračkih misija koje provodi Parlament.

Međuparlamentarna izaslanstva često surađuju s Pododborom za ljudska prava u vezi s temama koje se odnose na ljudska prava i demokraciju. To je bio slučaj sa sastankom izaslanstva za Rusiju posvećenom položaju nevladinih organizacija i organizacija za obranu ljudskih prava u Rusiji koji je u prosincu 2014. organiziran u suradnji s pododborom DROI.

Ljudska prava i demokracija zauzimala su isto tako istaknuto mjesto u programima izaslanstava Parlamenta za zemlje obuhvaćene procesom proširenja. Izaslanstvo Europskog parlamenta u zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i Turske nastavilo je pažljivo pratiti razvoj događaja u vezi s procesom demokratizacije, slobodom medija i izražavanja te reformom pravosuđa u Turskoj te je o tim pitanjima raspravljalo s kolegama u Velikoj narodnoj skupštini Turske na 74. i 75. sastanku zajedničkog parlamentarnog odbora. Stoga je moglo nadovezati se na rad *ad hoc* izaslanstva za promatranje suđenja novinarima u Turskoj koje je zaključilo svoje aktivnosti u travnju 2014. Izaslanstvo EP-a u zajedničkom parlamentarnom odboru EU-a i bivše jugoslavenske republike Makedonije isto tako je na 12. sastanku zajedničkog parlamentarnog odbora održanom u studenom 2014. u Strasbourgu razgovaralo o pitanjima koja se odnose na slobodu izražavanja i slobodu medija u toj zemlji.

Međuparlamentarni sastanci ujedno mogu poslužiti kao prilika da se pruži doprinos rezolucijama i izvješćima Parlamenta ili u pogledu daljnjeg postupanja s njima u vezi. Europska sastavnica zajedničkog parlamentarnog odbora EU-a i Meksika pomno je pratila nestanak 43 studenata učiteljskog fakulteta u Igualli u Meksiku te je taj događaj ujedno bio tema hitne rezolucije Parlamenta iz listopada 2014. Članovi Europskog parlamenta održali su rasprave kako bi se informirali o napretku koji je meksička vlada ostvarila pri istrazi počinjenih zločina i privođenju počinitelja tih zločina pravdi. Članovi Europskog parlamenta razgovarali su ujedno o aspektima ljudskih prava u vezi s revizijom Sporazuma o pridruživanju EU-a i Meksika. Parlamentarno izaslanstvo za Mercosur dalo je doprinos parlamentarnoj raspravi o Venezueli prije usvajanja rezolucije u prosincu 2014. o progonu demokratske opozicije u zemlji u vezi s nasilnim događajima koji su uslijedili nakon prosvjeda u San Cristobalu i Caracasu.

Slijedom nekoliko rezolucija o pogoršanju stanja u Siriji i Iraku tijekom 2014., izaslanstvo za odnose s Irakom sastalo se u studenom 2014. s izaslanstvom parlamenta regije Irački Kurdistan. Glavni cilj bio je dobivanje jamstva da će se rastućem broju izbjeglica u Iračkom Kurdistanu dodijeliti osnovna ljudska prava i humanitarna pomoć. Jedno od najvažnijih poglavlja petog međuparlamentarnog sastanka EP-a i Zastupničkog vijeća Iraka održanog u prosincu 2014. isto tako se ticalo ljudskih prava, posebice s naglaskom na jamčenju poštovanja ljudskih prava izbjeglica i interno raseljenih osoba.

Zajedničke parlamentarne skupštine okupljaju članove Europskog parlamenta i parlamentarce iz trećih zemalja kako bi raspravljali o zajedničkim izazovima s kojima se suočavaju, uključujući o pitanjima ljudskih prava i demokracije. U toj skupini nalaze se Zajednička parlamentarna skupština AKP-a i EU-a, Parlamentarna skupština Unije za Mediteran, Europsko-latinskoamerička parlamentarna skupština i Parlamentarna skupština Euronesta.

Politički odbor skupštine Euronest raspravljao je na sastancima u veljači i studenome 2014. o pitanjima povezanima s ljudskim pravima i demokracijom, posebice ocjenjujući izbore u zemljama Istočnog partnerstva održane u 2014. u odnosu na kriterije slobode, poštenja, transparentnosti i političkog natjecanja. Radna skupina za Bjelarus u okviru Parlamentarne skupštine Euronest održala je sastanak u travnju 2014. na koji su bili pozvani glavni predstavnici oporbe, uključujući i dobitnika nagrade Saharov za 2006. Aleksandra Milinkeviča, kako bi s članovima EP-a razmijenili mišljenja.

Portugal je izabrao migracije kao glavni prioritet svog predsjedanja Parlamentarnom skupštinom Unije za Mediteran za 2014. i 2015. To je u skladu s rezolucijom o Libiji koju je Europski parlament donio u rujnu 2014. i u kojoj je istaknut rekordan broj dolazaka migranata morskim putem u 2014., a koji je već u rujnu nadmašio prethodni rekord za cijelu godinu. U okviru rezolucije podsjeća se ujedno da se sve strane u Libiji moraju obvezati na zaštitu civila u svako doba, kao i na to da bi se sa svim zatočenim osobama trebalo postupati u skladu s međunarodnim ljudskim pravima i humanitarnim pravom. Povodom drugog sastanka predsjednika parlamenata država Unije za Mediteran, koji bi se trebao održati u Lisabonu u svibnju 2015., trebalo bi usvojiti akcijski plan od deset točaka u vezi s dosad najvećim porastom nezakonitih migracija u Europu.

Nagrada „Saharov” za slobodu mišljenja i mreža dobitnika nagrade „Saharov”

Nagradom „Saharov” za slobodu mišljenja iskazuje se počast iznimnim pojedincima koji se bore protiv nesnošljivosti, fanatizma i ugnjetavanja za obranu ljudskih prava i slobode izražavanja. Ime je dobila po sovjetskom fizičaru i političkom disidentu Andreju Saharovu, a Europski parlament je od 1988. svake godine dodjeljuje pojedincima ili organizacijama koji su dali značajan doprinos borbi za ljudska prava ili za demokraciju.

Nagrada za 2014. dodijeljena je Denisu Mukwegeu, doktoru medicine iz istočne regije DR Konga koji se specijalizirao za liječenje žrtava seksualnog nasilja. Uz medicinsku skrb koju osigurava u bolnici Panzi koju je utemeljio osigurano je pružanje psihološke skrbi kao i učenje vještina kako bi žrtve nasilja u regiji nakon oporavka mogle zarađivati za život. Dodjeljivanje nagrade dr. Mukwegeu izazvalo je veliki politički interes, kao i interes medija. Program u Europskom parlamentu, koji je zajedno sa svečanošću dodjele nagrade trajao tri dana, uključivao je sastanke s predsjednikom Europskog parlamenta, odborima AFET i DEVE te pododborom DROI, izaslanstvom za AKP i klubovima zastupnika. Na drugim institucionalnim sastancima održali su se razgovori s novom Visokom predstavnicom / potpredsjednicom. Dodjeljivanjem nagrade za 2014. dr. Mukwegeu isto tako je ponovno naglašen stalni angažman Parlamenta u pitanjima u vezi s nasiljem nad ženama i, posebice, u vezi s položajem žena u oružanim sukobima kao i angažman u okviru daljnjeg postupanja slijedom rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 – čija 15. obljetnica donošenja nastupa u 2015. – i u vezi s njezinom provedbom.

Konferencija predsjednika (COP) Parlamenta, zadužena za odabir pobjednika nagrade Saharov, odlučila je isto tako u 2014. na svečanost dodjele nagrade u studenom pozvati dvoje nominiranih kandidata koji su ušli u uži izbor za nagradu: ukrajinsku nevladinu organizaciju EuroMaidan i predstavnika pritvorene azerbajdžanske braniteljice ljudskih prava Leyle Yunus. *Ad hoc* izaslanstvo koje je na prijedlog Konferencije predsjednika trebalo u Azerbajdžanu u zatvoru posjetiti pritvorenu finalisticu Leylu Yunus u 2014. nije moglo obaviti posjet. Gđa Yunus još uvijek je bila u zatvoru krajem godine. Parlament je nastavio pomno pratiti njezin slučaj.

Nagrada „Saharov” za 2008. godinu nadopunjena je pokretanjem mreže laureata nagrade „Saharov”. Niz manifestacija organizirano je u 2014. s ciljem povećanja prepoznatljivosti nagrade Saharov i djelovanja Parlamenta u području ljudskih prava. U 2014. organizirana su, u suradnji s uredima za informiranje EP-a, predavanja u vezi s nagradom Saharov u šest država članica EU-a, kao i u Sjedinjenim Državama u suradnji s Uredom za vezu Parlamenta u Washingtonu. Na tim javnim raspravama, koje su u nekim slučajevima suorganizirala sveučilišta te su provedene u suradnji s međunarodnim organizacijama poput Unicefa, sudjelovali su laureati nagrade Saharov i članovi Europskog parlamenta s ciljem da se ojača svijest o pitanjima ljudskih prava diljem svijeta. Laureati nagrade Saharov ujedno su sudjelovali u godišnjem forumu EU-a i nevladinih organizacija koji je već drugu godinu zaredom organizirao ESVD. Trodnevna manifestacija u organizaciji mreže nagrade Saharov za 2014. održala se u obliku filmskog festivala *One World* koji je uključivao javne projekcije filmova i održavanje javnih rasprava u Parlamentu uz publiku koja je brojala i do 200 osoba te uz sudjelovanje članova Europskog parlamenta i laureata nagrade Saharov, drugih dionika EU-a, filmskih redatelja i novinara.

Mreža nagrade Saharov i neprekinuto praćenje koje su provodile službe Parlamenta omogućile su brzu reakciju na događaje kao što je bila suspenzija dozvole za obavljanje odvjetničkog posla iranskom laureatu Nasrinu Sotoudehu kao i provedba kampanje za oslobađanje otete sirijske laureatkinje nagrade Saharov Razan Zaitouneh. Laureati su bili na raspolaganju za saslušanja u EP-u, sastanke s ESVD-om, susrete s izaslanstvima EP-a koji provode obilasku njihovih zemalja, te delegacijama EU-a na terenu. Primjerice, nigerijska laureatkinja Hauwa Ibrahim izvijestila je Delegaciju EU-a u Abuji o potrazi za djevojčicama koje je Boko Haram oteo u Chiboku.

Pitanja u vezi s pojedinim zemljama i
regijama

Pitanja u vezi s pojedinim zemljama i regijama

I. Zemlje kandidatkinje i potencijalni kandidati

U kopenhaskim kriterijima za članstvo sadržane su vrijednosti na kojima se temelji EU, osobito demokracija, vladavina prava, poštovanje temeljnih prava i važnost djelotvornog tržišnog gospodarstva. Komisija je proteklih pet godina radila na tome da još više osnaži vjerodostojnost politike proširenja te da se postignu konkretni i održivi rezultati ne samo u temeljnim područjima reformi, među ostalim u području vladavine prava i temeljnih prava, nego i u područjima reforme javne uprave i gospodarskog upravljanja.

U strategiji proširenja EU-a za 2014. – 2015.³⁹ ističu se glavni izazovi koji su pred zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatima. Među ostalim, ističe se da je potrebno poboljšati djelovanje i neovisnost pravosudnog sustava i boriti se protiv korupcije i organiziranog kriminala, između ostalog ostvarenjem pouzdanih rezultata u istragama, kaznenim progonima i pravomoćnim presudama u takvim predmetima. Kad je riječ o temeljnim pravima Komisija napominje da su ona uglavnom sadržana u zakonodavstvu, ali da se mora učiniti više kako bi ih se u cijelosti poštovalo u praksi. I dalje postoje razlozi za zabrinutost u vezi sa slobodom izražavanja i slobodom medija, a potrebno je uložiti daljnje napore kako bi se zaštitila prava pripadnika manjina i riješio problem diskriminacije i netrpeljivosti prema ugroženim skupinama, među ostalim zbog spolnog opredjeljenja. Još se treba raditi i na promicanju prava žena i djece, borbi protiv obiteljskog nasilja i na potpori osobama s invaliditetom.

Isto tako je važno da zemlje osiguraju djelotvorno funkcioniranje institucionalnog okvira za zaštitu temeljnih prava i potiču povoljno okruženje za organizacije civilnog društva jer će to povećati političku odgovornost i pojačati razumijevanje reformi u vezi s pristupanjem. Komisija se raduje tome što će zemlje kandidatkinje uskoro u radu Agencije za temeljna prava EU-a moći sudjelovati kao promatrači.

³⁹ http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-strategy-paper_hr.pdf

Albanija

Dva ključna projekta u okviru godišnjeg programa pomoći IPA-e za 2013. usmjerena su na potpuno osuvremenjivanje pravosudnog sustava te na ljudska prava. S jedne strane, Misija pomoći EU-a za pravosudni sustav (EURALIUS IV. – 4 milijuna EUR) pruža savjete i stručnost radi poboljšanja učinkovitosti pravosuđa s ciljem konkretne provedbe nacionalnog i međunarodnog zakonodavstva u vezi s ljudskim pravima te djelotvorne zaštite žrtava zlostavljanja. S druge strane, twinning projektom za kazneni sustav (1 milijun EUR) uvode se najbolje prakse na međunarodnoj razini za postupanje s visokorizičnim i ugroženim prijestupnicima, među ostalim duševno bolesnim zatvorenicima.

U okviru Instrumenta za civilno društvo trenutno se provodi deset projekata u vrijednosti od otprilike 1,5 milijuna EUR u raznim područjima koja se odnose na zaštitu ljudskih prava. Ti projekti koje većinom provode lokalne organizacije civilnog društva usmjereni su na i. poboljšanje slobode medija i pluralizma u neovisnim izvorima informacija; ii. poticanje socijalne uključenosti pripadnika manjina, posebice Roma; iii. praćenje poštovanja temeljnih prava u centrima za pritvor; iv. potporu pristupu pravosuđu za ugrožene skupine i v. promicanje restorativne pravde i posredovanja između žrtve i počinitelja kod maloljetnika.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-albania-progress-report_en.pdf

Bosna i Hercegovina

Financijska pomoć u okviru programa IPA-e u 2014. bila je usmjerena na poboljšanje sustava socijalne zaštite i društvene uključenosti za djecu (projekt vrijedan 0,5 milijuna EUR koji je proveo UNICEF), usklađivanje zakonodavstva s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom (1 milijun EUR u okviru IPA-e za 2011.) i potporu društveno-gospodarskom osnaživanju oko 260 žrtava mina i njihovih obitelji putem projekta potpore žrtvama mina (1 milijun EUR). Društveno-gospodarska uključenost romskog stanovništva cilj je projekta vrijednog 2,5 milijuna EUR kojim se među ostalim pružaju 152 stambene jedinice. Slične aktivnosti i izgradnja dodatnih 140 jedinica financirat će se novim pozivom za podnošenje prijedloga s proračunom od 2,5 milijuna EUR. Pružanje trajnih stambenih rješenja i drugih mjera ugroženim povratnicima ili interno raseljenim osobama financira se u okviru projekta za provedbu Strategije povratka iz Priloga VII. (7 milijuna EUR) kojim se upravlja zajedno s UNHCR-om.

Trenutačno se provodi 26 projekata financiranih u okviru EIDHR-a u vrijednosti od 5 milijuna EUR. Ti su projekti posebice usmjereni na zaštitu manjina, među ostalim Roma, promicanje i zaštitu LGBTI osoba, na prava djece, žena i osoba s invaliditetom te na rehabilitaciju i reintegraciju žrtava mučenja i nasilja. Novi poziv za podnošenje prijedloga s proračunom od 1 milijun EUR pokrenut je u studenome 2014.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-bosnia-and-herzegovina-progress-report_en.pdf

Bivša jugoslavenska republika Makedonija

Tijekom 2014. većinom od 14 ugovorenih projekata bespovratne pomoći financiranih u okviru nacionalne omotnice programa u okviru IPA-e (1,5 milijuna EUR) podupirale su se mjere za zaštitu ljudskih prava, posebice zaštitu ugroženih skupina, žrtava nasilja u obitelji te aktivnosti u okviru Desetljeća za uključivanje Roma. U te aktivnosti posebice spadaju aktivnosti za borbu protiv trgovanja ljudima, među ostalim romskim osnovnoškolcima, te uspostavljanje vijeća za rodnu ravnopravnost u zemlji. Šest projekata financiranih u okviru Instrumenta za civilno društvo IPA-e (1 milijun EUR) usmjereno je na jačanje aktivnog sudjelovanja civilnog društva u javnim politikama i politikama u vezi s pravnom stečevinom.

Jedanaest projekata bespovratnih sredstava financiranih u okviru EIDHR-a (1,2 milijuna EUR) provedeno je s ciljem pružanja potpore neovisnim medijima, povećanja povjerenja u demokraciju omogućavanjem demokratske rasprave, jačanja sustava besplatne pravne pomoći, pružanja potpore integriranom, uključivom i nediskriminirajućem obrazovnom modelu (Mozaik), povećanja društvene integracije i razvoja djece s posebnim potrebama u četiri općine te pružanja pomoći osobama s invaliditetom.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-the-former-yugoslav-republic-of-macedonia-progress-report_en.pdf

Island⁴⁰

Island je nastavio jamčiti temeljna prava i slobode. U ovom području nije se pružala pomoć IPA-e.

⁴⁰ U skladu s odlukom islandske vlade pregovori o pristupanju obustavljeni su od svibnja 2013.

Kosovo*⁴¹

Izgradnja kapaciteta institucije pravobranitelja i civilnog društva i dalje se podržavala projektom vrijednim 1 milijun EUR koji je provelo Vijeće Europe. U travnju 2014. pokrenut je twinning projekt (financiran u okviru IPA-e za 2011.) usmjeren na borbu protiv homofobije i transfobije podizanjem svijesti i osposobljavanjem raznih skupina dionika te uspostavom strateških partnerstava s organizacijama civilnog društva radi pružanja usluga pravnog i psihološkog savjetovanja. Postojeći projekti IPA-e usmjerili su se na pružanje socijalnih usluga osobama, posebice djeci s invaliditetom, te na pravdu za djecu (u vrijednosti 1,5 milijuna EUR, odnosno 0,6 milijuna EUR). Dodatna četiri projekta (u iznosu od otprilike 3 milijuna EUR) bila su usmjerena na zaštitu i promicanje prava pripadnika manjinskih zajednica. Ukupno 15 projekata u okviru Instrumenta za civilno društvo provodila su se 2014. ili su te godine pokrenuta s ciljem jačanja dijaloga, suradnje i partnerstava između vlade i civilnog društva.

Tijekom 2014. civilno društvo nastavilo je provoditi jedanaest projekata financiranih u okviru EIDHR-a za 2011. i 2012. Ti su projekti bili usmjereni na jačanje sposobnosti ugroženih skupina da zagovaraju svoje stajalište, poboljšanje međuetničkih odnosa i odnosa među zajednicama putem kulturnih aktivnosti te na pitanja koja se tiču jačanja položaja žena, prava LGBTI osoba te prava osoba s invaliditetom. Krajem 2014. Ured EU-a ugovorio je još pet projekata u okviru EIDHR-a za 2013. (oko 1 milijun EUR), među ostalim usmjerenih na osnaživanje organizacijâ žena i poboljšanje političke zastupljenosti i sudjelovanja zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-kosovo-progress-report_en.pdf

⁴¹ *Ovaj naziv ne dovodi u pitanje stajališta o statusu te je u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i Mišljenjem Međunarodnog suda o Deklaraciji o neovisnosti Kosova.

Crna Gora

Tijekom 2014. provodilo se osam projekata u okviru IPA-e u području ljudskih prava, među ostalim u vezi s društvenom uključenosti, održivim rješenjima za interno raseljeno romsko stanovništvo, rodnim pitanjima, rehabilitacijom od uporabe droga te potporom uredu pravobranitelja i ustavnom sudu u vezi s primjenom standarda u području ljudskih prava. Ukupna vrijednost projekata u okviru IPA-e iznosila je 8,3 milijuna EUR za razdoblje od četiri godine.

Uz to, EU je u 2014. pružio financijsku potporu za sedam projekata u okviru EIDHR-a (program potpore za pojedinu zemlju) ukupne vrijednosti 0,9 milijuna EUR. Tih sedam projekata bavi se pitanjima koja idu od socijalne uključenosti Roma, sprečavanja zlostavljanja u zatvorima reformom rehabilitacije i resocijalizacije, do prava osoba s invaliditetom, povećanja povjerenja u izborni proces i drugih pitanja iz područja ljudskih prava.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-montenegro-progress-report_en.pdf

Srbija

U 2014. EU je nastavio provoditi četiri projekta u okviru programa IPA-e kako bi se dala potpora politikama za borbu protiv diskriminacije te poboljšala situacija ugroženih osoba, među ostalim Roma, izbjeglica i interno raseljenih osoba, ukupne vrijednosti 16,5 milijuna EUR. U okviru Instrumenta za civilno društvo za 2013. organizacijama civilnog društva dodijeljena su dvadeset i dva projekta bespovratnih sredstava ukupne vrijednosti 2,4 milijuna EUR. Projektima kojima je dodijeljeno financiranje doprinijet će se borbi protiv korupcije usmjerenjem na veću transparentnost u javnom sektoru, na pružanje potpore osobama i skupinama koje su najizloženije diskriminaciji i podupiranje suradnje između Srbije i Kosova kulturnim i medijskim inicijativama te inicijativama za mlade.

U sklopu proračunskih sredstava EIDHR-a za 2013. EU je pružio financijsku potporu za 18 projekata u Srbiji koje provode organizacije civilnog društva i čija je ukupna vrijednost 1,2 milijuna EUR. Naglasak je posebno stavljen na zaštitu manjina te rodnu ravnopravnost, prava djece, prava za tražitelje azila i prava osoba s invaliditetom.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20140108-serbia-progress-report_en.pdf

Turska

U strateškom dokumentu za zemlju korisnicu za 2014. – 2020. (pomoć u okviru instrumenta IPA II) potrebe reforme i izgradnje kapaciteta u okviru područja vladavine prava i temeljnih prava utvrđene su kao glavni prioriteti. U okviru programa IPA-e za 2014. mjere u području pravosuđa usmjerene su na jačanje njegove neovisnosti, nepristranosti, učinkovitosti i administracije. Kad je riječ o temeljnim pravima mjere u vezi s programom IPA-e za 2014. za cilj imaju pružanje potpore ključnim institucijama (parlamentu, odvjetničkoj komori, turskoj nacionalnoj instituciji za zaštitu ljudskih prava), kao i jačanje civilnog nadzora unutarnjih sigurnosnih snaga.

Osim potpore IPA-e, instrumentom EIDHR pružena je pomoć za 55 projekata u 2014. usmjerenih na jačanje civilnog društva u njegovu radu u području ljudskih prava, među ostalim u zaštiti boraca za ljudska prava, prava LGBTI osoba, prava žena (među ostalim političko sudjelovanje žena i sprečavanje nasilja nad ženama), izbjeglice i tražitelje azila, zaštitu manjina, slobodu vjeroispovijesti te slobodu izražavanja i kulturna prava.

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/20141008-turkey-progress-report_en.pdf

Pomoć za više korisnika

U okviru pomoći za više korisnika nastavili su se provoditi projekti u okviru IPA-e za 2011. i 2012. Ti projekti za cilj imaju zaštitu manjina (3 milijuna EUR) te ciljanu potporu za zajednice Roma (3 milijuna EUR). Provedba novog regionalnog programa za uključivo obrazovanje započela je početkom godine (4,6 milijuna EUR). Organizacije civilnog društva dobile su sredstva u iznosu od 7,2 milijuna EUR u okviru višegodišnje omotnice kako bi pružile potporu pravima žena, romskom stanovništvu, osobama s invaliditetom i LGBTI osobama te ih zaštitile i promicale rodno osviještenu politiku i rodnu ravnopravnost.

II. Zemlje EGP-a/EFTA-e

Norveška

Budući da EU i Norveška imaju slične standarde u području ljudskih prava, EU se prvenstveno usmjerava na suradnju i održavanje bliskog dijaloga s Norveškom u pogledu pitanja ljudskih prava pri međunarodnim organizacijama (UN-u, Vijeću Europe, OESS-u itd.) i u pojedinim zemljama širom svijeta. U Norveškoj ljudska su prava obuhvaćena aktivnostima informiranja i javne diplomacije EU-a ne bi li se naglasila vodeća uloga EU-a širom svijeta.

U rujnu 2014. Vijeće za ljudska prava usvojilo je ishode univerzalnog periodičnog pregleda za Norvešku. Tijekom rasprave delegacije su napomenule stalne napore Norveške da promiče i štiti ljudska prava na međunarodnoj sceni te su izjavile da izvješće odražava spremnost Norveške da razmotri načine na koje može dalje promicati i štiti ljudska prava na nacionalnoj razini, posebice kako bi uklonila diskriminaciju po bilo kojoj osnovi.

Švicarska

EU surađuje i održava bliski dijalog sa Švicarskom u pogledu pitanja ljudskih prava pri međunarodnim organizacijama (UN-u, Vijeću Europe, OESS-u itd.) i u pojedinim zemljama širom svijeta.

U Švicarskoj ljudska su prava obuhvaćena aktivnostima informiranja i javne diplomacije EU-a ne bi li se naglasila vodeća uloga EU-a širom svijeta.

Kad je riječ o Europskoj konvenciji o ljudskim pravima i ulozi Europskog suda za ljudska prava općenito se smatra da su presude tog suda pozitivno utjecale na sudsku praksu švicarskog Saveznog suda u predmetima koji se tiču ljudskih prava i Povelje o temeljnim pravima. U svom izvješću o 40 godina sudjelovanja Švicarske u Konvenciji švicarski Savezni sud naziva Konvenciju kamenom temeljcem europske zajednice vrijednosti, no kojem bi ipak trebala reforma. Međutim, kritike nedavnih pojedinačnih presuda tog suda ogledaju se u trenutačnim pokušajima jedne važne političke stranke da u Ustavu Švicarske kodificira prvenstvo nacionalnog nad međunarodnim pravom.

Andora, Lihtenštajn, Monako, San Marino

Budući da EU i Andora, Lihtenštajn, Monako i San Marino imaju slične standarde u području ljudskih prava, EU s njima koordinira prvenstveno pitanja ljudskih prava pri međunarodnim organizacijama (UN-u, Vijeću Europe, OESS-u itd.). EU sudjeluje i u univerzalnom periodičnom pregledu situacije u području ljudskih prava u tim zemljama u okviru Vijeća UN-a za ljudska prava.

III. Europska politika susjedstva

Armenija

Ciljevi EU-a u vezi s ljudskim pravima i demokracijom u okviru njegovih odnosa s Armenijom definirani su u Sporazumu o partnerstvu i suradnji EU-a i Armenije (1999.) te u Akcijskom planu europske politike susjedstva EU-a i Armenije (2006.). Naša suradnja usmjerena je na stalno poboljšanje demokratskih institucija i pravosuđa, promicanje ljudskih prava i vladavine prava, dobrog upravljanja, borbe protiv korupcije i jačanja civilnog društva.

EU vodi redovit i aktivan dijalog s Armenijom u vezi s ljudskim pravima na raznim forumima i u raznim oblicima tijekom kojih se otvoreno raspravlja o problematičnim pitanjima. Tijekom posljednjeg dijaloga o ljudskim pravima u prosincu 2014. EU je posebice pozdravio Akcijski plan strategije za ljudska prava koji je predsjednik Republike Armenije usvojio u veljači 2014. Taj plan služi za planiranje usklađenog djelovanja javnih institucija kako bi Armenija ispunila svoje međunarodne obveze i dužnosti u vezi s ljudskim pravima. Međutim, EU je naglasio da bi se planom trebala više obuhvatiti neka prioritetna područja poput usklađenosti s Konvencijom UN-a protiv mučenja, izbornih prava i poboljšanja prava žena. U lipnju 2014. EU je Akcijski plan za ljudska prava pozdravio i u zajedničkoj izjavi s UN-om, OEES-om i Vijećem Europe, a Armenija je pristala uzeti u obzir preporuke jer će se Akcijski plan neprestano ažurirati.

Tijekom dijaloga o ljudskim pravima raspravljalo se o potrebi jačanja mehanizama kojima je cilj da civilno društvo utječe na proces izrade politika. Postoje i neke naznake napretka poput uspostave Javnog vijeća za civilno društvo, savjetodavnog tijela koje može pokretati vlastite inicijative i podnositi pitanja. EU je pružio potporu projektu demokratskog upravljanja u Armeniji kojeg je proveo British Council i koji je usmjeren na stvaranje održivog pravnog i financijskog okvira za civilno društvo, kapacitete za pokretanje pravne reforme i zagovaranja te medijski pluralizam.

Kako bi osigurao pravovremenu provedbu reformi prije sljedećih izbora, EU je nastavio podupirati Armeniju u provedbi preporuka Ureda za demokratske institucije i ljudska prava Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi (OESS/ODIHR) nakon posljednjeg kruga izbora (2012. – 2013.), a posebice u vezi sa zakonodavnim okvirom. Krajem godine Središnje izborno povjerenstvo predstavilo je paket zakonodavnih prijedloga. EU je naglasio potrebu da se osiguraju jednake mogućnosti i sudjelovanje žena i u političkom životu i na višim razinama uprave. EU pruža potporu za povećanje sudjelovanja žena u procesu donošenja odluka.

Uvjeti u zatvorima i dalje su zabrinjavajući, kao i loše postupanje u istražnom pritvoru. EU je nastavio podupirati usklađivanje zatvorskih uvjeta sa standardima Odbora za sprečavanje mučenja. Zamijećen je ograničen napredak razvojem Akcijskog plana za kazneni sustav u skladu s preporukama Odbora za sprečavanje mučenja te izgradnjom novog zatvora prema standardima tih preporuka. S dionicima i na javnim forumima civilnog društva raspravljalo se o nacrtu zakona za uvođenje probacijske službe u Armeniji.

Ostala pitanja koja su proizašla iz dijaloga između EU-a i Armenije jesu: potreba za osiguranjem poštovanja načela nediskriminacije i donošenjem sveobuhvatnog zakonodavstva za borbu protiv diskriminacije kojim bi se štitila prava ugroženih skupina poput osoba s invaliditetom i LGBTI osoba, za rješanjem problema rodno uvjetovanog nasilja i učinkovitom provedbom zakona o pružanju jednakih prava, za dovršetkom nacrtu zakona o slobodi savjesti i vjeroispovijesti, za nastavkom reforme javne uprave te posebice za jačanjem prevencije i borbe protiv korupcije, za jačanjem reforme pravosuđa i izvršavanja zakonodavstva te za poboljšanjem javnog povjerenja u pravosudni sustav. Iako je Armenija očito nastojala riješiti pitanja u području ljudskih prava, glavne slabosti i dalje su donošenje i ispravno izvršavanje reformi i zakonodavstva.

EU je dao lokalnu izjavu nakon napada na građanske aktiviste i političare oporbe u prosincu te je dao potporu tome da se djelotvorno i nepristrano istraži ono što se dogodilo.

Tijekom 2014. EU je nastavio omogućavati strukturirani dijalog između civilnog društva i tijela vlasti. EU je nastavio s redovitim savjetovanjima s civilnim društvom te je 2014. pokrenuo novi projekt usmjeren na reformu pravnog okvira i promicanje održivosti putem socijalnog poduzetništva. Europska zaklada za demokraciju (EED) u međuvremenu pruža potporu lokalnim organizacijama. Zajedno s UNICEF-om, EU je pružio potporu deinstitutionalizaciji nezbrinute djece. Djeca su i dalje bila jedna od najsiromašnijih skupina u društvu (36,2 %) s tim da su djeca s invaliditetom bila izložena riziku od života u siromaštvu.

EU je nastavio pružati znatnu pomoć kako bi ojačao neovisnost i profesionalnost pravosudnog sustava u Armeniji. To je obuhvaćalo proračunsku potporu i zajednički projekt s Vijećem Europe. Europskim instrumentom za susjedstvo odobren je paket od 12 milijuna EUR za proračunsku potporu u području ljudskih prava te se tako dala potpora provedbi relevantnog zakonodavstva. Armenija ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). EIDHR i dalje doprinosi razvoju demokracije i poštovanju svih ljudskih prava i temeljnih sloboda tako što pruža pomoć pravima žena i mladih, pravima izbjeglica (posebice sirijskim Armencima), vladavini prava te građanskom novinarstvu.

Azerbajdžan

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava definirani su u Sporazumu o partnerstvu i suradnji između EU-a i Azerbajdžana (1999.) i Akcijskom planu europske politike susjedstva EU-a i Azerbajdžana (2006.). Njima je obuhvaćeno jačanje slobode izražavanja i okupljanja, osiguravanje funkcioniranja civilnog društva te primjena vladavine prava.

Proteklih godina područje zaštite ljudskih prava u Azerbajdžanu kretalo se silaznom putanjom. Taj negativni trend nastavio se i ubrzao 2014. jer je tijekom godine zabilježen povećan broj progona i uhićenja, među ostalim i istaknutih boraca za ljudska prava, te se općenito civilnom društvu ostavilo sve manje prostora za rad. Uvažavajući geopolitički kontekst, EU je snažno reagirao protiv ovakvog razvoja situacije te je izrazio zabrinutost u vezi s ljudskim pravima i demokracijom tijekom raznih rasprava s Azerbajdžanom, među ostalim tijekom posjeta i sastanaka na visokoj i radnoj razini.

EU je dao nekoliko izjava usmjerenih na potporu borcima za ljudska prava koji su izloženi progonima. U izjavama i izravnim raspravama s vladom EU je ukazao na nekoliko slučajeva, poput slučaja u vezi s Dr Leylom Yunus i njezinim suprugom Arifom Yunusom, odvjetnikom Rasulom Jafarovom, Hasanom Huseynlijem te novinarkom Khadiyom Ismayilovom. Također je izrazio zabrinutost zbog izmjena zakonodavstva u vezi s nevladinim organizacijama. U izjavi EU-a na Stalnom vijeću OESS-a u veljači istaknuti su i izazovi s kojima se suočava područje ljudskih prava te civilno društvo u Azerbajdžanu.

Malo je pozitivnije to što je oko 80 zatvorenika dobilo amnestiju, od kojih su najmanje četvero aktivisti civilnog društva, što je EU u listopadu 2014. pozdravio u svojoj izjavi. EU je 31. prosinca pozdravio i to što je pomilovanjem na kraju godine obuhvaćeno i 10 aktivista civilnog društva.

Međutim, usprotivio se napadu na ured radija Slobodna Europa i radija Sloboda (Radio Free Europe/Radio Liberty) u Bakuu te Azerbajdžan poticao na poduzimanje mjera radi ponovne izgradnje povjerenja međunarodne zajednice u predanost te zemlje slobodi izražavanja te slobodnim i neovisnim medijima.

U okviru pododbora za pravdu, slobodu, sigurnost i ljudska prava i demokraciju EU vodi redovit dijalog o ljudskim pravima s Azerbajdžanom. Na posljednjem takvom sastanku održanom u veljači 2014. iznesen je niz problematičnih pitanja. Novi sastanak trebao se održati u studenome 2014., ali je na zahtjev Azerbajdžana odložen.

Nakon što su u dva navrata unesene izmjene u zakonodavstvo u vezi s nevladinim organizacijama u veljači i studenome znatno se pogoršalo okružje za djelovanje civilnog društva jer su tim izmjenama uvedena daljnja ograničenja u pogledu registracije i financiranja nevladinih organizacija. U tom kontekstu Delegacija EU-a u Bakuu nastavila je tematski dijalog s organizacijama civilnog društva. Također je dogovorila *ad hoc* informativne sastanke civilnog društva za dužnosnike u službenom posjetu, među ostalim tijekom posjeta predsjednika Barrosa u lipnju. U redovitom političkom dijalogu s tijelima vlasti u Azerbajdžanu Delegacija EU-a aktivno je radila na nastavku strukturiranog dijaloga između vlade Azerbajdžana i civilnog društva te je uz potporu Vijeća Europe u listopadu 2014. ponovno uspostavljena Zajednička radna skupina za ljudska prava (koja je 2008. prestala s radom).

S obzirom na sve veći broj slučajeva uhićenja aktivista civilnog društva Europski parlament je u rujnu 2014. donio Rezoluciju o progonu branitelja ljudskih prava u Azerbajdžanu.

Kad je riječ o financijskoj suradnji u okviru Instrumenta za civilno društvo (Europski instrument za susjedstvo) i Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) pružila se potpora zaštiti ljudskih prava tako što je ugovoreno 14 projekata ukupne vrijednosti od 2,9 milijuna EUR. Međutim, aktivnosti nisu mogle započeti zbog nepostojanja pravila za provedbu izmijenjenog zakonodavstva u vezi s nevladinim organizacijama. Osim sklopljenih ugovora za gore spomenute projekte Delegacija EU-a upravljala je dvadeset i jednim projektom u području ljudskih prava. Uz to, EU je nizom programa u području zaštite djece, jačanja položaja žena i promicanja jednakosti u Azerbajdžanu nastavio pružati financijsku pomoć zemlji.

EU je financirao projekte za potporu interno raseljenim osobama, među kojima je i uspostava „obrazovnih klubova” za žene. U tim klubovima pripadnici ciljanih zajednica, među ostalim zajednice interno raseljenih osoba, mogu steći ili poboljšati vještine i znanja, poput vještina poznavanja engleskog jezika, služenja računalom, suvremene vještine prezentacije / tehnike vođenja razgovora ili poslovne vještine.

Bjelarus

U 2014. stanje u Bjelarusu u pogledu poštovanja ljudskih prava, vladavine prava i demokratskih načela i dalje je izazivalo zabrinutost. U listopadu, nakon godišnjeg preispitivanja, Vijeće Europske unije produljilo je trajanje mjera ograničavanja protiv Bjelarusa do 31. listopada 2015. jer su neki politički zatvorenici i dalje ostali u zatvoru, a oslobođeni zatvorenici nisu rehabilitirani, te zbog toga što se poštovanje ljudskih prava, vladavine prava i demokratskih načela nije znatno poboljšalo u Bjelarusu.

U 2014. i dalje nije bilo dijaloga o ljudskim pravima, a prva i do sada jedina sjednica održala se 2009. EU je dosljedno ponavljao svoju predanost politici kritičkog angažmana s bjelaruskom vladom. Delegacija EU-a i države članice EU-a nastavile su pozivati na hitno oslobađanje i rehabilitaciju svih političkih zatvorenika, na prestanak zlostavljanja predstavnika civilnog društva, aktivista oporbe i boraca za ljudska prava. EU je i dalje zabrinut zbog slobode medija te je primio na znanje procjenu posebnog predstavnika OESS-a za slobodu medija koji je 2014. posjetio Bjelarus. Tamo su članovi nezavisnih medija neprekidno bili izloženi uznemiravanju koje se pogoršavalo kako se godina bližila kraju.

EU je predstavio Rezoluciju koju je 27. lipnja donijelo Vijeće UN-a za ljudska prava kako bi za jednu godinu produljilo mandat posebnom izvjestitelju UN-a za stanje u području ljudskih prava u Bjelarusu.

Prvi pozitivan korak bio je oslobađanje političkog zatvorenika Alesa Bialiatskog u lipnju. EU je u svojoj izjavi od 21. lipnja prepoznao taj važan korak bjelaruskih vlasti. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis sastao se 1. srpnja s g. Bialiatskim u Bruxellesu i naglasio predanost EU-a da nastavi podržavati puštanje na slobodu preostalih političkih zatvorenika u Bjelarusu te ponovno vraćanje njihovih punih građanskih i političkih prava.

Još jedan pozitivan korak bio je taj što su bjelaruske vlasti zajedno s UN-om i Vijećem Europe organizirale konferenciju o nacionalnim institucijama za ljudska prava koja bi bjelaruskim tijelima vlasti trebala pružiti potrebnu potporu za stvaranje institucije za ljudska prava, kako se preporučuje u univerzalnom periodičnom pregledu za 2010. EU je sudjelovao na konferenciji i pružio joj potporu.

Delegacija EU-a i države članice putem neovisnih organizacija na terenu nadzirale su situaciju u vezi s lokalnim izborima održanim 23. ožujka.

EU je u svojoj izjavi od 16. svibnja izrazio zabrinutost zbog zlostavljanja, proizvoljnih uhićenja i pritvaranja nekoliko desetina predstavnika civilnog društva i oporbenih organizacija prije održavanja svjetskog prvenstva u hokeju u Bjelarusu u svibnju te pozvao tijela vlasti da odmah prekinu takva djelovanja i oslobode sve one koji su nepravедno zadržani te da u cijelosti povuče tužbu protiv njih.

EU je osudio tri pogubljenja koja su se dogodila tijekom razdoblja izvješćivanja i to u izjavi objavljenoj 22. travnja o pogubljenju Pavela Selyuna, osuđenog na smrt u lipnju 2013., u izjavi objavljenoj 14. svibnja o pogubljenju Hryhoriya Yuzepchuka, osuđenog na smrt u travnju 2013. i u izjavi objavljenoj 5. studenoga o pogubljenju Aliaksandra Hrunoua, osuđenog na smrt u travnju 2014. U svim tim izjavama EU je ponovno naglasio svoje protivljenje smrtnoj kazni koja se nikako ne može opravdati te je hitno pozvao Bjelarus, kao jedinu zemlju u Europi koja primjenjuje smrtnu kaznu, „da se kao prvi korak ka potpunom ukidanju pridruži globalnom moratoriju na smrtnu kaznu”.

Na terenu je Delegacija EU-a na razne načine podupirala žrtve kršenja ljudskih prava i pružala im pomoć. Šef Delegacije EU-a na večeri je ugostio obitelji političkih zatvorenika te je sudjelovao na televizijskoj emisiji o stanju i pravima izbjeglica. Delegacija EU-a je 11. veljače sudjelovala u pokretanju projekta za promicanje integracije bivših zatvorenika u Bjelarusu te je organizirala razmjenu mišljenja s borcima za ljudska prava, voditeljima misija EU-a te s Radnom skupinom država članica EU-a za ljudska prava. Delegacija EU-a promatrala je i suđenja oporbenim aktivistima, aktivistima civilnog društva i aktivistima za ljudska prava, primjerice g. Bandarenku i g. Rubtsovu.

Kad je riječ o financijskoj suradnji, Europskim instrumentom za susjedstvo pružilo se 5,5 milijuna EUR za potporu civilnom društvu i neovisnim medijima (poziv za podnošenje prijedloga objavljen je 2014.). Dodatnih 2 milijuna EUR pruženo je Europskim instrumentom za demokraciju i ljudska prava (dodjela sredstava EIDHR-a za Bjelarus za rad usmjeren na područje ljudskih prava).

Organizacije civilnog društva nastavile su ostvarivati korist od financiranja u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). U okviru EIDHR-a pozivom za podnošenje prijedloga s ciljem „jačanja ljudskih prava i demokracije u Bjelarusu” (proračun od 565 000 EUR) odabralo se više projekata kojima se promiče rodna ravnopravnost i vladavina prava.

EU je financirao dvogodišnji projekt (2013. – 2014.) pod nazivom „Prema ukidanju smrtne kazne u Bjelarusu” čiji je cilj utjecati na javno mišljenje o primjeni smrtne kazne i na shvaćanjâ u vezi s tim, kako bi se u Bjelarusu ojačao pokret za njezino ukidanje. Veleposlanstva država članica EU-a pružila su potporu projektu prikazujući postere protiv smrtne kazne u svojim prostorijama.

Gruzija

Sve bliskiji odnos s Gruzijom unutar Istočnog partnerstva doveo je 27. lipnja 2014. do potpisivanja Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Gruzije. Obje strane su od 1. rujna 2014. započele privremeno primjenjivati taj Sporazum.

EU i Gruzija na nizu foruma raspravljaju o pitanjima koja se odnose na ljudska prava i demokraciju, među ostalim o tome se raspravljalo na redovitom dijalogu o ljudskim pravima između EU-a i Gruzije održanom u lipnju 2014. u Tbilisiju. Razgovori su bili usmjereni na ključna područja koja se većinom odnose na poboljšanje vladavine prava, reformu pravosuđa i provedbu zakonodavstva, izbore, prava pripadnika manjina i borbu protiv diskriminacije. Raspravljalo se i o stanju ljudskih prava u Abhaziji i Južnoj Osetiji, među ostalim i pravima interno raseljenih osoba.

Općenito se smatra da su općinski izbori u lipnju 2014. održani u skladu s međunarodnim standardima i da su odražavali konkurentno političko okruženje. Međutim, i dalje postoji zabrinutost u pogledu zastrašivanja i nasilja povezanih s kampanjama. Medijsko okruženje se poboljšalo te postoji veći pluralizam među vodećim radiotelevizijskim stanicama. Osim potpore EU-a / Programa UN-a za razvoj (UNDP) u pripremi izbornih službenika, EU je podržao razvoj događaja u vezi s medijskim praćenjem prije općinskih izbora te je dao potporu nevladinim organizacijama za praćenje u područjima s manjinskim stanovništvom.

Spoj stalnog političkog dijaloga, savjetovanja i pomoći koju EU pruža gruzijskim partnerima doveo je do konkretnih rezultata. Među njima su: smanjenje stope prenapučenosti i smrtnosti u zatvorima, iako je i dalje prisutan izostanak odgovornosti za kršenja koja su počinila tijela za izvršavanje zakonodavstva; donesen je Zakon o radu u skladu s minimalnim standardima Međunarodne organizacije rada, iako ne sadrži učinkovit mehanizam za inspekcije rada; civilno društvo bilo je više uključeno u donošenje politika; reforma pravosuđa poboljšala je mogućnosti za neovisnije sudove; zakon protiv diskriminacije donesen je 2014. i kapaciteti ureda pravobranitelja stalno su rasli, što je bio ključni zahtjev za liberalizaciju viznog režima.

Uloga ureda državnog odvjetnika i istražnih službi koje su nastavile djelovati bez odgovarajuće transparentnosti ili demokratskog nadzora jedan je od problema koji EU neprestano ponavlja u vezi s Gruzijom. Institucijska reforma ureda državnog odvjetnika također je pokrenuta u prosincu 2014. Glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije dao je dvije izjave u vezi s kaznenim progonom bivšeg gradonačelnika Tbilisija Ugulave i bivšeg predsjednika Sakašvilija u srpnju. Kršenja pretpostavke nedužnosti i česta izvješća o zastrašivanju tijekom istraga također su bile uzrok zabrinutosti. Nezakoniti nadzor i nedostatna zaštita osobnih podataka i dalje su izazov. Tijekom prvog Vijeća za pridruživanje održanog 17. studenoga raspravljalo se o velikom broju navedenih pitanja. EU je posebice pozvao Gruziju da osigura odgovarajuću diobu vlasti, nastavi reformu pravosudnog sustava i riješi problem politički motiviranog pravosuđa tako što će se strogo pridržavati pravila za pravičan sudski postupak i pronaći učinkovite i uvjerljive odgovore na slučajeve dosadašnjih kršenja.

Europski parlament je 17. prosinca prilikom ratifikacije Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Gruzije donio rezoluciju. U rezoluciji se naglašava znatan napredak Gruzije u odnosu na reforme i jačanje odnosa s EU-om. U rezoluciji se prepoznaju naponi gruzijskih tijela vlasti u području demokratskih reformi, među ostalim mjere za rješavanje reforme pravosuđa te potreba da se ispravno i u potpunosti istraže svi navodi o kršenju ljudskih prava; no u rezoluciji se naglašava i da bi svi progoni trebali biti transparentni, razmjerni i lišeni političke motivacije te da bi se trebali strogo pridržavati pravila pravičnog sudskog postupka.

EU je pružio veliku financijsku potporu reformama, među ostalim proračunsku potporu, bespovratna sredstva (među ostalim za ured pravobranitelja; projekte EIDHR-a) te zajednička djelovanja s međunarodnim organizacijama poput Vijeća Europe, Programa UN-a za razvoj i UNICEF-a. Važan projekt bio je projekt vrijedan 3 milijuna EUR pod nazivom „Ljudska prava u zatvorima” kojim se djelomice doprinijelo dramatičnom padu stope smrtnosti u zatvorima (27 smrtnih slučajeva u 2014. u odnosu na 132 u 2011.). U lipnju je započeo novi projekt koji financira EU u vrijednosti od 1,2 milijuna EUR za potporu Ustavnom sudu. Među Posebnim mjerama za potporu Gruziji i Republici Moldovi 2014. bilo je odobrenje projekta u vrijednosti od 10 milijuna EUR pod nazivom „Ljudska prava za sve” kojim se pruža potpora provedbi nacionalnog akcijskog plana za ljudska prava, posebice u odnosu na zaštitu manjina i borbu protiv diskriminacije, pravâ na privatnost, radničkih prava, nadzor izvršenja zakonodavstva i na druge ugrožene skupine. To predstavlja dodatak planiranoj proračunskoj potpori za pravosuđe vrijednoj 50 milijuna EUR. Posebni savjetnik EU-a za ustavnu i pravnu reformu i ljudska prava Thomas Hammarberg krajem svog mandata u lipnju 2014. izdao je daljnje preporuke gruzijskoj vladi.

Republika Moldova

Sve bliskiji odnos s Republikom Moldovom u okviru Istočnog partnerstva omogućio je potpisivanje Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Republike Moldove u lipnju, njegovu brzu ratifikaciju od strane Republike Moldove u srpnju te privremenu primjenu nekih od njegovih odredbi od 1. rujna 2014. Sporazumom se uspostavlja plan reformi za Republiku Moldovu koji se temelji na ključnim vrijednostima poput demokracije i vladavine prava te poštovanja ljudskih prava.

Europski parlament rasporedio je misiju za promatranje izbora koja je bila dio misije OESS-a/ODIHR-a za promatranje parlamentarnih izbora održanih 30. studenoga. U jednoj od izjava EU je pozdravio održavanje izbora u Republici Moldovi i naglasio preliminarne nalaze i zaključke misije OESS-a/ODIHR-a navodeći da je na izborima postojao širok izbor političkih alternativa i da se izborima uglavnom dobro upravljalo. Međutim, EU je također izjavio da je brisanje jednog političkog kandidata iz registra netom prije dana izbora izazvalo sumnje o trenutku i okolnostima u kojima se to dogodilo.

Tijekom 2014. EU je s Republikom Moldovom u raznim oblicima nastavio voditi rasprave o ljudskim pravima koje su posebice bile usmjerene na pitanja poput reforme pravosuđa i suzbijanja diskriminacije. Godišnji dijalog o ljudskim pravima održan je u travnju u Bruxellesu i omogućio je otvorenu razmjenu mišljenja o pitanjima poput slobode izražavanja i medija, borbe protiv diskriminacije te pravâ pripadnika manjina kao i borbe protiv nekažnjivosti i zlostavljanja, među ostalim i isplate odštete žrtvama. U studenome su se ove rasprave nastavile u okviru godišnjih razgovora stručnjaka u području ljudskih prava EU-a i Republike Moldove, a na njima su sudjelovali i UN, OEES i Vijeće Europe. Tijekom tog sastanka EU je i potaknuo predstavnike Republike Moldove da u cijelosti provedu postojeće preporuke univerzalnog periodičnog pregleda prije nego što se za tu zemlju provede drugi pregled u 2016.

Nakon dijaloga o ljudskim pravima EU je u lipnju u Kišinjevu financirao i organizirao seminar TAIEX-a (Instrumenta za razmjenu informacija o tehničkoj pomoći) o deinstitucionalizaciji djece s invaliditetom.

Među pozitivna događanja u 2014. može se ubrojiti formalna uspostava odvjetnika (pravobranitelja) za psihijatriju te Povjerenstva za borbu protiv diskriminacije u okviru Ministarstva zdravlja radi pregleda žalbi u vezi s diskriminacijom u sektoru zdravstva. U travnju 2014. izmijenjen je zakon o nacionalnoj instituciji za zaštitu ljudskih prava pa sada sadrži i transparentne postupke za imenovanje pravobranitelja za ljudska prava. U svibnju je u Kišinjevu zajednica lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI) organizirala povorku ponosa po prvi put bez pravnih problema i uz učinkovitu zaštitu policije. Sva ova događanja EU je aktivno podržao i u konačnici pohvalio.

Tijekom godine EU je nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva, primjerice tako što je zatražio njihovo mišljenje tijekom pripremnog sastanka održanog 13. studenoga prije godišnjih razgovora s Republikom Moldovom na stručnoj razini.

Kada je riječ o financijskoj suradnji, 2014. financiralo se pet novih projekata u okviru Instrumenta za civilno društvo u sklopu Europskog instrumenta za susjedstvo i partnerstvo te Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) koji se bave borbom protiv diskriminacije, pravima ugroženih skupina (starijih osoba, djece, Roma, osoba s invaliditetom) te pravima djece. Tijekom razdoblja izvješćivanja EU je nastavio podupirati reforme Republike Moldove u području pravosudnog sustava i sustava za izvršavanje zakonodavstva i to provedbom strategije za reformu pravosudnog sektora za razdoblje 2011. – 2016. i odgovarajućeg akcijskog plana te velikom proračunskom potporom i operacijama tehničke pomoći. Unatoč tome i dalje su prisutna kašnjenja u provedbi tih ključnih reformi, uključujući osobito reformu ureda glavnog državnog odvjetnika. Korupcija, koja je još uvijek prisutna, ograničava prava građana na pristup pravosudnom sustavu.

Ukrajina

Pravosudna reforma, poštovanje temeljnih prava, pravo na slobodne i pravedne izbore, mjere za suzbijanje proizvoljnog pritvaranja te mučenje i diskriminacija glavni su prioriteti politika EU-a u odnosu na Ukrajinu.

Međutim, glavni izazovi s kojima se Ukrajina suočavala 2014. preusmjerili su pozornost EU-a s područja poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda na nasilje koje se počinilo protiv mirnih prosvjednika tijekom revolucije Euromajdan, situaciju u protupravno pripojenom Krimskom poluotoku te postojeći sukob u dijelovima regija Donjeck i Lugansk.

EU je odmah reagirao na nezapamćeno nasilno suzbijanje mirnih prosvjeda u studenome 2013. Tijekom prosvjeda Delegacija EU-a i države članice pojačale su svoja djelovanja u području ljudskih prava. Uspostavio se fleksibilan kanal koordinacije među Delegacijom EU-a i osobljem veleposlanstava država članica EU-a kako bi se koordinirale provjere i u stvarnom vremenu razmjenjivale informacije o navodnim kršenjima ljudskih prava. Među glavnim djelovanjima bio je praćenje prosvjeda i mirnih okupljanja, promatranje sudskih saslušanja u vezi s pritvorenim prosvjednicima, s posebnim naglaskom na slučajeve proizvoljnog pritvaranja i mučenja, kontakt s odvjetnicima i obiteljima osoba koje su završile u proizvoljnom pritvoru te posjeti bolnicama u kojima su ozlijeđeni prosvjednici liječeni kao i bolnicama i drugim mjestima u kojima su liječeni pritvoreni prosvjednici.

Države članice EU-a također su odlučno doprinijele praćenju situacije izvan Kijeva i to putem svoje konzularne mreže i posjeta Dnjepropetrovsku i Čerkasiju, gdje su prosvjedi suzbijeni na osobito nasilan način.

Za vrijeme trajanja prosvjeda čelnici EU-a i Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije Ashton upotrijebili su sve bilateralne kontakte s vlastima u Ukrajini kako bi izrazili zabrinutost u vezi s poštovanjem ljudskih prava te su pozvali na pronalaženje rješenja krize utemeljenog na poštovanju ljudskih prava i vladavine prava. Te zabrinutosti izražene su i javno tijekom krize u izjavama čelnika EU-a kao i predstavnika država članica EU-a. Prilikom svih posjeta Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije Ashton i povjerenika Fülea održali su se sastanci s civilnim društvom, među ostalim s aktivistima za ljudska prava kao i s ozlijeđenim prosvjednicima i policajcima u bolnicama.

Šef Delegacije EU-a posjetio je čelnika oporbe Jurija Lucenka koji je završio u bolnici nakon što su ga pretukli tijekom sukoba s policijskim službenicima te građanskog aktivista Dmitra Bulatova koji je 23. siječnja 2014. otet i podvrgnut strašnom mučenju. Države članice redovito su se smjenjivale u posjetima bolnici, među ostalim i na razini veleposlanika, sve dok se Bulatovu nije dopustilo da napusti zemlju i dok vlasti nisu odustale od početnih pokušaja da ga stave u pritvor. Diplomati Delegacije EU-a zajedno s kolegama iz veleposlanstava država članica EU-a posjetili su Igora Lucenka, građanskog aktivista koji je završio u bolnici nakon što je otet i teško pretučen.

Ukrajina je 17. travnja 2014. podnijela deklaraciju kojom prihvaća nadležnost Međunarodnog kaznenog suda za događanja između 21. studenoga 2013. i 22. veljače 2014. EU je pozdravio tu deklaraciju i nastavio je poticati Ukrajinu da zaključi interne postupke kojima bi se omogućila ratifikacija Statuta MKS-a, kao što se navodi u Sporazumu o pridruživanju između EU-a i Ukrajine koji je potpisan u lipnju 2014. i koji je privremeno na snazi. EU je pozdravio uspostavu Međunarodnog savjetodavnog odbora u okviru Vijeća Europe kojim se prate istrage ukrajinskih tijela vlasti u vezi s nasilnim incidentima koji su se dogodili između 30. studenoga 2013. i 21. veljače 2014. te događanjima u Odesi od 2. svibnja 2014.

Nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja, kao i aktivnosti nezakonitih oružanih skupina te agresija ruskih oružanih snaga u regijama Donjeck i Lugansk, doveli su do niza izazova u području ljudskih prava. EU je snažno reagirao na djelovanja Rusije na Krimskom poluotoku tako što je osudio nezakonito pripojenje i donio niz mjera za potporu suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine, među kojima i mjere ograničavanja.

EU je nastavio iskazivati potporu pravima krimskih Tatara. U svojim zaključcima o Ukrajini od 20. listopada 2014. Vijeće EU-a osudilo je pogoršanje stanja u području ljudskih prava na poluotoku, posebice progon i zastrašivanje krimskih Tatara.

U kontekstu pojačavanja sukoba u dijelovima regije Donjeck i Lugansk čelnici EU-a pozvali su sve dionike da pronađu održivo političko rješenje krizi utemeljeno na potpunom poštovanju suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine. Naglasili su potrebu provođenja neovisnih i transparentnih istraga svih slučajeva kršenja ljudskih prava te potrebu da njihovi

počinitelji budu izvedeni pred lice pravde. U tom pogledu EU je neprestano podržavao rad posebne promatračke misije OESS-a koja je raspoređena diljem Ukrajine, među ostalim i u sukobljenim područjima, te misiju Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava u Ukrajini koji podnosi mjesečna izvješća o stanju u području ljudskih prava u Ukrajini, među ostalim i u područjima koja su protuzakonito pripojena Rusiji ili su pod kontrolom nezakonitih oružanih skupina.

Glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije Ashton osudio je 3. srpnja 2014. kampanje zastrašivanja i nasilna djela protiv novinara prouzrokovana djelovanjem nezakonitih oružanih skupina u Donjecku i Lugansku. Glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije Ashton izrazio je 17. srpnja 2014. zabrinutost zbog otmice i zatvaranja ukrajinske vojne pilotkinje Nadije Savčenko u Rusiji.

Nakon rušenja zrakoplova na letu MH17 u srpnju Europsko vijeće pozvalo je na provođenje hitne i temeljite istrage.

Izaslanstva Europskog parlamenta poslale su promatrače na predsjedničke izbore održane 25. svibnja 2014. te parlamentarne izbore održane 26. listopada 2014. Nakon parlamentarnih izbora u listopadu predsjednik Komisije i predsjednik Europskog vijeća primili su na znanje preliminarnu procjenu OESS-a / Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) u kojoj se izbori opisuju kao „važan korak u težnjama Ukrajine da uskladi demokratske izbore s međunarodnim obvezama”. U svojim rezolucijama (od 17. srpnja i 17. rujna), Europski parlament pozvao je, među ostalim, da se prekine sustavno ograničavanje ljudskih prava koje provode separatisti, plaćenici i redovne ruske postrojbe te na donošenje zakona protiv diskriminacije usklađenog s europskim standardima.

Godišnji dijalog o ljudskim pravima između EU-a i Ukrajine u okviru pododbora za područje pravde, slobode i sigurnosti održan u Kijevu 2. srpnja 2014. omogućio je otvorenu razmjenu u pogledu svih pitanja koja se tiču ljudskih prava, među ostalim provođenje operacija izvršavanja zakonodavstva u sukobljenom području, pravo na pravično suđenje, borbu protiv proizvoljnog pritvaranja i mučenja te borbu protiv diskriminacije, među ostalim diskriminacije na temelju seksualne orijentacije i rodnog identiteta. EU je potaknuo Ukrajinu da, među ostalim, provede detaljne i učinkovite istrage u vezi s prijavljenim kršenjima ljudskih prava tijekom Euromajdanskih prosvjeda, donese zakonodavni okvir kojim se uređuje sloboda okupljanja u skladu s međunarodnim standardima, poboljša transparentnost u vezi s vlasništvom nad medijima i dovrši rad na sveobuhvatnom zakonodavstvu za borbu protiv diskriminacije.

Nova vlada i predsjednik zagovarali su reformu agencija za izvršavanje zakonodavstva, a jedan od ciljeva je poboljšanje standardâ u području ljudskih prava. Rad Savjetodavne misije EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti na podupiranje ukrajinskih tijela vlasti da provedu reformu ukrajinskog sektora civilne sigurnosti obuhvaća i ljudska prava.

EU je primio na znanje odlučnost ukrajinskih tijela vlasti da donesu strategiju za ljudska prava iza koje će uslijediti akcijski plan za ljudska prava kako je predviđeno predsjedničkim dekretom od 15. listopada.

S obzirom na teško stanje ljudskih prava prouzročeno sukobom u istočnoj Ukrajini EU je pružio financijsku potporu putem programa za organizacije civilnog društva i tijelâ lokalne vlasti (2 milijuna EUR za aktivnosti u 2015.) te Instrumenta za civilno društvo politike za susjedstvo (2 milijuna EUR iz proračuna Europskog instrumenta za susjedstvo i partnerstvo za 2013.). Uz to, kao odgovor na gospodarsku i političku krizu EU je 2014. donio posebnu mjeru za Ukrajinu u vrijednosti od 365 milijuna EUR, od čega je 10 milijuna EUR namijenjeno za potporu uloge civilnog društva u praćenju procesa reforme (bilateralni fondovi pomoći). EU svoje djelovanje koordinira s Europskom zakladom za demokraciju.

Oko 20 projekata EIDHR-a koji obuhvaćaju pitanja poput pravâ na glasovanje, reforme pružanja besplatne pravne pomoći, borbe protiv diskriminacije i mjerâ za suzbijanje zlostavljanja i mučenja nastavili su se provoditi diljem Ukrajine. U ožujku 2014. s dodatnih 630 000 EUR omogućilo se financiranje četiriju dodatnih projekata. Ti projekti obuhvatili su neovisne izlazne ankete i medijsku pokrivenost tijekom izbora u svibnju i listopadu, praćenje stanja ljudskih prava u regijama Krim i Lugansk te pravnu pomoć žrtvama kršenja ljudskih prava i interno raseljenim osobama.

Instrumentom za doprinos stabilnosti i miru EU je podržao raspoređivanje dodatnih promatrača ODIHR-a te međunarodne misije za promatranje predsjedničkih i parlamentarnih izbora ENEMO, što je doprinijelo transparentnijem izbornom procesu u Ukrajini.

Egipat

EU je nastavio pomno nadzirati stanje ljudskih prava u Egiptu tijekom 2014. te je surađivao s tijelima vlasti prije i nakon što je el-Sisi izabran za predsjednika koncem svibnja, kao rezultat izbora koji su se održali u okruženju naglašene političke polarizacije, djelomične medijske pokrivenosti i ograničenog prostora za protivnike režima. EU je rasporedio misiju koja je promatrala predsjedničke izbore. Međutim, misija za promatranje izbora zbog vanjskih okolnosti nije bila u mogućnosti u potpunosti izvršiti svoj mandat za dugoročno promatranje. Zaključci izvješća misije za promatranje izbora bili su sljedeći: „predsjednički izbori proveli su se u skladu sa zakonom, u okruženju koje nije zadovoljilo ustavna načela”.

Općenito govoreći, prilike povezane s područjem ljudskih prava, posebice slobodom okupljanja, udruživanja, izražavanja i medija, nisu se poboljšale tijekom 2014. Ograničenja slobode udruživanja i slobode izražavanja pooštrena su tijekom godine, a vlada je to opravdala time da je riječ o sigurnosnim razlozima. Jedna od takvih mjera bila je da se nevladine organizacije moraju registrirati do 10. studenoga, uz neizvjesne posljedice u skladu sa starim restriktivnim zakonom o nevladinim organizacijama iz 2002., a druga je mjera bila izmjena Kaznenog zakona kojom su se uspostavile strože kazne za strano financiranje aktivnosti koje se smatraju protivnima nacionalnom interesu ili jedinstvu i kojom se tako potiče daljnja autocenzura. Vijeće za vanjske poslove u veljači je u svojim zaključcima izrazilo žaljenje zbog „pogoršanja okruženja za djelovanje medija” te je izrazilo zabrinutost zbog „pogoršanja situacije u vezi s ljudskim pravima”, među ostalim zbog „neselektivnog pritvaranja političke oporbe i aktivista”.

Nije ostvaren vidljiv napredak u pogledu istraga nasilnih smrti nekoliko stotina prosvjednika pri uklanjanju prosvjednih kampova koje su egipatske sigurnosne snage provele u kolovozu 2013. u Kairu.

Pozitivno je što je na referendumu u siječnju donesen progresivan ustav kojim se poštuju ljudska prava i temeljne slobode i u kojem su poboljšana prava žena i rodna ravnopravnost. Međutim, provedba tog ustava i dalje je nezadovoljavajuća, posebice u vezi s ljudskim pravima. Osim toga, njime se dopušta primjena vojnih suđenja na civile.

Nastavili su se prosvjedi protiv vlade, posebice istaknuti na sveučilištima, koji su naišli na žestok odgovor države te su tisuće ljudi uhićene, pretežito islamisti, i to uglavnom zbog nezakonitih prosvjeda te optužbi za terorizam. Suđenja aktivistima i političkim pritvorenicima često su temeljena na kršenjima restriktivnog zakona o prosvjedu. Opetovano se pozivalo na izmjenu tog zakona.

Nekima od tisuća pritvorenih protivnika izrečene su stroge sudske presude, posebice u tri masovna suđenja u kojima je u ožujku, travnju i prosincu na smrt osuđeno više od 1 400 optuženika, što je izazvalo zabrinutost u vezi s poštovanjem pravičnog sudskog postupka. EU je objavio izjave u kojima je pozvao „sudske vlasti da optuženicima osiguraju” prava na pravično i pravovremeno suđenje koje se temelji na jasnim optužbama i neovisnim istragama te je izrazio načelno protivljenje smrtnoj kazni koju je opisao kao nehumanu. Pri progonu protivnika i disidenata često su bili prisutni očiti nedostaci u vezi s pravičnim sudskim postupkom, a često se primjenjivao i dug pritvor prije suđenja bez podignute službene optužnice. Egipat je u lipnju 2014. izvršio sedam smrtnih kazni čime je prekinut *de facto* moratorij koji je na snazi bio od listopada 2011. EU je egipatskim vlastima izrazio svoju zabrinutost.

Uz to, vojna suđenja civilima nastavila su se tijekom godine. Pozitivno je to što se bilježi napredak u vezi s istragama slučajeva ciljanog seksualnog nasilja protiv žena.

Dok su Nacionalno vijeće za ljudska prava (NCHR) i nacionalni odbor zadužen za utvrđivanje činjenica u nekim slučajevima dobili pristup zatvorima, lokalnim ili međunarodnim organizacijama općenito nije bila omogućena inspekcija zatvorâ. Međunarodni odbor Crvenog križa nije dobio dopuštenje posjetiti egipatske zatvore.

Osim toga, na zasjedanju Vijeća UN-a za ljudska prava u lipnju i rujnu te Trećeg odbora Opće skupštine UN-a u listopadu EU je izrazio zabrinutost u vezi s pogoršanjem situacije u Egiptu uz proizvoljna pritvaranja i nerazmjerne kazne te situacije boraca za ljudska prava i nevladinih organizacija.

Pregled Egipta pred radnom skupinom za univerzalni periodični pregled Vijeća za ljudska prava održao se 5. studenoga 2014. Među glavnim preporukama koje su države uputile Egiptu bile su: rješavanje ograničenjâ slobode izražavanja, medija, udruživanja i okupljanja revidiranjem odgovarajućeg zakonodavstva, ukidanje smrtne kazne, borba protiv mučenja i zlostavljanja, istraga kršenja ljudskih prava koje počinje sigurnosne snage, poštovanje pravila pravičnog sudskog postupka i promicanje pravâ žena. Među državama sudionicama postojao je opći konsenzus o tome da je novi egipatski ustav važan pomak u pravom smjeru. Egipat nije odmah prihvatio ni jednu od 300 preporuka, već se obvezao da će na njih pravodobno odgovoriti.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava dva puta je u 2014. posjetio Egipat, jednom u veljači nakon referendumu o Ustavu, a drugi put u listopadu prije univerzalnog periodičnog pregleda za Egipat na sjednici Vijeća za ljudska prava. Tijekom tih posjeta održao je niz sastanaka s visokim vladinim dužnosnicima, institucijama, mehanizmima i organizacijama civilnog društva koji se bave ljudskim pravima kako bi raspravljali o stanju ljudskih prava i kako bi izrazio zabrinutosti EU-a. Tijekom i nakon svog posjeta posebni predstavnik EU-a za ljudska prava istraživao je načine da potakne i promiče poboljšanja u području ljudskih prava u zemlji i to bilateralno i na multilateralnim forumima te je izdao niz preporuka za budući angažman u području ljudskih prava.

Delegacija EU-a trenutačno upravlja s 38 bespovratno dodijeljenih sredstava (11,2 milijuna EUR) kojima se posebice pruža potpora ljudskim pravima u sklopu raznih instrumenata (EIDHR, NSA-DCI, CSF-ENPI) usmjerenih na prava žena, prava djece, migranata i izbjeglica. U ostalim projektima naglasak je stavljen na zagovaranje ljudskih prava, sprečavanje mučenja, slobodu medija, prava pripadnika manjina, sudjelovanje građana i međukulturalni dijalog.

Izrael

Općenito, ciljevi EU-a u vezi s ljudskim pravima i demokracijom u odnosima s Izraelom posebice su se usmjerili na poštovanje prava povezanih s oružanim sukobom i međunarodnog prava povezanog s ljudskim pravima, među ostalim na odgovornosti Izraela kao okupatorske sile, stanje manjina i tražitelja azila, prava djece i očuvanje dinamičnog civilnog društva.

EU je bio posebno zabrinut zbog ponovnog vojnog djelovanja u Gazi tijekom ljeta 2014. koje je dovelo do pogibije više od 2 100 Palestinaca, među kojima je bilo više od 500 djece i 73 Izraelca, te do velikog broja ranjenih i izazvalo je veliko razaranje imovine i infrastrukture. Vijeće za vanjske poslove je uz osudu hamasovog ispaljivanja raketa na Izrael i priznavanje izraelskog legitimnog prava da se brani od napada naglasilo da vojno djelovanje mora biti razmjerno i u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom. Posebice, EU je pratio mehanizme koje je Izrael uspostavio kako bi osigurao preuzimanje odgovornosti za navodna kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena tijekom operacije Zaštitni rub u Gazi.

Uz poticanje rasprave o problemima iz područja ljudskih prava u dnevnim kontaktima s izraelskim tijelima vlasti, EU je nastavio sudjelovati u raspravama raznih oblika iz područja ljudskih prava, među ostalim u nizu formalnih dijaloga o politikama između EU-a i Izraela u okviru europske politike susjedstva kada se raspravljalo o svim problematičnim pitanjima.

Tijekom godišnjeg sastanka neformalne radne skupine za ljudska prava u studenome 2014. raspravljalo se o sljedećim pitanjima: pravima pripadnika arapske manjine (među ostalim i Beduina), pravima djece, ljudskim pravima tražitelja azila, administrativnom pritvoru i uvjetima pod kojima palestinski zatvorenici borave u izraelskim zatvorima te istrazi o odgovornosti za navodna kršenja tijekom vojnih i policijskih djelovanja.

O politikama azila na općenitiji način raspravljalo se i u veljači 2014. na sastanku pododbora za migraciju, zdravstvo i socijalna pitanja koji se bavio nezakonitom migracijom, migrantima kojima je potrebna međunarodna zaštita, politikama ponovnog naseljavanja, povratka i ponovnog prihvata. Na pododboru za pravosuđe i pravna pitanja u veljači 2014. rješavala su se pitanja poput kaznene politike i praksi kažnjavanja, istrage, suđenja, uvjeta u zatvorima te pravne zaštite maloljetnika u kaznenim postupcima. Na sastanku pododbora za politički dijalog i suradnju u prosincu 2014. rješavala su se pitanja iz područja ljudskih prava u kontekstu odgovornosti Izraela u okupiranim područjima.

Uz to, u listopadu 2014. održao se seminar EU-a i Izraela o suzbijanju rasizma, ksenofobije i antisemitizma na kojem su se ispitale politike i alati usmjereni na borbu protiv rasizma i ksenofobije, a posebice protiv antisemitizma.

Tijekom godine EU je nastavio razgovarati s organizacijama civilnog društva na redovitim savjetovanjima o suradnji, političkim pitanjima i osposobljavanju. Delegacija se prilikom pripreme za dijaloge usmjerene uglavnom na ljudska prava (neformalna radna skupina i politički dijalog) posebice opsežno savjetovala s izraelskim nevladinim organizacijama.

Osim što su se pedeset dana vodili oružani sukobi u Gazi, ostala važna događanja 2014. u odnosu na ljudska prava, što je pitanje o kojem je EU zauzeo stajalište i u vezi s kojim i dalje izražava zabrinutost sustavnim izjavama na lokalnoj razini te bilateralnim i multilateralnim angažmanom, jesu povećanje nasilja i napetosti diljem Zapadne obale, među ostalim u istočnom Jeruzalemu tijekom ljeta, a tijekom jeseni daljnje širenje napetosti, posebice u Jeruzalemu.

EU je nastavio pružati financijsku potporu uglavnom putem programa Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) i to u sljedećim područjima: stvaranju povoljnijeg okruženja za organizacije civilnog društva i promicanju ljudskih prava, unapređenju prava pripadnika ugroženih skupina ili manjina u Izraelu te poboljšanju poštovanja međunarodnog humanitarnog prava i ljudskih prava u okupiranom palestinskom području. U 2014. provodilo se trideset i šest projekata EIDHR-a, a novi poziv za podnošenje prijedloga pokrenut je u studenome 2014. Uz to, Delegacija EU-a provela je sveobuhvatnu neovisnu evaluaciju provedbe EIDHR-a u Izraelu od srpnja do studenoga u kojoj je naglašen uspješan učinak podržanih projekata.

Palestina*⁴²

U akcijskom planu EPS-a između EU-a i Palestinske uprave predviđa se uspostavljanje palestinske države utemeljene na vladavini prava i poštovanju ljudskih prava u djelotvornoj demokraciji i s odgovornim institucijama.

Djelovanje EU-a u Palestini ograničeno je širim političkim kontekstom koji se ozbiljno pogoršao 2014. s obzirom na nagli porast napetosti i nasilja na Zapadnoj obali i u istočnom Jeruzalemu te razorni oružani sukob u Gazi, koji je doveo do pogibije više od 2 100 Palestinaca i 73 Izraelca. Nekoliko ostalih negativnih događaja narušilo je održivost Palestinske uprave, među ostalim najave Izraela u vezi s daljnjim naseljima, oduzimanje zemlje, nasilje doseljenika i rušenja. EU je izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog ovakvog razvoja situacije.

U travnju su Hamas i Palestinska oslobodilačka organizacija potpisali novi sporazum o pomirenju koji je doveo do stvaranja vlade konsenzusa u lipnju. EU je pozdravio vladu jedinstva, no naglasio je da se potpuni demokratski legitimitet i institucionalna održivost mogu ponovno uspostaviti samo pravim demokratskim zakonodavnim i predsjedničkim izborima diljem Palestine.

⁴² *Ovaj naziv ne tumači se kao da se njime priznaje Država Palestina niti se njime dovode u pitanje pojedinačna stajališta država članica s tim u vezi.

Predsjednik Abbas u travnju je potpisao i instrumente za pristupanje za 20 međunarodnih ugovora iz područja ljudskih prava, humanitarnog prava te diplomacije i to bez zadržki, među ostalim sedam glavnih ugovora UN-a o ljudskim pravima, četiri Ženevske konvencije i Hašku konvenciju iz 1907. Ti su instrumenti stupili na snagu tijekom narednih mjeseci i primjenjuju se i na Zapadnu obalu i na Gazu.

U siječnju je Palestina odobrila Akcijski plan za ljudska prava koji je razvila uz savjetovanje s Uredom povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava.

EU je nastavio sudjelovati u raspravama raznih oblika s Palestinskom upravom u vezi s ljudskim pravima i demokracijom, među ostalim tijekom sjednice Pododbora za ljudska prava, dobro upravljanje i vladavinu prava održane u Bruxellesu u studenome. Rasprava je bila usmjerena na slobodu izražavanja i okupljanja, uvjete u palestinskim pritvorima i zaštitu prava žena, kao i na reforme pravosuđa i sigurnosnog sektora te, općenitije, na reforme javne uprave. EU se u velikoj mjeri o svim pitanjima savjetovao s civilnim društvom.

EU je pružio potporu nepristranim organizacijama za ljudska prava i borcima za ljudska prava, posebice tako što je prisustvovao određenim sudskim ročištima.

EU je opetovanim izjavama na lokalnoj razini nastavio izražavati zabrinutost zbog primjene smrtno kazne u Gazi, među ostalim zbog prijekog pogubljenja 25 osoba tijekom ljeta. EU je pohvalio *de facto* moratorij na smrtnu kaznu na Zapadnoj obali te je pozvao i na njezino ukidanje *de jure*.

Znatnom financijskom pomoći Palestinskoj upravi i civilnom društvu te djelovanjem misije EUPOL COPPS, EU nastoji promicati svoje ciljeve iz područja ljudskih prava. EU je nastavio podržavati i reforme u područjima pravde, sigurnosti i vladavine prava.

Jordan

Napredak u području ljudskih prava u 2014. mora se promatrati u svjetlu povećanih napetosti i nestabilnosti u regiji (posebice u Siriji i Iraku zbog ofenzive ISIL-a/Daiša) koje općenito utječu na političku dinamiku u Jordanu.

Sigurnosna pitanja su u postupku donošenja odluka kod čelnika dobila iznimnu važnost i potaknula su tijela vlasti na donošenje niza zakona, poput izmjena zakona o sudu za državnu sigurnost, protuterorističkog zakona te zakona o udruženju jordanskih novinara kojima se rješavaju sve legitimne zabrinutosti u vezi sa sigurnošću, ali iz kojih proizlaze izazovi koji se odnose na ljudska prava.

S obzirom na sve to političke reforme i reforme upravljanja su se u 2014. usporile, dok se prostor za djelovanje za političke aktiviste, civilno društvo i oporbu znatno smanjio, što je vidljivo i iz pogoršanja uvjeta za slobodu izražavanja. Nakon što je Jordan osam godina primjenjivao *de facto* moratorij, pogubljenje 11 osoba koje su bile osuđene na smrt izvršeno 21. prosinca EU je osudio kao jasan i žalostan korak unazad. Vlada je parlamentu podnijela niz novih zakona i pravnih reformi, no napredak je spor, a njihov bi učinak mogao biti ograničen.

EU je naglasio da se protivi smrtnoj kazni u svim slučajevima i pod svim okolnostima i pozvao je jordanska tijela vlasti da uvedu moratorij kao prvi korak prema ukidanju smrtne kazne.

Kao pozitivan korak naprijed vlada je odlučila odobriti neke povlastice djeci žena udanih za strance, premda su te povlastice utvrđene državnim propisima, a ne stalnim zakonodavstvom.

Godina 2014. bila je prva godina koja je uslijedila nakon drugog univerzalnog periodičnog pregleda za Jordan (u listopadu 2013.). Vlada se obvezala pratiti obveze preuzete u Ženevi koje su, osobito u prvim mjesecima godine, dovele do određene pozitivne dinamike jer se veća pozornost obraćala na pitanja ljudskih prava i uključenost civilnog društva. Vlada je osnovala i odbor pod predsjedanjem Ministarstva pravosuđa kako bi preispitala preporuke nacionalnog centra za ljudska prava. Vlada je dalje postupala po ovom pitanju imenovanjem koordinatora za ljudska prava u ožujku i obvezala se izraditi nacionalni plan za ljudska prava.

EU i njegove države članice i dalje su surađivali s tijelima vlasti, kao i s civilnim društvom, među ostalim putem lokalne radne skupine za ljudska prava (RSLJP). RSLJP se složio da u 2014. dâ prednost pitanjima u vezi sa slobodom govora (uključujući primjenu suda za državnu sigurnost) te ženama/rodom, dvama područjima koji su iz univerzalnog periodičnog pregleda iz 2013. proizašli kao ključni prioriteti. Vijeće za pridruživanje između EU-a i Jordana također je naglasilo važnost ljudskih prava u kontekstu bilateralnih odnosa te je istaknulo potrebu zaštite političkog diskursa i prostora, posebice zakonom o novim političkim strankama i izborima kojim se jača sloboda izražavanja, udruživanja i okupljanja. EU je također pozvao Jordan da nastavi provedbu preporuka koje je podržao tijekom univerzalnog periodičnog pregleda.

EU i njegove države članice na lokalnoj su razini odobravali zajedničke poruke o političkim reformama, među ostalim služeći se istim izrazima u ključnim pitanjima iz područja ljudskih prava. Izvješće o napretku EU – Jordan sadrži i niz posebnih preporuka od kojih je većina povezana s područjem ljudskih prava, vladavine prava i dobrog upravljanja u skladu s preporukama univerzalnog periodičnog pregleda iz 2013. Godišnji sastanak Pododbora za ljudska prava, upravljanje i demokraciju između EU-a i Jordana nije se održao 2014. zbog problema s rasporedom i odgođen je za ožujak 2015.

Delegacija EU-a organizirala je 10. prosinca manifestaciju povodom Dana ljudskih prava koje se poklapa s desetom godišnjicom projekata EIDHR-a u Jordanu. Ona se sastojala od predstavljanja nekoliko uspješnih projekata EIDHR-a u zemlji i potpisivanja četiriju novih projekata EIDHR-a u vrijednosti od 1,6 milijuna EUR kojima su prioritetni zadaci rodna ravnopravnost i prava žena.

Nadalje, EU je pružio potporu trima regionalnim projektima kojima je cilj jačanje položaja aktivistica u području tranzicijskog pravosuđa, jačanje političkog i ekonomskog položaja žena te organiziranje okruglih stolova koji će okupiti organizacije civilnog društva, vlade i donatore.

Libanon

Ciljevi EU-a u vezi s ljudskim pravima i demokracijom u okviru odnosa s Libanom definirani su u Akcijskom planu za Europsku politiku susjedstva 2013. – 2015. koji je službeno donesen u lipnju 2014. Područje ljudskih prava se 2014. razvijalo u kontekstu krize u Siriji čije su se posljedice sve više osjećale.

Nadalje, 2014. obilježila je paraliza libanonskih nacionalnih institucija. EU je opetovano isticao potrebu da Libanon ispuni ustavne rokove i održi i predsjedničke i parlamentarne izbore. S obzirom na institucionalni zastoj, veliki broj hitnih reformi iz područja ljudskih prava, poput kriminalizacije mučenja i parlamentarnog odobrenja Nacionalnog akcijskog plana za ljudska prava, nije se mogao pokrenuti.

EU je s libanonskim tijelima vlasti nastavio redoviti politički dijalog o ljudskim pravima i demokraciji: osim bilateralnih sastanaka održana su i tri pododbora u okviru Europske politike susjedstva u listopadu 2014. Naslovljena su „Ljudska prava, demokracija i upravljanje”, „Socijalne i migracijske politike” i „Pravda, sloboda i sigurnost”. Odbor UN-a protiv mučenja objavio je u listopadu 2014. „Sažeti pregled rezultata postupaka u vezi s istragom u Libanonu” u kojemu je zaključio da je „mučenje u Libanonu raširena praksa kojom se redovito koriste oružane snage i tijela za izvršavanje zakonodavstva”. Tijekom dijaloga o ljudskim pravima održanog u listopadu u Bejrutu EU je posebno upozorio na zaključke koje je Odbor iznio u tom izvješću. Premda se nisu složile s tim zaključcima, libanonske su vlasti istaknule su da su od predmetnih subjekata zatražile da istraže svaki takav slučaj.

Najvažniji izazovi u vezi s područjem ljudskih prava u Libanonu tijekom 2014. i dalje su bili sprečavanje mučenja i proizvoljnog pritvaranja, usklađivanje zatvorskih uvjeta s međunarodnim standardima, ukidanje smrtne kazne (moratorij na izvršavanje na snazi od 2004.), promicanje jednakosti između žena i muškaraca, poboljšanje životnih uvjeta izbjeglica, zaštita za migrante i druge ugrožene skupine i mjere za suzbijanje diskriminacije.

Kao pozitivan korak naprijed u travnju je donesen zakon kojim se žene i drugi članovi obitelji štite od nasilja u obitelji. Tim se zakonom kriminalizira obiteljsko nasilje nad ženama, prisilno prosjačenje, prisilna prostitucija, silovanje i ubojstvo. To je jedan od dugoročnih ciljeva koji je EU zagovarao.

EU je aktivno surađivao s civilnim društvom i borcima za ljudska prava po pitanju slobode izražavanja, a zajedno s nadležnim tijelima popratio je prijavljene slučajeve zastrašivanja. Prije sastanaka Pododbora ESP-a u listopadu 2014. organizacije za ljudska prava dale su svoj doprinos.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis posjetio je Libanon u lipnju 2014. Sudjelovao je i na svečanosti za dodjelu nagrade za slobodu tiska Samir Kassir koju se financira sredstvima EU-a i koja je dodijeljena trima novinarima (iz Egipta, Tunisa i Sirije).

Napredak u provedbi univerzalnog periodičnog pregleda (UPP) zaustavljen je; a u tijeku su pripreme za drugi pregled u studenome 2015.

U okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava provedeno je 12 projekata ukupne vrijednosti od 3,5 milijuna EUR, dok je potpora pravosudnom sektoru iznosila 22 milijuna EUR.

Sirija

Nakon ustanka u Siriji koji je započeo u proljeće 2011. te pogoršanja nasilja i kršenja ljudskih prava koje je počinila sirijska vlada nad svojim građanima Vijeće je suspendiralo bilateralne programe suradnje između EU-a i sirijske vlade i zamrznilo nacrt Sporazuma o pridruživanju EPS-a.

U tom kontekstu EU je 2014. i dalje izražavao ozbiljnu zabrinutost u vezi sa stalnim pogoršanjem humanitarne i sigurnosne situacije u zemlji. EU je osudio stravične zločine i kršenja ljudskih prava počinjena u Siriji, posebice ona koja su počinili Asadov režim te ISIL/Daiš, Jabhat al-Nusra i druge terorističke skupine, kako je objavilo Istražno povjerenstvo koje je osnovalo Vijeće za ljudska prava. To obuhvaća neselektivna bombardiranja „bombama bačvama”, kazetnim streljivom i kemijskim oružjem koja su počinile snage režima te zlodjela koja je počinio ISIL/Daiš. EU ne šteti napore kako bi se pobrinuo da svi počinitelji takvih kršenja i povreda odgovaraju za zločine koje su počinili, a koji bi mogli predstavljati zločine protiv čovječnosti i ratne zločine. U tom je pogledu EU ponovno pozvao Vijeće sigurnosti da pitanje stanja u Siriji uputi Međunarodnom kaznenom sudu te je podupro obnovu mandata Istražnog povjerenstva na sastanku Vijeća za ljudska prava u ožujku 2014.

U pogledu predsjedničkih izbora u Siriji EU je u svojoj izjavi priopćio da se izbori održani 3. lipnja 2014. „ne mogu smatrati istinski demokratskim glasovanjem”.

EU je objavio izjave u kojima osuđuje strašna kršenja ljudskih prava. EU je pozdravio to što je Treći odbor Opće skupštine UN-a donio rezoluciju kojom se osuđuju kršenja ljudskih prava u Siriji. Naglasio je svoju zabrinutost u vezi sa slučajevima prisilnog nestajanja i pozvao na hitno oslobađanje žrtava.

Europski parlament pomno je pratio situaciju u Siriji i stanje u kojem se nalaze sirijske izbjeglice. Donio je nekoliko rezolucija 2014.: prvo, o situaciji u Siriji u veljači; drugo, o stanju sirijskih izbjeglica u susjednim zemljama u svibnju; i treće, u rujnu o situaciji u Iraku i Siriji te ofenzivi IS-a, a među ostalim i o progonu manjina. Također je održao plenarnu raspravu o opkoljenom sirijskom gradu Kobaneu/Ein el Arabu.

EU i dalje izražava veliku zabrinutost zbog toga kakve će posljedice ovaj sukob imati na susjedne zemlje i podržava njihove napore u sprečavanju njegovog širenja, kako je naglasio u Priopćenju iz Berlina s međunarodne konferencije o sirijskim izbjeglicama u listopadu. EU je pozvao na poštovanje međunarodnog humanitarnog prava te zaštitu civila i sigurnost humanitarnog osoblja. Europskim instrumentom za demokraciju i ljudska prava financiraju se neke organizacije civilnog društva koje se bave promicanjem ljudskih prava i jačanjem položaja boraca za ljudska prava.

Mjere ograničavanja EU-a usmjerene na Siriju, među ostalim embargo na oružje, na snazi su od svibnja 2011., a nove mjere redovito se uvode. Sve dok represija ne prestane EU će nastaviti s politikom izricanja i izvršenja sankcija protiv režima i njegovih pristaša.

Tunis

Temeljna prava i vladavina prava ključan su dio Akcijskog plana EU-a i Tunisa za uspostavljanje *povlaštenog partnerstva* dogovorenog u travnju 2014.

Tunis je 26. siječnja 2014. donio moderan, uključiv i demokratski Ustav. Novim Ustavom uvode se pozitivne promjene u pogledu slobode govora, okupljanja, vjeroispovijesti, prava žena (rodne ravnopravnosti i borbe protiv diskriminacije), borbe protiv mučenja i korupcije, no u njemu se ne upućuje na ključne međunarodne mehanizme i implicitno se zadržava smrtna kazna. Glavni izazov bit će provesti zakonodavni program iz tog Ustava, a posebice planirane reforme pravosudnog i sigurnosnog sektora.

Nakon donošenja novog izbornog zakona parlamentarni izbori održani su 26. listopada 2014., a predsjednički izbori mjesec dana kasnije, odnosno 23. studenoga 2014. Misija EU-a za promatranje izbora napomenula je da su ti otvoreni, vjerodostojni, transparentni i sigurni parlamentarni i predsjednički izbori bili dobro organizirani. Među ostalim mjerama osnovano je i Vrhovno neovisno izborno povjerenstvo (ISIE), a novo visoko neovisno tijelo za audiovizualnu komunikaciju temeljito je pratilo medijsko izvješćivanje tijekom kampanje.

Osnovano je nekoliko neovisnih odbora i mehanizama tijekom 2014. u područjima ljudskih prava, rada pravosuđa, tranzicijskog pravosuđa i borbe protiv korupcije i mučenja. Što se tiče modernizacije tuniskog pravosudnog sustava ostvaren je slab napredak. Nakon odobrenja Ustava tijela vlasti podržala su izradu nacrtu novog zakonodavstva o vojnom pravosuđu, uvjetima u pritvoru, tranzicijskoj pravdi i borbi protiv korupcije. EU podržava prisutnost Vijeća Europe u Tunisu (s 4,8 milijuna EUR) u vezi s pravosuđem, korupcijom, pranjem novca, ljudskim pravima i širenjem demokratskih vrijednosti u regiji.

Iako se situacija poboljšala, žene u Tunisu i dalje se suočavaju s diskriminacijom u pogledu pristupa tržištu rada, niske političke zastupljenosti i niske razine sudjelovanja u javnom životu i radu u javnim službama. Nasilje nad ženama (među ostalim obiteljsko nasilje) i dalje uzrokuje veliku zabrinutost. U travnju 2014. Tunis je naveo da su uklonjene zadržke u vezi s Konvencijom o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) te da je novi nacrt zakona o nasilju nad ženama dovršen u listopadu 2014.

Sloboda izražavanja i medija općenito postoji iako se to trenutačno preispituje nakon pojedinačnih slučajeva koji su prouzročili zabrinutost, od kojih neki podrazumijevaju zatvorske kazne izrečene nekim novinarima i blogerima. EU podupire tuniske medije programom u vrijednosti od 10 milijuna EUR.

Napravljeni su pomaci i s ciljem izrade nacrtu novog Zakona o migracijama kojim se predviđa osnivanje agencije za borbu protiv trgovanja ljudima. EU će i dalje raditi na provedbi Partnerstva za mobilnost između EU-a i Tunisa potpisanog u ožujku 2014.

Kad je riječ o suradnji Tunis ostvaruje korist od nekoliko instrumenata EU-a (ENI), među ostalim za demokraciju i ljudska prava (EIDHR s pozivom za podnošenje prijedloga u vrijednosti od 1 milijuna EUR) te u okviru Instrumenta za civilno društvo (1 milijun EUR). Odabrani projekti usmjereni su na izbore, političku raspravu i građansko obrazovanje.

Odluka Vijeća 2011/72/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata u siječnju 2014. produljena je za još jednu godinu.

Alžir

Iako je u 2014. godišnji Pododbor o političkom dijalogu, sigurnosti i ljudskim pravima odgođen, ljudska prava uvrštena su na dnevni red sjednice Vijeća za pridruživanje EU-a i Alžira, Odbora za pridruživanje EU-a i Alžira te tijekom pregovora o Akcijskom planu EPS-a. EU je posebno ponovio svoju zabrinutost zbog Zakona o udruženjima iz 2012. i založio se za normalizaciju uloge alžirskog civilnog društva u javnim pitanjima.

Prema travanjskim predsjedničkim izborima predsjednik Bouteflika četvrti put je izabran na mandat od pet godina. EU je poslao tehničku misiju izbornih stručnjaka (EEM) koja je izdala nekoliko preporuka, među ostalim u pogledu hitne potrebe za uspostavom neovisnog izbornog povjerenstva te mjera usmjerenih na poboljšanje transparentnosti i sljedivosti tijekom izbornog postupka, uglavnom kad je riječ o registraciji glasača i postupku prebrojavanja glasova na višoj razini od razine pojedinačnih biračkih mjesta. Prema misiji izbornih stručnjaka većina preporuka iz 2012. koje je izdala misija EU-a za promatranje izbora nije provedena. Nadalje, članu alžirskog povjerenstva za promatranje izbora suđeno je jer je javno u jednom izvješću prijavio izbornu prijevaru.

Nakon stupanja na snagu u siječnju 2014. Zakona o udruženjima iz 2012. organizacije civilnog društva izvješćuju da je pravni i operativni okvir kojim se uređuje pravo udruga i njihovih aktivnosti u zemlji sve restriktivniji. Nadalje, vlada još nije donijela dekret o provedbi u vezi s međunarodnim organizacijama koje djeluju u Alžiru. U tom kontekstu Delegacija EU-a obavljala je redovit strukturirani dijalog s civilnim društvom, koji se provodi svaka tri mjeseca.

Unatoč službenom prekidu izvanrednog stanja, ograničenja na pravo okupljanja još uvijek su na snazi u Alžiru. Ususret predsjedničkim izborima vlada je u vezi s okupljanjima nametnula daljnja ograničenja.

U vezi sa slobodom medija Alžir je odlučio otvoriti svoj audiovizualni sektor i radi na Vijeću za etiku za djelatnike iz područja medija. Osim toga, osnovan je fond za potporu novinarima iz javnog i privatnog sektora. U međuvremenu je jedan novinar više od godine dana u privremenom pritvoru dok čeka na suđenje. Sud u Ghardaia odlučio je osuditi muškarca na dvije godine zatvora jer je na internet postavio fotografije policajca dok je pljačkao prodavaonicu. Lokalni borci za ljudska prava izvješćuju o slučajevima zlostavljanja i zastrašivanja novinara. EU je uložio 7,3 milijuna EUR za financiranje programa za potporu alžirskim medijima.

Izbjegličkim kampovima u kojima su smješteni Sahravi u Tindoufu upravlja Fronta Polisario, no na alžirskoj državi je odgovornost za poštovanje, zaštitu i ispunjavanje međunarodnih obveza u pogledu ljudskih prava.

Izvješća o navodnim protupravnim suspenzijama ili otpuštanjima s radnih mjesta u javnoj službi u slučaju štrajkaša i prosvjednika, kao i proizvoljna uhićenja i kazneni progon sindikalnih aktivista izazivaju zabrinutost. EU i Alžir složili su se u vezi s programom čiji je cilj jačanje neovisnosti pravosuđa. Isto tako, Alžir sudjeluje u programu EUROMED Pravosuđe III. EU podupire i alžirski istraživački centar za pravna i pravosudna pitanja.

Socijalni dijalog predstavlja još jedno relevantno područje djelovanja. Tijekom sastanka Radne skupine za socijalna pitanja EU-a i Alžira, EU je postavio pitanje sindikalnih sloboda, a posebice sloboda u vezi s preporukama Međunarodne organizacije rada u Alžiru donesenima 2013.

Alžir je zajedno s EU-om podržao Rezoluciju UN-a o moratoriju na smrtnu kaznu od 2007. i od tada primjenjuje moratorij.

Nakon zakona donesenog 2012. zastupljenost žena u Parlamentu iznosi 31 %, što je među najvišim takvim postocima u arapskom svijetu. Usprkos tome postoji potreba za poboljšanjem zakonodavnog okvira u području prava žena i rodne ravnopravnosti. Vlada je poduzela neke dodatne korake tako što je u kolovozu 2014. donijela zakonodavstvo o nasilju nad ženama te je također najavila da je spremna povući zadržku u vezi s člankom 15.4 CEDAW-a.

Alžir je potpisao, ali još nije ratificirao, Konvenciju UN-a o zaštiti svih osoba od prisilnih nestanaka. U lipnju 2014. Odbor UN-a za ljudska prava otkrio je da je Alžir prekršio Pakt o građanskim i političkim pravima u slučaju g. Lakhdar-Chaoucha i nestanka njegova sina.

Bilateralna pomoć EU-a Alžiru u području vladavine prava, ljudskih prava i potpora civilnom društvu u 2014. iznosila je 10 milijuna EUR u novim odobrenim sredstvima i provedena je sektorskim programima (pravosuđe), kao i posebnim tematskim instrumentima poput Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava. Okvirom za jedinstvenu potporu za 2014. – 2017. indikativno se predviđa da 15 % bilateralne omotnice odlazi na dopunsku potporu, među ostalim u korist civilnog društva.

Maroko

EU je od 2008. status Sporazuma o pridruživanju s Marokom definirao kao „napredni status”. Cilj EU-a je poduprijeti demokratski proces reformi Maroka, kao što je navedeno u Akcijskom planu za razdoblje 2013. – 2017.

EU je nastavio surađivati s Marokom u vezi s temom ljudskih prava i demokracije tijekom redovitih bilateralnih političkih dijaloga i posjeta na visokoj razini (posjet povjerenika Fülea u svibnju 2014., posjet povjerenika Hahna i Vijeće za pridruživanje EU-a i Maroka u prosincu 2014.). EU i Maroko također održavaju redovite posebne dijaloge o ljudskim pravima npr. u okviru sastanaka Pododbora za ljudska prava, demokraciju i dobro upravljanje ili Pododbora za područje pravde i sigurnosti održanih u listopadu 2014. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava u siječnju 2015. službeno je posjetio Maroko.

U području ljudskih prava i demokratskih reformi Maroko je poduzeo važne korake od donošenja novog Ustava 2011. Do kraja 2014. godine doneseno je osam od 19 temeljnih zakona potrebnih za provedbu Ustava. EU je u tom pogledu predan pružanju smjernica Maroku. Provedba demokratskih reformi iz Ustava iz 2011. predstavlja ključni izazov s kojim se suočava Maroko kad je riječ o jačanju ljudskih prava i demokracije. EU podržava ljudska prava u Maroku projektom vrijednim 2,9 milijuna EUR pod nazivom „Promicanje i zaštita ljudskih prava u Maroku” čiji je cilj jačanje sposobnosti Nacionalnog vijeća za ljudska prava kako bi učinkovito izvršavao svoje zakonske nadležnosti.

Prvi nacrt novog Zakona o tisku objavljen je u listopadu 2014. Veće reforme obuhvaćaju ukidanje zatvorske kazne za djela iz područja novinarstva, jamčenje prava poput pristupa informacijama i povjerljivosti izvorâ, te ukidanje zabrane objavljivanja članaka bez prethodnog sudskog odobrenja. Provedba tog novog zakona predstavlja ključni izazov za slobodu izražavanja.

Prosvjedi se obično provode u mirnom okruženju što sudionicima omogućuje da otvoreno izraze niz društveno-ekonomskih i političkih zahtjeva. Međutim, problemi u pogledu slobode okupljanja i udruživanja i dalje postoje, a neke udruge se pri postupku registracije i dalje suočavaju s birokratskim preprekama. U 2014. javna okupljanja nekoliko nevladinih organizacija otkazana su običnom upravnom odlukom, a ne sudskom odlukom kako je predviđeno zakonom. EU podržava marokansko civilno društvo putem sedam projekata EIDHR-a (Europski instrument za demokraciju i ljudska prava) i novog programa za izgradnju kapaciteta koji se financira u okviru Instrumenta za civilno društvo čiji je cilj promicanje aktivnog dijaloga s marokanskim civilnim društvom.

Napredak u području prava žena je spor. EU financira program proračunske potpore (45 milijuna EUR) za potporu PGE-a (vladine politike za rodnu ravnopravnost). EU sa zanimanjem iščekuje osnivanje APALD-a (*Autorité pour la parité et la lutte contre toutes les formes de discriminations*) te stvaranje novog zakona za borbu protiv nasilja nad ženama.

Smrtna kazna još je na snazi, ali pogubljenja se ne provode od 1993. Trenutačno je na snazi moratorij na pogubljenja. O mogućnosti pristupanja Drugom fakultativnom protokolu Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima kojemu je cilj ukidanje smrtne kazne sve češće se raspravlja na sjednici Parlamenta.

Pravosudni sustav i dalje se susreće s problemom nedovoljnih resursa i optužbi za korupciju. Program EU-a za promicanje reforme pravosudnog sektora i provedbu Nacionalne povelje za reformu pravosuđa (70 milijuna EUR) pripremljen je 2014. Izvješća o lošim zatvorskim uvjetima i postojanju mučenja uzrokuju zabrinutost, ali postoje i znakovi jasne političke volje za poboljšanjem situacije poput polaganja isprava o ratifikaciji Fakultativnog protokola uz UN CAT (OPCAT) u studenome 2014. ili nacionalnog plana za reformu zatvorâ koji EU namjerava poduprijeti putem programa koji će se dogovoriti 2015.

EU je 2014. donio Okvir za jedinstvenu potporu Maroku za 2014. – 2017. Od svih raspoloživih sredstava Okvira 25 % dodijelit će se za potporu demokratskom upravljanju, vladavini prava i mobilnosti. Novi program proračunske potpore pratit će nacionalnu strategiju za obrazovanje (92 milijuna EUR) potpisanu u prosincu 2014.

Zapadna Sahara

Zapadna Sahara područje je oko kojeg se spore Maroko i Fronta Polisario. Ujedinjeni narodi smatraju ga područjem koje nema samoupravu. Mandat MINURSO-a (misija UN-a za očuvanje mira) u Zapadnoj Sahari produljen je do travnja 2015. EU je u 2014. opetovano izražavao zabrinutost zbog dugog trajanja sukoba u Zapadnoj Sahari te zbog posljedica koje će to imati na sigurnost, poštovanje ljudskih prava i suradnju u regiji.

EU je ukazivao na to pitanje na sastancima zajedničkih tijela osnovanih u skladu sa Sporazumom o pridruživanju između EU-a i Maroka. EU je također stalno izražavao potporu radu UN-a i rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a br. 2099 (2013.) i 2152 (2014.) u kojima se posebno ističe važnost poboljšanja stanja ljudskih prava u Zapadnoj Sahari i u kampovima u Tindoufu te je pozdravio jačanje povjerenstava Nacionalnog vijeća za ljudska prava koja djeluju u Dakhli i Laayouneu.

EU je 2013. potpisao program pomoći bilateralne suradnje pod nazivom „Promicanje i zaštita ljudskih prava u Maroku”. Tim programom koji se trenutačno provodi posebno će se ojačati institucionalni kapacitet Nacionalnog vijeća za ljudska prava (CNDH) i njegovih regionalnih povjerenstava koja djeluju u Dakhli i Laayouneu. Nacionalno vijeće za ljudska prava ojačat će se u smislu profesionalnih vještina i kapaciteta za praćenje stanja ljudskih prava.

Libija

Dok su se u prvoj polovini 2014. postigli neki pomaci, u dva navrata održani su opći izbori, libijska tranzicija u konačnici je narušena političkom polarizacijom te od svibnja jačanjem sukoba između konkurentskih frakcija u Benuhajzu i oko njega, a koji su kasnije u srpnju izbili u Tripoliju. Od rujna 2014. Libija ima *de facto* dva parlamenta i dvije vlade.

EU opetovano upozorava da proizvoljna pritvaranja, mučenje i prisilno iseljavanje predstavljaju ozbiljno kršenje međunarodnog prava te da nezakonita smaknuća i politički motivirana ubojstva mogu predstavljati zločine protiv čovječnosti. EU je pozdravio donošenje Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2174 27. kolovoza prema kojoj će se mjere zabrane putovanja i zamrzavanja imovine primjenjivati na osobe ili subjekte uvrštene na popis onih koji krše međunarodna ljudska prava i humanitarno pravo ili koji počinju kršenja ljudskih prava.

Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije snažno je osudila brojna kaznena djela, među ostalim ubojstvo istaknute aktivistice Salwe Bugaighis 25. lipnja u Benuhajzu ili ubojstvo najmanje deset aktivista, novinara i zaštitarskog osoblja 19. rujna u Benuhajzu, događaja koji je nazvan benuhajzevim „crnim petkom”. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije izdala je nekoliko izjava tijekom godine kako bi izrazila žaljenje zbog novih tragedija u Sredozemlju u kojima je bilo migranata koji su s libijskog područja krenuli za Europu.

EU je u više navrata izrazio svoju zabrinutost zbog izvješća o tome da se skupina Shura vijeće mladih islamista (Islamic Youth Shura Council) u Derna obvezalo na odanost ISIS-u (u studenome). Nevladine organizacije dokumentirale su odrubljivanja glave triju stanovnika Derna te desetke naizgled politički motiviranih ubojstava javnih dužnosnika, sudaca i članova sigurnosnih snaga. EU vjeruje da su se skupine koje teroriziraju stanovništvo u Derna postavile izvan političkog spektra te stoga ne mogu sudjelovati u pregovorima koje vodi UN. U tom pogledu EU je pozdravio to što je Vijeće sigurnosti UN-a skupine Ansar al-Šarija Derna i Bengazi uvrstilo na popis kao terorističke organizacije na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1267 te vjeruje da će uvrštavanje povećati sredstva za rješavanje problema s tim organizacijama i da će spriječiti njihove financijske tokove i sposobnosti za djelovanje.

Putem portfelja za suradnju EU je podržao visoko nacionalno izbornu povjerenstvo u pripremi izbora za skupštinu za pripremu ustava (veljača) te izbora za Zastupnički dom (lipanj). EU je nastavio provoditi razne programe kojima se rješavaju pitanja ljudskih prava i vladavine prava. EU je proveo i programe za zaštitu ugroženih skupina (prিতvorenika, žrtava mučenja, osoba s invaliditetom i interno raseljenih osoba). Programi koji se bave procesima pomirenja također su doprinijeli jačanju ljudskih prava u tom razdoblju.

IV. Rusija i središnja Azija

Rusija

EU je 2014. nastavio pozivati Rusiju da u potpunosti poštuje međunarodne obveze u području ljudskih prava u Ujedinjenim narodima, Vijeću Europe i OEES-u. Pozivanje Rusije da poštuje međunarodno pravo osobito je dobilo na važnosti s obzirom na njezinu umiješanost u nezakonito pripojenje Krima i destabilizaciju Ukrajine. Nadalje, sukobom u Ukrajini pogoršalo se stanje ljudskih prava u Rusiji, posebice daljnjim ograničenjima slobode izražavanja, uključujući slobodu medija i slobode na internetu.

U tom kontekstu uloga civilnog društva i poštovanje ljudskih prava i dalje su u središtu bilateralnih odnosa. Sastanak na vrhu između EU-a i Rusije održan u Bruxellesu 28. siječnja 2014., zajedno s brojnim sastancima viših dužnosnika, omogućio je Europskoj uniji da ruskim vlastima jasno izrazi svoje bojazni. EU je nastavio tražiti zajedničko stajalište s Rusijom u vezi sa spornim pitanjima ljudskih prava na međunarodnim forumima za ljudska prava, osobito u Vijeću Europe, OEES-u i Općoj skupštini Ujedinjenih naroda te Vijeću za ljudska prava.

Redovita bilateralna savjetovanja o ljudskim pravima nisu se uopće održala tijekom godine i to se prvi put dogodilo otkad je 2004. donijeta zajednička odluka da se s njima započne. Kako bi se nadomjestilo pomanjkanje izravnih razgovora s Rusijom o ljudskim pravima EU je u rujnu 2014. donio demarš o spornim pitanjima te predao popis pojedinačnih slučajeva. Intenzivirani su kontakti s ruskim organizacijama civilnog društva u Moskvi i u Bruxellesu. Delegacije EU-a u Rusiji i države članice nastavile su s praksom praćenja suđenja i posjeta nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima diljem zemlje. Europska unija sudjelovala je i na općoj skupštini Foruma civilnog društva EU-a i Rusije održanoj u Tallinnu u studenome 2014.

Sve veća ograničenja u uživanju temeljnih sloboda izražavanja, okupljanja i udruživanja bila su važan element zabrinutosti EU-a u vezi s Rusijom u 2014.

Neovisni mediji bili su predmet administrativnog i sudskog uznemiravanja, a državna propaganda koju prenosi televizija dovela je do marginalizacije neistomišljenika koji su prikazani kao neprijatelji države ili kao „petokolonaši”. To je dovelo do većeg proгона koji provode državna tijela te do nasilja nad nezavisnim novinarima i medijskim djelatnicima koja od strane vlasti nisu uvijek kazneno progonjena na zadovoljavajući način. Primjer toga su i ograničenja aktivnosti stranih medija u Rusiji koja se provode putem ograničavanja stranog vlasništva. Europska unija sustavno je izlagala te zabrinutosti na međunarodnim forumima, osobito u okviru stalnog Vijeća OEES-a, koje je bilo tjedna platforma za učestale razmjene informacija o tim pitanjima, te u Vijeću Europe.

Provedba novih odredaba Zakona o nevladinim udrugama kojim se Ministarstvu pravosuđa dopušta da, bez potrebe za sudskim postupkom, „stranim agentima” proglasi nevladine organizacije koje primaju financijska sredstva iz inozemstva i koje se bave nejasno definiranim političkim aktivnostima još jedan je važan razvoj događaja. Te odredbe i dalje su utjecale na rad mnogih nevladinih organizacija i ugrožavale njihovo postojanje. EU je odmah reagirao na proglašavanje Ruske unije odbora majki vojnika kao „stranog agenta” kao i na pokušaje da se raspusti organizacija za građanska prava „Memorial” koja okuplja sve Memorial skupine u Rusiji, među ostalim Memorial centar za ljudska prava, dobitnika nagrade Saharov za 2009. U kontekstu organizacije Olimpijskih igara u Sočiju u veljači EU je napomenuo da je osuda ekološkog aktivista Evgenija Vitiška na dugotrajnu zatvorsku kaznu za „oštećenje ograde” nerazmjerna te da se čini usmjerena na to da ga spriječi u predstavljanju izvješća o utjecaju Olimpijskih igara na okoliš.

Federalni zakon iz 2013. pod nazivom „U svrhu zaštite djece od informacija koje promiču odbijanje tradicionalnih obiteljskih vrijednosti” kojim se ograničava LGBTI zajednice u slobodnom uživanju temeljnih sloboda izražavanja, okupljanja i udruživanja ostaje predmetom ozbiljne zabrinutosti. Državna tijela ne sprečavaju, ne istražuju ili ne kažnjavaju u dovoljnoj mjeri nasilje nad LGBTI osobama što često dovodi do toga da prevladava nekažnjavanje.

EU je izrazio zabrinutost zbog daljnjeg osuđivanja prosvjednika s trga Bolotnaja na određenu duljinu trajanja zatvorske kazne u veljači zbog sudjelovanja u okupljanju oporbe u svibnju 2012. i odluke da se Aleksej Navalni stavi u kućni pritvor i da mu se na 5 godina zabrani kandidiranje na izborima. Europska unija izrazila je zabrinutost i zbog zatvaranja pojedinaca u psihijatrijske ustanove, posebice u slučajevima Mihaila Kosenka i Nadije Savčenko, i pozvao Rusiju da u takvim slučajevima poštuje odgovarajuće smjernice Odbora Vijeća Europe za zaštitu od mučenja. EU je također pozvao na hitno puštanje na slobodu estonskog policijskog službenika Estona Kohvera kojeg su otele ruske sigurnosne službe te nezakonito pritvorili u Rusiji.

Zbog sve nepovoljnijeg stanja ljudskih prava u nezakonito pripojenoj Republici Krim Europska unija pozvala je Rusiju da poštuje prava i temeljne slobode pripadnika vjerskih i etničkih manjina koje ondje žive, posebice krimskih Tatara. Otmica i progon nekoliko aktivista pripadnika krimskih Tatara upućuje na pogoršanje trenutnog stanja u području ljudskih prava na Krimu. Europska unija istaknula je i slučajeve pojedinaca koje je Rusija otela na Krimu i koji su optuženi za vrlo teške prekršaje za koje mogu dobiti visoke zatvorske kazne, posebice ukrajinski filmski redatelj Sentsov.

Europski parlament nastavio je posvećivati veliku pozornost stanju ljudskih prava u Rusiji. U ožujku je donio Rezoluciju o slučaju prosvjednika na Trgu Bolotnaja, a u listopadu Rezoluciju o opasnosti od zatvaranja organizacije Memorial. U travnju je donio preporuku Vijeću o uvođenju zajedničkih viznih ograničenja za ruske dužnosnike upletene u slučaj Sergeja Magnickog.

S obzirom na sve to EU je nastavio financijski podupirati rusko civilno društvo i forum civilnog društva EU-a i Rusije, osobito putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (3 milijuna EUR) i putem programa civilnog društva i tijela lokalne vlasti (1 milijun EUR).

Voditelji misija EU-a donijeli su plan EU-a za suradnju s civilnim društvom.

Kazahstan

U prioritete EU-a u području ljudskih prava u Kazahstanu ubrajaju se sloboda izražavanja, sloboda udruživanja, uvjeti u pritvoru, pravo na pošteno suđenje, prava žena i sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja. Kazahstan je u nekim područjima pokazao spremnost za reforme, među ostalim u sprečavanju mučenja i pravima žena, no situacija u području građanskih i političkih prava doživjela je nekoliko neuspjeha. Tijekom godine EU je nastojao promicati poštovanje slobode izražavanja i slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, podupirati razvoj civilnog društva i slobodu udruživanja te poticati reformu u području vladavine prava.

EU je tijekom 2014. na pitanja ljudskih prava ukazivao sustavno i na svim razinama političkog dijaloga s Kazahstanom. Godišnji dijalog o ljudskim pravima EU-a i Kazahstana održan je u Bruxellesu u studenome, a za vrijeme trajanja dijaloga EU je pozdravio nekoliko pozitivnih pomaka, poput suradnje Kazahstana u drugom ciklusu univerzalnog periodičnog pregleda i djelovanja novouspostavljenog Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) protiv mučenja. Međutim, EU je izrazio zabrinutost zbog nekoliko događaja, među ostalim nekih odredaba novih kaznenih zakona za koje se očekuje da će stupiti na snagu u siječnju 2015. i koje bi mogle negativno utjecati na nekoliko temeljnih sloboda. Tijekom godine EU je formalno i neformalno poticao Kazahstan da ispuni svoje međunarodne obveze te izradi i provede novi nacionalni akcijski plan za ljudska prava.

U kontekstu pregovora o novom Sporazumu o snažnijem partnerstvu i suradnji (EPCA) između EU-a i Kazahstana viši dužnosnici EU-a posjetili su zemlju u rujnu i razgovarali o stanju ljudskih prava s predstavnicima civilnog društva. Tijekom posjeta u ožujku izaslanstvo Pododbora za ljudska prava Europskog parlamenta sastalo se s predstavnicima državnih institucija, međunarodnih i civilnih organizacija te s aktivistima oporbe.

EU je nastavio poticati kazahstanske vlasti da ponovno pregledaju niz pojedinačnih predmeta u vezi sa zatvaranjem boraca za ljudska prava, među ostalim gđe Roze Tuletajeve, aktivistice za radnička prava kojoj je u žalbenom postupku odobrena uvjetna kazna te je u studenome 2014. puštena iz zatvora. Također je pozitivno što je u travnju 2014. Delegacija EU-a u Kazahstanu bila pozvana da kao promatrač sudjeluje u Savjetodavnom tijelu za ljudsku dimenziju, glavnom forumu za dijalog o pitanjima demokracije i ljudskih prava između vlade i predstavnika civilnog društva.

Tijekom cijele godine EU je putem niza projekata financiranih u okviru EIDHR-a aktivno promicao ljudska prava. Tim projektima rješavao se niz pitanja, među ostalim razvoj neovisnih i profesionalnih medija, izgradnja kapaciteta za organizacije civilnog društva, obrazovanje o ljudskim pravima, ukidanje mučenja i zlostavljanja, nasilje nad djecom u zatvorenim ustanovama, pravosudne i pravne reforme, pristup pravosuđu za ugrožene skupine, kao i ukidanje smrtne kazne. Kazahstanu se za jednu godinu dodijelilo 900 000 EUR.

Kirgiska Republika

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava za Kirgisku Republiku bili su: doprinos uspostavi neovisnog i nepristranog pravosuđa, iskorjenjivanje mučenja, poboljšanje pravnog okvira i okvira politika za pripadnike nacionalnih manjina te učinkovita provedba politike nulte tolerancije kad je riječ o korupciji. Tijekom 2014. EU je nastavio rješavati pitanja iz područja ljudskih prava i demokracije u svim oblicima političkog dijaloga, među ostalim u Odboru za suradnju 19. veljače i Vijeću za suradnju 18. studenoga. Godišnji dijalog o ljudskim pravima održan je 8. travnja u Biškeku. Glavne teme rasprave bile su reforma pravosuđa, politike za borbu protiv korupcije, dobro upravljanje, sprečavanje mučenja i drugog okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja, prava žena i prava pripadnika manjina, među ostalim u odnosu na odgovornost za nasilje koje se dogodilo u lipnju 2010. EU je pozdravio uspostavu Ustavnog odjela Vrhovnog suda, Koordinacijskog vijeća za ljudska prava i Nacionalnog preventivnog mehanizma protiv mučenja te uvođenje strožih kaznenih sankcija za otmicu mladenki. EU je izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog uzastopnih dojava o primjeni mučenja i zlostavljanja nad pritvorenima te je naglasio spremnost da podrži tijela vlasti u nastojanjima da spriječe ta mučenja. Sprečavanje mučenja također je bila tema 5. seminara civilnog društva između EU-a i Kirgistana održanog 29. – 30. listopada u Oshu.

Tijekom dijaloga o ljudskim pravima i u brojnim drugim sastancima s kirgiskim tijelima vlasti, EU je izrazio zabrinutost zbog nacrtu zakona kojim se kriminalizira „gradnja pozitivnog stava prema netradicionalnim oblicima spolnih odnosa” i nacrtu zakona kojim bi se nevladine organizacije koje primaju strana sredstva smatrale „stranim agentima”. Ako se ta dva nacrtu zakona donesu, njima bi se ozbiljno ugrozila neka od najvećih demokratskih postignuća i modernih ustavnih jamstava u zemlji, odnosno ljudska prava, sloboda izražavanja, sloboda udruživanja i sloboda okupljanja. EU je također naglasio da opravdana zabrinutost za sigurnost zbog ekstremističkih vjerskih skupina ne bi trebala dovesti do ograničenja prava građana na mirno prakticiranje njihove vjere ili uvjerenja.

EU je snažno potaknuo tijela vlasti Kirgiske Republike da preispitaju slučaj g. Azimjona Askarova, pritvorenog borca za ljudska prava.

Promicanje ljudskih prava temeljilo se na provedbi projekata koji se financiraju u okviru EIDHR-a, među ostalim projekata za jačanje borbe protiv nekažnjivosti za mučenje; jamčenje prava internih migranata te promicanje uključivog obrazovanja za djecu s invaliditetom.

U okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru, EU je podržao Ustavni odjel Vrhovnog suda u poboljšanju kvalitete i učinkovitosti ustavnog pravosuđa. Ostali projekti bili su usmjereni na ulogu žena i sudjelovanje mladih u kreativnim skupinama. Aspekti ljudskih prava sadržani su i u programima za vladavinu prava i za potporu lokalnim zajednicama koji se financiraju iz Instrumenta za razvojnu suradnju.

Tadžikistan

Prioriteti EU-a za Tadžikistan u 2014. bili su promicanje slobodnih i poštenih izbora, obrana slobode izražavanja na mreži i izvan mreže, promicanje društvene jednakosti, smanjenje širenja radikalizma među mladima, zaštita prava radnika migranata i olakšavanje daljnjeg razvoja civilnog društva. Stanje ljudskih prava u Tadžikistanu i dalje izaziva zabrinutost, a u području slobode izražavanja na internetu i slobode udruživanja tijekom godine došlo je do negativnih razvoja situacije tijekom godine. EU je nastavio sudjelovati u raznim raspravama o ljudskim pravima i demokraciji s Tadžikistanom, među ostalim u okviru Vijeća za suradnju (20. listopada) i Odbora za suradnju (18. lipnja).

Na godišnjem dijalogu o ljudskim pravima s Tadžikistanom koji je održan 17. lipnja u Dušanbeu među ostalim se raspravljalo o mučenju i uvjetima u pritvoru, pravima izbjeglica, slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja, slobodi izražavanja, izborima, pravima žena i pravima djece. EU je pozdravio određene pozitivne korake koje je Tadžikistan poduzeo od posljednjeg sastanka 2013., među ostalim uspostavu uloge savjetodavnog vijeća za povjerenika za ljudska prava, uspostavu skupine za nadzor u pritvorima koja obuhvaća predstavnike nevladinih organizacija i ureda pravobranitelja te ratifikaciju Fakultativnog protokola uz Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW). EU je podsjetio na važnost provedbenog zakonodavstva i jačanja uloge institucija za ljudska prava. EU se posebice osvrnuo na nedostatke tijekom predsjedničkih izbora u 2013., u skladu s preporukama OEES-a/ODIHR-a, te na izvješća o navodnom zlostavljanju pritvorenika, usprkos pozitivnim pomacima u pogledu zakonodavstva protiv mučenja. EU je izrazio zabrinutost u vezi s razvojem situacije u vezi sa slobodom medija, među ostalim zbog blokiranja internetskih stranica.

Osim toga, seminar civilnog društva između EU-a i Tadžikistana o slobodi medija održan 18. i 19. studenoga okupio je više od 60 novinara, medijskih stručnjaka, europskih stručnjaka, državnih dužnosnika i predstavnika međunarodne zajednice. Na ovoj dvodnevnoj konferenciji raspravljalo se o brojnim temama poput procjene sveukupne medijske situacije u zemlji, pristupa informacijama, informacijske sigurnosti, odgovornog novinarstva i profesionalne etike, koncepta klevete i njegove primjene u Tadžikistanu te prijelaza zemlje na digitalni signal. Preporuke s tog seminara organizacijâ civilnog društva doprinijet će sljedećem dijalogu EU-a o ljudskim pravima s Tadžikistanom u 2015.

EU je djelovao u nizu pojedinačnih slučajeva, među ostalim slučaju g. Aleksandra Sodikova, studenta na Sveučilištu u Torontu koji je u pritvoren u lipnju pri provedbi istraživanja u Tadžikistanu. Voditelji misija EU-a dali su izjavu kao odgovor na prvotno pritvaranje g. Sodikova, a EU je pozdravio njegovo puštanje na slobodu u srpnju te njegov odlazak iz zemlje nakon toga.

EU je proveo niz projekata financiranih u okviru EIDHR-a usmjerenih na promicanje sprečavanja mučenja, zaštitu ljudskih prava tadžičkih radnika migranata i članova njihovih obitelji, jačanje socijalnih, gospodarskih i kulturnih prava zatvorenika i bivših zatvorenika u Tadžikistanu te osiguravanje brzog odgovora na hitne situacije i neposredne pravne potrebe izbjeglica i tražitelja azila.

Turkmenistan

Prioriteti EU-a u području ljudskih prava u Turkmenistanu bili su poboljšanje uvjeta u pritvoru, sprečavanje mučenja, reforma pravosuđa, sloboda izražavanja i sloboda udruživanja, status boraca za ljudska prava i prava žena.

EU je na sastancima s vladom nastavio naglašavati ozbiljnu zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u Turkmenistanu, među ostalim i tijekom godišnjeg dijaloga o ljudskim pravima koji je održan 15. rujna 2014. u Bruxellesu. Na tom sastanku EU i Turkmenistan otvoreno su raspravljali o nekim teškim pitanjima ljudskih prava u zemlji, među ostalim o prijavljenim slučajevima mučenja i prisilnih nestanaka, lošim zatvorskim uvjetima te velikim ograničenjima slobode izražavanja, udruživanja i slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja. EU je pozdravio posljednje predsjedničke dekrete kojima se daje pomilovanje velikom broju osuđenih osoba (više od 1 000 zatvorenika u jednoj godini) te je podržao puštanje na slobodu osoba koje su zatvorene iz političkih razloga. U studenome 2014. vlasti su dopustile predstavniku EU-a i više veleposlanika država članica da posjete zatvor za žene u Dashoguzu. Međutim, oni tek moraju poduzeti korake u vezi s tom ponudom te se posjet još nije realizirao.

Tijekom godine EU je ponovno pozvao Turkmenistan da poduzme daljnje korake radi učinkovite provedbe reforme pravosuđa kako bi se osiguralo poštovanje vladavine prava i ublažila ograničenja građanskih i političkih prava. EU je pozdravio registraciju treće političke stranke u Turkmenistanu i proces ustavnih reformi pokrenutih radi jačanja demokratskih reformi i uspostave funkcije pravobranitelja, ali podsjetio je na hitnu potrebu da se donese Nacionalni akcijski plan za ljudska prava. EU je u prosincu 2014. organizirao seminar u Ašgabat u o reformi ustava i ulozi institucija pravobranitelja pod pokroviteljstvom Inicijative za vladavinu prava u Središnjoj Aziji koju financira EU.

EU je nastavio dijalog s udrugama civilnog društva u Turkmenistanu i održao savjetovanja s aktivistima za ljudska prava u egzilu te s međunarodnim nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima i koje djeluju u Turkmenistanu. Pitanja o kojima se raspravljalo obuhvaćala su novi zakon o nevladinim organizacijama donesen u svibnju 2014. koji sadrži i neke pozitivne elemente, ali postavlja i znatne prepreke pri uspostavi i u funkcioniranju neovisnih organizacija civilnog društva u zemlji.

Uzbekistan

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava u Uzbekistanu obuhvaćaju sprečavanje mučenja, prava djece, promicanje poštovanja vladavine prava, potporu razvoju civilnog društva i promicanje slobode izražavanja. Prioritet EU-a bio je potaknuti i poduprijeti vladu Uzbekistana u rješavanju nekih vrlo ozbiljnih izazova iz područja ljudskih prava u zemlji, među ostalim u vezi s postupanjem prema pritvorenicima i ograničenjima građanskih i političkih prava, uz poštovanje njezinih međunarodnih obveza.

EU je nastavio sudjelovati u raznim raspravama o ljudskim pravima i demokraciji s Uzbekistanom, među ostalim u okviru Vijeća za suradnju (17. ožujka) i Odbora za suradnju (17. prosinca). Tijekom godišnjeg dijaloga o ljudskim pravima održanog 18. studenoga u Bruxellesu vodile su se otvorene rasprave o brojnim pitanjima, među ostalim o radničkim pravima, slobodi udruživanja, slobodi izražavanja, slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja, uvjetima u pritvoru, sprečavanju mučenja i zlostavljanja te pravima žena.

U redovitom političkom dijalogu s uzbečkim vlastima EU je pozdravio napredak u ukidanju korištenja maloljetnom radnom snagom tijekom berbe pamuka. EU podržava Uzbekistan da nastavi i proširi suradnju s Međunarodnom organizacijom rada u vezi s reformama tržišta rada i provedbom njezinih konvencija. EU je naglasio da suradnja Uzbekistana s Međunarodnom organizacijom rada pokazuje vrijednost suradnje s međunarodnom zajednicom u rješavanju pitanja ljudskih prava te predlaže da Uzbekistan razmotri primjenu sličnog pristupa u drugim pitanjima iz područja ljudskih prava. EU snažno potiče uzbečke vlasti da razmotre izdavanje poziva za posebne postupke UN-a.

EU je pozdravio to što je u studenome formalno usvojen Nacionalni akcijski plan za provedbu preporuka koje je Uzbekistan prihvatio u okviru posljednjeg univerzalnog periodičnog pregleda na Vijeću za ljudska prava u 2013. Međutim, još se mora postići dogovor o Memorandumu o razumijevanju između Uzbekistana i Programa UN-a za razvoj koji bi olakšao provođenje Nacionalnog akcijskog plana.

Iako plan do kraja godine nije proslijeđen EU-u, uzbečke vlasti izjavile su da se njime omogućuje uspostava neovisnog nacionalnog preventivnog mehanizma za praćenje centara za pritvor.

EU je pozdravio slanje ograničene misije za promatranje izbora OESS-a/ODIHR-a za parlamentarne izbore u prosincu 2014. te je potakao Uzbekistan na provedbu preostalih preporuka Ureda za demokratske institucije i ljudska prava koje su u skladu s međunarodnim standardima za izbore.

Tijekom godine EU je nastavio razgovarati s organizacijama civilnog društva u Taškentu i Bruxellesu te s uzbečkim aktivistima u egzilu.

Europski parlament donio je u listopadu 2014. rezoluciju koja je usmjerena na stanje ljudskih prava, prijavljene slučajeve zlostavljanja političkih zatvorenika i loše uvjete u pritvoru. Izaslanstvo zastupnikâ u Europskom parlamentu posjetilo je Taškent prije parlamentarnih izbora u prosincu.

Što se tiče financijske suradnje EU je programom reforme kaznenopravnog sustava i još jednim projektom čiji je cilj pomoći reformi uzbečkog parlamentarnog sustava nastavio pružati financijsku potporu Uzbekistanu.

V. Afrika

Afrička unija (AU) – Zajednička strategija Afrike i EU-a

Demokratsko upravljanje i ljudska prava u središtu su partnerstva EU-a i afričkog kontinenta u okviru zajedničke strategije Afrike i EU-a (JAES). Na 4. sastanku na vrhu Afrike i EU-a održanom u travnju 2014. u Bruxellesu čelnici država ili vlada obaju kontinenata te predsjednici Komisije Afričke unije (AU) i Europske komisije ponovili su predanost načelima dobrog upravljanja, demokracije i vladavine prava. Ujedno su dogovorili suradnju u osiguravanju potpunog poštovanja ljudskih prava, međunarodnog prava i rodne ravnopravnosti te suradnju u borbi protiv nekažnjivosti i svih oblika diskriminacije, rasizma i ksenofobije.

Tijekom 2014. EU je nastavio podupirati mandat Afričke unije i Afričke strukture upravljanja za praćenje djelotvorne provedbe Afričke strategije za ljudska prava i afričkih instrumenata za ljudska prava u svim državama članicama AU-a, među ostalim Afričke povelje o demokraciji, izborima i upravljanju. Nadalje, EU je osigurao 1,8 milijuna EUR osnovnih sredstava za Panafrički parlament, Afrički sud za ljudska prava i prava naroda (AfCHPR), što uključuje uspostavu fonda za pravnu pomoć, te za Afričko povjerenstvo za ljudska prava i prava naroda (ACHPR).

EU je 2014. odobrio važne programe suradnje za jačanje područja ljudskih prava na kontinentu. U okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) programom u vrijednosti od 1,5 milijuna EUR podržat će se rad ACHPR-a te posebice njegovi posebni izvjestitelji o borcima za ljudska prava, slobodu izražavanja i prava žena. Trenutačno se provodi i program u vrijednosti od 1,2 milijuna EUR za poboljšanje zaštite i rada boraca za ljudska prava na panafričkoj razini.

Osim toga, u skladu s novim panafričkim programom EU je odobrio projekt vrijedan 6,5 milijuna EUR kako bi se ojačala sposobnost Komisije Afričke unije da promatra izbore diljem kontinenta u sljedeće tri godine. Tim se nadopunjuje već pružena potpora Afričkoj uniji u vrijednosti od 0,8 milijuna EUR za slanje misija AU-a za promatranje izbora u Africi u 2014.

Suradnja i dijalog s Afričkom unijom u vezi s određenim temama područja ljudskih prava također su dodatno ojačali u 2014. Primjerice, u rujnu 2014. zajednički seminar EU-a i AU-a za promicanje provedbe Vodećih načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima u te dvije regije organiziran je putem mehanizma potpore EU-a i zajedničke strategije Afrike i EU-a, a dogovoren na posljednjem dijalogu o ljudskim pravima EU-a i AU-a u 2013. U okviru EIDHR-a financirala se i organizacija seminara Međunarodnog kaznenog suda (MKS) i AU-a u srpnju 2014. u Adis Abebi, kao i prva kontinentalna konferencija o smrtnoj kazni koja se održala isti mjesec u Beninu.

Zajednički seminar EU-a i Afričke unije (AU) o poslovanju i ljudskim pravima te društvenoj odgovornosti poduzeća održan je u rujnu 2014. u Adis Abebi. ESVD, Europska komisija i nekoliko država članica EU-a razmijenile su mišljenja, znanja i iskustva u provedbi mjera kojima se potiče odgovorno poslovno ponašanje. Sve strane obećale su promicati i provoditi vodeća načela UN-a u svojoj regiji kao i djelovati u područjima moguće suradnje. EU je pristao pružiti tehničku i financijsku potporu razvoju okvira Afričke unije za promicanje odgovornog poslovnog ponašanja u Africi.

Angola

Tijekom 2014. EU je nastavio sudjelovati u raspravama u vezi s ljudskim pravima i demokracijom s Angolom i pažljivo je pratio političko stanje i stanje ljudskih prava u zemlji. Glavni cilj EU-a jest podržati Angolu u razvoju snažnog civilnog društva. EU posvećuje posebnu pozornost i na provedbu zakonâ o slobodi izražavanja, među ostalim neovisnih medija te slobode okupljanja, kao i na proizvoljna pritvaranja i pretjeranu uporabu sile. S obzirom na to da su gospodarska i socijalna prava i dalje izazov u Angoli, opći cilj EU-a jest pomoći toj zemlji i u smanjenju nejednakosti među najbogatijima i najsiromašnijima.

O ljudskim pravima raspravljalo se tijekom prvog ministarskog sastanka Zajednički put naprijed (JWF) EU-a i Angole koji se održao 17. listopada 2014. u Bruxellesu. EU je izrazio zabrinutost zbog zakona o kleveti kojim se ograničava istraživačko novinarstvo te zbog situacije u vezi sa slobodom izražavanja i udruživanja. EU je pozdravio donošenje Zakona o sudjelovanju žena u političkom životu, ali je istakao da je potrebno učiniti više za prava žena. Obje su se strane složile da će najmanje jednom godišnje sudjelovati u raspravama u okviru političkog dijaloga u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua.

EU je također nastavio pružati potporu univerzalnom periodičnom pregledu Ujedinjenih naroda za Angolu za 2014. u kojemu su dane preporuke za slobodu izražavanja, slobodu udruživanja, nasilje nad ženama i djecom te za pravosudna tijela. Angola je također pozvana da uskladi nacionalno zakonodavstvo s Rimskim statutom Međunarodnog kaznenog suda (ICC) kako bi ga čim prije ratificirala.

Što se tiče financijske potpore putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava EU financira nekoliko projekata za medije i osposobljavanje novinara. Osim toga, potpora se u okviru programa PAANE II daje nedržavnim sudionicima. Tijekom 2014. EU je pružio sredstva i UNICEF-u za projekt čiji je cilj poboljšanje sustava prijave rođenja u Angoli te pristupa pravosuđu za adolescente u toj zemlji.

Benin

Slabosti pravosudnog sustava, teški zatvorski uvjeti i nasilje nad ženama i djevojčicama te diskriminacija žena i djevojčica predstavljaju neke od glavnih izazova u području ljudskih prava u Beninu i stoga su glavni prioriteti EU-a u toj zemlji.

Stanje pravâ djece u Beninu i dalje je razlog za zabrinutost, kao što je naglasila posebna izvjestiteljica Ujedinjenih naroda za prodaju djece, dječju prostituciju i dječju pornografiju Najat Maalla M'jid koja je Vijeće UN-a za ljudska prava 2014. izvijestila o tom pitanju. To pitanje ostaje ključni prioritet EU-a u Beninu i EU i dalje poduzima mjere kako bi se zaštitila djeca žrtve nasilja i seksualnog zlostavljanja.

Redovitim kontaktima i političkim dijalogom EU ostvaruje kanal za raspravu s vladom o pitanjima ljudskih prava i pravosudne reforme. Posljednji službeni politički dijalog s predsjednikom Benina održan je u prosincu 2014. EU redovito razgovara i s civilnim društvom, među ostalim s nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima.

Kad je riječ o financijskoj suradnji EU podržava poboljšanja zakonodavnog postupka i pristup pravosuđu tako što pruža 4,5 milijuna EUR za potporu reforme pravosudnog sektora, među ostalim za jačanje kapaciteta pravosudnog lanca i modernizaciju kodeksa i zakona.

Vlada i ustavna tijela pokazali su predanost reformi pravosuđa. U rujnu 2014. dogovoren je novi program za provođenje takve reforme u vrijednosti od 8 milijuna EUR. Kako bi se poboljšali zatvorski uvjeti EU trenutačno podržava projekt za pravosuđe (PARJ) kao i uspostavu hitnog plana za zatvorske službe kojim se vlada potakla da uporabom vlastitih sredstava izgradi i otvori nove zatvore u 2014.

EU je pružio financijsku potporu i projektima usmjerenim na iskorjenjivanje diskriminacije žena i promicanje prava žena u Beninu. Osim toga, kako je već navedeno, postoje brojne inicijative EU-a usmjerene na zaštitu pravâ djece i borbu protiv trgovanja djecom. Europskim instrumentom za demokraciju i ljudska prava EU daje potporu poboljšanju dvaju centara za pritvor mladih i njihovo osposobljavanje i reintegraciju. Naposljetku, EU radi i na promicanju prava osoba s invaliditetom u Beninu.

Bocvana

Ciljevi EU-a za područje ljudskih prava i demokracije u okviru njegovih odnosa s Bocvanom usmjereni su na pitanja smrtne kazne i prava pripadnika manjina, poput autohtone skupine San, kao i LGBTI osoba.

EU sudjeluje u raspravama s vladom Bocvane u vezi s ljudskim pravima i demokracijom, posebice tijekom godišnjeg političkog dijaloga. Zbog nacionalnih izbora u listopadu 2014. sastanak s novim izvršnim tijelom u okviru sljedećeg dijaloga očekuje se početkom 2015.

Europska unija u 2014. nastavila je redovitu komunikaciju s nekim od vodećih organizacija za ljudska prava u zemlji. Tijekom izbora održanih 24. listopada 2014. diplomatsko osoblje misija država članica EU-a koje su prisutne u Bocvani i Delegacija EU-a proveli su zajednički projekt diplomatskog promatranja u glavnom gradu i oko njega i potvrdili da je na dan izbora sve proteklo u miru i disciplini.

Delegacija EU-a i države članice EU-a u zemlji aktivno sudjeluju u trenutačnoj raspravi o stvaranju sveobuhvatne strategije za područje ljudskih prava i nacionalnog akcijskog plana kao i uspostavi Vijeća za ljudska prava što je u skladu s Pariškim načelima.

Voditelji misija EU-a redovito raspravljaju o položaju etničkih manjina San ili Basarwa u Bocvani. Delegacija EU-a i države članice koje su prisutne u Bocvani nastojale su dosljedno i zajedno obilježiti Svjetski dan borbe protiv smrtne kazne i Dan ljudskih prava kako bi pojačale učinak svojih mjera.

Budući da je Bocvana član Vijeća UN-a za ljudska prava (HRC), Delegacija EU-a i države članice EU-a provele su s tim povezane diplomatske postupke prema lokalnim tijelima. Države članice EU-a koje su prisutne u Bocvani i Delegacija EU-a ponudile su potporu vladi u svrhu provedbe preporuka univerzalnog periodičnog pregleda među kojima je održavanje javne rasprave o pitanjima poput smrtne kazne i istospolnih veza.

U pogledu financijske suradnje Bocvana ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). Novi poziv na podnošenje prijedloga EIDHR-a u vrijednosti od 0,6 milijuna EUR objavljen je 2014. kako bi se dala potpora civilnom društvu u pitanjima kao što su ljudska prava i građansko obrazovanje, prava djeteta, prava autohtonih naroda i pripadnika manjina, prava LGBTI osoba, smrtne kazna i povećanje transparentnosti i odgovornosti vlade prema svojim građanima.

Burkina Faso

Prioriteti EU-a odnose se na jačanje institucionalnog okvira za zaštitu ljudskih prava, ukidanje smrtne kazne, ukidanje mučenja, poboljšanje uvjeta u pritvoru i trajanje ispitivanja. Ostali prioriteti obuhvaćaju jačanje pravosudnog sustava, promicanje slobode izražavanja, zaštitu boraca za ljudska prava i civilnog društva te promicanje i zaštitu prava žena i djece. Međutim, zbog nedavnog razvoja političke situacije u zemlji kratkoročni prioriteti možda će se trebali preispitati, dok bi nepotvrđena izvješća o počinjenim odmazdama protiv poklonika bivše političke većine mogla dovesti do ponovne procjene stanja ljudskih prava.

Nakon ustanka kojim je svrgnut predsjednik Compaoré koji je 27 godina bio na vlasti objavila su se izvješća o određenim kršenjima ljudskih prava koja se trebaju riješiti. Novoimenovana prijelazna tijela vlasti preuzela su dužnost tek u studenome 2014. i EU radi na tome da ostvari suradnju s njima.

Nova vlada brzo je ponovno uspostavila mir i red te je također istaknula spremnost da se uhvati ukoštac s korupcijom i reformom pravosudnog sektora. Dok su to ohrabrujuće vijesti, postoje i izvješća o izvansudskim nagodbama i progonima pojedinaca koji su bili bliski bivšoj vodećoj stranci (među ostalim o počinjenim vandalizmima i pljačkama).

Što se tiče suradnje EU će nastaviti s postojećim programom potpore pravosudnom sektoru. O daljnjoj pomoći se razmatra, ali zadržat će se glavna područja suradnje, među kojima i upravljanje.

Burundi

U 2014. glavni cilj EU-a u vezi s ljudskim pravima u Burundiju bio je postići napredak u području vladavine prava, među ostalim u zaštiti pojedinačnih prava i temeljnih sloboda. Kako bi podržao taj opći cilj EU je pozornost usmjerio na jačanje pravosudnog sustava, promicanje i zaštitu boraca za ljudska prava i borbu protiv diskriminacije. EU je potakao vlasti i da istraže slučajeve izvansudskih pogubljenja i mučenja te riješe problem nekažnjavanja.

U kontekstu nadolazećih izbora 2015., obilježenih zatvaranjem političkog prostora i povećanjem politizacije pravosuđa, EU se opetovano osvrtao na niz konkretnih pitanja: uključivost izbornog postupka, poštovanje slobode izražavanja, okupljanja i prosvjedovanja, pravo političkih stranaka da provode svoje aktivnosti bez uplitanja države i pravo na pošteno suđenje.

Tijekom godišnjeg dijaloga o ljudskim pravima s Burundijem raspravljalo se o sljedećim pitanjima: pritiscima koje tijela vlasti vrše na borce za ljudska prava, poteškoćama s kojima se organizacije koje se bave ljudskim pravima susreću pri provedbi svojih aktivnosti, politizaciji pravosuđa, položaju žena i manjina i uskraćivanju građanskih sloboda. Osim toga, EU je 2014. održao četiri sastanka u okviru političkog dijaloga s Burundijem u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua. Tijekom tih sastanaka EU je ponovio svoj zahtjev da se politička i građanska prava trebaju poštovati i promicati te je naglasio važnost osiguravanja neovisnog pravosuđa i borbe protiv nekažnjivosti. Pitanja ljudskih prava i demokracije spomenuta su i u bilateralnim sastancima, među ostalim na sastanku na vrhu između EU-a i Afrike.

U pogledu dijaloga EU-a s organizacijama civilnog društva u svibnju 2014. organizirano je savjetovanje s više od 70 organizacija civilnog društva u kontekstu pripreme plana EU-a za tu zemlju za suradnju s civilnim društvom. U prosincu 2014. u Burundiju održala su se i savjetovanja s organizacijama civilnog društva o mogućoj budućoj financijskoj potpori za aktivnosti u području ljudskih prava.

Tijekom 2014. bilo je i drugih značajnih aktivnosti EU-a u području ljudskih prava. Na primjer, EU je poduzeo mjere kako bi podsjetio vladu da je spreman objaviti izvješće nakon opsežnog savjetovanja (*états généraux de la justice*) tijekom kojega se otkrilo da je pravosuđe u Burundiju još uvijek politizirano i da nije neovisno. Ministarstvo pravosuđa organiziralo je „preispitivanje sektora” kojim se omogućilo praćenje većine preporuka iz izvješća.

EU je poduzeo i mjere za promicanje i zaštitu prava djece i mladih u različitim područjima te za ublažavanje diskriminacije manjinskih skupina, a to djelovanje podržano je sredstvima EIDHR-a. EU je također osigurao pravnu pomoć te medicinsku i psihosocijalnu potporu ugroženoj djeci i maloljetnicima u zatvoru.

EU je pomno pratio utjecaj zakona o medijima donesenog 2013. kojim se ugrožava sloboda izražavanja, kao i raspravu o još dvama važnim nacrtima zakona o javnim prosvjedima i organizacijama civilnog društva. Naposljetku, EU je pratio sudski predmet Pierra Clavera Mbonimpe, borca za ljudska prava, i članova političke stranke *Mouvement pour la Solidarité et la Démocratie* te je nazočio sudskim ročištima.

Tijekom 2014. EU je dao izjave o sljedećim pitanjima: povećanju političkih napetosti i ograničenju političkih i civilnih prava, važnosti poštovanja prava pritvorenika, osvrćući se na pritvaranje Pierra Clavera, potpisivanje kodeksa dobrog ponašanja i politički dijalog u okviru plana za izbore 2015.

U svojim zaključcima iz srpnja 2014. Vijeće za vanjske poslove naglasilo je da će izbori 2015. u Burundiju biti važna prilika za konsolidaciju najnovijeg napretka i doprinos sigurnijoj budućnosti. Vijeće je pozdravilo donošenje konsenzusa o izbornom zakonu te to što su se sve strane složile u vezi s kodeksom dobrog ponašanja, ali je naglasilo sve veću zabrinutost zbog ograničavanja političkog prostora i građanskih sloboda u Burundiju.

Europski parlament je 18. rujna 2014. usvojio rezoluciju o Burundiju. U rezoluciji je osudio pritvaranje borca za ljudska prava Pierra Clavera Mbonimpaa i, među ostalim, pozvao na njegovo hitno i bezuvjetno oslobađanje. Također je pozvao vladu Burundija da poštuje svoje međunarodne obveze iz područja ljudskih prava i izrazio zabrinutost zbog nekažnjavanja, proizvoljnog pritvaranja i društveno-gospodarske situacije.

Kad je riječ o financijskoj suradnji, EU je podržao svoj dijalog potporom za odgovarajuće reforme. U okviru programa dobrog upravljanja (28 milijuna EUR) EU je podržao izgradnju lokalnih sudova, osposobljavanje sudskog osoblja i sudaca te pružanje pravne pomoći na lokalnoj razini. EU je osigurao financijska sredstva u vrijednosti od više od 400 000 EUR za aktivnosti s novinarima. EU je također nastavio podupirati civilno društvo Burundija projektom vrijednim više od 5,5 milijuna EUR za jačanje organizacija civilnog društva. U sedam navrata EU je putem fonda za hitne slučajeve EIDHR-a pružio potporu borcima za ljudska prava.

Kamerun

Trenutačni prioriteti EU-a za područje ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Kamerunom jesu borba protiv mučenja, poboljšanje uvjeta u pritvoru, zaštita boraca za ljudska prava, promicanje prava djece, posebice borba protiv trgovanja djecom, ukidanje nasilja nad ženama i borba protiv diskriminacije.

Tijekom 2014. EU je nastavio aktivno i u raznim oblicima surađivati s Kamerunom u promicanju ljudskih prava i demokracije, među ostalim redovitim političkim dijalogom u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua. Tijekom godine EU je ponavljao pozive na ukidanje smrtne kazne u Kamerunu i na ratifikaciju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda.

U srpnju se održao politički dijalog EU-a i Kameruna posvećen sigurnosti i gospodarstvu tijekom kojega je EU naglasio potrebu da se u nastojanjima Kameruna da neutralizira pobunu Boko Harama osigura potpuna zaštita ljudskih prava, među ostalim pravo na pošteno suđenje. Drugi godišnji dijalog održan je u siječnju 2015. Najvažniji dio tog dijaloga bila je provedba preporuka univerzalnog periodičnog pregleda iz 2013. za Kamerun.

Delegacija EU-a u Yaoundéu održavala je i kontakte s državnim tijelima nadležnim za zaštitu ljudskih prava i promicanje demokracije. Tijekom 2014. šef Delegacije sastao se s predsjednicima kamerunskog Nacionalnog povjerenstva za ljudska prava i slobode, Nacionalnog vijeća za komunikaciju i Nacionalnog izbornog povjerenstva.

EU je nastavio dijalog s civilnim društvom. Redoviti sastanci održani su s borcima za ljudska prava, među ostalim onima koji sudjeluju u zaštiti prava LGBTI osoba. Ti sastanci doprinijeli su boljoj koordinaciji među aktivistima koji su potom otišli korak dalje i stvorili platformu kako bi bliže surađivali i razmjenjivali informacije. Nadalje, EU je uz puno sudjelovanje država članica razradio plan za suradnju s civilnim društvom u Kamerunu.

U pogledu financijske suradnje Kamerun ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). U okviru EIDHR-a projekti predloženi za potporu u 2014. bili su usmjereni na borbu protiv trgovanja ljudima, seksualnog iskorištavanja djece i primjene prisilnog rada u tradicionalnim društvima (Lamidas) sjevernog Kameruna. Postojećim projektima EIDHR-a nastavilo se raditi na medijskoj popraćenosti zatvorskih uvjeta i poboljšanju ljudskih prava u kamerunskim zatvorima (što obuhvaća osposobljavanje sudskog osoblja i osoblja kaznenih ustanova).

Usto, EU je nastavio pružati financijsku potporu programom nedržavnih sudionika te programom EU-a i FAO-a o provedbi zakonodavstva, upravljanju i trgovini u području šuma pri uvozu proizvoda od drvne sirovine u Europsku uniju (FLEGT) u sektorima koji su važni za područje ljudskih prava. To je obuhvaćalo pristup pravosuđu (za maloljetnike, ljude zaražene HIV-om/AIDS-om itd.) i upravljanje prirodnim resursima (među ostalim borbom protiv prisvajanja zemljišta, priznavanjem prava lokalnom autohtonom stanovništvu i rješavanjem sukoba u vezi sa zemljištem).

Kabo Verde

Kabo Verde i dalje je zemlja koja ostvaruje dobre rezultate u vezi s poštovanjem demokratskih načela, ljudskih prava i temeljnih sloboda. U odnosima s Kabo Verdeom glavni ciljevi EU-a jesu potpora radu tijela vlasti u područjima koja i dalje izazivaju zabrinutost, posebice u područjima rodno uvjetovanog nasilja i diskriminacije žena, prava djeteta i nediskriminacije migranata.

Tijekom 2014. EU je nastavio sudjelovati u redovitom dijalogu o konsolidaciji demokracije i ljudskih prava u kontekstu Posebnog partnerstva EU-a i Kabo Verdea. Tim se partnerstvom omogućuje intenzivniji politički dijalog o demokraciji, ljudskim pravima, vladavini prava i dobrom upravljanju. Akcijskim planom za posebno partnerstvo obraća se posebna pozornost na prava žena i djece, položaj migranata, suzbijanje nasilja u obitelji, poboljšanje pravosudnog sustava, borbu protiv korupcije i promicanje dobrog upravljanja.

EU je nastavio pružati financijsku potporu projektima koji doprinose poboljšanju prava žena i djece te osoba s invaliditetom, kao i jačanju civilnog društva u Kabo Verdeu. Tijekom 2014. zemlja je ostvarila korist iz programa PALOP (afričke zemlje u kojima se govori portugalski) kojeg financira EU i koji djeluje u području građanskih i političkih prava.

Srednjoafrička Republika

Tijekom 2014. Europska unija i dalje je nastojala poboljšati stanje ljudskih prava u Srednjoafričkoj Republici (SAR) usmjerivši se na redoviti dijalog s prijelaznim tijelima vlasti i pomoću niza različitih instrumenata EU-a. Dijalog je bilo lakše ostvariti jer su nova tijela vlasti koja su preuzela dužnost u siječnju 2014. bila spremna surađivati s međunarodnom zajednicom. Za razliku od stajališta vlade prethodnih godina, nova tijela vlasti su se na različitim razinama posebno usredotočila na ljudska prava i izrazila su svoju solidarnost s iznimno teškom i ponekad neprihvatljivom situacijom s kojom se suočavaju građani Srednjoafričke Republike.

Na aktivnosti EU-a i država članica u području ljudskih prava u Srednjoafričkoj Republici snažno su utjecali pogoršanje sigurnosne situacije u prijestolnici i diljem zemlje, pitanje vraćanja izbjeglica (čiji se broj procjenjuje na oko 420 000), stanje u vezi s interno raseljenim osobama i borba protiv nekažnjivosti. MKS je najavio pokretanje istrage o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti te je izjavio da za nekoliko mjeseci namjerava otvoriti ured u Banguiju. U rujnu je Vijeće za ljudska prava u Ženevi za jednu godinu produljilo mandat neovisnog stručnjaka gđe Keite Bocoum zbog čijih se preporuka posebna pozornost obratila na potrebu da se osigura tranzicijsko pravosuđe. Osim toga, Vijeće sigurnosti UN-a donijelo je sankcije protiv dvije osobe, a predloženo je još 20 državljana i subjekata Srednjoafričke Republike koji bi se mogli naći na meti sankcija u budućnosti.

Tijekom 2014. EU i države članice proširili su opseg djelovanja u Srednjoafričkoj Republici primjenjujući opći pristup, među ostalim operaciju u okviru ZSOP-a (EUFOR-RCA) kojoj mandat istječe 15. ožujka 2015. te uspostavu uzajamnog fonda Békou kojim upravlja Europska komisija i koji je u prvoj godini primio sredstva EU-a, Francuske, Njemačke i Nizozemske ukupne vrijednosti 74 milijuna EUR. Prva isplata sredstava iz ovog fonda usmjerenog uglavnom na socijalne teme počeo će u siječnju 2015.

Tijekom 2014. EU je donio osam deklaracija o Srednjoafričkoj Republici, a ta je zemlja u sedam navrata bila tema zaključaka Vijeća za vanjske poslove. Europski parlament donio je rezoluciju 13. ožujka kojom opetovano izražava krajnju zabrinutost zbog stanja u Srednjoafričkoj Republici te naglašava koliko je važno odmah početi raditi na humanitarnom aspektu. Zajedno s ostalim međunarodnim partnerima koji su zastupljeni u zemlji dan je niz lokalnih izjava, osobito u kontekstu međunarodnog posredovanja i međunarodne kontaktne skupine.

Osim neformalnih kontakata i redovitog dijaloga s tijelima vlasti Srednjoafričke Republike i predstavnicima civilnog društva, EU i Francuska uputili su demarševe Ministarstvu vanjskih poslova u vezi s glasovanjem koje će se održati na 69. zasjedanju Opće skupštine UN-a, posebice o primjeni smrtnih kazni. Glasovanje Srednjoafričke Republike u korist donošenja moratorija na smrtnu kaznu može se tumačiti kao pozitivan i zasigurno je ohrabrujući znak u vezi s izgledima za održavanje dijaloga o ljudskim pravima u zemlji. Tijekom 2014. Srednjoafrička Republika također je odlučila uskladiti se sa stajalištem EU-a prilikom glasanja na Trećem odboru opće skupštine UN-a.

U pogledu financijske potpore u tijeku je nekoliko projekata koji se financiraju u okviru tematskih proračunskih linija te proračunskih linija nedržavnih sudionika. Primjerice, u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava, financira se projekt s ciljem promicanja pravâ autohtonih naroda i naroda koji žive u šumi te jačanja njihovog pristupa pravosuđu. Proračunskom linijom nedržavnih sudionika EU financira i promicanje ženskih poduzetničkih inicijativa u Srednjoafričkoj Republici. Međutim, nakon jedne godine i unatoč nekim dobrim rezultatima projekt se 1. listopada morao obustaviti zbog sigurnosnih problema u Banguiju.

EU također podupire sudionike civilnog društva koji rade na uspostavi održivog dugoročnog mira u Srednjoafričkoj Republici. Financiraju se i drugi projekti u vezi s rodnom ravnopravnošću i slobodom izražavanja. Osim toga, 2014. odobren je projekt za potporu Uredu visokog povjerenika za ljudska prava vrijedan 1 milijun EUR koji će se usmjeriti na sprečavanje kršenja ljudskih prava.

Čad

Tijekom 2014. glavni ciljevi EU-a u pogledu promicanja ljudskih prava u Čadu ostali su sljedeći: reforma pravosudnog sustava, reforma sigurnosnih snaga, promicanje prava djece i žena, promicanje demokracije i borba protiv smrtne kazne. Djelovanje EU-a poprimilo je različite oblike, od političkog dijaloga do tehničke suradnje, a posebice putem Europskog razvojnog fonda, Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru i Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava.

U okviru članka 8. Sporazuma iz Cotonoua EU i države članice su u lipnju 2014. održali politički dijalog s čadskim tijelima vlasti. Tijekom tog dijaloga EU je izrazio zabrinutost zbog nekoliko pitanja iz područja ljudskih prava, posebice reforme pravosuđa, uvjeta u pritvoru i suđenja bivšem čadskom diktatoru Hissèneu Habréu. EU je također započeo promatrati suđenje 21 osobi koje su suoptužene uz Hissènea Habréa i kojima je 14. studenoga započelo suđenje u N'Djameni. Instrumentom za stabilnost EU podržava održavanje manifestacija radi podizanja svijesti o suđenju Habréu i njegovim posljedicama.

U širem smislu projekt koji provodi čadska organizacija za ljudska prava i koji se financira Europskim instrumentom za demokraciju i ljudska prava započeo je u studenome 2014. kako bi se raspravljalo o pitanjima u vezi s tranzicijskim pravosuđem u Čadu.

Kao dio programa za potporu reformi sigurnosnog sektora potpisana su dva ugovora s nevladinim organizacijama s ciljem poboljšanja odnosa između sigurnosnih snaga i stanovništva, u okviru veće odgovornosti.

U pogledu reforme pravosuđa sa sredstvima EU-a provedena je anketa o tome kako građani Čada vide pravosudni sustav. S pomoću rezultata te studije izradit će se novi program kojim će se poboljšati pristup pravosuđu. U tu svrhu od travnja 2014. podržavaju se *Avocats Sans Frontières Belgique* u provedbi dvogodišnjeg projekta kojemu je cilj poboljšati znanje građana Čada o sudskim postupcima i pomoći im da zaštite svoja prava. EU je nastavio pratiti proces donošenja novog kaznenog zakona kojim bi se, među ostalim prioritetima, gotovo u potpunosti trebala ukinuti smrtna kazna (donošenje kaznenog zakona odgođeno je za 2015.). Međutim, EU je u više navrata izrazio zabrinutost zbog toga što je u zadnji tren uvedena odredba kojom se kriminalizira homoseksualnost. EU je nastavio blisku suradnju s organizacijama za ljudska prava i održao je nekoliko sastanaka s civilnim društvom, posebice kako bi raspravili o provedbi preporuka koje su čadska tijela vlasti prihvatila tijekom univerzalnog periodičnog pregleda održanog u listopadu 2013.

Unija Komorâ

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Unijom Komorâ jesu nastavak promicanja poštovanja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava, a posebno su usmjereni na izborne postupke, pravosuđe i borbu protiv korupcije te prava ženâ i djece.

EU je nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji s Unijom Komorâ u različitim oblicima, među ostalim putem političkog dijaloga, dijaloga o politikama i razvojne suradnje. Nadalje, na sastanku pojačanog političkog dijaloga s komorskim tijelima vlasti u kontekstu postojeće potpore izbornom postupku, EU je na temelju nedavno revidiranog pravnog okvira i strukturiranog savjetovanja s dionicima opetovano pozvao na slobodne, transparentne i vjerodostojne izborne postupke. Putem pravne reforme i brojnih kampanja podizanja svijesti promicala se i veća rodna ravnoteža u izbornim institucijama te u političkom sudjelovanju.

Obnovom zakonodavne i izvršne ovlasti Unije i Otoka i prvim izborima Općinskog vijeća, izborni ciklus 2014. – 2016. mogao bi potvrditi napredak zemlje prema demokraciji, nacionalnoj integraciji i razvoju ili povećati rizik od vraćanja u kroničnu nestabilnost, separatizam i siromaštvo.

Ostale značajne promjene u području ljudskih prava o kojima je EU zauzeo stajalište 2014. uglavnom se odnose na pravosudni sustav. U skladu s prioritetima nove Nacionalne razvojne strategije za 2015. – 2019. EU trenutačno podržava razvoj reforme pravosudnog sektora s ciljem ostvarenja veće neovisnosti, cjelovitosti, učinkovitosti, pravednosti i pristupa. Znatna potpora EU-a za provedbu te reforme pruža se putem 11. Europskog razvojnog fonda (ERF).

Tijekom godine EU je pojačao dijalog s organizacijama civilnog društva donošenjem zajedničkog plana EU-a i Francuske za suradnju EU-a s civilnim društvom za 2014. – 2017. koji se financira iz proračunskih linija nedržavnih sudionika i lokalnih tijela vlasti te Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava. Pet projekata nedržavnih sudionika i lokalnih tijela vlasti je u tijeku, a dodatni pozivi za dostavu prijedloga u okviru programa nedržavnih sudionika i lokalnih tijela vlasti i EIDHR-a planirani su za 2015.

Tijekom 2014. Komori su prošli drugi univerzalni periodični pregleda (UPP) iz kojeg je 125 preporuka prihvaćeno, a devet odbijeno. Odbijene preporuke uglavnom su se odnosile na poštovanje slobode vjeroispovijesti i spolnog opredjeljenja. Prihvaćene preporuke uglavnom se odnose na ratifikaciju međunarodnih ugovora o ljudskim pravima, suradnju s tijelima UN-a za ljudska prava, neovisnost institucija i aktivnosti za ljudska prava i borbu protiv korupcije, ukidanje smrtne kazne, pristup pravosuđu, zatvorske uvjete, prava žena i djece i osnovne socijalne usluge. U tom kontekstu EU i Francuska dostavile su Nacionalnom povjerenstvu za ljudska prava pomoć za izgradnju kapaciteta.

Republika Kongo (Congo Brazzaville)

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Republikom Kongo jesu borba protiv mučenja, poboljšanje uvjeta u pritvoru, pošteno suđenje i promicanje i zaštita prava ugroženih osoba.

Tijekom 2014. EU se i dalje suočavao s poteškoćama u ostvarivanju konstruktivnog dijaloga o ljudskim pravima i demokraciji s Republikom Kongo. Unatoč tomu da se poseban godišnji dijalog o ljudskim pravima nije održao sa svim relevantnim tijelima vlasti, rasprave o ljudskim pravima održale su se u bilateralnim sastancima s ministrom pravosuđa i ljudskih prava i ministrom za unutarnje poslove i decentralizaciju. U tom kontekstu EU je obama ministrima ponovio poziv da se istraže slučajevi navodnih zlostavljanja i mučenja koja su počinile kongoanske sigurnosne snage, da se progone počinitelji takvih zločina i da se nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima omogući posjet centrima za pritvor i njihovo praćenje. Unatoč zahtjevima EU-a, situacija se nije poboljšala te se i dalje prijavljuju slučajevi zlostavljanja i mučenja u centrima za pritvor. Usto, EU je pozvao ministra pravosuđa da donese dugo očekivane dekrete o provedbi zakona za zaštitu prava autohtonih naroda.

Tijekom godine EU je na brojnim formalnim i neformalnim sastancima nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva radi razmjene mišljenja i rasprave o glavnim pitanjima iz područja ljudskih prava. Godišnji sastanak s borcima za ljudska prava održan je u srpnju.

Lokalni izbori održani su 28. rujna, a djelomični izbori za Senat organizirani su 12. listopada 2014. Prije tih izbora EU se sastao s ministrom za unutarnje poslove i decentralizaciju kako bi se informirao o popisu kongoanskog stanovništva u dobi za glasovanje i o izbornom postupku. Glavni problemi u vezi s izbornim postupkom spomenuti tijekom sastanka (vjerodostojnost popisa birača, neovisnost izbornog povjerenstva, izborne jedinice) još nisu riješeni.

EU je 2014. ukazao na znatno pogoršanje stanja u području slobode izražavanja, okupljanja i slobode medija u Republici Kongu. EU je dao lokalnu izjavu u kojoj osuđuje napad na Elia Smitha, kamerunskog novinara i njegovu sestru u Brazzavilleu, prilikom kojeg su četiri muškarca prijetili da će ga ubiti, a njegovu sestru su silovali. Mnogi promatrači smatraju da se taj napad dogodio zbog toga što je Elie Smith na svom Facebook računu objavio slike pristaša oporbe koje su nepoznati počinitelji također napali tijekom političkog okupljanja protiv izmjene Ustava.

Univerzalni periodični pregled (UPP) za Republiku Kongo proveo se u listopadu 2013. Vijeće za ljudska prava je na svojoj 25. sjednici u ožujku 2014. obaviješteno o tome da je od 171 preporuka vlada prihvatila 164. Sedam preporuka je odbačeno, primjerice preporuke o povećanju sudjelovanja žena u postupku donošenja odluka u zakonodavstvu na 25 %, o borbi protiv svih oblika diskriminacije na temelju spolne opredijeljenosti, o produljenju stalnog poziva na sve tematske posebne postupke koje provode posebna tijela za ljudska prava te o ratifikaciji Sporazuma o povlasticama i imunitetima Međunarodnog kaznenog suda.

Opća skupština UN-a u listopadu je ponovno izabrala Republiku Kongo u Vijeće za ljudska prava na razdoblje od tri godine. Nije se pokazalo da to članstvo ima pozitivan učinak na stanje ljudskih prava u zemlji. Republika Kongo nema dobre rezultate ni u vezi s izradom i podnošenjem izvješća za razne odbore UN-a. No pozitivno je što je Republika Kongo 2014. ratificirala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom i njezin Fakultativni protokol.

U pogledu financijske suradnje, Republika Kongo po prvi puta ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). U okviru EIDHR-a prvi poziv za podnošenje prijedloga s proračunom od 700 000 EUR trebao bi se objaviti početkom 2015.

EU je i tijekom 2014. godine nastavio pružati financijsku potporu Republici Kongo u području pravosuđa i ljudskih prava putem projekta koji obuhvaća aktivnosti za jačanje vladavine prava i udruga (PAREDA). U studenome 2014. dovršen je rad na poboljšanju uvjeta u pritvoru u gradovima Brazzavillu, Dolisieu i Pointe-Noireu. EU je financirao i aktivnosti lokalne nevladine organizacije usmjerene na poboljšanje dostupnosti zdravstvene skrbi i hrane pritvorenicima u pritvornom centru u gradu Pointe-Noire, na poboljšanje higijene i sanitarija te promicanje odgovornog seksualnog ponašanja. EU je nastavio pružati potporu Općem inspektoratu sudova i pravosudnih službi osiguravanjem opreme i pružanjem tehničke pomoći. EU je također financirao pravnu pomoć siromašnima s ciljem smanjivanja duljine istražnog pritvora i prenapučenosti zatvora. Taj je projekt do danas doveo do privremenog puštanja na slobodu gotovo 100 prijestupnika.

Kada je riječ o području rodne ravnopravnosti, 48 djevojaka beskućnica pohađalo je program strukovnog osposobljavanja koji je financirao EU, a sedam od njih već je pronašlo poslodavca. EU također podupire projekt koji vode novinari, čiji je cilj žene iz ruralnih područja informirati o njihovim pravima. U drugom projektu koji je financirao EU 225 osoba osposobljeno je za poslove pomoćnog pravnog osoblja, a 50 organizacija civilnog društva sudjelovalo je u osposobljavanju o pravima žena. Tim je projektom ojačan položaj žena stvaranjem 41 udruženja za štednju u gradovima Brazzavillu i Ouessou, financiranjem 188 aktivnosti kojima se ostvaruje prihod te organiziranjem osposobljavanja u području poslovanja za 284 žene.

Jednim projektom EU-a osigurana je distribucija pravnih tekstova o zaštiti udovica i siročadi, a 30 udovica dobilo je zajmove za bavljenje gospodarskom aktivnošću. Osim toga, 144 mlade osobe s invaliditetom trenutno pohađaju strukovno osposobljavanje, a 60 od njih započelo je sa satovima čitanja i pisanja. EU također podupire mrežu od 47 škola ORA, koje donose dobrobiti 2921 djetetu pripadnika autohtonih naroda. Na kraju, 700 mladih u nepovoljnom položaju pohađalo je strukovno osposobljavanje, a 500 djece s ulice koristilo se skloništem za hitne situacije u gradu Pointe-Noireu.

Côte d'Ivoire

Glavni prioriteti EU-a u području ljudskih prava u Côte d'Ivoireu uključuju pravo na sigurnost, pravosuđe, vladavinu prava, borbu protiv nekažnjivosti, pomirenje, potporu demokraciji, zaštitu boraca za ljudska prava, prava djece i rodnu ravnopravnost. EU nastavlja promicati nacionalno pomirenje i ističe potrebu za nepristranim i neovisnim pravosuđem te za modernizacijom policije.

EU-ovi trajni politički kontakti i službeni politički dijalog na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua osiguravaju mu kanal za dijalog i političku razmjenu s vladom o pitanjima koja se odnose na ljudska prava, pravosuđe i reforme u području sigurnosti. Posljednji takav sastanak održan je s ministrom vanjskih poslova u listopadu 2014. EU također nastavlja trajni dijalog s političkim strankama svih opredjeljenja, civilnim društvom i nevladinim organizacijama.

U 2014. EU je na još godinu dana produžio mjere ograničavanja protiv 15 osoba iz Côte d'Ivoirea upletenih u poslijeizbornu krizu.

U univerzalnom periodičnom pregledu za Côte d'Ivoire u travnju 2014. EU je pozdravio ostvareni napredak, poput ratifikacije Rimskog statuta 2013. i donošenja zakonodavstva o zaštiti boraca za ljudskih prava. Međutim, zabrinjavalo ga je nasilje nad ženama, kršenje prava djece, među ostalim dječji rad i trgovanje djecom, te pravosuđe i pomirenje.

Što se tiče financijske suradnje, proračunska potpora EU-a (115 milijuna EUR) bila je od presudne važnosti za otvaranje triju sudova u zapadnoj regiji (Guiglo, Issia i Man) te usvajanje političkog dokumenta o reformi pravosuđa i s njome povezanog akcijskog plana. U zemlji je trenutačno aktivno trideset šest prvostupanjskih sudova koji se bave građanskim i kaznenim stvarima.

Delegacija EU-a pratila je napredak u pokretanju suđenja *cours d'assises* (porotnih sudova), koji su ponovno pokrenuti, ali još se nisu počeli baviti zločinima počinjenima tijekom poslijeizborne krize.

U 2014. godini 54 žene žrtve seksualnog nasilja primile su pravnu i medicinsku pomoć u sklopu Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). U Abidjanu je organizirano osposobljavanje o rodnim pitanjima i upravljanju, na kojem je informirano 30-ak novinara iz Côte d'Ivoirea. Pružena je potpora (2 milijuna EUR) inicijativama koje se bave borbom protiv nekažnjivosti, zemljišnim pitanjima i pravima žena, što uključuje javno protivljenje sakaćenju ženskih spolnih organa.

Putem Europskog instrumenta za stabilnost 2 milijuna EUR dodijeljeno je projektu pomirenja čiji je cilj izgraditi povjerenje i uspostaviti mirnu suradnju između nacionalne policije i lokalnog stanovništva, čime bi se ojačao legitimni autoritet policijskih snaga. Projekt je usredotočen na tri općine u Abidjanu: Marcory, Treichville i Yopougon, sve tri snažno pogođene nasilnom društvenom nestabilnošću i nepoštovanjem nacionalnih tijela koji su nastupili nakon krize. EU je 10 milijuna EUR namijenio pružanju potpore vladi u reintegraciji 7 500 bivših boraca.

Demokratska Republika Kongo

EU je tijekom 2014. nastavio promicati poštovanje ljudskih prava, demokraciju i vladavinu prava u Demokratskoj Republici Kongu (DR Kongo). Unatoč nedostatku strukturiranog i angažiranog dijaloga o ljudskim pravima, EU je redovito sudjelovao u različitim oblicima rasprava o ljudskim pravima i demokraciji s vlastima DR Konga.

Tijekom neformalnih savjetovanja s vladom DR Konga te u izjavama za javnost i govorima EU je istaknuo nekoliko zakonodavnih prioriteta, točnije prenošenje Rimskog statuta u nacionalno pravo, ukidanje smrtne kazne, novi izborni zakon i temeljitu reformu obiteljskog zakona. EU je također podsjetio na potrebu za jačanjem zaštite građanskih sloboda, među ostalim sustavnim, temeljitim, nepristranim i transparentnim progonom kršitelja ljudskih prava.

EU je izdao nekoliko izjava za javnost te uputio demarševe vlastima DR Konga u svrhu izražavanja zabrinutosti o obračunima s političkim protivnicima i političkim aktivistima u toj zemlji. Izdane su i izjave o sljedećim pitanjima: presudi Međunarodnog kaznenog suda Germainu Katangi, oružanom napadu na direktora Nacionalnog parka Virunga i suđenju za silovanja u Minovi. EU je također izdao izjave o objavi izvješća UN-a o seksualnom nasilju u DR Kongu te izvansudskim smaknućima koja je počinila policija DR Konga (tijekom tzv. operacije Likofi). EU je također javno izrazio duboku zabrinutost zbog odluke vlasti DR Konga o protjerivanju g. Scotta Campbella, direktora Zajedničkog ureda UN-a za ljudska prava, nakon objave izvješća Ureda.

U travnju 2014. proveden je pregled DR Konga u sklopu drugog ciklusa univerzalnog periodičnog pregleda u Vijeću UN-a za ljudska prava. Od 229 preporuka vlasti DR Konga prihvatile su 190, a na znanje primile 39 preporuka.

Nakon parlamentarnih i predsjedničkih izbora u 2011. EU je u lipnju 2014. u DR Kongo poslao misiju za nastavak djelovanja pod vodstvom zastupnice Europskog parlamenta Mariye Gabriel s ciljem ocjene provedbe preporuka misije za promatranje izbora iz 2011.

U listopadu 2014. Konferencija predsjednikâ Europskog parlamenta nagradu Saharov dodijelila je dr. Denisu Mukwegeu za borbu za zaštitu prava žena u DR Kongu. Taj 59-godišnji ginekolog 1998. osnovao je Bolnicu Panzi u gradu Bukavu, u kojoj otad liječi teško ozlijeđene žrtve seksualnog nasilja.

EU je nastavio zagovarati provedbu akcijskog plana iz 2012. za zaustavljanje novačenja djece u nacionalne oružane i sigurnosne snage. EU je također podržao kampanju UN-a da se do 2016. zaustavi novačenje i iskorištavanje djece u vladinim oružanim snagama u sukobima.

Vijeće EU-a za vanjske poslove u svojim zaključcima iz srpnja 2014. potvrdilo je važnost bezuvjetnog dobrovoljnog razoružanja snaga FDLR-a u DR Kongu i svoju spremnost da pruži potporu tom procesu. U pogledu demobilizacije skupine M23 i drugih oružanih skupina EU je, zajedno s drugim međunarodnim izaslanicima, istaknuo da se osobe koje su počinile teška kršenja ljudskih prava ne može amnestirati. EU je sve strane podsjetio na njihovu obvezu da osiguraju zaštitu civila i poštuju međunarodno pravo, što uključuje poštovanje ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava. Vijeće je podsjetilo na posebnu odgovornost koju u tom pogledu snose vlasti DR Konga i naglasilo važnost usklađenog djelovanja s ciljem reforme pravosudnog sektora, što uključuje i vojno pravosuđe.

EU je nastavio pružati financijsku potporu DR Kongu u sljedećim područjima: jačanju pravosudnog sustava DR Konga, rodno uvjetovanom nasilju, djeci i oružanim sukobima te zaštiti boraca za ljudska prava.

Džibuti

U području ljudskih prava prioriteta EU-a u Džibutiju bilo je ponajprije poticanje dijaloga između vlade Džibutija i oporbene koalicije kako bi Džibuti pokrenuo demokratske reforme te kako bi se bolje poštovala građanske slobode, a zatim i potpora razvoju civilnog društva, što je jedan od načina promicanja temeljnih prava.

EU je na posljednjem sastanku u svrhu političkog dijaloga s Džibutijem održanom u veljači 2014. izrazio zabrinutost zbog političkog prostora dostupnog oporbi i represije koja je uslijedila nakon osporavanih parlamentarnih izbora u 2013. Nažalost, borci za ljudska prava redovito maltretira policija, ponekad im se zabranjuje napustiti zemlju i oduzimaju im se putovnice, što se političkim protivnicima događalo i tijekom 2014. Inicijativu EU-a da se na Dan ljudskih prava u prosincu organizira manifestacija na koju su pozvani umjetnici kako bi razgovarali o slobodi stvaranja vlasti su zabranile.

Međutim, određeni je napredak ostvaren u prosincu, kada su vlada i oporba potpisale okvirni sporazum o političkom dijalogu, koji uključuje amnestiju za članove oporbe osuđene od 2013., ponovnu uspostavu prava osoba koje su nepropisno dobile otkaz ili su suspendirane te aktivaciju zastupničkih mjesta koja su u parlamentu službeno osvojile oporbene stranke. Druge mjere uključuju osnivanje neovisnog zajedničkog izbornog povjerenstva te pravni statut oporbe. Osim toga, sporazumom se predviđa reforma zakona o komunikaciji te jačanje mehanizama za osiguravanje poštovanja ljudskih prava i građanskih sloboda. EU će tijekom 2015. pažljivo pratiti provode li se doista reforme predviđene tim okvirnim sporazumom.

EU i vlada Džibutija u lipnju 2014. postigli su dogovor o Nacionalnom okvirnom programu Europskog razvojnog fonda kojim se za razdoblje od 2014. do 2020. za potporu civilnom društvu i rodnoj ravnopravnosti predviđa iznos od 8 milijuna EUR. K tomu, pod tematskom proračunskom linijom za „organizacije civilnog društva i lokalne vlasti” za razdoblje od 2014. do 2017. za potporu nevladinim organizacijama i lokalnim vlastima u Džibutiju bit će predviđena 4 milijuna EUR.

Ekvatorska Gvineja

Glavni prioriteti EU-a u Ekvatorskoj Gvineji ostaju poštovanje moratorija na smrtnu kaznu, poboljšanje uvjeta za slobodu izražavanja, djelotvoran politički pluralizam, potpora civilnom društvu i ponovno uspostavljanje suradnje s vlastima u pogledu političkog dijaloga. Iako je u 2014. donošenjem moratorija na smrtnu kaznu ostvaren znatan napredak, druge mjere kojima se EU nadao nisu ostvarene. EU i dalje zabrinjava opće stanje ljudskih prava u Ekvatorskoj Gvineji.

EU je nastavio sudjelovati u različitim oblicima rasprava o ljudskim pravima i demokraciji s Ekvatorskom Gvinejom. S obzirom na sastanak na vrhu EU-a i Afrike EU je u veljači 2014. u Ekvatorskoj Gvineji proveo pripremnu misiju. Tom je prilikom EU s odgovarajućim tijelima vlasti razgovarao o pitanjima ljudskih prava i demokracije. Glavna točka dnevnog reda bilo je daljnje postupanje u vezi s pojedinačnim slučajevima osoba u pritvoru u pogledu kako uvjeta tako i poštovanja pravičnog postupka.

Godišnji politički dijalog s vladom, čije je održavanje EU predlagao u prosincu 2014., odgođen je na 2015. Međutim, na lokalnoj razini Delegacija EU-a održavala je dijalog s organizacijama civilnog društva.

U pogledu demokratizacije ostvaren je malen, ali zamjetan napredak održavanjem događanja nazvanog *Mesa de Dialogo* (Stol za dijalog) između vlade i oporbenih stranaka, što je EU već neko vrijeme poticao. EU je također, slijedom poziva da to učini, pomno pratio cijeli proces nacionalnog dijaloga koji se održavao od 7. do 15. studenoga. EU će nastaviti sve strane poticati na nastavak dijaloga te, što je još važnije, potpunu provedbu svih dogovorenih mjera.

U 2014. izrađen je drugi univerzalni periodični pregled za Ekvatorsku Gvineju. Njime je potvrđen opći izostanak napretka u provedbi preporuka iz univerzalnog periodičnog pregleda iz 2009., posebice u vezi s mučenjima, proizvoljnim pritvaranjima, vladavinom prava, slobodom udruživanja, slobodom tiska, suzbijanjem korupcije te socijalnim i gospodarskim pravima. EU je pružio potporu civilnom društvu u pripremi njegova doprinosa univerzalnom periodičnom pregledu i pomno će pratiti provedbu preporuka koje su prihvatile vlasti Ekvatorske Gvineje.

U pogledu financijske suradnje zemlja ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). U 2015. civilnom društvu bit će dodijeljena potpora u iznosu od 300 000 EUR.

Eritreja

Na sastancima s eritrejskom vladom, koji su uključivali formalne susrete u okviru dijaloga na temelju članka 8., EU je istaknuo stanje ljudskih prava, posebno kršenja slobode izražavanja i slobode vjeroispovijesti, proizvoljna pritvaranja te lošu provedbu vladavine prava. EU

je eritrejske vlasti pozvao da poboljšaju opću situaciju, svoju suradnju sa sustavom UN-a za ljudska prava, među ostalim s posebnim izvjestiteljem UN-a za ljudska prava u Eritreji i novoosnovanim Istražnim povjerenstvom za ljudska prava u Eritreji.

EU je i dalje osobito zabrinut zbog situacije pritvorenih novinara i zatočenika savjesti koji su pritvoreni zbog svojih političkih i vjerskih uvjerenja. EU je opetovano tražio informacije o osobama u pritvoru i pristup njima. U širem je smislu EU dosljedno tražio da se ti zatvorenici izvedu pred sud i da se protiv njih podignu odgovarajuće optužnice ili da se odmah i bezuvjetno puste na slobodu. Glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije 18. rujna 2014. dao je izjavu o položaju političkih zatvorenika u Eritreji. Među ostalim, Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije pozvala je vlasti u Eritreji da na slobodu puste Dawita Isaaka, novinara i eritrejsko-europskog državljanina koji je zatvoren i u izolaciji od 2001.

Pozitivnijeg su tona ratifikacija Konvencije UN-a protiv mučenja koju je Eritreja izvršila 2014. te sudjelovanje Eritreje u drugom univerzalnom periodičnom pregledu iste godine (iako je prihvatila samo 100 od 200 preporuka). Eritreja je na 69. Općoj skupštini UN-a glasovala za moratorij na smrtnu kaznu.

U 2014. Eritreja je aktivno sudjelovala u pripremi Inicijative za migracijski put između EU-a i Roga Afrike, koja je sada poznata kao Khartoumski proces. Eritreja je jedna od četiriju ključnih zemalja Khartoumskog procesa i među članovima je upravnog odbora o kojemu je dogovor postignut na ministarskoj konferenciji u studenome u Rimu. U središtu pozornosti tog procesa jesu trgovanje ljudima i krijumčarenje ljudi, dva za regiju najakutnija izazova. Eritreja je u rujnu 2014. pristupila Protokolu za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovanja ljudima. Eritrejska vlada u međuvremenu je objavila namjeru da primijeni svoj proglas br. 82, kojim se trajanje vojne obveze ograničava na 18 mjeseci za nadolazeće rotacije, što je važna odluka jer je neograničeno trajanje vojne obveze važan potisni („push”) čimbenik migracije.

Etiopija

Dugoročni ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u Etiopiji jesu pružanje potpore toj zemlji kako bi ona nastavila surađivati s međunarodnim i regionalnim tijelima za ljudska prava te provela svoj akcijski plan za ljudska prava; stvaranje okružja u kojem organizacije civilnog društva mogu lakše promicati i štiti ljudska prava i dobro upravljanje; jačanje slobode izražavanja, slobode udruživanja te sposobnosti stanovništva da sudjeluje u političkim procesima; poboljšanje pristupa pravosuđu i pravednim suđenjima te smanjenje raširenosti štetnih tradicionalnih postupaka i rodno uvjetovanog nasilja. EU o tim pitanjima sudjeluje u redovitom dijalogu s etiopskom vladom, posebno, ali ne isključivo, putem dijaloga s vlastima na temelju članka 8., pri čemu EU opetovano poziva na poštovanje ljudskih prava, a posebice političkih i građanskih prava.

Iako se u području prava koja se odnose na obrazovanje i zdravlje u Etiopiji kontinuirano napreduje, ograničenja slobode medija, udruživanja i mirnog okupljanja porasla su u razdoblju uoči općih izbora u svibnju 2015. Zakonodavstvo povezano s Proglasom o borbi protiv terorizma smatra se sredstvom za ograničavanje aktivnosti političke oporbe i medija. U 2014. pokrenuta su uhićenja i suđenja blogerima, novinarima i političkim protivnicima.

U svibnju 2014. izrađen je drugi univerzalni periodični pregled za Etiopiju, a zemlja je prihvatila 181 od ukupno 252 iznesene preporuke. EU je sudjelovao u pripremama za univerzalni periodični pregled, a s državama članicama EU-a raspravljalo se o nizu mogućih preporuka, kao što je upućivanje poziva posebnim predstavnicima za ljudska prava.

EU je u 2014. objavio dvije izjave kao reakciju na nedavne događaje u toj zemlji. U svibnju je naglasio važnost unapređenja političkog prostora i etiopsku vladu pozvao da osigura da se Proglas o borbi protiv terorizma ne iskorištava za ograničavanje slobode izražavanja ili udruživanja. U srpanjskoj izjavi voditelji misija EU-a izrazili su ozbiljnu zabrinutost zbog razvoja situacije u slučaju desetero blogera i novinara optuženih prema Proglasu o borbi protiv terorizma te zbog uhićenja članova oporbe.

U području demokratskih promjena u zemlji EU je preuzeo inicijativu u osnivanju skupine za koordinaciju izbora s ciljem rasprave o pripremama za nadolazeće opće izbore u 2015. te kako bi se olakšalo usvajanje zajedničke analize i stajališta. Voditelji i zamjenici voditelja misija EU-a također su sudjelovali u dijalozima sa svim političkim strankama u zemlji s ciljem promicanja višestranačke demokracije, a u različitim su regijama Etiopije pokrenuli terenske misije za procjenu predizbornog stanja.

U pogledu promicanja prava žena EU je 2014. izradio nacrt svoje prve strategije EU-a za rodnu ravnopravnost koja se odnosi upravo na Etiopiju. Strategijom se potiče koordinacija između država članica EU-a i Delegacije EU-a kako bi se djelovalo jedinstveno te zajednički rješavalo nedostatke u rodno osviještenoj politici, programskoj potpori te političkom dijalogu. EU je na Međunarodni dan žena organizirao uspješnu manifestaciju koja je uključivala panel-raspravu o jačanju političkog i gospodarskog položaja žena.

Tijekom godine EU je nastavio opsežan dijalog s organizacijama civilnog društva. EU je supredsjedatelj Radne skupine za sektor civilnog društva, koja olakšava razmjenu i suradnju između vlade Etiopije i organizacija civilnog društva. Putem tog dijaloga EU je, u suradnju sa skupinama iz civilnog društva, vladi pružio pomoć u reviziji dijelova direktive o omjeru 70/30 iz zakonodavstva o civilnom društvu, čime je olakšan rad nevladinih organizacija u zemlji.

Organizacije civilnog društva također su važni provedbeni partneri EU-a u njegovu sektorskom radu te u programima poput Fonda EU-a i Etiopije za civilno društvo (CSF) i Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). CSF ima status lokalnog fonda, što mu omogućuje financiranje projekata u vezi s ljudskim pravima i upravljanjem te kao takav podupire tu kategoriju organizacija civilnog društva koja se nalazi u izuzetno nepovoljnom položaju. U 2014. u okviru EIDHR-a i CSF-a pokrenuta su 23 nova projekta vrijedna više od 4 milijuna EUR, koja, među ostalim, obuhvaćaju pitanja poput prava žena, suzbijanja sakaćenja ženskih spolnih organa i štetnih tradicionalnih praksi, zaštite djece od seksualnog zlostavljanja i njegova sprečavanja, jačanja položaja starijih osoba i pripadnika manjina, sprečavanja rodno uvjetovanog nasilja i obrazovanja o ljudskim pravima.

Gabon

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Gabonom jesu rješavanje zabrinutosti i izazova povezanih s uvjetima u pritvoru, pitanje „ritualnih” zločina, prava žena, trgovanje ljudima, što uključuje i trgovanje djecom, te transparentnost i uključivost izbornog postupka. Potrebna su i poboljšanja u pogledu zastoja u pravosudnom sustavu, velikog broja osoba u privremenom pritvoru i diskriminacije imigranata i autohtonih zajednica. Kako bi se povećala djelotvornost pravosudnog sustava, treba potaknuti financijske i ljudske resurse te smanjiti korupciju.

EU je nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji s Gabonom u različitim oblicima u okviru Sporazuma iz Cotonoua. Politički dijalog s gabonskim vlastima na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua nakon jednogodišnjeg zastoja nastavljen je u ožujku 2014. Uključene strane razgovarale su o reformi pravosudnog sustava, uvjetima u pritvoru i zločinima koji uključuju odstranjivanje organa (tzv. ritualnim zločinima). Nije bilo posebnog godišnjeg dijaloga o ljudskim pravima sa svim uključenim tijelima, već su se u sklopu bilateralnih sastanaka s novoimenovanim ministrom odgovornim za ljudska prava, jednake mogućnosti i gabonske državljanke u inozemstvu održavale rasprave o najnovijim događajima i vladinim nastojanjima na promicanju ljudskih prava i demokracije u Gabonu.

Nadalje, EU je opetovano provodio *ad hoc* demarševe i uspostavljao kontakte s gabonskim vlastima s obzirom na gabonsko predsjedanje Vijećem UN-a za ljudska prava (UNHRC) u 2014. Glavni očekivani rezultati bili su pojačana suradnja i usklađivanje između EU-a i Gabona, uglavnom u svrhu pripreme za sastanke Trećeg odbora Opće skupštine Ujedinjenih naroda te sastanke o multilateralnim pitanjima od zajedničkog interesa.

U srpnju 2014. Delegacija EU-a, u dogovoru s voditeljima diplomatskih misija EU-a, objavila je lokalnu izjavu kojom je pozdravila gabonsku ratifikaciju Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom.

Delegacija EU-a nastavila je dijalog s organizacijama civilnog društva i organizacijama za ljudska prava te se susrela s predstavnicima relevantnih službenih tijela, posebno Glavne uprave za ljudska prava i Nacionalnog povjerenstva za ljudska prava.

Europski parlament 5. veljače 2014. donio je zakonodavnu rezoluciju o sklapanju Protokola kojim se utvrđuju ribolovne mogućnosti i financijski doprinos predviđeni Sporazumom o partnerstvu u ribarstvu između Europske unije i Gabonske Republike.

U 2014. trebalo je biti provedeno srednjoročno preispitivanje stanja ljudskih prava u Gabonu kao dio mehanizma univerzalnog periodičnog pregleda, no to se nije dogodilo. Trenutačno su u tijeku rasprave relevantnih tijela o tome bi li ga trebalo odgoditi za 2015. ili se odmah usredotočiti na univerzalni periodični pregled planiran za 2016.

U pogledu financijske suradnje, zemlja ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). U 2015./2016. bit će pokrenut poziv na podnošenje ponuda za dodjelu financijskih sredstava u vrijednosti od 600 000 EUR projektima civilnog društva koji se bave ljudskim pravima.

Gambija

Tijekom cijele 2014. prioriteta EU-a u Gambiji ostali su sloboda izražavanja i sloboda medija, smrtna kazna, nasilje nad ženama, nediskriminacija LGBTI osoba, uvjeti u pritvoru, nezakonita i proizvoljna uhićenja i pritvaranja te potpora civilnom društvu i borcima za ljudska prava.

Stanje demokracije, poštovanje vladavine prava i stanje ljudskih prava u Gambiji zabrinjavali su EU. Nastavila su se proizvoljna uhićenja i pritvaranja bez poštovanja pravičnog sudskog postupka te nedostatak poštovanja slobode tiska i slobode manjinskih skupina. Međutim, pozitivna je tendencija utvrđena u području prava žena i djece, u kojem su provedeni zakonski propisi s ciljem zaštite navedenih skupina.

Ljudska prava bila su predmet rasprave na posljednjem sastanku pojačanog političkog dijaloga na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua u travnju. Rezultat sastanka bio je dogovor o obvezama gambijskih vlasti te daljnjim sastancima s članovima vlade. Međutim, nedavnom procjenom EU-a otkriveno je da vlada te obveze dosad nije pretočila u konkretne rezultate. Vlada Gambije obavijestila je u studenome EU da namjerava obustaviti politički dijalog na temelju članka 8.

U listopadu 2014. izrađen je drugi univerzalni periodični pregled za Gambiju. Delegacija EU-a doprinijela je pripremama za njega preispitivanjem relevantnih promjena od prvog univerzalnog periodičnog pregleda za tu zemlju u 2010. Delegacija EU-a, zajedno s OHCHR-om te veleposlanstvima Ujedinjene Kraljevine i SAD-a u Banjulu, financirala je javnu analizu univerzalnog periodičnog pregleda. Na toj su manifestaciji sudjelovali vladini dužnosnici, nevladine organizacije, članovi diplomatskog zbora i lokalni mediji.

Delegacija EU-a i države članice EU-a koje su zastupljene u Banjulu u studenome su pomno pratile posjet posebnih izvjestitelja UN-a za izvansudska, prijevika ili proizvoljna pogubljenja, za mučenja i druga okrutna, nehumana i ponižavajuća postupanja ili kažnjavanja. Posebnim izvjestiteljima zabranjen je ulaz u krilo zatvora Mile 2 s najvišim stupnjem osiguranja te u njegov dio sa zatvorenici koji čekaju pogubljenje te su zbog tog kršenja dogovorenog mandata s gambijske strane odlučili obustaviti planirane posjete drugim centrima za pritvor.

Uvjeti u gambijskim zatvorima općenito nastavljaju zabrinjavati EU. Nadalje, tijekom ljeta organizirana su posebna zasjedanja suda s ciljem smanjenja broja neriješenih slučajeva, koja je dijelom financirao Fond za bilateralne projekte Ujedinjene Kraljevine.

Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije u veljači je u ime EU-a objavila izjavu povodom provokativnog govora predsjednika Gambije, čija su meta bile LGBTI osobe, a koji je održao povodom Nacionalnog dana. Kao odgovor na predsjednikovo potpisivanje zakona kojim se kriminalizira „teška homoseksualnost” EU i voditelji misija država članica akreditirani u Gambiji u studenome su usvojili zajedničku izjavu.

Delegacija EU-a nastavila je javno protivljenje smrtnoj kazni na Svjetski dan borbe protiv smrtne kazne, kada je u lokalnim novinama objavljen članak koji su zajednički potpisali privremeni otpravnik poslova EU-a i veleposlanik Ujedinjene Kraljevine i u kojem su izneseni argumenti protiv smrtne kazne. Delegacija EU-a obilježila je Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama manifestacijom organiziranom u suradnji s lokalnim organizacijama UN-a.

Osim toga, Delegacija EU-a putem različitih razvojnih projekata nastavila je rad na pitanjima od važnosti. Putem 10. Programa upravljanja ERF-a (10 milijuna EUR) EU je nastavio promicati pristup pravosuđu i pravno obrazovanje. Štoviše, EU sa 870 000 EUR doprinosi poboljšanju gambijskog medijskog okružja putem projekta koji će provoditi UNESCO. Tijekom cijele godine organizirane su radionice s dionicima medija.

Putem programa malih nepovratnih sredstava za borbe za ljudska prava, koji se financira Europskim instrumentom za demokraciju i ljudska prava (EIDHR), EU je pružio financijsku potporu novinaru koji se hitno morao preseliti zbog straha za vlastitu sigurnost i sigurnost svoje obitelji.

Trenutačno se provode tri projekta koja se bave pravima žena i jačanjem njihova gospodarskog položaja, a koja financira EU (800 000 EUR).

Gana

Ključni ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava u odnosima s Ganom jesu promicanje pristupa pravosuđu, dobro upravljanje, prava djece i učinkovita provedba politika za borbu protiv diskriminacije. U sklopu dijaloga EU-a s vladom Gane tijekom 2014. bilo je riječi i o drugim izazovima, poput poboljšanja teških uvjeta u pritvoru, osiguravanja socijalnih i gospodarskih prava te iskorjenjivanja trgovanja djecom i zlostavljanja djece.

Postupak izmjene ustava iz 1992. o kojem se raspravljalo u sklopu političkog dijaloga EU-a i Gane stavljen je na čekanje nakon što je pri Vrhovnom sudu registriran zahtjev za poništenje dotadašnjeg rada na izmjeni ustava. Ishod je još neizvjestan.

Parlament je u srpnju donio Nacionalni akcijski plan za borbu protiv korupcije (NACAP) s ciljem jačanja javne odgovornosti. U okviru 11. ERF-a oblikovan je novi program za upravljanje s ciljem podupiranja borbe protiv korupcije i promicanja odgovornosti.

EU je održao niz sastanaka s organizacijama civilnog društva kao dio postupka razvoja plana EU-a za suradnju s civilnim društvom za tu zemlju za razdoblje od 2014. do 2017. Utvrđeni prioriteti uključuju potporu pravu na informacije te uključivi dijalog o rodnoj ravnopravnosti i jačanju položaja žena.

Projekt o pravima djece koji financira EIDHR u središnjoj regiji Gane dobro napreduje u zalaganju za poštovanje i zaštitu prava djece. Upis u školu je porastao, a odbori zajednica za zaštitu djece osnovani su i osposobljeni. Povremeno su se održavali sastanci zajednica kako bi se razmotrilo pitanje dječjih prava. U okviru EIDHR-a EU je također objavio poziv na podnošenje prijedloga s naglaskom na posredovanju u sukobima te njihovu sprečavanju u sklopu priprema za opće izbore 2016.

EU je u siječnju održao dijalog o ljudskim pravima s borcima za ljudska prava u Gani, s brojnim sudionicima sa svih strana.

Gana je u prosincu ratificirala Fakultativni protokol uz Konvenciju UN-a o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe. EU je pozdravio ratifikaciju u lokalnoj izjavi.

Gvineja

Nakon ponovnog uspostavljanja ustavnog poretka započelo je razdoblje normalizacije odnosa EU-a i Gvineje. Održavanje mirnih i uključivih izbora u rujnu 2013. omogućilo je nastavak razvojne suradnje EU-a, a embargo na oružje ukinut je zahvaljujući napretku ostvarenom u reformi sigurnosnog sektora. Međutim, pojedinačne sankcije protiv pet osoba za koje se pretpostavlja da su odgovorne za masakr u rujnu 2009. i dalje su na snazi. U nadolazećim mjesecima Gvineja mora nastaviti rad na konsolidaciji državnih tijela, pravu i dobrom upravljanju. Reforma pravosudnog sektora kako bi se suzbili nekažnjavanje i korupcija za tu je zemlju i dalje izazov. Gvineja je od ožujka ozbiljno pogođena izbijanjem ebole, što bi također moglo utjecati na političku i sigurnosnu situaciju.

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava u Gvineji uključuju nastavak uključivog izbornog postupka, jačanje unutarnje sigurnosti u skladu s načelima reforme sigurnosnog sektora, jačanje vladavine prava i borbu protiv korupcije.

EU je nastavio sudjelovati s Gvinejom u različitim oblicima rasprava o ljudskim pravima i demokraciji, između ostaloga kroz redoviti politički dijalog na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua, koji je nastavljen u 2014. EU je izrazio zabrinutost zbog potrebe za jačanjem pravosuđa te za napretkom u borbi protiv nekažnjivosti, posebno u vezi sa sudskim predmetom o masakru od 28. rujna 2009., istragama slučajeva nasilja počinjenog u šumskoj regiji tijekom 2013. te, u novije vrijeme, nasilja nad misijom za podizanje svijesti o eboli u selu Womé. Dugotrajna nezakonita pritvaranja, koja u slučaju nekih pripadnika vojnog osoblja traju i dulje od dvije godine, također ozbiljno zabrinjavaju borce za ljudska prava i udruge koje se bave ljudskim pravima.

Izvešće Gvineje za drugi univerzalni periodični pregled u izradi je, uz potporu Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, (OHCHR) i očekuje se da će obuhvatiti provedbu 105 preporuka iz prvog univerzalnog periodičnog pregleda iz 2010.

EU je 2014. u koordinaciji s državama članicama i Ujedinjenim narodima nastavio pružati tehničku i financijsku potporu Gvineji putem programa 10. Europskog razvojnog fonda. Glavne aktivnosti tih programa obuhvaćaju potporu reformi pravosudnog sektora (PARJU) i potporu naporima civilnog društva u borbi protiv nekažnjivosti (posebno u vezi s masakrom 28. rujna), učvršćenje demokracije (potpora Nacionalnoj skupštini i građanskom obrazovanju te obrazovanju o izborima), decentralizaciju i prijenos ovlasti (PASSD), jačanje kapaciteta udruga žrtava i boraca za ljudska prava, potporu Ministarstvu ljudskih prava u pripremi postupka savjetovanja s ciljem donošenja nacionalne politike ljudskih prava te potporu reformi sigurnosnog sektora (PARSS) i aktivnostima jačanja kapaciteta za civilno društvo i medije. Putem tematskih programa koje financira EU nastavljeni su različiti projekti koje provode nevladine organizacije u područjima jačanja položaja žena te prava žena i djece.

Gvineja-Bisau

Vjerodostojni i mirni opći izbori održani u travnju i svibnju 2014. bili su prekretnica za povratak zemlje na normalan ustavni poredak. U tom novom političkom kontekstu glavni ciljevi EU-a u području demokracije i ljudskih prava u Gvineji Bisau jesu potpora naporima novih tijela na jačanju demokratske stabilnosti i vladavine prava te poboljšanje stanja ljudskih prava u zemlji, koje se znatno pogoršalo tijekom dvogodišnjeg prijelaznog razdoblja nakon vojnog puča u 2012.

U tu je svrhu EU obustavio primjenu odgovarajućih mjera na temelju članka 96. Sporazuma iz Cotonoua (Odluka Vijeća 2011/492/EU) kako bi uspostavio suradnju s demokratski izabranim tijelima i pružio im izravnu podršku naporima na učvršćivanju demokratskih institucija, osiguravanju poštovanja ljudskih prava i promicanju pomirenja. Međutim, obveze koje je Gvineja Bisau preuzela u okviru savjetovanja u vezi s člankom 96. i dalje su primjenjive, osobito u vezi s poštovanjem ljudskih prava, borbom protiv nekažnjivosti, reformom sigurnosnog sektora i borbom protiv nezakonite trgovine, što uključuje trgovanje ljudima.

Nakon konstituiranja izabranih tijela EU je nastavio politički dijalog s Gvinejom Bisau. Poštovanje ljudskih prava, vladavina prava i borba protiv nekažnjivosti pitanja su spomenuta tijekom našeg dijaloga s vlastima na najvišoj razini, među ostalim tijekom premijerova posjeta Bruxellesu u srpnju 2014.

EU je u 2014. godini nastavio pružati financijsku potporu projektima koji se financiraju putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) i kojima je cilj jačanje sposobnosti civilnog društva i poštovanja prava žena, djece i pritvorenika.

Kenija

EU je tijekom 2014. bio aktivan u brojnim područjima u vezi s ljudskim pravima, s posebnim težištem na sljedećim pitanjima: provedbi ustava iz 2010., nekažnjavanju, izvansudskim smaknućima te borcima za ljudska prava.

EU održava redoviti dijalog s civilnim društvom o pitanjima ljudskih prava, između ostaloga na razini voditelja misija. Ne postoji formalan dijalog o ljudskim pravima s vladom Kenije, ali o pitanjima povezanima s ljudskim pravima razgovara se na bilateralnim sastancima. . EU je opetovano jasno izražavao svoju potporu vladavini prava, među ostalim MKS-u, te isticao koliko je važno da Kenija kao država potpisnica Rimskog statuta surađuje s MKS-om. Međutim, 5. prosinca tužitelj MKS-a povukao je slučaj protiv predsjednika Kenyatte zbog nedostatka dokaza. Slučaj protiv potpredsjednika Ruta nastavlja se. Skupine civilnog društva koje podupiru postupke MKS-a protiv predsjednika i potpredsjednika u proteklim su se godinama u svakodnevnom radu suočavale sa sve većim zaprekama.

Općenito, stanje ljudskih prava u Keniji nije se poboljšalo tijekom 2014. U nekim su područjima poduzeti ograničeni koraci u pravom smjeru, dok se u drugima stanje pogoršalo. Nesigurnost je i dalje je ozbiljan problem, osobito u pogledu terorističkih djela i visoke razine kriminala. Dok je vladina reakcija često pretjerana i negativno djeluje na ljudska prava, poduzete su tek ograničene reforme sigurnosnog aparata. Pokušaji ograničavanja prostora za organizacije civilnog društva, koji uključuju uspostavu gornje granice za financiranje iz inozemstva i stroža pravila o registraciji, ugrožavaju i pluralizam i pružanje osnovnih usluga u velikom dijelu zemlje.

Slijedom napada skupine al-Šabab na trgovački centar Westgate u Nairobiju u rujnu 2013. u Keniji je uspostavljen paket EU-a za borbu protiv terorizma u vrijednosti od 19 milijuna EUR, koji obuhvaća Keniju i Rog Afrike, a čine ga sljedeće sastavnice: potpora otpornosti na nasilje i ekstremizam (2 milijuna EUR), borba protiv financiranja terorizma i sprečavanje pranja novca (6 milijuna EUR) te regionalni projekt za kazneni progon u vezi s borbom protiv terorizma (11 milijuna EUR).

EU podupire provedbu ustava rješavanjem problema političkim dijalogom te putem javne diplomacije i financijske pomoći. S vladom Kenije dogovoreno je da je jačanje odgovornosti javnih institucija u ostvarivanju njihovih ustavnih mandata ključno područje financijske suradnje u razdoblju od 2014. do 2020. U kontekstu financijske potpore prijenosu ovlasti EU je pokrenula pilot-projekt čiji cilj je podizanje svijesti o prenesenim vladinim funkcijama i osposobljavanje regionalnog osoblja kako bi mu se pomoglo da ispuni svoje osnovne mandate. Nadalje, u 2014. završen je novi projekt čiji je cilj bila provedba prijenosa ovlasti.

EU je u dijalogu s vladom postavio pitanje izvansudskih smaknuća. Nadalje, Delegacija i države članice poduprle su organizacije civilnog društva i borbe za ljudska prava koji rade na dokumentiranju slučajeva izvansudskih smaknuća i zauzimaju se za okončanje nekažnjavanja. EU kroz EIDHR financira dva projekta ukupne vrijednosti od 0,85 milijuna EUR. Stanje ljudskih prava u Keniji bit će preispitano u okviru univerzalnog periodičnog pregleda u siječnju 2015.

Lesoto

Glavni prioriteti EU-a u Lesotu u pogledu ljudskih prava jesu ukidanje smrtne kazne, promicanje prava žena i djece te jačanje gospodarskih i socijalnih prava.

Pokazatelji upravljanja, vladavine prava i ljudskih prava u Lesotu i dalje su relativno zadovoljavajući po kontinentalnim i regionalnim standardima. Smatra se da su u toj zemlji relativno snažni „sigurnost i vladavina prava” te „sudjelovanje i ljudska prava”, ali je situacija lošija u pogledu „održivih gospodarskih prilika” i „ljudskog razvoja”. Međutim, još uvijek postoje izazovi u vezi s rodnom ravnopravnošću, jačanjem položaja žena i nasiljem u obitelji. Osim toga, postoje dvojbe o nacrtu zakona o osnivanju dugoočekivanog Nacionalnog povjerenstva za ljudska prava u pogledu njegove neutralnosti, transparentnosti i etičkih vrijednosti.

U okviru 11. Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne Delegacija EU-a susrela se s ministrom pravosuđa kako bi izrazila stajalište EU-a o tom pitanju. Lesoto od 1996. ima *de facto* moratorij na smrtnu kaznu, ali ove godine postoje dva slučaja osuđenika na smrt. Ministarstvo pravosuđa navelo je da je to pitanje u Lesotu trenutačno osjetljivo jer je u zemlji došlo do porasta broja brutalnih ubojstava. Tijekom 2014. EU je u Ministarstvo pravosuđa uputio stručnjaka za pitanje smrtne kazne.

EU je tijekom 2014. također s ministrom pravosuđa i ustavnih pitanja raspravljao o situaciji lezbijskih, gej, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih (LGBTI) osoba. Iako u Lesotu ne postoji posebno zakonodavstvo o diskriminaciji LGBTI osoba, sodomija je kazneno djelo protiv zakona i morala i među djelima je za koja se uhićenja mogu izvršiti bez naloga. Međutim, taj se zakon do danas nije provodio.

Nakon navodnog pokušaja puča u kolovozu 2014. Južnoafrička razvojna zajednica (SADC) osmislila je plan za ponovno uspostavljanje mira, sigurnosti i političke stabilnosti u Lesotu. EU je ponudio da će pružiti potporu promatračkoj misiji SADC-a, nadolazećim izborima te programu potrebnih reformi i razvoja.

U pogledu financijske potpore EU je putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava civilnom društvu osigurao financijska sredstva za niz pitanja u vezi s pravima žena, a posebno kako bi se spriječilo trgovanje njima i rodno uvjetovano nasilje. U sklopu proračunske linije EU-a za nedržavne sudionike financira se i projekt koji za cilj ima osvještavanje lokalnih vlasti o rodnim pitanjima te pitanjima pravosuđa. Osim toga, EU putem Europskog fonda za razvoj pruža potporu siročadi i ugroženoj djeci u zajedničkom projektu s Ministarstvom socijalnog razvoja. Ostale inicijative koje financira EU uključuju projekte koji se bave gospodarskim i socijalnim pravima te invaliditetom.

Liberija

Glavni prioriteti EU-a za tu zemlju jesu ukidanje smrtne kazne, podizanje svijesti o pravima žena i djece i poštovanje tih prava, pružanje potpore civilnom društvu za promicanje ljudskih prava. Posebni ciljevi uključuju promicanje dostupnosti zdravstva i obrazovanja ženama i djeci, značajno smanjenje svih oblika izrabljivanja s ciljem njegova iskorjenjivanja, značajno smanjenje rodno uvjetovanog nasilja i smrtnosti majki, jačanje položaja žena i jačanje djelovanja civilnog društva u vezi s ljudskim pravima.

EU je organizirao javne rasprave o ukidanju smrtne kazne u kojima su sudjelovali zakonodavci, Nezavisno nacionalno povjerenstvo za ljudska prava, civilno društvo i mediji. Ljudska su prava među mladima promicana putem glazbenih manifestacija.

EU pažljivo prati novi pokret protiv homoseksualnosti koji predlaže zakonske izmjene kojima bi se zabranili istospolni brakovi i homoseksualna djela. Istospolni odnosi zabranjeni su zakonom, a u 2013. podnesen je novi prijedlog izmjene kaznenog zakona kojim bi se dodatno kriminalizirali istospolni odnosi te postali teško kazneno djelo.

Iako je u razdoblju od građanskog rata postignut značajan napredak, Liberija se još uvijek suočava sa značajnim izazovima u području ljudskih prava te njihovim kršenjima. Iako je položaj Liberije na indeksu slobode medija usporediv s prošlogodišnjim, bilo je slučajeva u kojima je zbog vrlo strogog zakona o kleveti među članovima tiska dolazilo do autocenzure. Liberija i dalje treba revidirati svoje zakone o kleveti kako bi ispunila međunarodne standarde slobode izražavanja i medija. Pristup informacijama o zdravlju i dalje je izazov, a ključnu ulogu u obrazovanju o javnom zdravlju imaju nevladine skupine, lokalne novine i lokalne radiostanice.

Liberija se još smatra izvorišnom, tranzitnom i odredišnom zemljom za djecu kojom se trguje radi prisilnog rada i seksualnog iskorištavanja. Vlada se ne pridržava u potpunosti minimalnih standarda za iskorjenjivanje trgovanja ljudima. Međutim, usprkos ograničenim resursima u to ulaže znatne napore. Treba uložiti veće napore u području kaznenog progona i zaštite žrtava, dok su u području prevencije ostvarena hvalevrijedna nastojanja.

Kriza uzrokovana pojavom ebole značila je dodatne izazove. Liberija je od početka krize uzrokovane pojavom ebole uvela karantene kojima su ljudima ograničena prava na slobodu i slobodu kretanja, kao i pristup sredstvima za život, zdravstvenoj skrbi itd. Čini se da su žene podložnije zarazi ebolom od muškaraca, a UNICEF je izvijestio da žene u najteže pogođenim zemljama čine od 55 do 60 posto svih smrtnih slučajeva. Bilo je nekoliko prijava iznude i pretjerane uporabe sile od strane sigurnosnih snaga koje su djelovale povodom pojave ebole, posebno pri provođenju karantene. Tijekom sukoba sigurnosnih snaga i nezadovoljnih stanovnika koji su prosvjedovali protiv karantene u četvrti West Point u Monroviji iz vatrenog je oružja pogođen petnaestogodišnji dječak koji je kasnije preminuo, a ranjeno je još četvero stanovnika.

Zakon koji je predsjednik Johnson Sirleaf potpisao 2007. i kojim je ponovno uvedena smrtna kazna, protivno obvezama iz Drugog fakultativnog protokola Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima kojemu je Liberija pristupila 2005., i dalje je na snazi. Međutim, smrtna kazna nije izvršena u 2014.

Belgijska policija uhitila je 17. rujna 2014. Martinu Johnson, bivšu zapovjednicu pobunjeničke Nacionalne domoljubne fronte Liberije (*National Patriotic Front of Liberia*, NPFL). To je prvo uhićenje za zločine kojima se krši međunarodno pravo i koji su počinjeni tijekom sukoba u Liberiji od 1989. do 1996. Uhićenje državljanke Liberije koje su izvršile belgijske vlasti zbog navodnih ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti počinjenih tijekom prvog građanskog rata u Liberiji velik je korak naprijed za pravosuđe.

EU je putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) nastavio podupirati nekoliko projekata u Liberiji. EU, primjerice, financira jedan projekt kojim se pruža potpora Nezavisnom nacionalnom povjerenstvu za ljudska prava te drugi projekt koji za cilj ima jačanje civilnog društva za rad na pomirenju u zemlji. EU također pruža potporu organizacijama civilnog društva koje rade s osobama koje su u liberijskom društvu najviše marginalizirane. Jedan je projekt posebno usmjeren na jačanje položaja osoba s invaliditetom u Liberiji. Trenutačno su u pripremi tri projekta koji će se baviti rodnom ravnopravnošću i pravima žena u pogledu sudjelovanja žena u donošenju odluka, obrazovanja o rodnim pitanjima, rodno uvjetovanog nasilja i sakaćenja ženskih spolnih organa.

U 2014. u okviru EIDHR-a pokrenut je poziv za osiguranjem financijskih sredstava za projekte civilnog društva usmjerene na provedbu preporuka Komisije za istinu i pomirenje. Odabrane organizacije započet će s radom u 2015.

Madagaskar

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Madagaskarom odnose se na promicanje temeljnih sloboda izravno povezanih s političkom krizom, a posebno na pružanje potpore s ciljem brzog ponovnog uspostavljanja ustavnog poretka i jačanja političke stabilnosti. Osim toga, prioriteti EU-a uključuju prava djece, poštovanje ljudskih prava u pravosuđu, promicanje prava žena i iskorjenjivanje nasilja nad ženama te potporu civilnom društvu i borcima za ljudska prava.

Zbog dugotrajne političke krize (2009. – 2014.) i privremene obustave naše suradnje na temelju članka 96. Sporazuma iz Cotonoua do svibnja 2014., o ciljevima i prioritetima EU-a u području ljudskih prava i demokracije nije se redovito razgovaralo s vlastima.

Nakon vjerodostojnih izbora održanih 2013., koje je pratila misija EU-a za promatranje izbora, novoizabrane institucije (predsjednik, Nacionalna skupština i vlada) postale su funkcionalne do travnja 2014., a ustavni poredak ponovno je uspostavljen. Bivša Visoka predstavica / potpredsjednica Komisije Ashton objavila je nekoliko pozitivnih izjava o izbornom postupku kojima ga je podržala. Kao posljedica toga u svibnju 2014. Vijeće EU-a odlučilo je ponovno nastaviti razvojnu suradnju s Madagaskarom (koja je bila prekinuta 2010. nakon nasilnog prijenosa vlasti prethodne godine).

Općenito se o situaciji u pogledu ljudskih prava može reći da Madagaskar ima dobar opći zakonodavni okvir za zaštitu ljudskih prava, iako su određene pravne norme ponekad proturječne. Međutim, glavna je poteškoća nedostatak pune provedbe okvira.

Neka od glavnih postignuća Madagaskara u 2014. jesu donošenje zakona o ukidanju smrtne kazne i uvođenje, zakonom, Nezavisnog nacionalnog povjerenstva za ljudska prava (*Commission Nationale Indépendante des Droits de l'Homme*). Madagaskar je *de facto* ukinuo smrtnu kaznu jer od 1958. nije registrirano nijedno pogubljenje. Sve smrtne kazne sustavno su preinačene u osude na doživotni teški rad. Međutim, od 10. prosinca 65 zatvorenika čeka izvršenje smrtne kazne.

U 2014. Madagaskar je predložen kao jedna od zemalja u odnosu na koje bi EU trebao izvršiti kampanju demarševima s ciljem promicanja ratifikacije Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda te Sporazuma o povlasticama i imunitetima Suda (APIC) te njihove provedbe. Takvi demarševi 24. listopada 2014. dostavljeni su izravno ministru pravosuđa, koji je ponovno potvrdio nedvojbenu odlučnost o dovršenju postupka provedbe. Tekstovi bi trebali biti predstavljeni na redovnoj sjednici Nacionalne skupštine u ožujku 2015.

EU putem svoje delegacije u Antananarivu radi na pokretanju i jačanju aktivnosti skupine za ljudska prava u okviru skupine tehničkih i financijskih partnera (TFP). Prvi sastanak održan je 3. rujna i na njemu je dogovoren nastavak zajedničkog zagovaranja i lobiranja za uključivanje dostatnih sredstava za provedbu pitanja Nezavisnog nacionalnog povjerenstva za ljudska prava u Zakonu o financijama u 2015. U vezi s trgovanjem ljudima, još jednim važnim problemom u Madagaskaru, dogovorena je procjena mogućnosti uspostavljanja dijaloga sa zemljama odredišta radnika migranata putem Ujedinjenih naroda u nedostatku predstavništva Madagaskara u tim zemljama.

U pogledu financijske suradnje Madagaskar ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). U 2014. još je u provedbi devet projekata, s proračunom od oko 1,8 milijuna EUR. Za projekte u području ljudskih prava u toj zemlji za razdoblje od 2017. do 2014. odobrena su nova sredstva u iznosu od 4 milijuna EUR.

Malavi

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Malavijem u 2014. bili su usmjereni na politička prava, demokratsko upravljanje i prava pripadnika manjina.

EU je nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji s Malavijem u raznim oblicima, među ostalim putem političkog dijaloga i redovite suradnje s Povjerenstvom za ljudska prava u Malaviju. Radna skupina boraca za ljudska prava Delegacije EU-a sastaje se dvaput godišnje kako bi raspravljala o ključnim pitanjima ljudskih prava i tražila načine učinkovitije suradnje.

Značajan događaj u vezi s ljudskim pravima kojemu je EU pružio potporu bili su izbori 2014. EU je pružio financijsku i tehničku pomoć malavijskom izbornom povjerenstvu putem zajedničkog fonda kojim upravlja UNDP te putem Programa demokratskog upravljanja. EU je pružio potporu građanskom obrazovanju i obrazovanju birača diljem zemlje putem Nacionalne inicijative građanskog obrazovanja te poslao misiju za promatranje izbora na čijem je čelu bio član Europskog parlamenta.

U 2014. Malavi je, uz potporu EU-a, predstavio izvješće o provedbi Međunarodnog pakta UN-a o građanskim i političkim pravima na 111. sjednici Odbora za ljudska prava UN-a.

U području financijske suradnje Malavi ostvaruje koristi od potpore EU-a za jačanje poštovanja ljudskih prava u zemlji putem jačanja kapaciteta u okviru malavijskog Povjerenstva za ljudska prava. EU je također osigurao osposobljavanje u području ljudskih prava za policijske službenike.

EU nastavlja podupirati rodnu ravnopravnost kroz projekt koji se bavi rodnom ravnopravnošću i jačanjem položaja žena, u partnerstvu s UNFPA-om, te kroz manje inicijative s lokalnim nevladinim organizacijama. EU također podupire lokalne organizacije civilnog društva koje se zalažu za prava LGBTI osoba.

Pitanje prava djece ostalo je važna tema u javnoj domeni i EU nastavlja podupirati jačanje sustava za zaštitu djece te kampanje protiv dječjih brakova.

Mali

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Malijem uključuju nacionalno pomirenje i sigurnost, vladavinu prava i demokraciju, reformu pravosuđa i pristup pravosuđu, prava djece, prava žena i ravnopravnost, borbu protiv korupcije, socioekonomska prava i osnovne usluge. Od posljednjeg svibnja velika područja sjevernih regija više nisu pod kontrolom vlade, što utječe na zaštitu ljudskih prava u tim područjima.

EU je u svom redovitom političkom dijalogu s malijskim vlastima opetovano pozivao na dostupniji, neovisniji i učinkovitiji pravosudni sustav. Komisija za istinu, pravdu i pomirenje još nije počela djelovati, a vlada je početak njezina djelovanja sada odgodila dok ne bude poznat ishod alžirskih pregovora.

Obnavljanje nasilnih napetosti na sjeveru zemlje također je među značajnim događanjima povezanima s ljudskim pravima o kojima je EU zauzeo stajalište. Civili su bili glavne žrtve redovitih sukoba između pobunjeničkih skupina, vojske, savezničkih skupina itd. Promatrači poput Odjela za ljudska prava MINUSMA-e izvještavaju o čestim slučajevima zlostavljanja zatvorenika.

Tijekom 2014. EU je pojačao dijalog s organizacijama civilnog društva u vezi s tranzicijskim pravosuđem kroz projekt koji provode FIDH i lokalna podružnica udruge *Association Malienne des Droits de l'Homme*. Dva projekta u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) utvrđena su za razdoblje od 2015. do 2016. s ukupnim proračunom od 550 000 EUR (potpora djeci s ulice i Nacionalnom povjerenstvu za ljudska prava). Nadalje, EU je ugovorom o izgradnji države (proračunska potpora EU-a za Mali koja obuhvaća 2013. i 2014.) nastavio pružati financijsku potporu toj zemlji.

Jedan od glavnih izazova za vladu borba je protiv nekažnjivosti. EU je prepoznao da se nacionalno pomirenje mora temeljiti na poštenom i djelotvornom pravosudnom sustavu koji može privesti pravdi počinitelje koji su počinili zlostavljanja, ne praveći razliku među njima. Neovisni stručnjak UN-a za Mali (g. Suliman Baldo), koji je tu zemlju u 2014. posjetio dvaput, izvijestio je da su neki zatvorenici oslobođeni zbog političkih razloga i da to potkopava napore uložene u borbu protiv nekažnjivosti.

Vlada je pokrenula reformu Nacionalnog povjerenstva za ljudska prava kako bi ga se uskladilo s važećim međunarodnim standardima.

Vojna misija EU-a za doprinos osposobljavanju oružanih snaga Malija (EUTM Mali) i civilna misija EU-a u Maliju (EUCAP Sahel Mali) u svoje su programe osposobljavanja uključile posebne module o ljudskim pravima.

Mauritanija

Prioriteti EU-a u području ljudskih prava za Mauritaniju uključuju pravosudni sustav, borbu protiv ropstva, diskriminacije etničkih manjina i rodne diskriminacije, status nevladinih organizacija, smrtnu kaznu, borbu protiv mučenja i prisilnih nestanaka.

Ciljevi EU-a za 2014. ostali su usmjereni na promicanje i obranu ljudskih prava, poboljšanje upravljanja, poštovanje vladavine prava kroz dijalog i suradnju s vlastima u Mauritaniji te zaštitu lokalnih boraca za ljudska prava i drugih relevantnih sudionika. EU je u 2014. održao dva službena sastanka s borcima za ljudska prava i jedan sastanak s ciljem političkog dijaloga s vladom, kojim su obuhvaćena pitanja ljudskih prava.

Unatoč pravnom i institucijskom napretku u zaštiti ljudskih prava u Mauritaniji tijekom posljednjih nekoliko godina, u različitim su područjima i dalje prisutni ozbiljni problemi, uključujući opći nedostatak provedbe zakonodavstva.

Predsjednički izbori održani su u lipnju 2014. Iako ih je oporba bojkotirala, obilježio ih je visok odaziv, a predsjednik Aziz osvojio je svoj drugi i posljednji mandat. EU je poslao stručnu misiju za promatranje izbora koja je, u skladu s drugim međunarodnim organizacijama, zaključila da su izbori općenito bili zadovoljavajući i izdala niz preporuka s kojima je upoznata vlada i izborno povjerenstvo.

Nakon službenog posjeta posebnog izvjestitelja UN-a za ropstvo na početku godine vlada je u ožujku usvojila plan pod pokroviteljstvom UN-a koji sadrži preporuke za iskorjenjivanje ropstva i njegovih ostataka. Osim toga, Vlada je odlučila uspostaviti posebni sud za kazneni progon kaznenih djela ropstva u Mauritaniji, koji još nije osnovan. Njegovo je osnivanje kontroverzno i predmet mnogih kritika boraca za ljudskih prava.

UN-ov Međunarodni koordinacijski odbor za nacionalne institucije za ljudska prava (ICC) izabrao je Nacionalno povjerenstvo Mauritanije za ljudska prava kao predstavnika afričkog kontinenta za sljedeće dvije godine. Nacionalno povjerenstvo Mauritanije za ljudska prava od ove je godine i nacionalni mehanizam za prevenciju mučenja u kontekstu provedbe Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja (OPCAT).

EU je pružio potporu izradi novog zakona za sprečavanje nasilja nad ženama i snažno se zalaže za bolju provedbu maloljetničkog pravosuđa. Zajedno s Ujedinjenim narodima i međunarodnim nevladinim organizacijama Delegacija EU-a pozvala je vlasti da potraže alternative pritvaranju mladih s odraslima. Ministarstvo pravosuđa odgovorilo je pozitivno i trenutačno utvrđuje mjere koje treba poduzeti.

U 2014. započela su tri nova projekta koja se financiraju u okviru EIDHR-a. Obuhvaćaju ključne strateške prioritete poput sprečavanja nasilja nad mladim ženama koje rade kao sluškinje, jačanja gospodarskog položaja bivših robova, potpore mirnom suživotu među zajednicama i rješavanja sporova oko zemljišta. Tom posebno osjetljivom pitanju veću pozornost posvećuju i organizacije civilnog društva i međunarodni partneri.

Republika Mauricijus

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Republikom Mauricijusom jesu nastavak promicanja poštovanja ljudskih prava, demokracije i vladavine prava, s posebnim naglaskom na rodno uvjetovanom nasilju i nasilju nad djecom.

Tijekom cijele 2014. EU je nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji s Republikom Mauricijusom u različitim oblicima, između ostaloga putem političkog dijaloga, dijaloga o politikama te razvojne suradnje. U Mauricijusu u 2014. nije bilo formalnog političkog dijaloga.

Na temelju presude Odbora za ljudska prava UN-a iz 2012. ustavna „Deklaracija o Zakonu o zajednici (privremene odredbe)” usvojena je u Nacionalnoj skupštini 4. srpnja 2014. kako bi se kandidatima omogućilo da prilikom registracije kao kandidati za opće izbore ne navedu svoju pripadnost etničkoj zajednici.

Parlament je raspušten 6. listopada 2014., a opće parlamentarne izbore 10. prosinca 2014. organiziralo je Povjerenstvo za nadzor izbora, koje dobro funkcionira.

Među ostale značajne promjene povezane s ljudskim pravima u 2014. valja ubrojiti osudu rodno uvjetovanog nasilja u zemlji koju je izrazio EU. Osuda je izražena sponzoriranjem, zajedno s veleposlanstvom SAD-a, šesnaestodnevne kampanje pod nazivom „Zaustavimo nasilje! Upoznajte svoja prava” u okviru inicijative UN-a pod nazivom „Bez nasilja nad ženama” (prosinac 2014.) te konferencije za medije.

EU je izdao opće izjave povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, s naglaskom na rodno uvjetovanom nasilju.

EU je također nastavio i pojačao neformalni dijalog s organizacijama civilnog društva sudjelovanjem u kampanjama za promicanje prava žena i financijskim doprinosom tim kampanjama, s ciljem revitalizacije odgovora na rodno uvjetovano nasilje na nacionalnoj razini, podizanja svijesti i pokretanja javnog dijaloga.

U studenome 2014. EU je uputio demarš vladi Republike Mauricijusa s ciljem glasovanja u korist rezolucije o moratoriju na primjenu smrtne kazne na 69. zasjedanju Opće skupštine UN-a. Treba naglasiti da, iako je smrtna kazna službeno obustavljena Zakonom o ukidanju smrtne kazne iz 1995., Republika Mauricijus nije ratificirala Drugi fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, čiji cilj je trajno ukidanje smrtne kazne. Delegacija Mauricijusa bila je odsutna tijekom glasovanja o rezoluciji UN-a o globalnom moratoriju na pogubljenja u prosincu 2010. i prosincu 2012.

Što se tiče financijske suradnje, Republika Mauricijus prima financijska sredstva iz tematske proračunske linije za nedržavne sudionike. Nakon poziva na podnošenje prijedloga u 2013. Delegacija je potpisala četiri ugovora s nevladinim organizacijama aktivnima u području prava djece i žena.

Financirane su sljedeće inicijative: rehabilitacija i skrb za 24 zlostavljane djece bez roditeljske skrbi, uključujući djecu s posebnim potrebama, te poboljšanje kvalitete njihova života; ostvarenje fizičke i pedagoške dostupnosti primarnog obrazovanja djeci s posebnim potrebama; doprinos zapošljivosti i integraciji u društvo djece oštećena sluha; jačanje položaja žena na Agalégi, udaljenom rubnom otoku Mauricijusa.

Mozambik

U 2014. prioritet EU-a bilo je jačanje vladavine prava i demokracije putem vjerodostojnih i održivih izbornih postupaka, ali i sloboda izražavanja i udruživanja, jačanje položaja žena i prava djece.

Godinu 2014. obilježile su vojne napetosti između oružanih snaga Renamo i vladinih snaga sigurnosti, uglavnom u središnjim pokrajinama, što je negativno utjecalo na stanje ljudskih prava. EU je u političkom dijalogu s objema stranama zagovarao dijalog i poštovanje vladavine prava kao jedini mogući način rješavanja političkih i vojnih napetosti. K tome je putem lokalnih izjava sve uključene strane pozvao da preuzmu svoj dio odgovornosti za jačanje mira i pomirenja.

S ciljem promicanja održivih, transparentnih i vjerodostojnih izbornih postupaka u Mozambiku EU je u 2014. pružio potporu tijekom predsjedničkih, parlamentarnih i pokrajinskih izbora putem višedimenzionalnog pristupa kojim se kombiniraju trajni politički dijalog sa svim dionicima, potpora civilnom društvu, sprečavanje sukoba i izbornog nasilja te promatranje izbora. Sredinom rujna raspoređena je misija EU-a za promatranje izbora (uz potporu država članica EU-a) kako bi pratila sve faze izbornog postupka. U misiji su sudjelovali brojni diplomati iz država članica upućeni kako kratkoročni promatrači. Misija EU-a za promatranje izbora predstavila je svoja preliminarna zapažanja dva dana nakon glasovanja i uzastopno izdala dva priopćenja za medije o stanju nakon izbora.

EU se nastavio zalagati za jasniju podjelu ovlasti, poštovanje vladavine prava i predanost borbi protiv korupcije, dobrom upravljanju i pristupu informacijama. EU je pozdravio odobrenje zakona o pristupu informacijama i kaznenog zakona iz studenoga 2014. u parlamentu, pozivajući na ulaganje odgovarajućih napora u njihovu provedbu. Također je dao potporu Uredu javnog tužitelja, Vrhovnom sudu i parlamentu u okviru projekta za vladavinu prava (9 milijuna EUR). Upravljanje javnim financijama i odgovornost također su bili u središtu pozornosti razvojne suradnje EU-a putem proračunske potpore i odgovarajućeg političkog dijaloga s vladom.

EU je tijekom 2014. pružio potporu širokom nizu organizacija civilnog društva koje rade u raznim područjima povezanim s ljudskim pravima, a neke su od njih odigrale ključnu ulogu svojim zalaganjem za značajne reforme, poput reforme kaznenog zakona, zakona o nasljeđivanju i zakona o pravu na pristup informacijama. Potpora organizacijama civilnog društva uključivala je i aktivnosti koje se odnose na pristup informacijama, javnu odgovornost i slobodu izražavanja, uključujući potporu forumu lokalnih radiostanica i participativnoj platformi za građane OLAVULA. Potporu je primio i program za održivo upravljanje AGIR, a pokrenut je i poziv na podnošenje prijedloga u okviru proračunske linije EU-a za nedržavne sudionike i tijela lokalnih vlasti s ciljem promicanja dijaloga između lokalnih vlasti i participativnog građanstva.

EU je također pojačao svoju koordinaciju u vezi s pitanjima rodne ravnopravnosti i jačanja položaja žena stvaranjem Skupine EU-a za rodna pitanja, koja surađuje s Ministarstvom žena i socijalnih pitanja na provedbi strategije za jačanje položaja žena. Organizacije civilnog društva koje rade u tom području primile su osnovna sredstva i potporu za obavljanje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja potpore žrtvama kršenja ljudskih prava. EU je također udružio snage s organizacijom *UN Women* u okviru šesnaestodnevne kampanje UNiTE za podizanje svijesti o nasilju nad ženama.

Osim toga, EU je surađivao s vladom i civilnim društvom na zaštiti prava djece. EU surađuje s vladom i Međunarodnom organizacijom rada, posebice na izradi klasifikacije opasnog rada. EU također financira osnivanje sustava registracije djece i demografske statistike koji provodi UNICEF („Ukidanje sustava koji ne funkcioniraju”). Potporu EU-a primile su i organizacije civilnog društva koje pomažu ugroženoj djeci, podižu razinu svijesti i surađuju s vlastima.

EU je nastavio davati potporu LGBT zajednici kroz svoje aktivnosti zagovaranja u vezi sa seksualnim manjinama te kampanje lobiranja kako bi ih vlasti priznale.

Financijsku podršku primilo je i Nacionalno povjerenstvo za ljudska prava, koje se suočavalo s administrativnim preprekama.

Povodom obilježavanja Dana ljudskih prava EU je organizirao savjetovanje s borcima za ljudska prava iz civilnog društva kako bi raspravljali o prioritetnim pitanjima u vezi s ljudskim pravima u Mozambiku uoči pripreme nove strategije EU-a za ljudska prava u toj zemlji i EIDHR-ova poziva na podnošenje prijedloga u 2015.

Namibija

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Republikom Namibijom usredotočeni su na jačanje demokratskih procesa, institucija te političkog sudjelovanja i pluralizma, posebno kroz poboljšanje funkcioniranja državnih institucija poput parlamenta, te bolji pristup pravosuđu.

EU s Namibijom također surađuje na promicanju gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava. Iako Namibija ima vrlo napredan pravni okvir o tom pitanju, velik dio zakonodavstva i dalje se ne provodi zbog manjka kapaciteta vlade. Osim toga, EU podržava i promiče prava pripadnika manjina, poput autohtonog stanovništva (npr. naroda San), osoba s invaliditetom i lezbijskih, gej, biseksualnih i transrodnih osoba, koji često bivaju isključeni iz društva, nemaju politički glas, a pristup osnovnim uslugama im je ograničen.

EU sudjeluje u dijalogu o ljudskim pravima i demokraciji s Republikom Namibijom. To uključuje sastanke s nevladinim organizacijama i radnu skupinu EU-a / država članica za ljudska prava.

S obzirom na to da je vlada Namibije podržala deklaraciju Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda (UNDRIP) i ratificirala ostale konvencije u vezi s autohtonim narodima, EU se raspitivao o vladinim planovima za rješavanje problema marginalizacije autohtonih naroda i poboljšanje njegovih životnih uvjeta.

EU prati stanje u zemlji u vezi s nacrtom provedbenog zakona o Međunarodnom kaznenom sudu i potiče vladu da donese taj zakonodavni akt kako bi mogla u potpunosti surađivati s Međunarodnim kaznenim sudom. Radilo se i na rodnim pitanjima i pravima žena, a EU je sa zabrinutošću primijetio rastuću razinu rodno uvjetovanog nasilja u društvu. Osim odgovarajućih promjena pravnog okvira, EU je također pažljivo pratio sudski predmet o prisilnoj sterilizaciji žena zaraženih HIV-om.

EU i njegove države članice nastavljaju partnerstva s resornim ministarstvima i nevladinim organizacijama u provedbi nacionalne rodne politike. Vlada je potaknuta da brzo odobri nacrt zakona o njezi i zaštiti djece, a EU je upravljanjem bespovratnim sredstvima za organizacije civilnog društva potvrdio svoju predanost podupiranju civilnog društva. Ključna pitanja ljudskih prava otvarana su putem demarševa, a radilo se uglavnom o pitanjima povezanim s UN-om, posebno u svjetlu pripreme za zasjedanja Trećeg odbora Opće skupštine UN-a i Vijeća za ljudska prava. Naposljetku, EU je čestitala Namibiji na izboru u Vijeće za ljudska prava (2014. – 2016.).

Tijekom izbora održanih 28. studenoga 2014. diplomatsko osoblje misija država članica EU-a koje postoje u Namibiji te iz Delegacije EU-a provelo je zajednički projekt diplomatskog promatranja u prijestolnici i njezinoj okolini te potvrdilo da je dan izbora protekao u miru i disciplini. Delegacija EU-a zatim je izdala lokalnu izjavu u kojoj je Namibiji čestitala na demokratskim načelima i poštovanju ustavnih ograničenja predsjedničkog mandata te izrazila želju za suradnjom s novom vladom s ciljem podupiranja društvenog, gospodarskog i demokratskog razvoja Namibije.

EU je pojačao svoj dijalog s organizacijama civilnog društva izradom plana EU-a za tu zemlju za suradnju s civilnim društvom (2014. – 2017.) kroz proces savjetovanja pod vodstvom Delegacije EU-a, koji uključuje države članice EU-a i organizacije civilnog društva. Ciljevi plana su: jačanje napora na promicanju boljeg okruženja za organizacije civilnog društva u zemljama partnerima, promicanje strukturiranog sudjelovanja organizacija civilnog društva u nacionalnim politikama, programskom ciklusu EU-a i međunarodnim procesima te povećanje kapaciteta organizacija civilnog društva.

Univerzalni periodični pregled za Namibiju izrađen je 31. siječnja 2011. U srednjoročnom izvješću o napretku u 2013. ponovno su navedena neka otvorena pitanja, usko povezana s rodnim pitanjima, zaštitom prava djece i marginalizacijom autohtonih naroda. Preporuke iz univerzalnog periodičnog pregleda uključuju jamstvo da se suđenja odvijaju u razumnom roku te da se poduzimaju posebne mjere za smanjenje broja neriješenih kaznenih predmeta. EU je također promicao provedbu preporuka iz univerzalnog periodičnog pregleda u brojnim područjima te osigurao tehničku pomoć za izradu nacrtu akcijskog plana za ljudska prava, koji je predsjednik države predstavio 9. prosinca 2014.

Namibija ostvaruje koristi od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). Poziv na podnošenje prijedloga s proračunom od 600 000 EUR objavljen 18. siječnja 2013. Cilj mu je bio civilnom društvu u Namibiji pomoći razviti veću koheziju u radu na ljudskim pravima, politički pluralizam, demokratsko političko sudjelovanje i zastupljenost. Odabrani projekti usmjereni su na pristup pravosuđu, izbore i obrazovanje glasača. EU je nastavio pružati financijsku potporu putem tematskog programa za nedržavne sudionike i tijela lokalnih vlasti, s naglaskom na rodno uvjetovanom nasilju, pravima djece i marginaliziranih osoba, što uključuje osobe zaražene HIV-om/AIDS-om, te interakciji između civilnog društva i regionalnih/lokalnih vlasti.

Nadalje, u okviru Europskog fonda za razvoj, EU je osigurao 4 milijuna EUR programu potpore namibijskom civilnom društvu s ciljem poboljšanja njegova zagovaranja u području politika i koordinacijske uloge, jačanja kapaciteta organizacija civilnog društva za upravljanje i odgovornost te podupiranja osnivanja Zaklade za civilno društvo Namibije (CFSN). U okviru tog projekta postoji alokacija u iznosu od 1 milijun EUR za CSFN kako bi organizirao pozive na podnošenje prijedloga za isplatu malih i mikro iznosa bespovratnih sredstava organizacijama u lokalnim zajednicama.

Niger

Prioriteti EU-a u području ljudskih prava u Nigeru uključuju poštovanje demokratskih načela i vladavine prava, unapređenje pravosudnog sustava, posebno pristupa pravosuđu i uvjeta u pritvoru, te zaštitu prava žena i djece. Navedeni prioriteti provode se posebnim planovima i ciljevima kao što su akcijski plan za rodnu ravnopravnost (2010 – 2014.) i plan za suradnju s civilnim društvom, u suradnji s državama članicama i nigerskim vlastima.

Analiza stanja ljudskih prava u zemlji pokazuje da demokratska načela i osnovne slobode, posebno političke i pojedinačne slobode, trenutačno nisu ozbiljno ugroženi usprkos jednom obliku strategije uznemiravanja koji lokalne vlasti provode protiv oporbe. EU podupire napore Nigera da poboljša stanje ljudskih prava, osobito prava žena i djevojčica. Sigurnosna situacija na granicama i dalje je vrlo zabrinjavajuća. Niger je pojačao svoj sigurnosni odgovor i uspio osigurati zaštitu demokratskih načela i temeljnih prava. Suradnja nadležnih tijela s EU-om je zadovoljavajuća.

Na sastancima u okviru političkog dijaloga održanima u travnju i listopadu 2014. EU je naglasio važnost odgovarajuće pripreme za sljedeće opće izbore, koji će se održati u prvoj polovici 2016.

Delegacija EU-a u studenome 2014. pokrenula je novi poziv za podnošenje prijedloga u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR), u čijim je tematskim prioritetima poseban naglasak stavljen na uvjete u pritvoru i promicanje socioekonomskih i kulturnih prava žena i djece. Tijekom 2014. projektima financiranima u okviru EIDHR-a među ostalim pružena je pomoć brojnoj djeci s ulice u regijama Maradi i Zinder u obliku osiguravanja hitnog smještaja i pomaganja djeci da razviju vještine za radna mjesta i povratak kući. Osim toga, potporu je primilo šest škola zajednice koje pružaju obrazovanje djeci, a posebno djevojčicama, koja su generacijama marginalizirana jer su potomci robova.

Putem Programa potpore pravosuđu i vladavini prava (PAJED II) EU je nastavio pružati tehničku i financijsku potporu primjeni eksperimentalnih alternativa zatvoru te izradi nacionalne politike za sudsku zaštitu maloljetnika. Tim programom također je pružena potpora osnivanju nacionalne agencije za pružanje pravne i pravosudne pomoći, koja već funkcionira i olakšava pristup pravosuđu najugroženijim skupinama stanovništva.

Programom potpore civilnom društvu (PASOC II) financirane su inicijative organizacija civilnog društva s ciljem jačanja njihove uloge kao ključnih sudionika razvoja, iz čeka su proizašla 244 mikroprojekta koje provode lokalne nevladine organizacije i udruge na lokalnoj razini. Trideset tri posto tih projekata za cilj imaju promicanje rodne ravnopravnosti i prava žena.

Potporom provedbi programa za razvoj nacionalnih statističkih sustava s ciljem promicanja dobrog upravljanja (PASTAGEP) u regijama su financirane kampanje za podizanje svijesti o važnosti registracije događaja povezanih s civilnom državom.

Nigerija

Glavni ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Nigerijom jesu borba protiv mučenja, izvansudskih smaknuća i smrtne kazne, reforma sektora sigurnosti i pravosudnog sektora, borba protiv nekažnjivosti, promicanje socijalnih i gospodarskih prava te borba protiv svih oblika diskriminacije.

EU je nastavio sudjelovati u raspravama o pitanjima u vezi s ljudskim pravima i demokracijom na nekoliko sastanaka s ciljem održavanja političkog dijaloga na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua te tijekom dijaloga EU-a i Nigerije na razini ministara održanoga 27. studenoga u Abuji. Tri glavne bilateralne teme o kojima se raspravljalo u okviru dijaloga na razini ministara bile su nacionalni izbori, ljudska prava i pobuna Boko Harama na sjeveroistoku zemlje, a na kraju dijaloga potpisano je zajedničko priopćenje.

U Abuji je 6. ožujka održano savjetovanje s civilnim društvom, nakon kojeg je 27. ožujka uslijedila radionica za borbe za ljudska prava. Održano je nekoliko sastanaka s Nacionalnim povjerenstvom za ljudska prava. S nigerijskim savjetnikom za nacionalnu sigurnost otvorena su pitanja navodnih kršenja ljudskih prava koja su počinile nigerijske sigurnosne službe u okviru protuterorističkih operacija. U Abuji je u listopadu održana radionica o analizi sukoba. Na Međunarodni dan ljudskih prava (10. prosinca 2014.) zamjenik šefa Delegacije EU-a u Nigeriji obratio se javnosti na službenoj manifestaciji koju je organiziralo Nacionalno vijeće za ljudska prava. EU je također snimio radioporuku o ljudskim pravima.

U svojim zaključcima od 12. svibnja Vijeće za vanjske poslove EU-a izrazilo je duboku zabrinutost zbog stalnih terorističkih napada u Nigeriji. Izdano je nekoliko izjava o brojnim stravičnim zločinima skupine Boko Haram, među ostalim o otmici više od 250 učenica u Chiboku u travnju. EU je također izdao izjavu zbog donošenja zakona kojim se kriminaliziraju istospolni brakovi u siječnju. Organizirani su formalni i neformalni demarševi kako bi se doprlo do odgovarajućih nigerijskih tijela. Nigerija je tri puta podnesena kao tema hitnih rasprava o ljudskim pravima na plenarnim sjednicama Europskog parlamenta (siječanj, ožujak, srpanj) i svaki je put izdana rezolucija Europskog parlamenta.

Misija kojom je nastavljena misija za promatranje izbora iz 2011 održana je u svibnju kako bi se Nigeriji pomoglo u provedbi preporuka iz 2011. prije izbora u ožujku 2015.

Drugi univerzalni periodični pregled dovršen je početkom 2014., a Nigerija je prihvatila 175 od 219 preporuka, među ostalim preporuke koje se odnose na mučenja i izvansudska smaknuća koja vrše snage sigurnosti. Nigerija je odbila samo deset preporuka, sve povezane s diskriminacijom na temelju seksualne orijentacije, a 34 preporuke koje se odnose na moratorij na smrtnu kaznu, koji ima ustavne implikacije, stavila je na čekanje.

EU je putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) nastavio podupirati nekoliko projekata u Nigeriji. U okviru instrumenta za doprinos stabilnosti i miru EU podržava nigerijske napore u borbi protiv terorizma i napore na izgradnji mira u različitim područjima sukoba. Europski razvojni fond doprinosi tekućoj reformi pravosudnog sektora, podržava izborni ciklus od 2012. do 2015., promiče sudjelovanje žena u području mira i sigurnosti te pruža psihosocijalnu potporu djeci pogođenoj sukobima u sjevernoj Nigeriji. U 11. ERF-u poseban će naglasak biti stavljen na sjeverni dio zemlje kako bi se poboljšalo teško socioekonomsko stanje stanovnika tog dijela zemlje.

Ruanda

Glavni cilj EU-a jest Ruandi pružiti potporu u praćenju i ispunjenju obveza za provedbu preporuka iz univerzalnog periodičnog pregleda, posebno u pogledu političkog prostora, slobode izražavanja i okupljanja te neovisnosti pravosuđa i medija.

EU je tijekom 2014. nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji s Ruandom u okviru političkog dijaloga (članak 8. Sporazuma iz Cotonoua i sastanci na ministarskoj razini). Tijekom godine EU je također nastavio održavati sastanke s organizacijama civilnog društva, među ostalim o pitanjima ljudskih prava.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis posjetio je Ruandu u travnju 2014. povodom obilježavanja 20. godišnjice početka genocida u Ruandi. Tadašnji povjerenik EU-a za razvoj Andris Piebalgs posjetio je Ruandu u ožujku 2014. i susreo se s organizacijama civilnog društva. Posebni izvjestitelj UN-a za prava na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja, Maina Kiai, službeno je posjetio Ruandu u siječnju i kolovozu 2014. na poziv Ruande.

U svojim zaključcima od 22. srpnja 2014. Vijeće za vanjske poslove EU-a izrazilo je zabrinutost zbog ograničenja s kojima se suočavaju političke stranke i civilno društvo u Ruandi. Ruandu je potaknulo na daljnje otvaranje političkog prostora i omogućivanje veće slobode izražavanja s ciljem potpunijeg demokratskog sudjelovanja.

Ruanda je u 2014. ostvarila napredak u provedbi preporuka iz prvog ciklusa univerzalnog periodičnog pregleda iz 2011. (sljedeći će se održati 2015.). Preporuke uključuju odobrenje nacionalne politike za pravnu pomoć te politike o pravosuđu za djecu u listopadu 2014., ratifikaciju dodatnih protokola uz Konvenciju protiv mučenja i Konvenciju o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena te pripreme radnje za definiranje nacionalnog akcijskog plana za ljudska prava, koje uključuju savjetovanje s vanjskim dionicima.

U okviru Europskog fonda za razvoj jedno od ključnih područja za EU jest odgovorno upravljanje, koje uključuje posebne ciljeve u pogledu jačanja javne odgovornosti i podupiranja građanskog društva, u skladu sa Strategijom za gospodarski razvoj i smanjenje siromaštva u Ruandi za razdoblje od 2013. do 2017.

U veljači 2014. organizacije civilnog društva izrazile su zabrinutost zbog premijerovih uputa o Forumu za razvoj zajedničkog djelovanja donesenom u listopadu 2013., u strahu da će biti ugrožena neovisnost nevladinih organizacija.

Organizacije u Ruandi primaju financijsku potporu Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). Projekti su uključivali: usklađivanje sindikata s Vodećim načelima UN-a o poslovanju i ljudskim pravima, sprečavanje sukoba koji proizlaze iz sporova oko zemljišta, jačanje posrednika na lokalnoj razini, prava djece te razvoj skrbi za djecu u ranoj dobi, pomirenje, rehabilitaciju i pristup osnovnim uslugama za ugrožene skupine, među ostalim siročad, marginalizirane skupine, žrtve mučenja i žene žrtve nasilja, te promatranje tijekom izbornog postupka u zemlji, što uključuje potporu stvaranju mreže civilnog društva za izbornu potporu za dugoročnu suradnju.

Nadalje, EU je pružio financijsku potporu Ruandi putem svojeg programa proračunske potpore za pravosudni sektor kroz sporazum s Belgijom o podupiranju provedbe nove Strategije za sektor pravosuđa, pomirenja i pravnog poretka sektor za razdoblje od 2014. do 2018. To uključuje komponentu glasa i odgovornosti, s naglaskom na praćenju izvršavanja pravde, pristupu pravosuđu i zemljištu za najugroženije, sprečavanju rodno uvjetovanog nasilja te promicanju ljudskih prava s naglaskom na radničkim pravima.

U okviru plana EU-a za civilno društvo i priprema za programiranje 11. ERF-a EU je proveo evidentiranje civilnog društva u Ruandi, koje se uglavnom bavi demokratskim upravljanjem.

EU je u rujnu 2014. izvršio terenski posjet jezeru Rweru (na granici Ruande i Burundija) u vezi s neidentificiranim tijelima pronađenima u jezeru. Posjetom je prenesena zabrinutost EU-a i naglašena potreba za transparentnim i djelotvornim istragama.

Sveti Toma i Prinsipe

Glavni prioriteti EU-a i dalje su bili ratifikacija ključnih međunarodnih sporazuma o ljudskim pravima, mjere potpore pravosudnom sustavu, ukidanje zlostavljanja od strane policijskih snaga, poticanje napora na suzbijanju korupcije te podizanje svijesti o potrebi borbe protiv diskriminacije.

EU je sa Svetim Tomom i Prinsipeom nastavio sudjelovati u različitim oblicima rasprava o ljudskim pravima i demokraciji u okviru redovitog političkog dijaloga u skladu s člankom 8. Sporazuma iz Cotonoua. Dijalog se odvija jednom godišnje, a održan je u veljači 2014. Glavna pitanja o kojima se razgovaralo bila su reforma pravosudnog sustava, ratifikacija Rimskog statuta od strane Svetog Tome i Prinsipea te pripreme za izbore.

Prilikom parlamentarnih, regionalnih i lokalnih izbora održanih u listopadu 2014. EU je objavio izjavu kojom je Svetom Tomi i Prinsipeu čestitao na mirnom održavanju glasovanja te pozdravio velik odaziv birača u cijeloj zemlji. EU je također osigurao financijski doprinos od 151 979 EUR za pomoć izbornom procesu u Svetom Tomi i Prinsipeu putem aktivnosti osposobljavanja te potporom za biračka mjesta.

U pogledu financijske suradnje, zemlja ostvaruje korist od Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR). Međutim, u 2014. nije pokrenut nijedan poziv na podnošenje prijedloga za program potpore za pojedine zemlje. U 2015. bit će pokrenut poziv na podnošenje prijedloga za dodjelu 150 000 EUR. Poduzete su neke preliminarnе aktivnosti s ciljem pripreme poziva na podnošenje prijedloga u 2015.

Sveti Toma i Prinsipe ostvario je korist od tematske proračunske linije EU-a za nedržavne sudionike i lokalne vlasti u razvoju u iznosu od 1,7 milijuna EUR koji je dodijeljen za jačanje kapaciteta i potpomaganje restrukturiranja nedržavnih sudionika i organizacija civilnog društva u Svetom Tomi i Prinsipeu.

Senegal

EU i njegove države članice tijekom 2014. putem političkog dijaloga na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua i suradnjom EU-a sa Senegalom usredotočili su se na prioritete poput prava žena i djece, borbe protiv nekažnjivosti, uklanjanja zaostataka u pravosuđu, smanjenja trajanja i broja slučajeva pritvora prije suđenja te ostvarivanja nediskriminacije na temelju seksualne orijentacije.

Stanje ljudskih prava u Senegalu općenito je pozitivno. Međutim, unatoč napretku u području rodne ravnopravnosti i dobrih namjera u borbi protiv korupcije i nepravde, vlasti još moraju ostvariti napredak u području zaštite djece, borbe protiv nekažnjivosti, smanjenja pritvora prije suđenja i sprečavanja diskriminacije homoseksualnih osoba.

Različiti veleposlanici EU-a te voditelj misije EU-a u nekoliko su navrata u razgovorima s medijima istaknuli zajedničku strategiju EU-a, njegove vrijednosti i zabrinutost u vezi s ljudskim pravima. U tom je području uspostavljena sustavna suradnja između EU-a i njegovih država članica, a rad je podijeljen među državama članicama.

EU je potvrdio postojanje senegalskih zakona kojima se štite žene i djeca, ali je i naglasio važnost posebnih provedbenih mjera, koje često zaostaju. Neizvjesna situacija djece s ulice posebno je istaknuta na sastanku u sklopu političkog dijaloga na temelju članka 8. održanog u lipnju te na sastanku s ministrom pravosuđa posvećenom ljudskim pravima u studenome. EU je naglasio važnost dodjele proračunskih sredstava nacionalnoj strategiji za zaštitu djece (usvojenoj u prosincu 2013.) i njezinoj provedbi. Povodom Međunarodnog dana ljudskih prava 10. prosinca Delegacija EU-a organizirat će manifestaciju na temu prava na obrazovanje i integracije mladih, a posebno mladih žena, u svijet rada.

Tijekom 2014. EU je nastavio osiguravati financijsku potporu u okviru tematske proračunske linije za nedržavne sudionike s ciljem promicanja rodne ravnopravnosti u pristupu političkim, gospodarskim i socijalnim pravima putem projekta čiji cilj je borba protiv seksualnog zlostavljanja i zlostavljanja djevojčica (99 980 EUR). Nadalje, EU je zatražio financiranje EIDHR-a za potporu nevladinim organizacijama koje se bave područjem dječjih prava. EU je također radio na pozivu na podnošenje prijedloga u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru s ciljem rada na ulozi žena u kriznim situacijama te sprečavanja iskorištavanja djece.

U okviru političkog dijaloga između EU-a i Senegala poseban sastanak s ministrom pravosuđa u studenome bio je posvećen ljudskim pravima, a EU i njegove države članice naglasile su potrebu za smanjenjem broja slučajeva i trajanja pritvora prije suđenja. Putem programa Europskog razvojnog fonda kojim se pruža potpora reformi pravosudnog sektora EU pomaže poboljšati i „hardver” (sudove, zatvore) i „softver” (osposobljavanje, razinu svijesti, borbu protiv nekažnjivosti) vladavine prava u Senegal, s proračunom od 7,9 milijuna EUR. EU također financira jačanje kapaciteta na senegalskom Revizorskom sudu kako bi mu pomogao smanjiti zaostatke u predmetima o upotrebi javnih sredstava te povećati učinkovitost.

EU i nekoliko država članica EU-a osigurali su bespovratna sredstva za pružanje potpore senegalskim vlastima u organizaciji suđenja Hissèneu Habréu, bivšem predsjedniku Čada kojeg je *Chambres africaines extraordinaires* (Izvanredni afrički sud) sa sjedištem u Senegal optužio za zločine protiv čovječnosti. Ministar pravosuđa obećao je EU-u da će faza uputa biti dovršena krajem siječnja 2015. te da bi suđenje moglo započeti u travnju.

U sklopu političkog dijaloga kriminalizacija homoseksualnosti sustavno se navodi kao problem, pri čemu EU naglašava nepoštovanje međunarodnih ugovora koje je Senegal potpisao. Senegalski ministar pravosuđa potiče tužitelje da ne primjenjuju članak 319. Kaznenog zakona, kojim se kriminaliziraju „protuprirodni činovi”.

U području slobode izražavanja i udruživanja, koje u Senegal općenito nije sporno, EU je podržao i zaštitio borbe za ljudska prava te pridonio pojašnjenju pravnog i financijskog okvira civilnog društva, dekriminalizaciji medijskih prijestupa te kvalitetnom novinarstvu. Za 2014. zatražena je potpora putem EU-ove nove proračunske linije za civilno društvo i lokalne vlasti. EU je u svibnju financirao drugo „Sveučilište za nedržavne sudionike”.

Republika Sejšeli

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Republikom Sejšelima jesu ojačati proces izborne reforme, pratiti provedbu preporuka formuliranih u sklopu univerzalnog periodičnog pregleda Sejšela izvršenog u svibnju 2011. te pružiti potporu nacionalnoj primjeni međunarodnih konvencija i ugovora.

EU je nastavio sudjelovati u različitim oblicima rasprava o ljudskim pravima i demokraciji sa Sejšelima, među ostalim pomnim praćenjem procesa izborne reforme, s posebnim naglaskom na preispitivanju Zakona o javnom redu iz 2013.

Nadalje, EU je u redovitom dijalogu sa sejšelskim vlastima opetovano pozivao na poboljšanje demokratskog okruženja, s naglaskom na ubrzanju procesa izborne reforme i izmjeni pravnih odredaba za povećanje slobode okupljanja, slobode izražavanja i slobode tiska, nediskriminacije žena i zaštite prava djece.

Nakon predsjedničkih izbora održanih u svibnju 2011. EU je sejšelske vlasti potaknuo da provedu preporuke za izborne reforme koje je oblikovala međunarodna misija za promatranje izbora u kojoj su sudjelovali Commonwealth, Međunarodna organizacija frankofonije, Južnoafrička razvojna zajednica (SADC) i Komisija Indijskog oceana (IOC).

Tijekom 2014. nije održan politički dijalog na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua. Delegacija je sada predložila održavanje takvog dijaloga u prvom tromjesečju 2015.

Tijekom godine EU je nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva s ciljem praćenja razvoja događaja u odnosu na preispitivanje Zakona o javnom redu iz 2013.

Sijera Leone

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava u Sijera Leoneu uključuju ukidanje smrtne kazne, rodnu ravnopravnost, jačanje položaja žena, provedbu zakonodavstva za suzbijanje dječjeg rada i iskorištavanja djece, smanjenje siromaštva te lakši pristup pravosuđu, zdravstvu i obrazovanju. Prava osoba pogođenih iznajmljivanjem zemljišta velikog opsega i ekstraktivnim industrijama također su zahtijevala kontinuiranu pozornost. Općenito gledano, od kraja građanskog rata postignut je velik napredak, ali još su prisutni znatni izazovi u pogledu ljudskih prava i njihovih kršenja. EU je vladi Sijera Leonea ukazivao na pitanja u vezi s ljudskim pravima u kontekstu članstva te zemlje u Vijeću za ljudska prava te je nastavio podupirati projekte usmjerene na promicanje temeljnih prava u zemlji.

Ljudska prava u kombinaciji s posebnim mjerama za podupiranje rodne ravnopravnosti i obrazovanja kao važnog doprinosa smanjenju siromaštva dio su nacionalnog plana za blagostanje (2013. – 2018.) koji je vlada uz potporu EU-a pokrenula u srpnju 2013. EU također podupire proces preispitivanja ustava, čiji je cilj usklađivanje ustava s međunarodnim normama ljudskih prava, te Zakon o slobodi informiranja koji je donesen u listopadu kako bi se zajamčio pristup informacijama državnih tijela.

Projekti koje je EU financirao u 2014. većinom su bili usmjereni na prava osoba s invaliditetom (jačanje kapaciteta i mentalno zdravlje), rodna pitanja (npr. osnaživanje i borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja, uključujući sakaćenje ženskih spolnih organa) te prava djece (dječji rad). Potpora je također pružena jačanju pristupa pravosuđu, među ostalim osposobljavanjem pravnog i pomoćnog pravnog osoblja, te promicanju slobode informiranja i boljih zdravstvenih usluga. Povjerenstvo za ljudska prava Sijera Leonea također je primilo financijsku potporu EU-a. Točnije, dodijeljena su financijska sredstva za provedbu projekta pod nazivom „Nacionalni razgovor o ljudskim pravima, upravljanju i demokraciji” koji za cilj ima uključivanje posebnih pitanja ljudskih prava u jačanje položaja medija i civilnog društva u toj zemlji te njihovo osnaživanje.

U 2014. u okviru EIDHR-a pokrenut je poziv za osiguravanje financijskih sredstava za projekte civilnog društva usmjerene na provedbu preporuka Komisije za istinu i pomirenje Sijera Leonea. Odabrane organizacije započet će s radom u 2015.

Somalija

Smjer suradnje EU-a sa Somalijom određuje se Somalijskim paktom, koji je usvojen u 2013. i koji odražava proces tranzicije kroz koji ta zemlja prolazi i kojim su definirane intervencije politika potrebne kako bi se osiguralo da zemlja ostane na putu prema dugoročnom miru i izgradnji države. Prioriteti EU-a u Somaliji u pogledu ljudskih prava jesu zaštita civila i djece u oružanim sukobima te osiguravanje pristupa humanitarnoj pomoći. Potpora federalnom ustavu također je u središtu pozornosti u radu EU-a u Somaliji. Ostali prioriteti odnose na promicanje i zaštitu prava žena i LGBTI zajednice te ukidanje smrtne kazne.

Stanje ljudskih prava u Somaliji i dalje je problematično. Tijekom 2014. u Somaliji se nastavilo s masovnim kršenjima ljudskih prava, uključujući izvansudska smaknuća, nasilje nad ženama i djecom, novačenje i iskorištavanje djece kao naoružanih vojnika te i napade na novinare. Među ostalim važnim pitanjima ljudskih prava bili su slučajevi proizvoljnih pritvaranja, ograničen pristup pravosuđu te izvršavanje smrtne kazne. Osim toga, nekažnjavanje takvih zločina i dalje je ozbiljan problem, čiji razlog često leži u lošem pravosudnom sustavu i institucijama vladavine prava. Mnogi od navedenih prijestupa bili su povezani s aktualnim sukobom snaga koalicije koje podržava savezna vlada Somalije i pobunjenika iz skupine al-Šabab. U Somaliji su i dalje raseljene stotine tisuća osoba, a u susjednim zemljama nalazi se oko milijun somalijskih izbjeglica.

Tijekom 2014. EU je u sklopu političkog dijaloga u skladu s člankom 8. s vlastima Somalije često raspravljao o pitanjima ljudskih prava. EU je na različitim sastancima naglašavao svoje prioritete u području ljudskih prava u toj zemlji te vladu Somalije pozivao da poduzme mjere za poboljšanje stanja u skladu s Paktom i svojim međunarodnim obvezama.

U praktičnom smislu EU je tijekom 2014. pružao potporu vladinim naporima na izgradnji institucionalnih struktura i zakonodavstva kojima se vodi računa o komponenti ljudskih prava promicanjem uključivanja ljudskih prava kao međusektorskog pitanja u različite strateške dokumente koji sadrže smjernice i akcijske planove nove vlade (npr. pravosuđe i ispravci provedbenog plana za razdoblje od 2014. do 2016., nacrt zakona o ljudskim pravima kojim bi se osnovalo neovisno povjerenstvo za ljudska prava, nacionalna rodna politika i nacionalni akcijski plan za zaustavljanje seksualnog nasilja u oružanom sukobu, što uključuje izradu nacrt zakona o seksualnim deliktima).

Dijalog sa somalijskim borcima za ljudska prava i s predstavnicima vlade u Mogadishuu bio je izazovan zbog loše sigurnosne situacije u glavnom gradu. Rad savezne vlade u posljednjem tromjesečju uvelike je otežala unutarnja politička kriza.

EU je javno izrazio zabrinutost zbog stalnog kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava putem izjava i na razini Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije i na lokalnoj razini te u Zaključcima Vijeća o Somaliji (listopad 2014.). U raspravama s vlastima i predstavnicima civilnog društva također se često razgovaralo o seksualnom i rodno uvjetovanom nasilju i pravima žena. Nakon objave izvješća organizacije *Human Rights Watch* o seksualnom zlostavljanju koje su navodno počinile mirovne snage misije Afričke unije u Somaliji (AMISOM) EU je pozvao Afričku uniju (AU) da istraži navedene optužbe.

Programom UNDP-a za uspostavu vladavine prava i sigurnosti (ROLS) nije samo ostvareno proširenje prisutnosti vladavine prava na nova područja, nego je i podržana izrada nacrtu strategija za policiju i pravosuđe kojima se vodi računa o ljudskim pravima, a koje sadrže načela kojima se vodi cjelokupan razvoj policije i pravosuđa u Somaliji. Kao glavni donator u programu ROLS, EU je inzistirao da načela civilnog nadzora, odgovarajuće provjere, osposobljavanje novih službenika koje obuhvaća pitanja ljudskih prava te rješavanje problema nekažnjavanja ostanu ključni temelji u cjelokupnom razvoju sigurnosnog sektora. Komponente „pristup pravosuđu” i „civilna policija” usmjerene su na jačanje kapaciteta sektora pravosuđa kako bi služio somalijskim građanima, a posebno najugroženijim skupinama, te na osiguravanje pristupa uključivim, nepristranim i odgovornim oblicima sigurnosti i zaštite svim Somalijcima. Osigurano je i posebno osposobljavanje o seksualnom i rodno uvjetovanom nasilju.

Pravo o ljudskim pravima i međunarodno humanitarno pravo dio su osposobljavanja koje je somalijskim vojnicima osigurala Misija za obuku EU-a (EUTM Somalija) u Ugandi i Mogadishuu. Pitanja koja se odnose na zaštitu civila odražavaju se u aktivnostima EUTM-a u području savjetovanja, mentorstva i osposobljavanja. Osposobljavanje će se nastaviti u 2015. kao dio širih napora na reformi sigurnosnog sektora. EUTM će nastaviti osposobljavanja, mentorstvo i davanje savjeta u području ljudskih prava, međunarodnog humanitarnog i kaznenog prava, rodne perspektive i pitanja u vezi sa ženama, mirom, sigurnošću i zaštitom civila, te nastaviti uključivati te aspekte u tri stupa misije u suradnji s drugim partnerima, a posebno UN-om i AMISOM-om.

Na Kopenhaškom forumu za partnerstvo na visokoj razini (19. i 20. studenoga) pozdravljen je razvoj pravnog i političkog okvira za promicanje ljudskih prava, zaštitu najugroženijih skupina, odnosno žena i djece u sukobima, te osiguravanje prava žena i djece. Međunarodna zajednica također je potaknula saveznu vladu da brzo uspostavi neovisno povjerenstvo za ljudska prava.

Tijekom 2014. godine Delegacija EU-a u Somaliji djelovala je kao tajništvo Radne skupine za ljudska prava (HRWG), koja je ključni mehanizam putem kojega donatori mogu pratiti stanje ljudskih prava u Somaliji i održavati konstruktivan dijalog o pitanjima u vezi s ljudskim pravima s odgovarajućim somalijskim tijelima i civilnim društvom. HRWG čine Delegacija EU-a u Somaliji, države članice EU-a, Norveška, Švicarska i SAD. Tijekom 2014. HRWG je u Somaliji održao dva sastanka. Te su godine skupinom supredsjedale Belgija, Španjolska (do lipnja) i Švedska (od kolovoza). Skupina je pratila razvoj događaja u vezi sa seksualnim i rodno uvjetovanim nasiljem i slobodom medija, zakonodavne okvire i razvojne strategije relevantne za ljudska prava, poput izrade nacrti i preispitivanja zakona o Nacionalnom povjerenstvu za ljudska prava te različitih nacrti zakona o nacionalnim i regionalnim medijima, ustavna pravila te različite postupke razvoja strategije za sigurnosni sektor.

Južna Afrika

Vrijednosti ljudskih prava i demokracije u odnos EU-a i Južne Afrike ugrađene su Sporazumom o trgovini, razvoju i suradnji iz 1999. i strateškim partnerstvom donesenim 2007.

Drugi forum za strukturirani dijalog EU-a i Južne Afrike o ljudskim pravima održan je u Bruxellesu 28. studenoga 2014. Njime su na strani EU-a supredsjedali posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis i glavna direktorica ESVD-a Mara Marinaki. Supredsjedatelj na strani Južne Afrike bio je Jerry Matjila, glavni direktor Ministarstva za vanjske poslove. Iako je formaliziran tek 2013., taj se dijalog nastavlja na redovita detaljna savjetovanja koja se održavaju od 2009. i na savjetovanja s organizacijama civilnog društva aktivnima u području zaštite ljudskih prava u Europi i Južnoj Africi.

Taj drugi sastanak bio je prilika da EU i Južna Afrika razgovaraju o pitanjima od zajedničkog interesa i pitanjima koja ih oboje zabrinjavaju, uključujući suradnju u multilateralnim forumima i na domaćim pitanjima. Multilateralne teme uključivale su rasizam i ksenofobiju, poslovna prava, ljudska prava, pravo na razvoj, gospodarska i socijalna prava te razvojni okvir za razdoblje nakon 2015. Na dnevni su red uvrštena i pitanja privatnih, vojnih i sigurnosnih poduzeća, kao i Međunarodnog kaznenog suda. EU i Južna Afrika također su raspravljali o domaćim temama poput rasizma, ksenofobije, policijske djelatnosti i ljudskih prava. Obje su se strane složile da će pojačati suradnju na većini tema rasprave i uložiti dodatne napore na postizanje dogovora o osjetljivim pitanjima.

Osim dijaloga o ljudskim pravima, 27. studenoga organiziran je seminar o civilnom društvu. Oko 20 organizacija iz EU-a i Južne Afrike raspravljalo je o temama kao što su ljudska prava i odgovornost državnih službi te ljudska prava i pristup uslugama, kao i o širokom rasponu tema obuhvaćenih okvirom dijaloga o ljudskim pravima. Sudionici su izradili nacrt preporuka iznesenih tijekom pokretanja dijaloga o ljudskim pravima.

EU je tijekom cijele godine nastavio pratiti razvoj događaja i aktivno surađivati s Južnom Afrikom u području ljudskih prava, s naglaskom na cijelom rasponu pitanja u vezi s ljudskim pravima o kojima se raspravlja na multilateralnim forumima, osobito u sklopu Vijeća za ljudska prava i Petog odbora Opće skupštine UN-a, među ostalim o pitanjima u vezi s LGBTI osobama i široj suradnji s organizacijama civilnog društva.

Razvojnou suradnjom EU-a nastavilo se podupirati ljudska prava, uglavnom pružanjem pomoći organizacijama civilnog društva u područjima poput invaliditeta, migracija, prava djece i žena, rodno uvjetovanog nasilja te iskorištavanja tematskih proračunskih linija i EIDHR-a. Europska Komisija i vlada Južne Afrike potpisale su 2014. program „Socioekonomska pravda za sve” (SEJA) u vrijednosti od 25 milijuna EUR. Cilj programa SEJA jest poduprijeti vladinu politiku o socioekonomskoj pravdi kako je utvrđena u južnoafričkom ustavu i podržati strateški okvir koji je izradilo Ministarstvo pravosuđa i ustavnog razvoja. Programom SEJA bit će pružena potpora dionicima iz vlade i iz civilnog društva i promicat će se njihov suradnički odnos.

Južni Sudan

Događaji od 15. prosinca 2013. i kasnije, zbog kojih se Južni Sudan strmoglavio u oružani sukob samo dvije i pol godine nakon neovisnosti, drastično su promijenili izgled za budućnost najmlađe svjetske zemlje. U građanskom ratu smrtno je stradalo najmanje deset tisuća ljudi, raseljena su dva milijuna ljudi i počinjena su stravična kršenja međunarodnog humanitarnog prava i ljudskih prava.

Iako se Međuvladino tijelo za razvoj (IGAD) u istočnoj Africi mjesecima zalagalo za uključive i sveobuhvatne mirovne pregovore, vlada i oporba nisu sudjelovale u postupku u dobroj vjeri niti u potpunosti poštuju svoje obveze. Pred kraj završetka kišne sezone sve se više strahovalo da se zaraćene strane pripremaju za nove velike napade. Nedostatak napretka u mirovnim pregovorima pratilo je sužavanje političkog prostora. Nevladine organizacije i mediji sve su više maltretirani, a vlada je predložila restriktivno zakonodavstvo kojim im se ograničava slobodan rad.

S obzirom na navedeno, glavni ciljevi EU-a u 2014. bili su izbjegavanje regionalnog prelijevanja sukoba, neodložan prekid borbi i ubrzanje mirovnih pregovora. EU je započeo s radom i slijedio sveobuhvatnu strategiju s ciljem podupiranja ponovnog uspostavljanja mira u Južnom Sudanu, što uključuje: pružanje političke i financijske potpore procesu koji predvodi IGAD i mehanizmu za praćenje poštovanja prekida neprijateljstava, nametanje sankcija protiv vojnih vođa koji priječe mirovni proces i počinili su kršenja ljudskih prava, jačanje i ponovno utvrđivanje središta pozornosti mandata misije Ujedinjenih naroda u Južnom Sudanu (UNMISS) kako bi zaštita civila i izvještavanje o ljudskim pravima dobili prioritarnu važnost, podupiranje odgovornosti i pomirenja putem Istražne komisije AU-a i aktivnosti Vijeća UN-a za ljudska prava te donošenje paketa za stabilizaciju uz istovremeno povećanje humanitarne pomoći.

EU je u više izjava i zaključaka Vijeća najoštrije osudio kršenja ljudskih prava i isticao da osobe odgovorne za teška kršenja moraju odgovarati za svoja djela. EU je podržao preporuke izvješća UNMISS-a i pozvao vladu da do kraja ustraje u njihovoj provedbi. Naposljetku, EU je, u bliskoj suradnji s međunarodnom zajednicom, također bio vrlo aktivan u sprečavanju donošenja restriktivnih zakona u Južnom Sudanu kojima bi se u ograničila sposobnost civilnog društva da djeluje u zemlji. Osim toga, EU je i dalje predan reagiranju na povećane potrebe povezane sa sukobom.

EU je u okviru EIDHR-a potvrdio predanost stvaranju pozitivnog okruženja za borce za ljudska prava dodjelom posebnih financijskih sredstava za uspostavljanje mreže boraca za ljudska prava. Cilj će joj biti povećanje kvantitete i kvalitete rada u području ljudskih prava u Južnom Sudanu poboljšanjem sigurnosti i zaštite lokalnih boraca za ljudska prava.

Sudan

Tijekom 2014. u Sudanu su nastavljeni unutarnji sukobi u Darfuru, Južnom Kordofanu i Plavom Nilu, što upućuje na ozbiljna kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava poput neselektivnih zračnih napada, taktike spaljene zemlje, masovnog raseljavanja stanovništva, sveprisutnog nasilja nad ženama i djecom te uskraćivanja pristupa humanitarnim službama. Navedeno su počinili državni sudionici, nedržavni sudionici (posebno paravojne skupine „snaga za brzu potporu”) i pobunjeničke snage. Stanje je pogoršao opći nedostatak odgovornosti i sveprisutno nekažnjavanje. Unatoč tome što je predsjednik početkom 2014. najavio nacionalni dijalog, politički prostor i dalje je jako ograničen nastavkom proizvoljnih uhićenja političkih aktivista i zatvaranjem nevladinih organizacija. U mnogim su dijelovima zemlje pojedinci i dalje na meti zbog etničke pripadnosti. Političkim protivnicima, udrugama mladih, borcima za ljudska prava i novinarima zbog političke pripadnosti i dalje prijeti velika opasnost od uznemiravanja, proizvoljnih uhićenja i zlostavljanja koja provodi Nacionalna obavještajna i sigurnosna služba (NISS). Razina državne cenzure i kontrole medija, posebno novina, ostala je visoka, a uključivala je zapljenu čitavih naklada i zatvaranje novina.

Poštovanje ljudskih prava sastavni je dio suradnje EU-a sa Sudanom i smatra se ključnim čimbenikom dugoročne stabilnosti te zemlje. EU je nastavio supredsjedati Forumom međunarodnih partnera za ljudska prava zajedno s Kanadom i održano je nekoliko sastanaka s nacionalnim institucijama za ljudska prava, partnerima u vladi i civilnim društvom. U nekim je slučajevima EU također pratio sudske postupke u vezi s ljudskim pravima.

Slučaj Meriam Ibrahim, kršćanke koja je osuđena na smrt zbog navodnog zločina odmetništva od vjere, dospio je na novinske naslovnice u svibnju 2014., što je pokrenulo međunarodne pozive na njezino puštanje na slobodu i osiguravanja jamstava slobode vjeroispovijesti i uvjerenja koji su, među ostalim, izraženi u zajedničkoj izjavi predsjednika Europske komisije, predsjednika Vijeća EU-a, predsjednika Europskog parlamenta i vjerskih vođa. Ostale izjave EU-a u 2014. odnosile su se na zračne napade na civilne objekte u Južnom Kordofanu, zaoštavanje nasilja u Darfuru, posjet predsjednika Bashira državama strankama Rimskog statuta, pritvaranje političkih aktivista i vođa opozicije te prijave o seksualnom nasilju u Darfuru.

EU je također opetovano zagovarao uključiv i sveobuhvatan nacionalni dijalog, među ostalim putem zaključaka koje je u listopadu objavilo Vijeće EU-a za vanjske poslove. Poruke o nacionalnom dijalogu, humanitarni pristup i opće stanje ljudskih prava osnaženi su posjetom izaslanstva Europskog parlamenta Sudanu u ožujku.

Vijeće UN-a za ljudska prava raspravljalo je o Sudanu na svojoj 27. sjednici u Ženevi u rujnu 2014. i pristalo proširiti i ojačati mandat neovisnog stručnjaka iz stavke 10. (tehnička pomoć i jačanje kapaciteta), za što je EU snažno lobirao. Nakon ostavke posljednjeg obnašatelja te funkcije novim neovisnim stručnjakom imenovan je g. Aristide Nononsi (Benin).

U 2014. Sudan je aktivno sudjelovao u pripremi Inicijative za migracijski put između EU-a i Roga Afrike, koja je sada poznata kao Khartoumski proces u čijem su središtu pozornosti trgovanje ljudima i krijumčarenje ljudi. Sudan je u listopadu bio domaćin regionalnoj konferenciji i sastanku viših dužnosnika AU-a te je jedna od ključnih zemalja i član upravnog odbora o kojemu je dogovor postignut na ministarskoj konferenciji u studenome u Rimu.

Na odnose EU-a sa Sudanom i dalje utječe nalog za uhićenje Međunarodnog kaznenog suda za predsjednika Bashira te odluka Sudana da neće ratificirati revidirani Sporazum iz Cotonoua. Financiranje razvoja koje se još odvijalo putem preraspodjele sredstava i putem posebne dodjele sredstava na temelju Odluke Vijeća iz 2010. s ciljem zadovoljavanja potreba najugroženijeg stanovništva u područjima pogođenima sukobom završilo je 2013., iako su projekti još bili u tijeku. Osim toga, financijska sredstva povezana s ljudskim pravima usmjeravala su se putem EIDHR-a (1 milijun EUR u 2014.), programa za nedržavne sudionike i lokalne vlasti u razvoju (2,5 milijuna EUR), tematskog programa za sigurnost hrane (10 milijuna EUR u 2014.) i Instrumenta za doprinos miru i stabilnosti (13,5 milijuna EUR za razdoblje 2014. – 2017.). Ključna područja podrške projektima uključivala su promicanje pozitivnog okruženja, jačanje kapaciteta za lokalne nevladine organizacije, civilno društvo i borbe za ljudska prava te promicanje prava pripadnika najmarginaliziranijih i ugroženih skupina, među kojima su žene i djeca, osobe s invaliditetom, autohtoni narodi i druge manjine.

Svazi

Opći ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa sa Svazijem jesu podupiranje demokracije i dobrog upravljanja, promicanje rodne ravnopravnosti i poticanje *de jure* ukidanja smrtne kazne. Drugi važni prioriteti uključuju jačanje Povjerenstva za ljudska prava i javnu upravu, promicanje slobode izražavanja, okupljanja i udruživanja te podržavanje borbe protiv korupcije.

Tijekom 2014. EU je nastavio surađivati s vlastima Svazija u području ljudskih prava i demokracije na različitim sastancima. Primjerice, u listopadu je održan godišnji politički dijalog dviju strana u kojim je obuhvaćen niz pitanja u vezi s ljudskim pravima, uključujući smrtnu kaznu i rodnu ravnopravnost.

Tijekom godine veleposlanik EU-a također je održao sastanke s kraljem, premijerom i članovima kabineta. Ti su sastanci bili prilika da se sa sugovornicima podijeli predanost EU-a promicanju ljudskih prava i izrazi njegova ozbiljna zabrinutost zbog pogoršanja zaštite temeljnih prava u zemlji.

Nakon uhićenja g. Thulanija Maseka, istaknutog odvjetnika za ljudska prava, i g. Bhekija Makhubua, višeg urednika časopisa Nation, zbog kritiziranja visokog suda, EU je u ožujku 2014. objavio izjavu za javnost u kojoj je izrazio zabrinutost zbog uhićenja i njegova negativnog učinka na slobodu izražavanja i medija u zemlji. Osim toga, EU je u lipnju 2014. objavio novu izjavu nakon uhićenja političkih aktivista.

U skladu sa Sporazumom iz Cotonoua EU podržava puno sudjelovanje civilnog društva u razvojnom planu u Svaziju. EU trenutačno putem centraliziranog upravljanja provodi program za nedržavne sudionike u iznosu od 4,5 milijuna EUR. Civilno društvo u Svaziju također prima potporu iz Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) u iznosu od 1 milijuna EUR.

Tanzanija

Okosnice programa EU-a u području ljudskih prava u Tanzaniji ostale su promicanje nediskriminacije, borba protiv rodno uvjetovanog nasilja i zagovaranje osnaženih socijalnih i gospodarskih prava. U političkoj je domeni EU s velikim zanimanjem pratio postupak revizije ustava, razvoj slobode medija i funkcioniranje tijela za javni nadzor. Sporadični vjerski i politički incidenti u prvoj polovici 2014. nastavili su uzrokovati zabrinutost.

Politički dijalog EU-a i Tanzanije na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua u ožujku 2014. bio je posvećen rješavanju izazovâ izvršavanja zakonodavstva, izbornog okruženja i s njime povezanih pitanja koja se tiču slobode izražavanja i tiska te rodno uvjetovanog nasilja. EU je izrazio potporu najavljenim pravnim reformama i modernizaciji u tim područjima. Politički dijalog EU-a o općoj proračunskoj potpori također je služio kao platforma za praćenje stanja ljudskih prava.

Rodno uvjetovano nasilje u Tanzaniji je rašireno i rijetko ga se dovodi u pitanje. U kulturu mnogih dijelova zemlje ugrađeni su rani, a često i prisilni brakovi i štetni tradicionalni postupci poput sakaćenja ženskih spolnih organa. Siromaštvo, osobito u ruralnim područjima, čimbenik je koji pogoršava situaciju jer je isplata miraza značajan pokretač dječjih brakova. Pozitivna promjena jest prijedlog definicije djeteta kao osobe mlađe od 18 godina u nacrtu ustava, za koju se očekuje da će izazvati odgovarajuću reformu Zakona o braku kojim se utvrđuje zakonska dob za sklapanje braka. EU se snažno zalagao i za to pitanje i za zakonsku zabranu miraza. Nadalje, kvalitetno i rodno neutralno obrazovanje, najučinkovitija alternativa dječjim brakovima, važan je pokazatelj za aktiviranje opće proračunske potpore EU-a Tanzaniji.

Portfelj projekata EU-a uključuje nacionalne i lokalne aktivnosti za suzbijanje i sprečavanje nasilja nad djecom, dječjega rada, trgovanja djecom i drugih štetnih postupaka poput sakaćenja ženskih spolnih organa ili dječjih brakova, koji uključuju seksualno i rodno uvjetovano nasilje te odgovaranje na navedene pojave. EU je pridonio javnim diplomatskim kampanjama i osnivanju specijaliziranih policijskih šaltera u nastojanju da se utječe na poimanje tih štetnih pojava u javnosti i načine reagiranja na njih. EU je također promicao sudjelovanje žena u izbornom postupku i jačanje njihova položaja u njemu te pristup žena zemljištu, poljoprivrednim aktivnostima i boljoj prehrani.

Nakon niza napada sa smrtnim ishodom na osobe s albinizmom EU je premijeru uputio otvoreno pismo u kojem je od vlade zatražio da zaustavi nekažnjavanje vraćanja i počinitelje privede pravdi. EU je također nastojao pokrenuti javnu raspravu o tom pitanju putem članka u kojem je postavljeno „Deset pitanja o pravima osoba s albinizmom na siguran život u Tanzaniji”. Financijska sredstva EU-a predviđena su za aktivnosti u lokalnim zajednicama za promicanje prava starijih osoba i za suzbijanje „ubojstava zbog vraćanja”.

Povodom Međunarodnog dana demokracije EU-u se susreo s medijima kako bi raspravljali o slobodi informiranja i demokraciji. EU je također sponzorirao radionicu s dionicima koju je organiziralo Povjerenstvo za ljudska prava i dobro upravljanje na Međunarodni dan ljudskih prava kako bi se sagledale preporuke iz univerzalnog periodičnog pregleda s ciljem pripreme za sljedeći ciklus.

Tanzanija je u listopadu 2014. započela s dodjelom uvjerenja o državljanstvu 162 000 bivših burundijskih izbjeglica koji u Tanzaniji žive od 1972., što je uslijedilo nakon početne naturalizacije u 2010. EU je to pitanje opetovano otvarao s Tanzanijom i navedenu odluku pohvalio kao dokaz da je ta zemlja predana miru i stabilnosti u afričkoj regiji Velikih jezera.

Togo

Suradnja EU-a s Togom u području ljudskih prava ostvarivala se u rasponu od redovitog dijaloga s različitim sudionicima (tijelima, čelnicima i organizacijama civilnog društva) do tehničke i financijske pomoći te javne diplomacije s ciljem senzibilizacije i podizanja svijesti.

Djelovanje je bilo usmjereno na reformu pravosuđa, osobito protiv nekažnjivosti i proizvoljnog pritvaranja, na iskorjenjivanje mučenja i nečovječnog postupanja te na poboljšanje uvjeta osoba u pritvoru.

Posebna pozornost posvećena je uklanjanju izbornog nasilja, promicanju slobode govora, jačanju civilnog društva, što uključuje borbe za ljudska prava, te pomirenju. O svim se tim pitanjima razgovaralo u sklopu redovitog političkog dijaloga EU-a s vlastima, među ostalim na formalnom sastanku političkog dijaloga održanom 2. listopada 2014., ali i u sklopu dijaloga s opozicijom i civilnim društvom.

EU je bio osobito aktivan u promicanju donošenja ustavnog okvira o kojemu su dogovor postigle sve političke stranke. Nažalost, trud koji su uložili različiti sudionici nije urodio plodom i nije postignut sporazum u nacionalnoj skupštini, koja je nacrt zakona o reviziji ustava odbila 30. lipnja. U suradnji s partnerima sa sličnim stajalištima u okviru takozvane skupine G-5 (EU, Francuska, Njemačka, SAD, Ujedinjeni narodi) izdane su lokalne izjave s ciljem poticanja sporazumnih reformi i promicanja dijaloga.

Suradnja s organizacijama civilnog društva nastavila se i s korisnicima projekata koje financira EU i s relevantnim partnerima u političkom dijalogu EU-a i javnoj diplomaciji. U tom su smislu organizacije civilnog društva primile institucijsku potporu provedbi njihovih aktivnosti, s posebnim naglaskom na nacionalnom pomirenju.

Pokrenut je program policijske obuke s ciljem jačanja kapaciteta sigurnosnih snaga na način koji je stručniji i u skladu s ljudskim pravima. EU je nastavio s aktivizmom za provedbu preporuka Komisije o istini, pravdi i pomirenju. Nadalje, gotovo je dovršena izrada novog programa u području pravosuđa i sigurnosnih snaga u okviru Europskog fonda za razvoj. Naposljetku, EU u okviru EIDHR-a podržava projekt čiji je cilj pružanje pravne pomoći zatvorenicima u nekoliko zatvora.

Uganda

EU je u raspravama s Ugandom tijekom 2014. nastojao promicati pravo na nediskriminaciju. Neposredno prije nego što je Uganda 24. veljače donijela Zakon protiv homoseksualnosti Visoka predstavnica EU-a objavila je izjavu kojom je izrazila duboku zabrinutost zbog skore provedbe drakonskih propisa kojima se kriminalizira homoseksualnost i kojom je osudila diskriminaciju na temelju seksualne orijentacije. Visoka predstavnica izdala je 4. ožujka novu izjavu u ime Europske unije kojom je osuđeno donošenje Zakona protiv homoseksualnosti i istaknuto da je taj zakon u suprotnosti s međunarodnim obvezama vlade Ugande da poštuje i štiti temeljna ljudska prava svih svojih građana. EU je pozvala Ugandu da osigura jednakost pred zakonom i nediskriminaciju u skladu sa svojim obvezama u okviru međunarodnog prava o ljudskim pravima. EU je zatim održao pojačani politički dijalog s vlastima Ugande na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua kako bi raspravljali o navedenom zakonu.

Vlada Ugande u srpnju je izdala izjavu u kojoj je pojasnila što je tim zakonom željela postići. U izjavi je navedeno da zakon neće utjecati na aktivnosti pojedinaca ni skupina i istaknuto da će vlada Ugande i dalje osiguravati jednak tretman svih osoba, nastaviti poštovati ustavno pravo na privatnost te nastaviti osiguravati potpuni pristup socijalnim i zdravstvenim uslugama svim osobama, bez diskriminacije. Ustavni sud Ugande navedeni je zakon 1. kolovoza ukinuo zbog protuustavnosti, na temelju toga da parlament pri njegovu donošenju nije imao kvorum.

Nakon presude Suda osnovan je odbor kojim predsjedava potpredsjednik Edward Ssekandi kako bi razmotrio treba li u vezi s tim pitanjem poduzeti daljnje korake. Više članova parlamenta također je izrazilo želju da se na inicijativu pojedinih zastupnika podnese novi prijedlog zakona protiv homoseksualnosti. EU i dalje veoma pomno prati razvoj događaja.

Organizacija *Human Rights Watch* u rujnu je objavila izvješće u kojem je navela da su vojnici iz misije Afričke unije u Somaliji (AMISOM), među kojima i ugandski vojnici, silovali ili seksualno zlostavljali žene koje su u bazama AMISOM-a tražile medicinsku pomoć, hranu ili vodu. EU je sve relevantne sudionike potaknuo da osiguraju temeljitu i nepristranu istragu tih ozbiljnih optužaba. Afrička unija i vlasti Ugande proveli su istragu, i nekoliko viših ugandskih časnika suspendirano je s dužnosti.

EU je nastavio pružati tehničku pomoć ugandskim vlastima i organizacijama civilnog društva kako bi podržao provedbu preporuka misije za promatranje izbora u Ugandi iz 2011. i ugandske vlasti potaknuo da što prije donesu odgovarajuće zakonodavne i institucijske reforme kako bi se omogućila njihova puna provedba prije izbora 2016.

EU je u listopadu sudjelovao u manifestaciji koju je Zaklada za inicijativu za ljudska prava organizirala povodom obilježavanja Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne. EU je tom prilikom održao govor u kojem je izraženo njegovo protivljenje smrtnoj kazni.

Nagrada EU-a za borbu za ljudska prava iz Ugande 2014. dodijeljena je Gladys Canoguri, izvršnoj direktorici Mirovne inicijative žena iz Kitguma, Mohammedu Ndifuni, glavnom izvršnom direktoru Mreža za ljudska prava Ugande i Christine Alalo, pomoćnici načelnika policije koja vodi Upravu za zaštitu djece i obitelji policijskih snaga Ugande.

Zambija

Ljudska prava važno su područje odnosa EU-a sa Zambijom. Ciljevi EU-a u području ljudskih prava u toj zemlji uključuju ukidanje smrtne kazne, poboljšanje uvjeta u zatvorima te nediskriminaciju građana na temelju seksualne orijentacije. Prioriteti EU-a u Zambiji također su rješavanje problema rodno uvjetovanog nasilja i promicanje slobode izražavanja. EU i države članice EU-a na navedena su pitanja dosljedno ukazivali u dijalogu s vladom, oporbom i predstavnicima civilnog društva.

Tijekom 2014. EU je redovito surađivao s borcima za ljudska prava u Zambiji. Delegacija EU-a održavala je sastanke s ciljem rasprave o stanju ljudskih prava u zemlji i Zakonu o nevladinim organizacijama kojim se uređuje rad nevladinih organizacija, a osigurala je i redovito prisustvovanje suđenju dvjema osobama, koje navodno pripadaju LGBTI zajednici, optuženima za sodomiju (koje su na kraju oslobođene optužbi). Delegacija EU-a u Lusaki također je objavila članak-komentar povodom Europskog dana protiv smrtne kazne.

Putem programa za pristup pravosuđu EU je osigurao 7,5 milijuna EUR potpore različitim institucijama kao što su policija, pravosuđe, zatvori, Ministarstvo pravosuđa i Nacionalno tužiteljstvo. Osim toga, Delegacija EU-a u listopadu 2014. najavila je 4 milijuna EUR za financiranje projekata civilnog društva usmjerenih na jačanje položaja građana kako bi građani naučili i osigurali svoja ljudska i demokratska prava te ih proveli. Putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava 590 000 EUR namijenjeno je za potporu prava ugroženih skupina u društvu, posebno zatvorenika i LGBTI osoba.

EU u 2015. planira nastaviti pružati potporu osiguravanjem financijskih sredstava za projekte namijenjene jačanju demokratskih procesa i institucija, to jest poduprijeti izborne postupke u Zambiji te promicati pravno osnaživanje i pojačano izvršavanje pravde.

Zimbabve

Odgovarajuće mjere EU-a na temelju članka 96. Sporazuma iz Cotonoua istekle su 1. studenoga 2014. To EU-u sada omogućuje da u toj zemlji proširi postojeću razvojnu suradnju te da započne politički dijalog s vladom, među ostalim i o pitanjima ljudskih prava.

Stanje ljudskih prava u Zimbabveu tijekom 2014. ostalo je općenito stabilno, ali krhko. Premda je razina političkog nasilja i dalje niska u usporedbi s proteklim godinama, ipak je zabilježen određeni broj incidenata koji izazivaju zabrinutost. Unatoč nekim pozitivnim izjavama iz vlade o poštovanju prava u vezi sa zemljištem i prava vlasništva, nastavili su se upadi na farme, od kojih su neki uključivali ozbiljno nasilje, a počinjeni su na posjedima i crnih i bijelih vlasnika. Međutim, u 2014. zabilježen je rast prostora u kojem je civilno društvo moglo slobodnije djelovati.

Tijekom 2014. potpora EU-a ljudskim pravima bavila se i institucijama i organizacijama civilnog društva uključenima u provedbu novog ustava, osobito nove Deklaracije prava, te socioekonomskim i kulturnim pravima. Posebna pažnja posvećena je jačanju vladavine prava, promicanju i zaštiti boraca za ljudska prava, pravima žena i djece te pravima pripadnika manjina, a sve navedeno ostaje prioritet EU-a u Zimbabveu.

U pogledu financijske potpore EU je tijekom 2014. neizravno financirao institucije Zimbabvea poput ustavnih povjerenstava, sudstva i parlamenta. Putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) sredstva su bila namijenjena osiguravanju da se incidenti i kršenja ljudskih prava i dalje pravovremeno prijavljuju te da postoje djelotvorni mehanizmi zaštite. EU je 2014. također financirao projekte s ciljem podupiranja sprečavanja nasilja i uspostave mehanizama nenasilnog rješavanja sukoba i na nacionalnoj i lokalnoj razini, koji su bili usmjereni na prosječne žene i muškarce, tradicionalne vođe te tvorce politika. Aktivnosti u području rodne ravnopravnosti u 2014. bile su usmjerene na jačanje kapaciteta braniteljica ljudskih prava i povećanje ravnopravnosti u vezi s pravima vlasništva i nasljeđivanja.

U pogledu javne diplomacije EU i države članice sudjelovali su u raspravi u sklopu kampanje povodom Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne pod nazivom „Ususret potpunom ukidanju smrtne kazne u Zimbabveu”, čiji je domaćin bila Udruga za sprečavanje kriminala i rehabilitaciju počinitelja (ZACRO) iz Zimbabvea i koju je sufinanciralo švicarsko veleposlanstvo u Zimbabveu.

EU je izdao tri izjave o Zimbabveu vezi s preispitivanjem mjera ograničavanja protiv te zemlje, problemom političkog nasilja i zastrašivanja slijedom nasilja počinjenog nad nekoliko članova oporbene stranke MDC-T te u vezi s istekom odgovarajućih mjera na temelju članka 96. Sporazuma iz Cotonoua.

Od ožujka do lipnja 2014. EU je nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva izradom opsežnog „Plana za suradnju s civilnim društvom 2014. – 2017.” u Zimbabveu. Za vrijeme izrade nacrtu plana održano je savjetovanje s vladom Zimbabvea i civilnim društvom o odobrenju Nacionalnog indikativnog programa (koji će se financirati u okviru 11. Europskog razvojnog fonda u razdoblju 2014. – 2020.).

VI. Bliski istok i Arapski poluotok

Bahrein

Tri godine nakon nemira u Kraljevini Bahreinu EU je nastavio pomno pratiti lokalni razvoj događaja i izrazio zabrinutost u pogledu stanja ljudskih prava u toj zemlji.

Tijekom 2014. EU je sustavno pozivao sve strane da konstruktivno surađuju u procesu istinskog nacionalnog pomirenja i uključivog dijaloga, bez preduvjeta i na miran način. EU je pozdravio neke inicijative koje je poduzela vlada Bahreina, uključujući provedbu preporuka Neovisnog istražnog povjerenstva Bahreina.

EU je pažljivo pratio rad novoosnovanih institucija, poput policijskog pravobranitelja za Ministarstvo unutarnjih poslova, Nacionalne institucije za ljudska prava (NIHR) i Povjerenstva za prava zatvorenika i pritvorenika (PDRC). Međutim, uvjeti potrebni za stvarno i trajno pomirenje još nisu ostvareni i EU je opetovano pozivao sve građane Bahreina da iskoriste nove institucije kako bi se osiguralo da njihov rad dovede do konkretnih poboljšanja, među ostalim na temelju čvrstih preporuka iz izvješća koje su predstavili NIHR i pravobranitelj. Prepoznajući važnost uloge koju mogu imati NIHR i Ured pravobranitelja, voditelji misija EU-a odlučili su nagradu Chaillot Delegacije EU-a za ljudska prava 9. prosinca 2014. dodijeliti objema institucijama.

EU je nastavio naglašavati da borba protiv nekažnjivosti počinitelja kršenja ljudskih prava ostaje jedno od prioritetnih pitanja u Bahreinu, još više u teškom i polariziranom ozračju poput onog koje vlada posljednjih godina. To, zajedno s drugim značajnim i konkretnim koracima na izgradnji povjerenja na svim stranama, ima potencijal za postupnu obnovu povjerenja koje vodi k istinskom nacionalnom pomirenju.

EU je tom procesu pružio konkretnu podršku putem projekta razmjene stručnog znanja u okviru Instrumenta za stabilnost, u suradnji s Nacionalnom institucijom za ljudska prava, Uredom policijskog pravobranitelja, Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom pravosuđa, Uredom državnog odvjetnika, obama domovima parlamenta i odvjetnicima. Diplomati EU-a također su bili nazočni na sudskim raspravama u koje su bili uključeni politički aktivisti i aktivisti za ljudska prava, uključujući one s istaknutim ličnostima poput g. Nabeela Rajaba.

Uz niz izjava za javnost⁴³, Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije i ESVD održavali su redovite izravne kontakte s političarima i aktivistima iz Bahreina. ESVD je na razini visokih dužnosnika posjetio Bahrein u svibnju 2014. i održao niz savjetovanja s vlastima, oporbenim političkim društvima, nacionalnim tijelima i sudionicima iz civilnog društva, pri čemu je naglasak uglavnom bio na nacionalnom pomirenju i stanju ljudskih prava. Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava susreo se s ministrom unutarnjih poslova Bahreina, generalom potpukovnikom Shaikhom Rashidom bin Abdullahom Al Khalifom, u Bruxellesu nakon posjeta posebnog predstavnika EU-a Bahreinu u 2013. Posebni predstavnik EU-a naglasio je važnost znatnih mjera za izgradnju povjerenja, među ostalim puštanja na slobodu nenasilnih aktivista i pune provedbe preporuka Neovisnog istražnog povjerenstva Bahreina i preporuka iz univerzalnog periodičnog pregleda. Posebni predstavnik EU-a također je ponovno istaknuo spremnost EU-a da pruži potporu novim bahreinskim institucijama za ljudska prava kako bi mogle neovisno i učinkovito ispunjavati svoje funkcije.

S obzirom na općinske i parlamentarne izbore održane 22. i 29. studenoga 2014., EU je sve političke skupine poticao da iskoriste priliku koju su im pružili izbori kako bi dali novi zamah nacionalnom dijalogu koji vodi k reformi i nacionalnom pomirenju, a vlasti pozivao da uspostave kontakt s oporbom i razmotre mjere izgradnje povjerenja, među ostalim puštanje na slobodu nenasilnih aktivista.

⁴³ 30. studenoga 2014., Izjava glasnogovornika o drugom krugu parlamentarnih izbora u Bahreinu (http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141130_02_en.htm); 25. rujna 2014., Izjava glasnogovornika o nadolazećim parlamentarnim izborima u Bahreinu (http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140925_02_en.pdf); 5. ožujka 2014., Izjava Visoke predstavnice EU-a Catherine Ashton o eksploziji bombe u Bahreinu u kojoj je poginulo troje policajaca (http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140305_01_en.pdf); 16. siječnja 2014., Izjava glasnogovornika Visoke predstavnice EU-a Catherine Ashton o nedavnim političkim događajima u Bahreinu (http://www.eeas.europa.eu/statements/docs/2014/140116_04_en.pdf).

EU je novu vladu i novoizabrani sastav parlamenta poticao da djeluju u interesu svih dijelova bahreinskog društva i da se usredotoče na ostvarenje rezultata kako bi odgovorili na legitimne težnje građana. Od novog parlamenta očekuje da odigra konstruktivnu i pozitivnu ulogu u promicanju reforme.

Europski parlament donio je 6. veljače 2014. hitnu rezoluciju o Bahreinu, posebno o slučajevima Nabeela Rajaba, Abdulhadija al-Khawaje i Ibrahima Sharifa, te stanje u Bahreinu spomenuo u rezoluciji o prioritetima EU-a za 25. sjednicu Vijeća UN-a za ljudska prava 13. ožujka 2014.

Države članice EU-a jednoglasno su podržale zajedničku izjavu o Uredu visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava i stanju ljudskih prava u Bahreinu pod točkom 2. donesenu 10. lipnja 2014. u Ženevi.

Iran

Unatoč obećavajućim znacima u 2013. nakon izbora predsjednika Rohanija, primjerice puštanja na slobodu više zatočenika savjesti, tijekom 2014. nije bilo napretka u području ljudskih prava. I dalje se nastavio nedostatak temeljnih sloboda i kršenje osnovnih ljudskih prava, među ostalim prava žena, što je u suprotnosti s međunarodnim obvezama Irana.

S Iranom trenutačno nema političkog dijaloga ili dijaloga o ljudskim pravima, zbog čega je ciljeve EU-a u području ljudskih prava i demokracije osobito teško postići.

EU je ipak nastavio s Iranom otvarati temu ljudskih prava kad god je to bilo moguće, iskorištavajući razne formalne i neformalne, javne i privatne mogućnosti za uspostavu kontakta s iranskim vlastima. Bivša Visoka predstavnik / potpredsjednik Komisije Ashton posjetila je Iran u ožujku 2014. To je bio prvi posjet EU-a na visokoj razini u razdoblju od deset godina. Tijekom sastanaka s iranskim političkim vođama raspravljalo se i o pitanjima ljudskih prava. Posjet se poklopio s Međunarodnim danom žena, što je Visokoj predstavnici / potpredsjednici Komisije dalo priliku za susret s brojnim aktivisticama za prava žena u Teheranu.

S obzirom na to da izvješća govore da je u 2014. izvršeno više od 460 pogubljenja (u 2013. prijavljeno je 500 pogubljenja), provedba smrtne kazne jedno je od glavnih pitanja ljudskih prava koja je pokrenuo EU. EU je objavio izjave i deklaraciju s državama članicama EU-a o određenim pojedinačnim slučajevima te iransku vladu pozivao da se suzdrži od primjene smrtne kazne.

Europski parlament nastavio je pratiti stanje ljudskih prava u Iranu s velikom pozornošću. U travnju 2014. Parlament je usvojio rezoluciju o Iranu u kojoj je izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u toj zemlji.

Za Iran je izrađen univerzalni periodični pregled. EU je sudjelovao u pripremama, a Iran, iako je naveo da poštuje mehanizam univerzalnog periodičnog pregleda, nije odmah prihvatio nijednu od 291 preporuke, navodeći umjesto toga da će na njih reagirati u dogledno vrijeme, ali najkasnije na 28. sjednici Vijeća za ljudska prava (ožujak 2015.).

EU je u 2014. također podržao rezoluciju Opće skupštine Ujedinjenih naroda koju je Kanada podnijela o ljudskim pravima u Iranu.

Irak

Djelovanje EU-a bilo je usredotočeno na podršku mirne izmjene vlade nakon općih izbora 30. travnja i poticanje vlade na povećanje poštovanja ljudskih prava, posebno kada je riječ o najugroženijim skupinama, u skladu s međunarodnim obvezama Iraka i nacionalnim akcijskim planom za ljudska prava.

EU je koordinirao napore lokalne diplomatske misije tijekom izbornog postupka. Posebna pozornost posvećena je registraciji birača, sigurnosti biračkih mjesta, lokalnom promatranju, kapacitetu Neovisnog visokog izbornog povjerenstva te neovisnosti i sigurnosti novinara. EU-ova Misija izbornih stručnjaka djelovala je u Iraku između 5. travnja i 11. svibnja 2014.

Stanje ljudskih prava znatno je pogoršao napad ISIL-a/Daiša i drugih terorističkih skupina u lipnju. To nasilno preuzimanje velikih dijelova iračkog područja dovelo je do masovnog progona stanovništva i najgorih oblika kršenja ljudskih prava, a posebno ljudskih prava ugroženih skupina, poput etničkih i vjerskih manjina, žena i djece. Kriza je rezultirala brojem od 2,1 milijuna interno raseljenih osoba, uz, prema procjenama, 225 000 izbjeglica iz Sirije. EU je bez odlaganja reagirao na humanitarne potrebe s dodatnih 20 milijuna EUR za Irak u 2014.

EU je nastavio sa sudjelovanjem u različitim oblicima rasprava o ljudskim pravima i demokraciji, formalnim demarševima i bilateralnom dijalogu na stručnoj i političkoj razini. Poštovanje demokratskih načela, ljudskih prava i vladavine prava također su ključne sastavnice Sporazuma o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka. U tom se okviru redovito sastaje posebni pododbor za demokraciju i ljudska prava. Ljudska su se prava u siječnju 2014. također našla na dnevnom redu Vijeća za suradnju (na ministarskoj razini).

EU se obvezao podržati novu vladu i premijera Al Abadija u provedbi njihova programa rada, uz poseban naglasak na reformama u području upravljanja, vladavine prava i sigurnosnog sektora. Također je vladu pozvao da se obrati svim dijelovima iračkog društva te da bez odlaganja započne proces nacionalnog pomirenja.

Europsko Vijeće i ministri vanjskih poslova snažno su osudili okrutna djela ISIL-a/Daiša i drugih terorističkih skupina i pozvali na privođenje počinitelja pravdi. EU je također izrazio zabrinutost zbog kršenja ljudskih prava koja su počinile sigurnosne snage i paravojne skupine koje su s njima u savezništvu.

Europski parlament u nekoliko je navrata osudio aktivnosti skupine ISIL/Daiš i donio nekoliko rezolucija o situaciji u Iraku. Peti sastanak Europskog parlamenta i iračkog parlamenta održan je u Bruxellesu u prosincu.

U univerzalnom periodičnom pregledu o Iraku u studenome izneseno je nekoliko preporuka, s kojima se EU slaže. EU je podržao rezoluciju Vijeća za ljudska prava pod nazivom „Stanje ljudskih prava u Iraku s obzirom na povrede koje je počinila tzv. Islamska država Iraka i Levanta i s njome povezane skupine” te odluku o slanju posebnog tima u Irak kako bi istražio povrede i kršenja ljudskih prava koje je počinila skupina ISIL/Daiš.

Irak ostvaruje korist od nekoliko projekata koje financira EU-u, a povezani su s ljudskim pravima, vladavinom prava, obrazovanjem i potporom lokalnim vlastima. EU je nedavno pokrenuo program za provedbu vladavine prava i reforme kaznenog pravosuđa, sa snažnim naglaskom na promicanju i poštovanju ljudskih prava.

Kuvajt

Glavna pitanja koja je EU postavio kuvajtskim vlastima bila su položaj Biduna (stanovnici bez državljanstva), smrtna kazna, sloboda izražavanja te stanje stranih radnika i radnika u domaćinstvu.

EU je k tome aktivno poticao Kuvajt da nastavi poboljšavati stanje radnika u domaćinstvu.

Delegacija EU-a u Rijadu, koja je akreditirana u Kuvajtu, nastavila je suradnju s Društvom Kuvajta za socijalni rad⁴⁴, nevladinoj organizaciji koja je odigrala ključnu ulogu u poboljšanju uvjeta radnika u domaćinstvu, među ostalim i zakonodavnom reformom.

Stalno izaslanstvo Europskog parlamenta za odnose s Arapskim poluotokom (DARP) posjetilo je Kuvajt povodom sedmog međuparlamentarnog sastanka Europskog parlamenta i Kuvajta od 25. do 27. ožujka 2014. U svojoj završnoj izjavi⁴⁵ i završnom izvješću⁴⁶ izaslanstvo je posebno naglasilo da Kuvajt sa svojim demokratskim institucijama i energičnim civilnim društvom može biti izvor nadahnuća susjednim zemljama u regiji. Također je potaknulo kuvajtske vlasti na reformu sustava „kafala” (sponzorskog sustava) te rješavanje problema nedostatka zakonodavstva o radnicima u domaćinstvu. Izaslanstvo je također postavilo pitanje o položaju osoba bez državljanstva u Kuvajtu (Biduni) i napomenulo da će se to pitanje razmatrati i u Nacionalnoj skupštini.

⁴⁴ Društvo Kuvajta za socijalni rad primilo je 2012. nagradu Chaillot Delegacije EU-a.

⁴⁵ IZJAVA DELEGACIJE EUROPSKOG PARLAMENTA ZA ODNOS S ARAPSKIM POLUOTOKOM, Kuwait City, 27. ožujka 2014.,
<http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201403/20140331ATT82031/20140331ATT82031EN.pdf>

⁴⁶ IZASLANSTVO ZA ODNOS S ARAPSKIM POLUOTOKOM, treći Međuparlamentarni sastanak Europskog parlamenta i Katara te sedmi Međuparlamentarni sastanak Europskog parlamenta i Kuvajta, 22. – 28. ožujka 2014.,
<http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201406/20140626ATT85904/20140626ATT85904EN.pdf>

Oman

EU je zabrinjavalo nekoliko sudskih predmeta pokrenutih protiv osoba koje su protestirale putem društvenih medija ili na njima izrazile mišljenje, no također je uočeno da je u većini navedenih slučajeva donesena odluka o oprost. Drugi uzrok zabrinutosti EU-e bila je diskriminacija iseljeničkih radnika u primjeni zakonâ o radu i u praksi te njihov opći status i situacija. EU je surađivao s omanskim vlastima u vezi sa situacijom stranih radnika i trgovanjem ljudima.

Maina Kiai, posebni izvjestitelj UN-a za prava na slobodu mirnog okupljanja i udruživanja, posjetio je Oman 18. rujna i naveo da pravo građana Omana na mirno okupljanje „u praksi gotovo ne postoji”. Njegovo izvješće o posjetu Omanu bit će objavljeno početkom ili sredinom 2015. i predstavljeno Vijeću za ljudska prava na njegovu 29. sastanku u lipnju 2015.⁴⁷

Katar

EU i njegove države članice posebno su se usredotočili na slobodu izražavanja i razvoj nezavisnih medija, nastojanja na jačanju civilnog društva putem liberalnijeg zakonodavstva o slobodi udruživanja i inicijativama civilnog društva, pružanje potpore borcima za ljudska prava, prava žena te poboljšanje radnih i životnih uvjeta radnika migranata.

Zbog priprema za Svjetsko nogometno prvenstvo FIFA-e 2022. svjetska pozornost bila je usmjerena na uvjete radnika migranata u Kataru, praćenje izvješća o neisplaćenim plaćama, nedostatke u području zdravlja i sigurnosti, neadekvatan smještaj i beskrupulozne agente za zapošljavanje u zemljama porijekla radnika.

U okviru posljednjeg univerzalnog periodičnog pregleda za Katar objavljenog 7. svibnja 2014. EU je s državama članicama koordinirao zajednička stajališta EU-a, među ostalima ona o migracijama, radu i pravima žena.

U tom je smislu EU pozdravio obećanje katarske vlade da će donijeti novo zakonodavstvo kojim će se do početka 2015. zamijeniti kontroverzni sustav „kafala” (sponzorski sustav) i pratit će njegovu provedbu kao važnu sastavnicu odnosa i suradnje s Katarom.

⁴⁷ <http://freemassembly.net/rapporteurreports/oman/>

Prilikom posjeta zastupnikâ Europskog parlamenta Kataru u vezi s ljudskim pravima u ožujku, katarski dužnosnici i predstavnici civilnog društva sudjelovali su u otvorenom i opsežnom dijalogu o stanju ljudskih prava, a u središtu pozornosti bilo je jačanje položaja žena u katarskom društvu te položaj radnika migranata⁴⁸.

Kataru također prijete pritužba na temelju članka 26. Ustava Međunarodne organizacije rada zbog kršenja Konvencije 81 o inspekciji rada i Konvencije 29 o prisilnom radu, koju je protiv te države podnijela Međunarodna organizacija rada. Na sastanku Upravnog vijeća Međunarodne organizacije rada 12. studenoga održana je trostrana rasprava tijekom koje je Katar ponovno istaknuo svoju otvorenost za suradnju s međunarodnim tijelima, a posebno Međunarodnom organizacijom rada, na unapređenju prava radnika migranata. EU je u zajedničkoj izjavi pozdravio tu najavu i katarske vlasti potaknuo da u jasnom vremenskom okviru poduzmu odgovarajuće korake za unapređenje provedbenih mjera, među ostalim putem inspekcija rada. EU je također pozvao Katar i socijalne partnere da nastave surađivati s Međunarodnom organizacijom rada, posebice u provedbi preporuka o prisilnom radu.

Iako se čini da su katarske vlasti otvorene za izmjene radnog prava i suradnju s Međunarodnom organizacijom rada na poboljšanju prava migranata, treba očekivati da će sponzorski sustav nastaviti postojati u nekom obliku.

S obzirom na navedeno, EU također pomno prati najnovija događanja, kao što je šira regionalna objava Vijeća za suradnju arapskih zemalja Zaljeva (GCC) da je svih šest ministara rada postiglo dogovor o jedinstvenom ugovoru za domaće radnike.

Saudijska Arabija

EU je dosljedno surađivao sa saudijskim vlastima na pitanjima ljudskih prava u Kraljevini Saudijskoj Arabiji te istodobno poticao mjere reformi koje su u tijeku. Područja koja izazivaju najveću zabrinutost uključuju sustav muškog skrbništva i prava žena, smrtnu kaznu, pristup pravosuđu, ograničenja slobode izražavanja i vjersku toleranciju te prava stranih radnika.

⁴⁸ <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201403/20140325ATT81738/20140325ATT81738EN.pdf>

ESVD je proveo nekoliko formalnih i neformalnih inicijativa vanjske komunikacije prema saudijskim vlastima u vezi s nekoliko sudskih slučajeva povezanih s ljudskim pravima, uz blisku koordinaciju s državama članicama EU-a i partnerima istomišljenicima.

EU je također održavao redovite kontakte s organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava te je u kontaktu s relevantnim vlastima ukazivao na slučajeve koji izazivaju zabrinutost. Od 2013. Delegacija EU-a ishodila je dozvolu da diplomati mogu prisustvovati javnim suđenjima. Osim toga, EU je, zajedno s veleposlanstvima država članica, nastavio poticati saudijske vlasti na brzo donošenje dugoočekivanog zakona o nevladinim organizacijama.

Odbor za vanjske poslove Europskog parlamenta objavio je 18. veljače 2014. izvješće o Saudijskoj Arabiji, njezinim odnosima s EU-om i ulozi na Bliskom istoku i u Sjevernoj Africi, u kojem je izrazio zabrinutost i pozdravio promjene do kojih je u saudijskom društvu došlo u posljednje vrijeme.⁴⁹

EU dijeli zabrinutost nekih stručnjaka UN-a za ljudska prava zbog preopširnih protuterorističkih mjera koje bi mogle dovesti do kršenja ljudskih prava osoba koje nisu povezane s terorizmom i političkih aktivista na internetu.

U tom je kontekstu EU napomenuo da je Saudijska Arabija 7. ožujka objavila popis kojim nekoliko organizacija, među kojima su Muslimansko bratstvo, Islamska država u Iraku i Siriji (ISIS), organizacija „Hezbollah in the Kingdom” („Hezbollah u Kraljevini”), jemenski pokret Houthi i svi ogranci Al-Qaide, uključujući Frontu al-Nusra, službeno proglašava terorističkim organizacijama.

Ujedinjeni Arapski Emirati

EU je nastavio pomno pratiti stanje ljudskih prava u Ujedinjenim Arapskim Emiratima (UAE), pri čemu su primijećeni nedavni pozitivni koraci poduzeti u području prava radnika migranata, prava žena i rodne ravnopravnosti te borbe protiv trgovanja ljudima.

⁴⁹ Izvješće o Saudijskoj Arabiji, njezinim odnosima s EU-om i ulozi na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi (2013/2147(INI)), 18. veljače 2014.
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0125+0+DOC+XML+V0//HR>

Nakon prvog osnivačkog sastanka u Bruxellesu u studenome 2013., uspješno su održani i drugi (Abu Dhabi, 28. – 29. travnja 2014.) i treći (Bruxelles, 20. studenoga 2014.) sastanak bilateralne tehničke radne skupine EU-a i UAE-a za ljudska prava, na kojima su se okupili sudionici iz ESVD-a, Europske komisije, Ministarstva vanjskih poslova UAE-a te resornih ministarstava UAE-a (Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva rada). Na sastancima se radilo na rješavanju čitavog niza pitanja koja izazivaju zabrinutost EU-a, među kojima su bili smrtna kazna, radnička prava radnika migranata i domaćih radnika, vladavina prava i upravljanje.

EU je također nastavio poticati vlasti UAE-a da osiguraju daljnje postupanje slijedom univerzalnog periodičnog pregleda UN-a iz 2012. i pozdravio suzdržanost UAE-a o rezoluciji Trećeg odbora UN-a o moratoriju na smrtnu kaznu, koju je predložio EU i koja je donesena 21. studenoga 2014. u New Yorku.

EU je 7. veljače 2014. objavio izjavu za javnost⁵⁰ Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije o predsjedničkom ukazu kojim je naložena obustava svih pogubljenja u UAE-u, izražavajući nadu da će taj događaj služiti kao pozitivan primjer široj regiji za usvajanje sličnih mjera kojima se utire put za ukidanje smrtne kazne.

Jemen

EU je pojačao svoju suradnju s Jemenom u području ljudskih prava i demokracije. Pozornost je posebno usmjerena na jačanje zaštite građanskih i političkih prava i njihovo promicanje, što uključuje jačanje položaja žena (prema globalnom indeksu o rodnom jazu Jemen se nalazi na posljednjem mjestu na ljestvici). Cilj pomoći EU-a i njegova političkog angažmana, u bliskoj suradnji s međunarodnim partnerima i UN-om, bilo je jačanje institucija i sudionika koji podupiru reformu, među ostalim boraca za ljudska prava.

Posebnu su zabrinutost izazivala pitanja smrtne kazne, djece vojnika i dječjih brakova. Zalaganje i pomoć EU-a, zajedno s UNICEF-om, pridonijeli su uspostavi forenzičkog odbora za preispitivanje slučajeva navodnih maloljetnika u sudskom postupku. EU je pozdravio vladino potpisivanje Akcijskog plana UN-a o djeci vojnicima u svibnju 2014. te podržao njegovu provedbu.

⁵⁰ http://www.ecas.europa.eu/statements/docs/2014/140207_01_en.pdf

EU je nastavio rad na pravima žena širokog opsega, s naglaskom na političkoj zastupljenosti žena, poboljšanju svakodnevnih uvjeta, zdravlja i uvjeta žena u pritvoru.

Također je aktivno rješavao pitanja u vezi s pravima pripadnika manjina i slobodom vjeroispovijesti ili uvjerenja koja utječu na zajednicu Baha'í.

Rad EU-a bio je usmjeren i na trgovanje ljudima, s posebnim naglaskom na pogoršanje uvjeta migranata i izbjeglica iz Roga Afrike te jemenskih povratnika iz Kraljevine Saudijske Arabije. EU i njegove države članice tijekom 2014. osigurale su 124 milijuna EUR humanitarne pomoći, među ostalim s ciljem ispunjavanja fizičkih i psiholoških potreba migranata, izbjeglica i osoba raseljenih unutar zemlje.

Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije Ashton izrazila je u ime EU-a potporu provedbi Sporazuma o miru i nacionalnom partnerstvu od 21. rujna, uz provedbu preporuka s Konferencije o nacionalnom dijalogu. U oba su dokumenta u prvom planu bila pitanja ljudskih prava. Nadalje, u zaključcima od 10. veljače i 20. listopada 2014. Vijeće za vanjske poslove EU-a pozvalo je Jemen da provede preporuke Konferencije o nacionalnom dijalogu koje se odnose na prava i slobode.

Delegacija EU-a redovito je o svim navedenim pitanjima razgovarala s vladom i svim strankama koje su sudjelovale na Konferenciji o nacionalnom dijalogu.

Delegacija EU-a objavila je poziv na podnošenje prijedloga u sklopu Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) za ukupno 2 116 100 EUR. Prioritetna područja uključuju: (a) jačanje jednakopravnog građanstva i promicanje demokratskih procesa, (b) jačanje vladavine prava u odnosu na zaštitu ugroženih skupina i (c) promicanje i zaštitu temeljnih prava i sloboda.

EU surađuje i s vladom i s civilnim društvom i podupire projekte u brojnim područjima, među ostalim u području prava žena, prava djece, potpore borcima za ljudska prava, zaštite manjinskih skupina i jačanja kapaciteta kako bi civilno društvo moglo pratiti stanje ljudskih prava u Jemenu te izvješćivati o njemu.

Planirana potpora EU-a u području upravljanja i vladavine prava ima važan element ljudskih prava. Projektom potpore reformi Ministarstva unutarnjih poslova u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru ojačat će se funkcija glavnog inspektora (među ostalim njegova uloga nadzora ljudskih prava) i oblikovanje politika koje su usmjerene na građane, uz snažnu ulogu organizacija civilnog društva.

VII. Azija

Afganistan

Politički dijalog EU-a s afganistanskim vlastima bio je usmjeren na potrebno unapređenje politike o ljudskim pravima i njezine provedbe. Ključna područja koja izazivaju zabrinutost ostala su prava žena i djece, civilno društvo i borci za ljudska prava, mučenje i zlostavljanje, sloboda izražavanja, sloboda vjeroispovijesti i/ili uvjerenja, smrtna kazna i pristup pravosuđu.

EU je nastavio podupirati jačanje međunarodnih, regionalnih i nacionalnih okvira za zaštitu i promicanje ljudskih prava. Odigrao je vodeću ulogu u Tokijskom okviru uzajamne odgovornosti (TMAF), između ostalog radom na provedbi reformi u područjima kao što su upravljanje, vladavina prava i ljudska prava, što uključuje prava žena. EU je pomogao osigurati da zasjedanje Zajedničkog odbora za usklađivanje i praćenje (JCMB) u siječnju i konferencija u Londonu 3. i 4. prosinca budu jasno usmjereni na ljudska prava i rodna pitanja te je naglasio potrebu za održavanjem i daljnjim učvršćenjem ostvarenih uspjeha, istovremeno izražavajući zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u Afganistanu. EU je također financirao više afganistanskih organizacija civilnog društva kako bi im se omogućilo sudjelovanje na konferenciji u Londonu.

Na poziv afganistanske vlade i Neovisnog izbornog povjerenstva EU je uputio tim za ocjenjivanje izbora (EU EAT) sastavljen od 16 izbornih stručnjaka iz 12 država članica kako bi ocijenio ključne faze predsjedničkih izbora 5. travnja, među ostalim drugi krug izbora održan 14. lipnja. Timu se tijekom provjere svih glasova iz drugog kruga pridružilo više od 100 dugoročnih promatrača. Glavni promatrač EU EAT-a, Thijs Berman, u Kabulu je 16. prosinca predstavio završno izvješće koje sadrži opću ocjenu izbornog postupka i preporuke za poboljšanje izbornog okvira prije budućih izbora.

EU je nastavio isticati potrebu za pravosudnom reformom u svrhu bolje provedbe zakonskih mjera u vezi s pravima žena, među ostalim provedbe Zakona o iskorjenjivanju nasilja nad ženama te za unapređenjem pristupa žena pravosuđu. EU je opetovano pozivao na objavljivanje prvog izvješća o Zakonu o iskorjenjivanju nasilja nad ženama, koje je konačno objavljeno u ožujku 2014.

EU je također opetovano pozivao vladu da imenuje novog predsjednika Vrhovnog suda i zamijeni članove Vrhovnog suda čiji su mandati istekli. EU je pohvalio predsjednika Ghanija zbog namjere da reformu pravosudnog sektora učini prioritetom, rada na pokretanju imenovanja novog vršitelja dužnosti predsjednika Vrhovnog suda te odlučnosti da sućem Vrhovnog suda imenuje ženu. EU je pružio potporu pravosudnom sektoru (20 milijuna EUR) putem Fonda za obnovu Afganistana i projekta za pružanje usluga u području pravosuđa koji provodi Svjetska banka.

EU je afganistansku vladu pozvao da pokaže političku predanost i potporu afganistanskom Neovisnom povjerenstvu za ljudska prava (AIHRC) i naglasio važnost koju konstruktivan pristup vlade ima u omogućivanju AIHRC-u da zadrži status „A”.

EU je objavio brojne izjave za javnost u vezi sa slučajevima teških kršenja ljudskih prava, posebno u pogledu civilnih žrtava terorizma i oružanih sukoba, smrtne kazne, prava žena i nasilja nad ženama. EU je opetovano naglašavao da žene trebaju sudjelovati na izborima. EU je aktivno sudjelovao u Nacionalnom upravnom odboru uspostavljenom za promicanje provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 o ženama, miru i sigurnosti. EU i države članice dale su tehnički doprinos Nacionalnom akcijskom planu o ženama, miru i sigurnosti, čija se objava očekuje u veljači 2015.

EU je u ožujku uputio demarš s ciljem primicanja kampanje „Djeca, ne vojnici”. U kolovozu je predsjedničkim ukazom izdana zabrana novačenja djece u nacionalne sigurnosne snage. EU također je dostavio dva demarša protiv pogubljenja šest osoba (3. i 7. listopada), pozivajući vladu da ne izvrši presude, a nakon što je 8. listopada pogubljeno svih šest osoba, EU je objavio izjavu za javnost u kojoj je ponovno istaknuto snažno protivljenje smrtnoj kazni. Europski parlament također je stalno posvećivao pozornost stanju ljudskih prava, posebno položaju žena, koji je bio glavna tema mnogih parlamentarnih pitanja.

EU je nastavio podupirati javna događanja kojima se promiču ljudska prava i prava žena. Nastavio je predsjedati dvotjednim sastancima lokalne radne skupine u kojoj sudjeluje EU, a bavi se ljudskim pravima i rodnim pitanjima. EU je izradio petomjesečni akcijski plan za rodnu ravnopravnost te 1. i 2. listopada održao radionicu o borbama za ljudska prava. Revidirana lokalna strategija EU-a o borbama za ljudska prava objavljena je 10. prosinca, a sastanci s borbama za ljudska prava održavali su se svaka dva mjeseca.

EU je i dalje ključni donator koji se zalaže za ljudska prava putem raznih instrumenata i tematskih programa. Tijekom 2014. provodilo se 15 projekata u okviru programa za nedržavne sudionike i lokalne vlasti te 12 projekata u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) te Instrumenta za stabilnost. Dodatni programi za financiranje organizacija civilnog društva u pripremi su za 2014/2015. Tim se projektima podupiru prava žena, a uključuju savjetovanje i posredovanje za žene i djevojčice pogođene nasiljem u obitelji, borci za ljudska prava, novinari, prava pripadnika manjina i izbjeglica, jačanje kapaciteta i aktivnosti podizanja svijesti za zaposlenike u pravosudnom sektoru i dionike iz zajednica, praćenje prava žena u tranziciji, šure žrtava te kapaciteti nevladinih organizacija i lokalnih zajednica na provincijskoj razini za praćenje Zakona o iskorjenjivanju nasilja nad ženama i Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325.

Policajska misija EU-a (EUPOL Afghanistan) savjetovala je voditelja Odjela za ljudska prava te pitanja žena i djece, kao i voditelja Jedinice za obiteljska pitanja u sklopu Ministarstva unutarnjih poslova. EUPOL je proveo niz osposobljavanja o nasilju nad ženama i za policiju i za tužitelje te osigurao opremu, među ostalim opremu za zvučno snimanje i kamere. Seksualno uznemiravanje i napadi na policijske službenice nastavili su izazivati zabrinutost tijekom 2014. EUPOL je razvio program osposobljavanja za žene na rukovodećim položajima u policiji te proveo osposobljavanje policijskih službenica i tužitelja u sklopu programa Unaas Mushtarak („Žene zajedno”) u Kabulu, Mazar-e-Sharifu i Heratu. EUPOL je podržao Ministarstvo unutarnjih poslova i savjetovao ga o provedbi njegove strategije za policijske službenice. EUPOL je također sudjelovao u Radnoj skupini za reformu kaznenog prava (CLRWG) koja trenutačno priprema afganistanski kazneni zakon.

Zbog kašnjenja u političkom procesu Afganistana gotovo da nije bilo napretka u pregovorima o Sporazumu o suradnju za partnerstvo i razvoj, u kojima bi odredbe o ljudskim pravima trebale biti istaknute kao ključni elementi.

Bangladeš

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije uključuju pravosudnu reformu, moratorij na smrtnu kaznu, provedbu mirovnog sporazuma iz Chittagong Hill Tractsa, potporu etničkoj skupini Rohingya, prava pripadnika manjina, borbe za ljudska prava, prava žena i djece, potporu civilnom društvu i provedbu prava radnika.

EU je u okviru sporazuma o suradnji između EU-a i Bangladeša s vladom redovito raspravljao o pitanjima upravljanja, ljudskih prava i migracija.

Zbog zabrinutosti u vezi s nedostatkom uključivosti i vjerodostojnosti te nasilja tijekom predizbornog razdoblja EU na izbore 5. siječnja nije poslao misiju za promatranje izbora. Okolnosti u vezi s izborima doprinijele su polarizaciji političke klime. Vlada je, bez osporavanja parlamenta, predložila izmjene Zakona o stranim donacijama (za koji se očekuje odobrenje parlamenta) i novu politiku u vezi s emitiranjem, kojima bi se, u slučaju da se donesu u prvotnom obliku, ograničila sloboda izražavanja i aktivnosti civilnog društva. Izmjena ustava kojom se parlamentu omogućuje da opozove suce Vrhovnog suda donesena je dvotrećinskom većinom.

Visoka predstavnica EU-a 9. siječnja snažno je osudila nasilje uoči izbora, a posebno napade na najugroženije skupine stanovništva, među kojima su žene i djeca te vjerske i etničke manjine. Visoka predstavnica izrazila je žaljenje zbog činjenice da nisu ostvareni povoljni uvjeti za transparentne, uključive i vjerodostojne izbore te da građani Bangladeša nisu dobili priliku da u potpunosti izraze svoj demokratski izbor. Sve je strane pozvala da se suzdrže od nasilja i da se uključe u pravi dijalog kako bi postigle dogovor o obostrano prihvatljivim daljnjim koracima za jačanje demokratske odgovornosti i održavanje transparentnih, uključivih i vjerodostojnih izbora.

Osim toga, EU je u izjavama za javnost od 29. listopada i 5. studenoga reagirao na više smrtnih kazni koje je osobama osuđenima za ratne zločine tijekom oslobodilačkog rata 1971. dosudio bangladeški „Sud za međunarodne zločine”. EU je ponovio svoje snažno i apsolutno protivljenje smrtnoj kazni i pozvao bangladeške vlasti da obustave sva predstojeća pogubljenja te uspostave moratorij na primjenu smrtno kazne kao korak prema njezinu ukidanju.

Europski parlament donio je dvije rezolucije o kršenjima ljudskih prava u Bangladešu. U središtu pozornosti rezolucije od 15. siječnja bili su izbori, a u njoj je također izražena osuda, među ostalim, ograničenja slobode govora tijekom glasovanja te vladi Bangladeša upućen poziv da zaustavi prekomjernu uporabu sile od strane sigurnosnih snaga. Rezolucija od 18. rujna bila je usredotočena na ograničenja slobode medija, aktivnosti civilnog društva, izvješća o izvansudskim smaknućima, poboljšanje prava radnika, sigurnosti u tvornicama te odštetu žrtvama rušenja zgrade Rana Plaza koje se dogodilo 2013. Predsjednik Odbora Europskog parlamenta za južnu Aziju u prosincu je posjetio Bangladeš i razgovarao o ljudskim pravima s nizom različitih dionika.

Druga značajna promjena u 2014. bila je intenzivna suradnja EU-a s vladom Bangladeša, SAD-om i Međunarodnom organizacijom rada radi provedbe Pakta o održivosti za unapređenje prava radnika, radnih uvjeta i sigurnosti u tvornicama bangladeške industrije konfekcijske odjeće. To je bila reakcija na rušenje zgrade Rana Plaza u 2013., pri čemu je poginulo više od tisuću osoba. Tijekom Međunarodne konferencije rada koju je Međunarodna organizacija rada održala u svibnju/lipnju 2014. EU je pozdravio napredak koji je Bangladeš ostvario u provedbi nekoliko obveza na temelju Pakta o održivosti, posebno o slobodi udruživanja te zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu. EU je pozdravio napore koje je vlada uložila u izmjenu nacionalnog prava i njegovo potpuno usklađivanje s konvencijama Međunarodne organizacije rada, osobito putem izmjena bangladeškog Zakona o radu i prijedloga zakona nazvanog „Bangladeški zakon o radu u zonama proizvodnje za izvoz 2014.”. EU je također naglasio potrebu za ulaganjem daljnjih napora kako bi se osigurala potpuna provedba Pakta, među ostalim u vezi s pitanjima koja se odnose na slobodu udruživanja, i pozvala vladu da nastavi modernizaciju i jačanje Odjela za inspekcije tvornica i poslovnih objekata njegovim restrukturiranjem i proširenjem.

U Bruxellesu je 20. listopada 2014. održan pregledni sastanak na visokoj razini, na kojem se radilo na pitanju hitne provedbe obveza u navedenim područjima.

EU je nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva, među ostalim organiziranjem jednodnevnog seminara o civilnom društvu u Bruxellesu 4. studenoga, s ciljem rasprava o načinima na koje civilno društvo može doprinijeti demokratskoj održivosti.

EU je nastavio pružati financijsku potporu Bangladešu u skladu sa sporazumom o suradnji s tom zemljom, čiji je ključan element poštovanje ljudskih prava i demokratskih načela. Jačanje demokratske vlade dio je višegodišnjeg okvirnog programa za razdoblje 2014. – 2020. Nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima pružena je podrška putem Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava.

Butan

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije jesu ojačati građanska i politička prava u demokratskom okružju, pomoći u borbi protiv diskriminacije butanske manjine koja govori nepalski jezik, zaštititi prava žena te prikupiti opsežne informacije o stanju ljudskih prava u toj zemlji.

EU je nastavio s Butanom raditi na pitanjima u vezi s ljudskim pravima i demokracijom u različitim oblicima, nadovezujući svoj rad na posljednje (peto) dvogodišnje savjetovanje održano u Bruxellesu 29. studenoga 2013. Stalne odgode u provedbi procesa identifikacije butanskih izbjeglica koje govore nepalski u Nepal i njihova povratka u domovinu i dalje je velik problem, zajedno s izostankom ratifikacije ključnih međunarodnih instrumenata za ljudska prava. Zabrinutost su izazivala i ograničenja slobode okupljanja i udruživanja, slobode vjeroispovijesti, prava žena i djece, zakonodavstvo kojim se zabranjuje istospolna sporazumna seksualna aktivnost te trgovanje ljudima.

Voditelji misija EU-a posjetili su Butan u razdoblju od 28. travnja do 2. svibnja, što je bila dobra prilika za razgovor o ljudskim pravima i procesu demokratizacije s butanskim vlastima. Povjerenik Piebalgs posjetio je Butan u listopadu i butanskim vlastima čestitao na uspješnoj demokratskoj tranziciji i socioekonomskom napretku.

Butan je dobio pozitivnu ocjenu u drugom univerzalnom periodičnom pregledu 2014., u kojem su sudjelovale države članice EU-a. Od posljednjeg univerzalnog periodičnog pregleda 2009. Butan je znatno napredovao u učvršćenju demokratskog procesa, s uspješnim održavanjem općih izbora 2013., koji su doveli do smjene vlasti između dviju glavnih političkih stranaka. Nadalje, Butan je riješio niz preporuka koje su mu upućene u vezi s nekoliko područja, kao što su pristup socijalnim uslugama (zdravstvu, obrazovanju), iskorjenjivanje siromaštva, borba protiv nasilja u obitelji, rodna pitanja i korupcija.

Jedan od dva sektora ključna za razvojni program EU-a u razdoblju 2014. – 2020. pružanje je potpore lokalnim vlastima i civilnom društvu dodjelom sredstava u vrijednosti od približno 24 milijuna EUR. Opći cilj jest konsolidirati proces modernizacije i demokratizacije Butana. Posebni su ciljevi osnaživanje lokalnih vlasti, razvoj struktura i kapaciteta civilnog društva te poboljšanje upravljanja javnim financijama na središnjoj i lokalnoj razini.

Brunej

EU pregovara o sporazumu o partnerstvu i suradnji s Brunejem. Dosad je dovršeno pet krugova pregovora.

Brunej je 1. svibnja 2014. započeo s prvom faze provedbe novog šerijatskog kaznenog zakona koji se primjenjuje na niz građanskih i vjerskih prijestupa usporedno s kaznenim zakonom po općem pravu, a čija će se provedba odvijati u tri faze tijekom tri godine. Ta se faza odnosi na prijestupe koji se kažnjavaju novčanom ili zatvorskom kaznom, drugom su obuhvaćeni prijestupi koji se kažnjavaju bičevanjem i amputacijama, dok se trećom propisuje smrtna kazna kamenovanjem za preljub, sodomiju i odmetništvo od vjere. Još nema naznake o tome kada bi druga ili treća faza, koje zahtijevaju zakonodavstvo nužno za njihovu buduću provedbu, mogle započeti. Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije u izjavi za javnost 13. svibnja izrazila je zabrinutost u pogledu usklađenosti moguće primjene takvih kazni s međunarodnim obvezama Bruneja u području ljudskih prava.

Prema UN-u kaznenim se zakonom „krši međunarodno pravo prema kojem je kamenovanje do smrti oblik mučenja ili drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja te je stoga jasno zabranjeno”.

Mjanmar/Burma

Cilj EU-a jest izgraditi snažan odnos između EU-a i vlade Mjanmara/Burme, oporbe, civilnog društva i drugih važnih dionika kako bi se olakšao redoviti dijalog i napredak u promicanju i zaštiti ljudskih prava.

EU je nastavio rasprave o ljudskim pravima i demokraciji s Mjanmarom/Burmom u različitim oblicima, a među ostalim i kroz politički dijalog, novi dijalog posvećen ljudskim pravima, redovite sastanke s civilnim društvom, parlamentarnu suradnju, potporu Izbornom povjerenstvu Unije Mjanmara i financiranje projekata koji se bave ljudskim pravima i demokracijom.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis supredsjedao je prvim Dijalogom o ljudskim pravima između EU-a i Mjanmara održanom 20. svibnja u Nay Pyi Tawu, na kojem se razgovaralo o sljedećim pitanjima: političkim zatvorenicima, uvjetima u pritvoru, slobodi izražavanja, slobodi medija, pravima na zemljište, poslovnim pravima, ljudskim pravima, stanju u državi Rakhine, pravima osoba koje pripadaju etničkim manjinama, vjerskoj harmoniji, ratifikaciji i provedbi ključnih konvencija te suradnji na multilateralnim forumima. Govor mržnje, prava na zemljište, poslovna prava i ljudska prava određena su kao teme za moguće daljnje djelovanje.

U političkom je dijalogu EU izrazio rastuću zabrinutost zbog stanja u državi Rakhine te vladu pozvao na rješavanje temeljnih uzroka nasilja među zajednicama te na rad na pitanjima statusa i dobrobiti naroda Rohingya. EU je pozvao vladu da okonča nekažnjavanje osoba koje potiču mržnju i nasilje te osiguraju prihvaćanje odgovornosti. EU je sve vođe pozvao da se suprotstave poticanju na mržnju. Nakon obustave aktivnosti organizacije Liječnici bez granica u veljači i nasilja nad međunarodnim humanitarnim agencijama počinjenog u ožujku, EU je vladu pozvao da osigura nesmetani pristup humanitarne pomoći zajednicama kojima je ona najpotrebnija, a organizaciji Liječnici bez granica dopusti da nastavi pružati osnovne zdravstvene usluge u državi Rakhine. EU je pozdravio inicijativu vlade da izradi nacrt akcijskog plana za državu Rakhine s ciljem „promicanja mira i razvoja” i s vladom podijelio svoje primjedbe o tome kako poboljšati promicanje ljudskih prava i temeljnih sloboda.

EU je također izrazio zabrinutost zbog nacрта zakonodavstva kojim bi se u pravo mogla ugraditi vjerska diskriminacija ograničavanjem međuvjerskih brakova, vjerskog preobraćenja i rađanja djece, te kršiti prava žena.

Prije prvog Dijaloga o ljudskim pravima između EU-a i Mjanmara održanog 20. svibnja EU je organizirao forum civilnog društva te vladu upoznao s tamo donesenim preporukama. EU je 23. svibnja bio domaćin manifestacije posvećene mreži za dijalog civilnog društva čiji cilj je bila rasprava o ulozi civilnog društva u mirovnom procesu. EU je u rujnu i listopadu održao savjetovanja u Yangonu, Mandalayu i Mawlamyinu kako bi dalje ojačao suradnju s civilnim društvom i prikupio informacije za izradu plana EU-a za tu zemlju o suradnji s civilnim društvom.

Vijeće za ljudska prava Ujedinjenih naroda u ožujku je donijelo rezoluciju koju je predstavio EU, kojom se produžuje mandat posebnog izvjestitelja UN-a za Mjanmar/Burmu.

Treći odbor Opće skupštine Ujedinjenih naroda treću je godinu zaredom konsenzusom donio rezoluciju o stanju ljudskih prava u Mjanmaru/Burmi koju je predstavio EU. Dok se rezolucijom pozdravljaju pozitivne promjene i predanost vlade tekućoj demokratskoj tranziciji i reformama, njome se također vladu poziva da ubrza napore na rješavanju problema diskriminacije, kršenja ljudskih prava, nasilja, govora mržnje, raseljavanja i gospodarske oskudice koja pogađa različite etničke i vjerske manjine te napada na muslimane. U rezoluciji se ponovno ističe ozbiljna zabrinutost zbog situacije naroda Rohingya u državi Rakhine. Vlada se obvezala da će u zemlji otvoriti Ured visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava.

Demokratske vrijednosti i pristup razvoju utemeljen na ljudskim pravima ugrađeni su u sve razvojne programe EU-a. EU se koristi bilateralnim programima u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju i financira projekte kroz Europski instrument za demokraciju i ljudska prava (EIDHR), Instrument za doprinos stabilnosti i miru te kroz program Ulaganje u ljude.

EU je tijekom 2014. nastavio Mjanmaru/Burmi pružati potporu i pomoć u demokratskoj tranziciji, što je u skladu sa sveobuhvatnim okvirom usvojenim 2013., u kojem su utvrđeni ciljevi i prioritete do 2015. te u kojem su definirana ključna područja za djelovanje, među kojima je iskorjenjivanje prisilnog rada, usvajanje održivih i odgovornih poslovnih standarda kao što je dostojan rad, ratifikacija preostalih ključnih konvencija Međunarodne organizacije rada, napredak u pogledu uključivog rasta, promicanje gospodarskih i socijalnih prava. Tijekom zasjedanja Upravnog vijeća Međunarodne organizacije rada u ožujku 2014. EU je pozdravio napredak koji je u zemlji uočen u pogledu prisilnog rada te vladu potaknuo da pojača napore kako bi se do 2015. iskorijenili svi oblici prisilnog rada i zapošljavanja maloljetnika.

U pogledu stranih ulaganja EU je u 2014. surađivao s vlastima, privatnim sektorom i stanovništvom te zemlje kako bi se stvorilo najbolje moguće regulatorno okruženje te kako bi se promicala odgovorna ulaganja.

Aktualnim projektima jačaju se nezavisne medijske grupacije etničkih skupina, potiče se javna rasprava o izborima u 2015. i mirovni proces u područjima s etničkim skupinama, podiže se svijest o tome kako se u procesima demokratizacije međusobno nadopunjuju uloge medija, organizacija civilnog društva i političkih skupina, jača se rad lokalnog civilnog društva u području izborne analize i zagovaranja demokratskih reformi, promiče se politička svijest unutar zajednica te građansko obrazovanje o njihovim predstavnicima, s osobitim naglaskom na sudjelovanju žena, te se promiču radnička prava.

Projekti su također usmjereni na promicanje ljudskih prava marginaliziranih skupina stanovništva, davanje potpore osobama s invaliditetom kako bi sudjelovale u zagovaranju i bolje promicale vlastita prava, osnaživanje djece i mladih koji su pripadnici etničkih skupina kako bi sudjelovali u donošenju odluka na lokalnoj razini.

Financijska sredstva pružena su i u svrhu potpore izborima pružanjem pomoći Federalnom izbornom povjerenstvu.

Mjanmar/Burma je u okviru plana djelovanja EU-a za potporu demokraciji izabrana kao ogledna zemlja.

Kambodža

Ljudska prava i demokratizacija i dalje su bili glavni prioriteti EU-a te su bili uključeni u sve aktivnosti u 2014. S vladom i s civilnim društvom redovito su održavani sastanci na kojima se raspravljalo o stanju ljudskih prava te o predmetima povezanim s ljudskim pravima. Većina posjeta zemlji uključivala je sastanke s lokalnim borcima za ljudskih prava.

EU je pružio potporu misiji profesora Suriya Subedija, posebnog izvjestitelja UN-a za ljudska prava u Kambodži, te se složio s njegovom procjenom da se stanje ljudskih prava u Kambodži „razvija u općenito pozitivnom smjeru”, no da i dalje postoje razlozi za zabrinutost. EU je također za više predmeta u vezi s ljudskim pravima pružio političku potporu Uredu visokog povjerenika za ljudska prava.

Na osmom sastanku Zajedničkog odbora EU-a i Kambodže u ožujku održan je i posebni dijalog na temu „izgradnje institucija, upravne reforme, pravne reforme, upravljanja i ljudskih prava”, s naglaskom na pravnoj reformi i reformi pravosuđa, slobodi izražavanja, zaštiti i promicanju zemljišnih prava, poslijeizbornoj reformi i slobodi udruživanja, institucijskoj zaštiti ljudskih prava, među kojima i prava žena, migracijama te suradnji u pogledu ljudskih prava u okviru UN-a i regionalnih foruma.

Pravna reforma i reforma pravosuđa i dalje predstavljaju jedan od najvećih izazova povezanih s ljudskim pravima. EU je pružio financijsku potporu projektima nevladinih organizacija koji se bave zagovaranjem pravne reforme, praćenjem sudskih postupaka i pružanjem pravne pomoći pojedincima ili skupinama te osposobljavanjem službenika. EU je zajedno s državama članicama s predstavništvom u Kambodži s vladom redovito surađivao u pogledu reforme pravosuđa. Na sastancima s kambodžanskim ministrima nastavilo se raspravljati o preporukama iz univerzalnog periodičnog pregleda.

EU je i dalje iznimno posvećen nacionalnom pomirenju i naporima u vezi sa sjećanjem u Kambodži. EU je u izjavi iz kolovoza 2014. pozdravio presudu kojom je Izvanredno vijeće kambodžanskih sudova (ECCC) dvojicu visokih čelnika bivše Demokratske Kampučije osudilo na doživotnu zatvorsku kaznu. EU je značajno pridonio djelovanju Suda, a ta bi se pomoć trebala dodatno povećati u okviru novog financijskog okvira (za razdoblje od 2014. do 2020.), kada se očekuje da će EU postati članom skupine glavnih donatora ECCC-a. Nadalje, EU je pružio podršku civilnom društvu u provedbi obrazovnog programa o genocidu koji se temelji na međukulturnom dijalogu i ljudskim pravima te je tako dao doprinos procesu istine, nacionalnog pomirenja i sprečavanja genocida u Kambodži.

Posebni izvjestitelj UN-a za ljudska prava u Kambodži utvrdio je da je prisvajanje zemljišta važan čimbenik političke nestabilnosti, nemira i nasilja te da je jedan od povoda za privođenje prosvjednika. Uz aktivnu podršku EU-a na svim razinama došlo je do pozitivnih pomaka (kampanja u pogledu zemljišnih vlastovnica, moratorij na dodjelu novih koncesija za gospodarsku upotrebu zemljišta, rješavanje nekih zemljišnih sporova u korist seoskog stanovništva te nedavno oduzimanje koncesija poduzećima koja nisu poštovala svoje obveze). EU je sudjelovao u radnoj skupini koju je uspostavio premijer i koja priprema mehanizam za davanje pravedne naknade žrtvama prisilnog iseljavanja povezanog s proizvodnjom šećerne trske. Delegacija EU-a slala je promatrače na većinu sudskih postupaka povezanih s pitanjima ljudskih prava i sa zemljišnim pitanjima.

Nakon izbora iz 2013. EU je vladajuće i oporbene stranke neprestano poticao da ponovno započnu dijalog i da zaustave političku nestabilnost koja je dovela do nasilnih prosvjeda u kojima je smrtno stradalo pet osoba te do ograničavanja demokratskog prostora i privođenja prosvjednika i članova oporbe. Dvije glavne političke stranke u srpnju su postigle dogovor kojim je prekinut politički zastoj te je oporba prestala s bojkotom Nacionalne skupštine. Visoka predstavnica EU-a pozdravila je takav razvoj događaja. No uhićenja članova oporbe, navodno povezana s pregovorima o nacionalnom izbornom povjerenstvu i izbornom zakonu, koja su uslijedila nakon toga izazvala su zabrinutost te EU svoje razloge za nju nije propustio izraziti i izravno vlastima i putem lokalnih izjava za medije te putem društvenih mreža.

EU je tijekom godine također pružao sveobuhvatnu potporu projektima nevladinih organizacija u područjima kao što je promicanje slobode izražavanja i udruživanja, prava žena, a osobito jačanje položaja žena, uklanjanje imovinskih prepreka te borba protiv svih oblika nasilja i trgovanja ljudima.

Narodna Republika Kina

Ciljevi EU-a u vezi s ljudskim pravima u 2014. i dalje su bili ratifikacija Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (potpisanog 1998.), a srednjoročni cilj bilo je poštovanje odredaba tog Pakta te određenih odredaba kineskog Ustava, kaznenog zakona i zakona o kaznenom postupku. EU je također nastavio svoju globalnu kampanju protiv smrtne kazne, posebno zbog toga što je Kina i dalje zemlja s najvećim brojem pogubljenja, unatoč naporima da znatno smanji broj zločina za koje je predviđena smrtna kazna. Kao jedan od glavnih stupova Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, sloboda izražavanja u Kini, na internetu i izvan njega, također je ostala jedan od prioriteta EU-a, zajedno s razvojem zdravog i raznolikog civilnog društva i aktivnih boraca za ljudskih prava. Naposljetku, no ništa manje važno, EU je nastavio doprinostiti tome da pripadnici manjina, osobito Ujguri i Tibetanci, uživaju sva ljudska prava.

EU je nastavio s Kinom sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima na svim razinama. Predsjednici Van Rompuy i Barroso susreli su se s predsjednikom Xijem Jinpingom tijekom njegova povijesnog posjeta Europi te su obje strane u zajedničkoj izjavi od 1. travnja ponovno potvrdile „važnost promicanja i zaštite ljudskih prava. Obje su se strane složile da će produbiti razmjene u području ljudskih prava na bilateralnoj i međunarodnoj razini na temelju jednakosti i uzajamnog poštovanja te da će svoj dijalog o ljudskim pravima ojačati konstruktivnim raspravama o zajednički dogovorenim ključnim prioritetnim područjima.” Zamjenik ministra vanjskih poslova Li Baodong u ožujku je prije posjeta predsjednika Xija posjetio Europu te se susreo s posebnim predstavnikom EU-a Lambrinidisom kako bi razgovarali o postupcima za dijalog o ljudskim pravima između EU-a i Kine u kontekstu jačanja suradnje EU-a i Kine u području ljudskih prava. EU je na pitanja ljudskih prava ukazao i kada su se predsjednici Van Rompuy i Barroso u listopadu susreli s premijerom Lijem Keqiangom na marginama sastanka na vrhu ASEM-a u Milanu.

Tijekom 33. dijaloga o ljudskim pravima između EU-a i Kine održanog u prosincu EU je imao priliku izraziti svoju zabrinutost u vezi s brojnim pitanjima ljudskih prava u Kini, poput prava na adekvatan stambeni prostor i reforme sustava *hukou*, prava pripadnika manjina, osobito u Tibetu i Xinjangu, slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, slobode izražavanja (na internetu i izvan njega), slobode mirnog okupljanja i udruživanja, pravičnosti sudskih postupaka, proizvoljnih pritvaranja i smrtno kazne. U kontekstu rasprave o ljudskim pravima u Kini raspravljalo se i o pojedinačnim slučajevima, među ostalima o sljedećim slučajevima: Liu Xiabo, Ilham Tohti, Gao Yu, Hada, Pu Zhiqiang, Xu Zhiyong, Tenzin Delek Rinpoche i Gao Zhisheng.

Raspravljalo se i o suradnji u okviru međunarodnih foruma i o provedbi preporuka međunarodnih tijela. U tom kontekstu postavljeno je pitanje preporuka Odbora UN-a za ljudska prava u vezi s odredbom Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima o pravu glasa i pravu kandidiranja na izborima te o primjeni te odredbe u Hong Kongu. Raspravljalo se i o pravima žena i tehničkoj suradnji. Na zajedničkoj tiskovnoj konferenciji dvojica supredsjedatelja odgovarala su na pitanja europskih i kineskih korespondenata o tom dijalogu. Kinesko izaslanstvo s posebnim predstavnikom EU-a Lambrinidisom sastalo se i 8. prosinca. Nakon dijaloga uslijedio je sastanak sa stručnjacima civilnog društva za nasilje u obitelji.

EU je objavio više izjava u vezi s ljudskim pravima, primjerice u veljači izjavu o postupanju s borcima za ljudska prava i njihovom rodbinom, u ožujku o napadu nožem na željezničkom kolodvoru u Kunmingu te smrti borca za ljudska prava Caoa Shunlija, u svibnju o nizu uhićenja i pritvaranja, u srpnju o stanju u Xinjangu, u kolovozu o optužnici protiv profesora Tohtija te u rujnu u vezi s njegovom presudom.

EU je mnogo pažnje posvetio promatranju sudskih postupaka, iako je stranim diplomatima i novinarima obično zabranjen pristup njima. EU je također uložio javne diplomatske napore i održavao vanjsku komunikaciju u pogledu mnogih pitanja ljudskih prava, među ostalim kroz praćenje preporuka proizašlih iz univerzalnog periodičnog pregleda iz 2013. za Kinu. Nadalje, EU podržava projekte usmjerene na podizanje svijesti o pravima radnika i poboljšanje situacije osoba s invaliditetom.

EU je na ljudska prava u Kini ukazao u svojim izjavama tijekom triju sjednica Vijeća za ljudska prava u ožujku, lipnju i rujnu te na 69. Općoj skupštini UN-a. Opća poruka tih izjava bila je izražavanje duboke zabrinutosti zbog uhićenja i pritvaranja mirnih boraca za ljudska prava te se njima kineske vlasti pozvalo da oslobode pritvorenike koji su pritvoreni zbog ostvarivanja svojeg prava na slobodu savjesti, izražavanja i udruživanja te je njima također izražena zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u Tibetu i Xinjiangu, a Kinu se potaknulo da se pozabavi pritužbama etničkih i vjerskih skupina te da potiče pravi dijalog s različitim etničkim skupinama i među njima.

Hong Kong

EU je pažljivo pratio razvoj događaja povezanih s uvođenjem općeg prava glasa za izbore za izvršnog šefa u 2017. EU je 18. srpnja i 2. listopada izdao izjave u kojima ponovo izražava svoju podršku za veću demokratizaciju, uvođenje općih izbora i pravičnog izbornog sustava koji bi stanovnicima Hong Konga omogućio visoku razinu političkog sudjelovanja. EU je civilno društvo u Hong Kongu nastavio podupirati u redovitim kontaktima s borcima za ljudska prava, nevladinim organizacijama i medijima te organiziranjem seminara i radionica na temu ljudskih prava.

Tajvan

Angažman EU-a uklapa se u općenito dobro stanje ljudskih prava i nacionalnu politiku za provedbu međunarodnih standarda, a iznimku predstavlja smrtna kazna. EU je osudio pet pogubljenja u Tajvanu u travnju koja su uslijedila nakon prethodnih pogubljenja u 2013. i 2012. te kojima je prekršen *de facto* moratorij koji je bio na snazi od 2005. do 2010. U svojoj je izjavi EU pozvao na hitnu uspostavu moratorija na pogubljenja, prema preporuci međunarodnih stručnjaka iz 2013.

EU i dalje surađuje s lokalnim tijelima i civilnim društvom (nevladinoj organizaciji Tajvanskog saveza za ukidanje smrtne kazne potpora je pružena u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava) te s njima učinkovito radi na ponovnom uvođenju moratorija na smrtnu kaznu, a s ciljem njezina formalnog ukidanja. Prilikom svog redovnog dijaloga s Tajvanom, odnosno tijekom godišnjih savjetovanja između EU-a i Tajvana o netrgovinskim pitanjima, EU je izrazio zabrinutost zbog smrtne kazne i nastavka njezine primjene.

Mongolija

Ciljevi EU-a jesu nastavak pružanja pomoći Mongoliji u uspostavljanju učinkovitog i primjerenog pravnog okvira kako bi ta zemlja mogla ispuniti svoje međunarodne obveze, pružanje potpore u naporima na uspostavljanju učinkovite demokracije te pružanje potpore društvenom i gospodarskom razvoju.

O pitanjima ljudskih prava s mongolskim vlastima razgovaralo se na svim razinama. Glavni razlozi za zabrinutost tiču se stanja u zatvorima, provedbe zakona, diskriminacije žena, pripadnika manjina i ugroženih skupina stanovništva te sve veće korupcije.

Sporazum o partnerstvu i suradnji EU-a i Mongolije potpisan u 2013. sadrži klauzulu o ljudskim pravima te je njime predviđena jača suradnja u području ljudskih prava. U tijeku su pripreme za pokretanje formalnog dijaloga o ljudskim pravima između EU-a i Mongolije. Od 2014 Mongolija je postala zemlja korisnica u okviru novog posebnog dogovora o poticajima za održivi razvoj i dobro upravljanje (OSP+) koji predstavlja još jedan koristan mehanizam za rješavanje problema povezanih s pravnim okvirom i provedbom ključnih međunarodnih konvencija o ljudskim pravima i protokola uz njih kojima je zemlja pristupila.

EU pruža financijsku potporu za nekoliko projekata civilnog društva financiranih u okviru EIDHR-a i usmjerenih na poštovanje ljudskih prava u mongolskim zatvorima, zaštitu prava žena i žrtava trgovanja ljudima, jačanje prava osoba koje pripadaju seksualnim manjinama i njihovih obitelji te promicanje ljudskih prava među mladima putem dokumentarnih filmova. Razvojna pomoć za Mongoliju za razdoblje od 2014. do 2020. povećana je za 100 % te je dosegla iznos od 65 milijuna EUR, a poseban naglasak stavljen je na upravljanje i obrazovanje, čime se nastoji postići pozitivan učinak na stanje ljudskih prava.

Indija

Prioriteti EU-a u 2014. i dalje su bili zaštita žena i djece, nastojanja da se uvede moratorij na pogubljenja te da se postigne ukidanje smrtne kazne, borba protiv svih oblika diskriminacije te borci za ljudskih prava.

Europski parlament 16. siječnja usvojio je rezoluciju o nedavnim pokušajima kriminalizacije pripadnika skupine LGBTI osoba, a u njoj se reagira na presudu indijskog Vrhovnog suda kojom je ukinuta presuda Visokog suda u Delhiju iz 2009. o zakonu iz kolonijalnog razdoblja kojim se zabranjuje homoseksualnost. Europski parlament nastavio izražavati zabrinutost zbog situacije u Indiji, a posebno je ukazivao na pitanje položaja žena, kršćanske manjine te na svijetli primjer indijskog Vrhovnog suda koji je priznao postojanje „trećeg roda”.

Kako bi promicao rodnu ravnopravnost i ojačao položaj žena, EU je zajedno s organizacijom *UN Women* u ožujku organizirao konferenciju pod nazivom „Potaknimo promjene: ravnopravnost za sve”. U 2014. u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) provedena su tri projekta usmjerena na promicanje rodne ravnopravnosti i prava žena u Indiji ukupne vrijednosti 900 000 EUR kojima su se rješavali temeljni uzroci rodno uvjetovanog nasilja i diskriminacije na institucionalnoj, strukturnoj, ideološkoj i operativnoj razini te posljedice rodno uvjetovanog nasilja i diskriminacije. Tri dodatna projekta u ukupnoj vrijednosti od 2,5 milijuna EUR bila su usmjerena na borbu protiv diskriminacije djevojčica te protiv čedomorstva ženske djece.

Kao dio podrške koju EU pruža borcima za ljudska prava, ocjenjivački sastanak Pravosudne mreže za ljudska prava na temu stanja ljudskih prava u „zemljama pogođenima sukobima” bio je usmjeren na doprinos pravosuđa u borbi za socijalnu pravdu i poštovanje ljudskih prava. Lokalna radna skupina EU-a za ljudska prava nastavila je surađivati s mrežama boraca za ljudska prava, što je uključivalo i posjete na terenu. Proveden je projekt o slobodi informiranja, izražavanja i udruživanja na internetu u vrijednosti od 978 000 EUR.

U pogledu smrtne kazne indijski Pravni odbor u svibnju je pokrenuo javno savjetovanje kako bi se ponovno procijenila relevantnost smrtne kazne. Delegacija EU-a pozvala je Roberta Badintera, vodeću osobu pokreta za ukidanje smrtne kazne, da održi predavanja u Indiji te održi rasprave s osobama iz pravosuđa, pravnicima, Nacionalnim povjerenstvom za ljudska prava, civilnim društvom, zastupnicima u parlamentu i medijima.

Indonezija

EU je pozorno pratio parlamentarne izbore u travnju i predsjedničke izbore u srpnju, u kojima je sudjelovalo više od 185 milijuna registriranih glasača na više od 470 tisuća biračkih mjesta, s više od 700 milijuna biračkih listića. Izbori su općenito ocijenjeni kao slobodni, poštenu i profesionalno organizirani te su omogućili miran prijenos vlasti novom predsjedniku Joku Widodu.

Sporazum o partnerstvu i suradnji između EU-a i Indonezije stupio je na snagu u svibnju. Sporazum se temelji na zajedničkim vrijednostima i uključuje zajedničke obveze za zaštitu i promicanje ljudskih prava.

Peta sjednica dijaloga o ljudskim pravima između EU-a i Indonezije održana je u Jakarti u studenome. Bila je usmjerena na sprečavanje mučenja, prava osoba s invaliditetom, sprečavanje rodno uvjetovanog nasilja, kao i na poslovna prava i ljudska prava. U okviru dijaloga također se raspravljalo o slobodi vjeroispovijesti, slobodi izražavanja, smrtnoj kazni i suradnji na multilateralnim forumima.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis tijekom dijaloga o ljudskim pravima u Jakarti u studenome održao je glavni govor o ukidanju smrtne kazne u regiji ASEAN-a te je poveo raspravu s članovima Međuvladine komisije ASEAN-a za ljudska prava, vladinim službenicima iz Indonezije i zemalja ASEAN-a te skupinama civilnog društva.

EU je tijekom godine osobitu pažnju posvetio slobodi vjeroispovijesti i uvjerenja te zaštitu pripadnika manjina. EU u Jakarti održava redovite sastanke s pripadnicima manjinskih skupina, žrtvama netolerancije i organizacijama ljudskih prava koje rade na tom pitanju.

Do početka prosinca 2014. nije izvršeno nijedno pogubljenje, no u svojim izjavama glavni državni odvjetnik dao je naslutiti da bi se do kraja godine moglo nastaviti s pogubljenjima. Najmanje 14 osoba osuđeno je na smrt u 2014., a otprilike 130 zatvorenika čeka na izvršenje smrtne kazne. Povodom Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne koji se obilježava 10. listopada Delegacija EU-a pokrenula je kampanju na društvenim medijima kojom se promiče ukidanje smrtne kazne. Indonezija je u studenome prilikom glasovanja o rezoluciji Opće skupštine UN-a o moratoriju na smrtnu kaznu bila suzdržana.

EU je lokalnim vlastima i središnjoj vladi izrazio zabrinutost zbog novih podzakonskih akata donesenih u rujnu kojima se u Acehu provodi šerijatski zakon. Nekoliko odredaba, među kojima one o istospolnim vezama i silovanju, predstavljaju potencijalno kršenje međunarodnih konvencija o ljudskim pravima koje je Indonezija ratificirala.

U okviru EIDHR-a u 2014. pružena je potpora 10 projekata kojima je obuhvaćen širok spektar pitanja, među kojima su izbor, rješavanje sukoba i posredovanje, sloboda vjeroispovijesti, odgovornost za kršenje ljudskih prava i zaštita ugroženih skupina stanovništva.

Japan

EU i Japan u 2014. nastavili su svoju redovitu i blisku suradnju u pitanjima ljudskih prava u Aziji i na globalnoj razini. Nastavili su biti predani u pogledu ljudska prava u okviru UN-a te su aktivno sudjelovali u radu Vijeća za ljudska prava i Opće skupštine UN-a, što je uključivalo rad na rezolucijama o Demokratskoj Narodnoj Republici Koreji. Posljednji krug savjetovanja o ljudskim pravima između EU-a i Japana održan je u studenome. Rasprave su bile usmjerene na suradnju u Vijeću za ljudska prava i na 69. zajedanje Trećeg odbora Opće skupštine UN-a.

EU je snažno poticao na djelovanje u pogledu pitanja smrtne kazne u Japanu koja je pitanje od presudne važnosti, vladu je poticao da uvede moratorij na pogubljenja s ciljem ukidanja smrtne kazne te je pozivao da se o tome povede široka javna rasprava. Tijekom godine izvršena su tri pogubljenja. EU je u putem izjava za javnost glasnogovornika Visoke predstavnice EU-a osudio aktualnu politiku izvršavanja pogubljenja (sedam u 2012., osam u 2013.) nakon razdoblja od gotovo dvije godine do 2012. u kojem nije bilo pogubljenja. Razlozi za zabrinutost EU-a izneseni su i javno i u okviru političkog dijaloga. Delegacija EU-a i države članice EU-a u tom kontekstu trenutačno na terenu provode niz preporuka usmjerenih na poboljšanje političkog i medijskog utjecaja aktivnosti koje EU poduzima protiv smrtne kazne u Japanu.

U općem okviru dijaloga Europske komisije o industrijskoj politici s Japanom uspostavljena je Radna skupina za društvenu odgovornost poduzeća (CSR). Prvi sastanak Radne skupine održan je u srpnju 2014. Sastanak je olakšao zajednički dijalog Europske komisije (Glavna uprava GROW) i Japana (Ministarstvo gospodarstva, trgovine i industrije) o odgovornom poslovnom ponašanju te su na njemu utvrđena područja od zajedničkog interesa i zajedničke suradnje. Drugi sastanak Radne skupine za CSR predviđen je za 2015.

Republika Koreja

Poštovanje univerzalnih načela ljudskih prava ključan je element okvirnog sporazuma EU-a i Koreje koji je dogovoren zajedno sa sporazumom o slobodnoj trgovini i izjavom o strateškom partnerstvu iz 2010. Predanost u pogledu suradnje na promicanju ljudskih prava koja je izražena na razini sastanka na vrhu ponovno je istaknuta na sastancima Visoke predstavnice EU-a i ministra vanjskih poslova Republike Koreje u 2014.

EU i Republika Koreja tijekom godine blisko su surađivali u međunarodnim forumima u pogledu ljudskih prava. U okviru Vijeća za ljudska prava i Trećeg Odbora Opće skupštine UN-a EU i Republika Koreja glasali su usklađeno u pogledu gotovo svih tematskih rezolucija i rezolucija o ljudskim pravima o pojedinim zemljama, uz iznimku rezolucije o moratoriju na smrtnu kaznu jer se u tom slučaju Republika Koreja suzdržala od glasovanja. EU i Republika Koreja surađivali su na skretanju međunarodne pozornosti na kršenja ljudskih prava u DNR Koreji. Bilateralna suradnja bila je važan element pri uspješnom donošenju rezolucija u okviru Vijeća za ljudska prava i Trećeg Odbora Opće skupštine UN-a koje odražavaju preporuke Istražnog povjerenstva UN-a.

Na lokalnoj razini EU je s vladom Republike Koreje i sa skupinama civilnog društva nastavio surađivati na jačanju zaštite ljudskih prava.

EU je pozitivno ocijenio činjenicu da se vlada Republike Koreje pridržava *de facto* moratorija na izvršavanje smrtne kazne koji je na snazi od 1998. EU je vladu poticao da poduzme mjere da se smrtna kazna ukine u potpunosti.

EU je sudjelovao na simpoziju na visokoj razini koji je organiziralo Ministarstvo pravosuđa na temu osnaživanja nacionalnih okvira za jačanje politike u pogledu ljudskih prava. Voditelji misija EU-a sastali su se s ministrom za rodnu ravnopravnost i obitelj te je postignut dogovor o tome da se razmjena informacija proširi i na politike o rodnoj ravnopravnosti.

EU je s dionicima nastavio surađivati u pogledu popratnih mjera na preporuke koje su dane u okviru drugog univerzalnog periodičnog pregleda, a koje uključuju puštanje iz zatvora osoba koje su se pozvale na prigovor savjesti protiv vojne službe, mjere za provedbu Zakona o nacionalnoj sigurnosti i osiguravanje prava pripadnika manjina.

Demokratska Narodna Republika Koreja (DNR Koreja)

Promicanje poštovanja ljudskih prava i poboljšanje stanja ljudskih prava u DNR Koreji i dalje je središnji element politike EU-a prema toj zemlji. EU je nastavio skretati pozornost tijela UN-a na teško stanje ljudskih prava u DNR Koreji. EU je bio jedan od pokretača rezolucije u Vijeću za ljudska prava (usvojene 28. ožujka) kao i rezolucije u Trećem odboru Opće skupštine UN-a (usvojene 18. studenoga) koje su se temeljile na nalazima Istražnog povjerenstva UN-a osnovanog prošle godine, u kojima se izvještava o sustavnim, vrlo raširenim i teškim kršenjima ljudskih prava koja su počinjena u toj zemlji, a za koje je Istražno povjerenstvo izjavilo da bi mogli uključivati čak i zločine protiv čovječnosti.

Rezolucija koju je Opća skupština UN-a usvojila u prosincu uz snažnu međuregionalnu potporu predstavlja korak naprijed jer se njome Vijeće sigurnosti UN-a potiče da poduzme odgovarajuće mjere, među ostalim da razmotri da se DNR Koreju zbog stanja u zemlji uputi na Međunarodni kazneni sud te razmatranje mogućnosti za učinkovite ciljane sankcije protiv onih za koje se čini da snose najveću odgovornost za čineve za koje je Istražno povjerenstvo izjavilo da se mogu smatrati zločinima protiv čovječnosti.

EU je nastavio pratiti stanje izbjeglica iz DNR Koreje u inozemstvu te je prema potrebi pozivao na potpuno poštovanje svih mjerodavnih međunarodnih obveza.

Europski parlament 17. travnja usvojio je rezoluciju o situaciji u Sjevernoj Koreji u kojoj je ponovno strogo osudio represiju u državi i DNR Koreju još jednom pozvao da poštuje svoje međunarodne obveze u pogledu ljudskih prava.

EU je nastavio pružati pomoć nekima od najugroženijih skupina u DNR Koreji i to uglavnom u području sigurnosti opskrbe hranom.

Laos

U 2014. ciljevi EU-a i dalje su bili usmjereni na vladavinu prava, jačanje nadzorne uloge parlamenta i razvoj civilnog društva.

EU je s Laosom nastavio surađivati u različitim oblicima, između ostalog u okviru godišnjeg dijaloga o ljudskim pravima u svibnju te u okviru političkog dijaloga, a posebno Zajedničkog odbora održanog u listopadu. EU je pozdravio informacije koje je zaprimio o pojedinačnim slučajevima i o uvjetima u zatvorima. EU je istovremeno ponovio da je izuzetno zabrinut zbog slučaja Sombatha Somphonea te je pozvao na provođenje vjerodostojne istrage o njegovu nestanku. Naposljetku, EU je ponovno pozvao na postizanje daljnjeg napretka u korištenju univerzalnim periodičnim pregledom. Za razliku od uobičajene prakse, nakon završetka dijaloga o ljudskim pravima nije bilo moguće postići dogovor o zajedničkoj izjavi.

EU je tijekom godine ojačao dijalog s organizacijama civilnog društva i tijelima vlasti, a osobito u pogledu prostora i radnih uvjeta za nevladine organizacije, i to u kontekstu nacrtu restriktivnih propisa kojima bi se izvršio pritisak na njih. EU je također dao financijski doprinos saslušanju nevladinih organizacija koje je organizirao Laos.

Europski parlament 16. siječnja 2014. donio je hitnu rezoluciju o Laosu. Ona je bila usmjerena na slučaj Sombatha Somphonea, ali je u njoj također istaknuta važnost rada civilnog društva. U kontekstu sastanka na vrhu ASEM-a u Milanu u listopadu, kojim je predsjedao EU, Narodni forum Azije i Europe izdao je oštru izjavu o nestanku g. Somphonea.

U okviru bilateralne razvojne suradnje EU-a s vladom iznos od 2,7 milijuna EUR dodijeljen je kao potpora glavnom planu Laosa za pravni sektor i reformi nacionalnog upravljanja javnom upravom.

U pogledu civilnog društva u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava pružena je potpora više od dvadeset projekata u Laosu koji su se bavili pitanjima poput prava djece, žena i osoba s invaliditetom, prava na hranu i prava lokalnih zajednica na pristup pravnim informacijama, a ukupni doprinos EU-a iznosio je 3 milijuna EUR. U 2014. provodilo se desetak postojećih projekata za osnaživanje civilnog društva, i to u okviru tematskih programa za nedržavne sudionike, u ukupnoj vrijednosti od 6,5 milijuna EUR.

Malezija

Glavni prioriteti EU-a u području ljudskih prava u Maleziji u 2014. bili su zalaganje za ukidanje smrtne kazne i ratifikacija Rimskog statuta o Međunarodnom kaznenom sudu (MKS). EU je nastavio pružati potporu građanima EU-a koji u Maleziji čekaju na izvršenje smrtne kazne.

U 2014. nastavljani su pregovori o Sporazumu o partnerstvu i suradnji (SPS) između EU-a i Malezije, a dva kruga pregovora održana su u travnju i u prosincu. Nacrt sporazuma sadrži klauzulu o ljudskim pravima.

EU je u travnju malezijskom glavnom državnom odvjetniku uputio demarš kojim se promiče univerzalnost i provedba Rimskog statuta, a nakon toga je uslijedio posjet glavnog državnog odvjetnika Bruxellesu, gdje je održan sastanak s ESVD-om na temu Međunarodnog kaznenog suda.

Lokalna radna skupina EU-a za ljudska prava tijekom godine surađivala je s organizacijama civilnog društva koje rade na pitanjima slobode vjeroispovijesti, prava LGBTI osoba, policijskih napada vatrenim oružjem i smrti u pritvoru, kao i pitanjima prava radnika migranata i tražitelja azila.

EU je od 2. do 3. srpnja s organizacijama Globalnog pokreta za umjerenost i PROHAM-om suorganizirao savjetovanje o promicanju i zaštiti slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja u zemljama ASEAN-a. Profesor dr. Harry Harun Behr iz Njemačke islamske konferencije sudjelovao je pod pokroviteljstvom EU-a, a iznio je europsko gledište na slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja, kao i kritičko stajalište u pogledu konzervativnog i restriktivnog tumačenja islama.

Povodom Europskog i Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne Delegacija EU-a, Vijeće odvjetničke komore Malezije, Nacionalno povjerenstvo za ljudska prava, britanska Visoka komisija, Amnesty International Malezije, veleposlanstvo Švicarske i kineska skupština organizirali su kampanju u trajanju od tjedan dana, od 6. do 12. listopada, za ukidanje smrtne kazne pod naslovom „Dajmo životu drugu priliku”. U jednom od najvećih trgovačkih centara u Kuala Lumpuru održana je umjetnička izložba s fotografijama umjetnika Toshija Kazame, koji je održao i prezentacije na sveučilištima. Delegacija EU-a sa svojim partnerima raspravljala je o smrtnoj kazni s visokorangiranim političarima na saveznoj i regionalnoj razini. Kampanja je bila vrlo dobro medijski popraćena. Kampanja na društvenim mrežama trajala je od 1. do 12. listopada preko profila društvenih medija EU-a, država članica i suorganizatora.

EU i države članice u studenome su zajedničkim snagama u partnerstvu s udrugama *Pesticide Action Network* za Aziju i Pacifik i *Sarawak Dayak Iban Associations* (SADIA) organizirale „Forum o stanju autohtonih zajednica u državi Sarawak i njihovim pravima”.

Države članice EU-a bile su uključene u drugi univerzalni periodični pregled za Maleziju koje se održao u ožujku u Ženevi. Malezija je prihvatila 150 od 232 preporuke. Međutim velik broj tih preporuka prihvaćen je samo djelomično ili „u načelu”, a nisu preuzete nikakve obveze u odnosu na moratorij na smrtnu kaznu, ratifikaciju ključnih konvencija UN-a za ljudska prava ni povlačenje rezervi uložениh na njih.

EU je pružio potporu projektu organizacije *Humana Child Aid Society* za obrazovanje djece bez državljanstva u saveznoj državi Sabah, u iznosu od 600 000 EUR u okviru globalnog programa za migracije i azil. Projekt je dovršen u kolovozu 2014.

Maldivi

EU je u 2014. i dalje izražavao zabrinutost zbog stanja ljudskih prava, među ostalim zbog sigurnosti civilnog društva i medija u izbornom i postizbornom kontekstu.

Misija EU-a za promatranje izbora ocijenila je da su parlamentarni izbori održani 22. ožujka dobro provedeni, unatoč uplitanju Vrhovnog suda i njegovim djelovanjima protiv Izbornog povjerenstva u tjednima koji su prethodili općim izborima. EU je pomno pratio situaciju nakon izbora, s obzirom da su postojali razlozi za zabrinutost zbog nastavka demokratske konsolidacije i prijetnji članovima oporbenih stranaka.

Visoka predstavnica EU-a 30. travnja dala je izjavu za javnost u kojoj je izrazila zabrinutost EU-a zbog nedavne „aktivacije” smrtno kazne donošenjem provedbenog zakonodavstva i pribavljanjem materijala za smrtonosne injekcije.

EU je tijekom godine nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva i drugim ključnim dionicima. EU je u rujnu izdao zajedničku lokalnu izjavu o prijetnjama za civilno društvo i ljudska prava na Maldivima, i to u kontekstu obilježenom razvojem islamskog ekstremizma na udaljenim otocima te zemlje te ograničenjima slobode izražavanja, posebno putem zastrašivanja novinara i prijetnjama novinarima.

Nepal

Nakon uspješno održanih izbora za ustavotvornu skupštinu u studenome 2013., EU je svoju pozornost u 2014. usmjerio na praćenje postupka izrade ustava i uvođenje tranzicijskog pravosudnog zakonodavstva. EU nastavio surađivati na konsolidaciji mirovnog procesa te je ukazivao na pitanja ljudskih prava kao što su nekažnjavanje, diskriminacija i odgovornost u području javnih financija. Veleposlanici EU-a i država članica s predstavništvima u toj zemlji, zajedno sa Švicarskom i Norveškom, kao potporu postupku izrade ustava izdali su lokalnu izjavu kojom se političke vođe u Nepal poziva da se pridržavaju zadanog roka od 22. siječnja 2015.

Jedna od ključnih obveza u mirovnom procesu bilo je osiguravanje tranzicijskog pravosuđa za kršenja ljudskih prava počinjena tijekom građanskog rata. Vlada je u svibnju 2014. donijela zakonodavstvo o tranzicijskom pravosuđu. Tim aktom uspostavljena su dva povjerenstva: jedno za prisilne nestanke, a drugo za istinu i pomirenje. Povjerenstva imaju diskrecijsku ovlast da preporučé amnestiju, osim za slučajeve silovanja. Źrtve sukoba i nevladine organizacije za ljudska prava nisu zadovoljni novim zakonodavstvom. Kroz redovite kontakte i sastanke s nepalskim vlastima predstavnici EU-a izrazili su stav da se amnestija ne može odnositi na slučajeve ozbiljnih kršenja ljudskih prava i da tranzicijski pravosudni mehanizmi moraju biti u skladu s međunarodnim standardima.

Na diskriminaciju na temelju pripadnosti kasti te na rodno uvjetovano nasilje i diskriminaciju ukazivano je su u raspravama s vladom o obvezama koje je preuzela u okviru univerzalnog periodičnog pregleda iz 2011. te putem stalne potpore koja se pruža projektima civilnog društva namijenjenima marginaliziranim skupinama i zajednicama. Međutim, još ima primjera područja u kojima je potrebno daljnje djelovanje: LGBTI zajednica još strahuje od progona, a nacrt kaznenog zakonodavstva ne odgovara progresivnim presudama Vrhovnog suda u vezi s LGBTI pravima; stanovnici područja Terai upućuju na nedostatak pristupa upravljačkim strukturama i prekomjernu uporabu sile, koja uključuje izvansudska smaknuća; a postoji i bojazan da nacrt Ustava ne osigurava primjerenu zaštitu za punu vjersku slobodu.

EU je nastavio podupirati provedbu nacionalnog akcijskog plana u vezi s rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a 1325 i 1820 o ženama, miru i sigurnosti te nasilju nad ženama, a financijska podrška pružena je putem Zaklade za mir u Nepal. Radna skupina za podršku miru, čiji je EU član, radila je na tome da se Źrtve seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja u sukobima uključe u vladinu definiciju osoba pogođenih sukobima te da im se osigura pristup službama za pomoć, rehabilitaciji i naknadi štete.

EU je do proljeća 2014. predsjedao Radnom skupinom EU-a za zaštitu boraca za ljudska prava te se na taj način uključio u pitanje boraca za ljudska prava, a potporu je pružio i projektima civilnog društva.

Pakistan

Glavni ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije jesu jačanje izbornog okvira, jačanje kapaciteta Nacionalne skupštine i regionalnih skupština, sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja, prava žena, pristup pravosuđu i borba protiv smrtne kazne. EU je također nastavio biti aktivan u području slobode izražavanja i sigurnosti novinara, prava djece i radničkih prava, između ostalog u okviru novog posebnog dogovora o poticajima za održivi razvoj i dobro upravljanje (OSP+).

EU je nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji u različitim oblicima. Na Radnoj podskupini za ljudska prava održanoj 23. lipnja u Islamabadu raspravljalo se o demokraciji i izborima, slobodi izražavanja, rodnoj ravnopravnosti, smrtnoj kazni, poticajima OSP+ i multilateralnim pitanjima. EU i Pakistan usuglasili su se o pokretanju pojačanog dijaloga o ljudskim pravima na lokalnoj razini, čime bi se nadopunila već postojeća podskupina dijaloga. EU je također najavio da će sastaviti popis pojedinačnih slučajeva o kojima bi bilo poželjno dobiti dodatne informacije. Popis je proslijeđen početkom rujna te će se o njemu raspravljati na budućim sastancima u okviru dijaloga.

U Pakistanu je izostao napredak u borbi protiv nekažnjivosti i u rješavanju izazova u vezi s vladavinom prava i pristupom pravosuđu. Među institucionalne slabosti valja ubrojiti i ograničenu odgovornost tijela za izvršavanje zakonodavstva, uz navode o izvansudskim smaknućima, nestancima, mučenjima, prenapučenim zatvorima i nezakonitom pritvaranju. EU je vladi sustavno ukazivao na ta pitanja. EU se također sastao s obiteljima nestalih osoba.

Pravilnik o zaštiti Pakistana donesen u listopadu 2013. trebao je prestati važiti u 2014. Parlament je donio nove odredbe u srpnju. EU je uz pomoć pravnih stručnjaka pažljivo pratio tekst akta te izrazio zabrinutost zbog različitih područja ljudskih prava na koje odredbe nacrtu akta imaju utjecaj. Unatoč tome što su određene odredbe izmijenjene, Zakon o zaštiti građana Pakistana i dalje je problematičan.

Mnogi pripadnici vjerskih manjina u Pakistanu još uvijek žive u strahu od vjerskih progona i sektaškog nasilja. Iako su se šijiti najčešće nalazili na meti sektaških napada, već ionako teška situacija kršćana, ahmedija i hindusa tijekom 2014. samo se dodatno pogoršala. EU je neprestano pozivao vladu da osigura bolju zaštitu pripadnika manjina, stane na kraj nekažnjavanju za nasilje nad njima te poduzme mjere protiv onih koji potiču na vjersku mržnju. EU je također pratio i pojedinačne slučajeve i izrazio zabrinutost u pogledu njih, uključujući slučaj Asije Bibi, čiju je osuđujuću presudu u listopadu potvrdio Prizivni sud u Lahoreu.

Pakistan se i dalje pridržava moratorija na smrtnu kaznu, ali krajem godine pojavile su se neke naznake da vlada razmišlja o promjeni politike te ponovnom uvođenju pogubljenja terorista. U tom kontekstu EU je ponovio da se odlučno i dosljedno protivi primjeni smrtnih kazni za bilo koji zločin te je izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog tih navoda.

Položaj žena u Pakistanu i dalje je ostao težak, a iz mnogih dijelova zemlje zaprimljeni su navodi o čestim slučajevima nasilja u obitelji, ubojstava iz časti, silovanja, prisilnih brakova i prisilnih preobraćenja. EU je u okviru bilateralnih dijaloga sustavno isticao potrebu za jačanjem položaja žena u društvu.

Iako je Pakistan pristupio većini ključnih međunarodnih instrumenata za ljudska prava, i dalje je potreban napredak u prenošenju tih instrumenata u domaće zakonodavstvo te u vezi s provedbenim mjerama za postizanje ciljeva tih instrumenata. Pakistanu je u 2014. dodijeljen povlašteni pristup tržištu EU-a u okviru trgovinskog režima OSP+. EU je tijekom godine u okviru bilateralnih dijaloga opetovano pozivao na djelovanje i provedbu, između ostalog u okviru zajedničkog povjerenstva i prilikom posjeta posebnog predstavnika EU-a Lambrinidisa.

EU je tijekom godine izdao više izjava o ključnim pitanjima ljudskih prava i svojim razlozima za zabrinutost, posebno o sigurnosti novinara, ubojstvu istaknutog odvjetnika i borca za ljudskih prava, terorističkom napadu na zračnu luku u Karachiju u lipnju, nasilju nad ženama te političkim prosvjedima do kojih je došlo u kolovozu. EU je u listopadu izdao izjavu o presudi Visokog suda u Lahoreu kojom je potvrđena osuđujuća presuda gđi Asiji Bibi, a u studenome izjavu o terorističkom napadu u blizini graničnog prijelaza Wagah. Visoka predstavnica EU-a izrazila je svoju iskrenu sućut i potporu narodu i vlastima Pakistana na dan tragičnog napada na školu u Peshawaru u prosincu.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis u studenome je došao u službeni posjet zemlji. Posebni predstavnik EU-a Lambrinidis o svim ključnim pitanjima ljudskih prava razgovarao je s visokorangiranim ministrima u vladi i članovima parlamenta na nacionalnoj razini i razini pokrajina. Posebni predstavnik EU-a također je razgovarao sa širokim spektrom predstavnika pakistanskog civilnog društva, vodećim borcima za prava žena, istaknutim odvjetnicima i novinarima, vjerskim vođama, predstavnicima poslovne zajednice, predstavnicima sindikata i umjetnicima. Posebni predstavnik pozdravio je činjenicu da je Pakistan ratificirao konvencije o ljudskim pravima i da su doneseni progresivni zakoni, dok je u kontekstu sustava OSP+ potaknuo na nastavak konkretne i djelotvorne provedbe ključnih prioriternih mjera prije nego što dođe do preispitivanja tog sustava te naglasio spremnost EU-a da zemlji u tome pruži potporu. Na pojedinačne slučajeve, uključujući slučaj Asije Bibi, ukazivano je na ministarskoj razini i drugim razinama.

Europski parlament u 2014. usvojio je četiri rezolucije koje se odnose na regionalnu ulogu Pakistana i političke odnose s EU-om, na nedavne slučajeve progona, smrtnu kaznu i zakone o bogohuljenju.

EU je svoj razvojni portfelj iskoristio za podupiranje demokratskih institucija, vladavine prava, prava žena i djece te slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja. Nastavio je surađivati s tijelima za izvršavanje zakonodavstva kako bi ona poboljšala svoju razinu profesionalnosti, odgovornost i usredotočenost na zajednicu, između ostalog u okviru mehanizama za učinkovitu zaštitu ljudskih prava. EU je nastavio pružati potporu saveznom parlamentu (Nacionalnoj skupštini i Senatu), a potpora je proširena i na Izorno povjerenstvo. Znatna potpora koju je EU u dvjema provincijama pružio u svrhu obrazovanja također je doprinijela jačanju prava djece i poticanju kulture tolerancije.

Veliki projekt posvećen promicanju slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja započeo je u veljači, a u okviru EIDHR-a izabrani su novi projekti u vezi s pravima žena i jačanjem položaja žena u ukupnom iznosu od 1,1 milijuna EUR. Odabrani projekti usmjereni su na žrtve koje su preživjele napade kiselinom, žene koje pate od isključenosti zbog ozbiljnih zdravstvenih tegoba, sustave kontakt-točaka za žrtve nasilja nad ženama i sprečavanje takvog nasilja te na razvoj vještina kod žena. U okviru EIDHR-a pružena je podrška nizu aktivnosti za podizanje svijesti o smjernicama EU-a o ljudskim pravima i o ulozi civilnog društva u provedbi sustava OSP+.

Filipini

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije jesu pružanje potpore borcima za ljudska prava, reforma pravosudnog sektora, borba protiv nekažnjivosti za izvansudska smaknuća i prisilne nestanke te poboljšanje gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, kao i potpora djeci pogođenoj oružanim sukobom.

EU je nastavio surađivati s relevantnim sugovornicima, između ostalog s nacionalnim i regionalnim povjerenstvima za ljudska prava, državnim sudionicima (Ministarstvom pravosuđa, Ministarstvom unutarnjih poslova te lokalnim vladama), borcima za ljudska prava i civilnim društvom. U Sporazumu o partnerstvu i suradnji između EU-a i Filipina potpisanom u 2012. između ostalog se poziva na pokretanje pravog dijaloga o ljudskim pravima u obliku radne skupine za ljudska prava. Dok se ne taj sporazum ne ratificira, o ljudskim pravima raspravlja se u okviru povremenih sastanaka viših dužnosnika, a sljedeći takav sastanak zakazan je za 2015. u Manili.

Kroz redoviti politički dijalog s filipinskim vlastima EU je u više navrata podsjećao na potrebu za sustavnijim rješavanjem pitanja nekažnjavanja i privođenju počinitelja teških kršenja ljudskih prava pred lice pravde.

EU je u 2014. uoči referenduma u Bangsamoru bio pozvan da u 2015. u Mindanao pošalje misiju za promatranje izbora.

EU je u studenome u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR) pokrenuo lokalni poziv na podnošenje prijedloga s proračunom u iznosu od 1,8 milijuna EUR. Odabrani projekti bit će usmjereni na zaštitu boraca za ljudska prava i skupina koje su u opasnosti od izvansudskih smaknuća, na mučenje ili druge najgore oblike kršenja ljudskih prava, zaštitu prava djece pogođene oružanim sukobima te promicanje prava građana na dobro pojašnjen, slobodan, demokratski i transparentan referendum i izbore na budućem teritoriju Bangsamora.

EU je financijsku potporu nastavio pružati uglavnom u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju (DCI) i Instrumenta za stabilnost, i to za sljedeća područja: program „Pravda za sve”, kojim se nastoji pojačati pristup pravosuđu i borba protiv nekažnjivosti, jačanje kapaciteta Regionalnog povjerenstvo za ljudska prava u autonomnoj pokrajini u Mindanau, zaštitu gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava stanovništva, s naglaskom na smanjivanju siromaštva, ljudskom i društvenom razvoju te dobrom upravljanju.

Singapur

Aktivnosti EU-a u 2014. sastojale su se od praćenja i izvješćivanja, upućivanja demarševa, bliske suradnje s državama članicama te organiziranja sastanaka, dijaloga i manifestacija kako bi se ukazalo na glavna pitanja ljudskih prava kao što su smrtna kazna, diskriminacija LGBTI osoba te sloboda izražavanja.

EU je pozdravio činjenicu da je singapurski parlament 3. studenoga donio zakon o sprečavanju trgovanja ljudima u kojem su u obzir uzete preporuke nevladinih organizacija. Zakon o sprečavanju trgovanja ljudima iz 2014. ključan je zakon za Singapur jer je taj grad, s obzirom na svoj gospodarski rast i strateški položaj, trgovanjem ljudima osobito pogođen kao odredišna zemlja. Novim zakonom Singapur će se u većoj mjeri uskladiti s međunarodnim standardima, a njime će se možda ojačati naponi u borbi protiv trgovanja ljudima u regiji.

EU je u prošlosti pozdravio singapursku reformu sustava obvezne smrtne kazne iz 2012. i 2013., čime je smrtna kazna ograničena na ubojstvo s namjerom, kaznena djela povezana s vatrenim oružjem i trgovinu nezakonitim drogama iznad uspostavljenog količinskog praga. Međutim, 18. srpnja 2014. nastavljeno je s izvršavanjem pogubljenja. EU je putem izjave za javnost pozvao na ponovno uvođenje moratorija na pogubljenja.

Delegacija EU-a i veleposlanstava država članica tijekom 2014. organizirali su nekoliko manifestacija. Britanska visoka komisija, primjerice, organizirala je manifestacije povodom dana IDAHO, u vezi s okupljanjem s ciljem izražavanja potpore LGBT osobama pod nazivom „Pink Dot” te povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom.

Uoči Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne EU je organizirao panel-raspravu. Takav događaj po prvi je puta u Singapuru bilo moguće održati izvan prostora Delegacije EU-a, u ovom slučaju na Nacionalnom sveučilištu Singapura. Među članovima panela bili su lokalni odvjetnik za kaznenu obranu, aktivist protiv smrtne kazne i profesor kaznenog prava. Publika se sastojala od pravnih stručnjaka, pripadnika akademske zajednice i studenata, kao i političkih savjetnika i diplomata iz EU-a i zemalja koje s EU-om dijele slične stavove.

Godišnji seminar povodom Dana ljudskih prava bio je posvećen „ulozi pravosuđa u promicanju i zaštiti ljudskih prava”. Seminar se sastojao od prezentacije o međunarodnom

pravu o ljudskim pravima i nacionalnim sudovima u Aziji te triju zasebnih panel-rasprava na temu: „ljudskih prava u ustavnom, građanskom i obiteljskom pravu”, „zaštite ljudskih prava u kaznenom pravu i pravosuđu” i „pristupa pravosuđu i pravnoj pomoći”. Osim opsežne rasprave o ulozi pravosuđa u Singapuru i Aziji izdanje seminara iz 2014. također je omogućilo prostor za raspravu i debatu o pravima LGBTI osoba u Singapuru.

Šri Lanka

Sporazum o partnerstvu i razvoju iz 1995. temelj je za suradnju EU-a sa Šri Lankom. U 2014. nije bilo moguće uspostaviti nikakav oblik formaliziranog dijaloga sa Šri Lankom, iako su razlozi za zabrinutost u pogledu ljudska prava i sigurnosne situacije porasli.

U svojim zaključcima od 21. ožujka Europsko vijeće podsjetilo je na svoju predanost odgovornosti, pomirenju i univerzalnosti ljudskih prava u Šri Lanki. Također je pozvalo na donošenje rezolucije o Šri Lanki u Vijeću UN-a za ljudska prava kojom bi se predvidjela međunarodna istraga ratnih zločina koje su tijekom rata navodno počinile obje strane.

Na 25. zasjedanju Vijeća UN-a za ljudska prava u ožujku države članice EU-a, zajedno sa SAD-om, zajednički su predložile rezoluciju kojom se vladu Šri Lanke potiče na postizanje napretka u vezi s pomirenjem te na pokretanje istraga o navodnim kršenjima međunarodnog prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava. Rezolucijom se Ured visokog povjerenika UN-a za ljudska prava također zadužuje da provede sveobuhvatnu istragu o ozbiljnim povredama i kršenjima ljudskih prava i s njima povezanim kaznenim djelima koje su u Šri Lanki navodno počinile obje strane navodno. EU i drugi međunarodni partneri vladu su pozivali da u potpunosti surađuje u toj istrazi te da riješi pitanje odgovornosti kao važan korak za poticanje istinskog pomirenja.

EU je izdao nekoliko izjava, između ostalog o napadima na muslimansku zajednicu (20. lipnja), imenovanju istražnog tima UN-a za Šri Lanku (1. srpnja), ograničenjima za nevladine organizacije i ograničenjima slobode izražavanja (23. srpnja), i to u kontekstu zabrinjavajućih zbivanja poput porasta uznemiravanja i pritvaranja boraca za ljudska prava na temelju Zakona o sprečavanju terorizma, ograničenjima aktivnosti nevladinih organizacija, napadima na pripadnike vjerskih manjina, izbornom nasilju, rodno uvjetovanom i seksualnom nasilju, kao i pritvaranjima i deportaciji izbjeglica i tražitelja azila.

EU je tijekom godine nastavio voditi trajan dijalog s organizacijama civilnog društva.

EU je Šri Lanki pružio financijsku potporu u okviru programa EU-a za regionalnu razvojnu potporu (SDDP), s naglaskom na područjima pogođenima sukobima, te u okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR).

Tajland

Prije nego što je vojska preuzela vlast, EU je izdao nekoliko izjava u kojima je pozivao na pronalazak političkog rješenja i suzdržanost. Nakon što je 22. svibnja vlast preuzela vojska Vijeće za vanjske poslove EU-a u svojim zaključcima sa sastanka u lipnju izrazilo je iznimnu zabrinutost te navelo da se ljudska prava i temeljne slobode moraju poštovati, a vojna tijela pozvalo da na slobodu puste sve političke pritvorenike, da se suzdrže od daljnjih uhićenja iz političkih razloga te da prekinu cenzuru. EU je također najavio da je prisiljen preispitati svoj angažman.

U dijalogu s tajlandskim tijelima nakon 22. svibnja EU je sustavno i opetovano pozivao na ukidanje izvanrednog stanja i obnovu slobode govora, okupljanja i medija te naglašavao potrebu za sudjelovanjem javnosti u procesima političke reforme, a vlasti pozivao da civilima prestane suditi na vojnim sudovima.

EU je tijekom godine znatno povećao svoju usredotočenost na ljudska prava i pojačao dijalog s organizacijama civilnog društva. Delegacija EU-a organizirala je redovita savjetovanja s organizacijama civilnog društva radi procjene situacije u kojoj se nalaze borci za ljudska prava nakon vojnog preuzimanja vlasti. Delegacija EU-a i predstavnici nekoliko država članica EU-a dvaput su posjetili sjeverne pokrajine kako bi stekli najnovije uvide o političkom stanju i stanju ljudskih prava te su lokalnim vlastima iznijeli svoju zabrinutost zbog stanja ljudskih prava. Delegacija EU-a posjetila je pritvorene studente te osigurala diplomatsko praćenje važnih sudskih postupaka.

EU je u lokalnoj izjavi izdanoj 14. studenoga izrazio zabrinutost zbog toga što se kazneni zakon o kleveti u Tajlandu zloupotrebljava protiv boraca za ljudska prava i novinara kako bi se ograničila sloboda izražavanja i istraživačko novinarstvo.

Povodom Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne, 10. listopada, EU je u suradnji s organizacijom *Amnesty International* Tajlanda organizirao javno prikazivanje dokumentarnog filma kako bi se izrazilo javno protivljenje primjeni smrtne kazne.

Kako bi se upoznala s tamošnjom situacijom, Delegacija EU-a sredinom studenoga posjetila je dvije južne pokrajine koje se već više od jednog desetljeća suočavaju s pobunom niskog intenziteta.

U pogledu razvojne suradnje EU je organizacijama civilnog društva pružio znatnu podršku u okviru „programa za nedržavne sudionike i tijela lokalnih vlasti”, kao i u okviru programa „pomoći raseljenom stanovništvu”.

Nedavno je dodijeljeno dodatnih 125 000 EUR kako bi se humanitarnu pomoć pružilo migrantima koji pripadaju narodu Rohingya i migrantima iz Bangladeša u imigracijskim pritvornim centrima (za muškarce) i ustanovama za socijalnu skrb (za žene i djecu). Time je ukupna pomoći EU-a za te pritvorenika od lipnja 2013. dosegla iznos od 325 000 EUR. Projekt je provela Međunarodna organizacija za migracije.

EU je također dvama sveučilištima pružio financijsku potporu za organiziranje javnog foruma o ljudskim pravima kako bi se obilježio Međunarodni dan ljudskih prava, 10. prosinca.

Timor-Leste

EU je Timor-Leste u potpunosti podupirao u nastojanjima te zemlje za uspostavljanjem stabilne demokracije. Drugi krug pojačanog političkog dijaloga na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua EU i vlada Timor-Leste održali su u listopadu u Bruxellesu. Na dnevnom redu bila su pitanja ljudskih prava, vladavina prava, demokratsko upravljanje, regionalne integracije i vanjski poslovi. Iz dijaloga su proizašle zajednički preuzete obveze, među kojima je sudjelovanje u dijalogu pod vodstvom Delegacije EU-a u Diliju, s ciljem produbljivanja suradnje na učvršćenju demokracije u Timor-Lesteu. Kao dio preuzetih obveza provest će se temeljita analiza diobe vlasti. Druga pitanja oko kojih EU surađuje i koja su od interesa za EU uključuju nasilje nad ženama, posebno nasilje u obitelji, prava osoba s invaliditetom, upravljanje, što uključuje sprečavanje pojave klijentelizma i korupcije.

Aktualni portfelj projekata u vezi s ljudskim pravima i demokracijom koji se trenutno provode u Timor-Lesteu ukupno iznosi otprilike 10 milijuna EUR.

U Timor-Lesteu u 2014. provedena su dva iznimno važna projekta. Jednim projektom provedenim u okviru EIDHR-a, ukupne vrijednosti 20 000 EUR, nastoji se razraditi demokratski profil za Timor-Leste u sklopu Strateškog okvira EU-a i Akcijskog plana za ljudska prava i demokraciju. Drugi projekt financira se u okviru Instrumenta za doprinos miru i stabilnosti i za cilj ima promicanje odgovornosti za kršenja ljudskih prava do kojih je došlo u prošlosti, kao ključnog elementa za izgradnju održivog mira te kako bi se osiguralo da se ozbiljna kršenja ne ponove. Tom projektu namijenjeno je gotovo 50 000 EUR.

Vijetnam

Poštovanje i promicanje demokratskih načela te ljudskih i temeljnih prava na radnom mjestu ključan su element Sporazuma o partnerstvu i suradnji EU-a i Vijetnama potpisanog u lipnju 2012. Područja koja izazivaju najviše zabrinutosti EU-a uključuju građanska i politička prava, a posebno slobodu izražavanja, slobodu medija te slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja, kao i primjenu smrtne kazne. U okviru napredne provedbe Sporazuma o partnerstvu i suradnji EU i Vijetnam u listopadu su održali pripremni sastanak ususret četvrtom krugu pojačanog dijaloga o ljudskim pravima koji bi se trebao održati u siječnju 2015. u Bruxellesu.

Pitanja ljudskih prava tijekom cijele godine bila su integrirana u bilateralne posjete na visokoj razini. Na ljudska prava posebno je ukazano na najvišoj razini kada je predsjednik Barroso posjetio Vijetnam te kada je premijer Dung posjetio Bruxelles i sastao se s predsjednicima Van Rompuyem, Barrosom i Schulzom. Deveta sjednica Zajedničkog povjerenstva EU-a i Vijetnama i treći krug političkih savjetovanja na visokoj razini održani u ožujku također su pružili priliku za rješavanje spornih pitanja ljudskih prava.

EU je kroz pripreme kontakte za dijalog o ljudskim pravima te putem izjava za javnost i diskretne diplomacije vladu pozivao da ukloni ograničenja slobode izražavanja i medija, tražio odobrenja za posjet pritvorenicima i promatranje sudskih postupaka te se zalagao da se iz zatvora zbog humanitarnih razloga na slobodu pusti nekoliko aktivista lošeg zdravlja. EU je izdao izjave za javnost o sudskim postupcima protiv aktivista za ljudska prava, primjeni smrtne kazne i puštanju nekoliko osoba od interesa na slobodu.

Nadalje, EU je u okviru redovitog političkog dijaloga više puta izrazio svoju zabrinutost zbog uhićenja i osuđivanja niza aktivista i blogera te je pozivao da se na slobodu puste svi borci za ljudska prava koji se nalaze u pritvoru u toj zemlji. EU-ov popis osoba od interesa redovito je ažuriran te su s njim upoznate vlasti. Aktivista Trunga, koji je na slobodu pušten u travnju i čije se ime nalazilo na tom popisu, u zatvoru je u srpnju 2013. posjetio šef Delegacije EU-a, a što je bio vidljivi rezultat napora EU-a. Nažalost, u 2014. vlasti nisu prihvatile zahtjeve za posjete pritvorenim osobama od interesa. EU se također sastao s Ministarstvom javne sigurnosti kako bi izrazio zabrinutost zbog uznemiravanja i nasilja kojima su izloženi borci za ljudska prava koji pokušavaju prisustvovati manifestacijama u vezi s ljudskim pravima koje organizira međunarodna zajednica.

Europski parlament 17. travnja donio je rezoluciju o pregovorima o Sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Vijetnama u kojoj se na nekoliko mjesta spominju ljudska prava, među ostalim temeljna radnička prava.

EU se redovito sastajao s borcima za ljudskih prava i organizacijama civilnog društva te obavljao posjete na terenu, a u dva navrata i praćenje sudskih postupaka. Također je pratio razvoj situacije u pogledu slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, koja i dalje izaziva zabrinutost (a posebno progoni nepriznatih vjerskih skupina i uništavanje njihove imovine), iako se mogu uočiti postupna poboljšanja u pogledu registriranja crkava. Predstavnici EU-a u nekoliko navrata sastali su se s vjerskim vođama različitih vjerskih skupina.

U 2014. u Ženevi je za Vijetnam proveden drugi univerzalni periodični pregled. Iako se u njemu priznaju pozitivni koraci koje je vlada Vijetnama poduzela od prvog kruga univerzalnog periodičnog pregleda, mnoge delegacije (uključujući delegacije država članica EU-a) naglasile su potrebu za postizanjem napretka, primjerice, u pogledu slobode izražavanja i medija, prostora za civilno društvo, smrtne kazne itd. Vijetnam je konstruktivno sudjelovao u tom procesu prihvativši 182 od 227 dobivenih preporuka te je pred kraj godine radio na akcijskom planu za njihovu provedbu. EU je imao aktivnu ulogu u procesu univerzalnog periodičnog pregleda i popratnim mjerama te je Vijetnamu ponudio potporu u provedbi preporuka koje je prihvatio.

Kao član Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava od studenoga 2013. (za razdoblje od 2014. do 2016.) Vijetnam se tek treba dokazati u promicanju ljudskih prava u zemlji i na međunarodnoj razini.

EU je modernizaciju pravosudnog sustava, između ostalog u pogledu pristupa pravosuđu, nastavio podupirati tako što je Programu partnerstva u pravosuđu, zajedničkoj inicijativi donatora u kojoj sudjeluju EU, Danska i Švedska, pružio doprinos u iznosu od 8 milijuna EUR. Projektom se podupiru ključne institucije kao što su Ministarstvo pravosuđa, Vrhovni narodni sud, Vrhovno narodno tužiteljstvo i Odvjetnička komora te uključuje osposobljavanje za suce, odvjetnike i druge pravne stručnjake. U višegodišnjem okvirnom programu EU-a za razdoblje od 2014. do 2020., donesenom u kolovozu, među sektore na koje se stavlja naglasak također se ubrajaju upravljanje i vladavina prava.

U okviru EIDHR-a pruža se potpora sedam projekata kojima je obuhvaćen širok raspon pitanja, među kojima je i osnaživanje HIV pozitivnih osoba i stanovništva koje je izloženo većem riziku od zaraze HIV-om, prava osoba s invaliditetom, potpora mrežama organizacija civilnog društva, prava pripadnika etničkih manjina, prava radnika i radni odnosi. U okviru Instrumenta za strateški dijalog EU je također pružao podršku aktivnostima u područjima borbe protiv korupcije, prava pripadnika etničkih manjina, slobode vjeroispovijesti ili uvjerenja, upravljanja i migracija. Delegacija EU-a i veleposlanstva država članica EU-a u srpnju su donijeli plan EU-a za suradnju s organizacijama civilnog društva.

VIII. Oceanija

Australija

Na godišnjem dijalogu viših dužnosnika na temu migracija, održanom 12. studenoga u Bruxellesu, EU je s Australijom raspravljao o australskim regionalnim postupcima obrade za tražitelje azila, i to u kontekstu politike koja se provodila proteklih godina i koja se našla na meti kritika UNHCR-a, organizacija za ljudska prava i oporbenih političkih stranaka. Odbor UN-a protiv mučenja 28. studenoga objavio je izvješće o Australiji u kojem naglašava svoje razloge za zabrinutost u pogledu postupanja prema tražiteljima azila i njihovu zadržavanju, prevelike zastupljenosti pripadnika autohtonih naroda u zatvorima za maloljetnike i odrasle te novog protuterorističkog zakonodavstva u toj zemlji.

Novi Okvirni sporazum između EU-a i Australije, koji se trenutačno nalazi u završnoj fazi pregovora, pružit će mogućnosti za daljnje jačanje dijaloga i suradnje u pogledu pitanja ljudskih prava na temelju dokazanih uspjeha koje je Australija dosad postigla u zaštiti građanskih i političkih prava te kao partner u promicanju multilateralnih programa za ljudska prava.

Fidži

U Fidžiju su 17. rujna održani prvi demokratski izbori od puča iz 2006. EU je poslao misiju izbornih stručnjaka EU-a (EEM), čije će preporuke biti prosljeđene vlastima u Fidžiju. EU je putem izjava pozdravio demokratsku tranziciju u Fidžiju.

Nakon izbora države članice EU-a, na temelju ocjene misije izbornih stručnjaka i rezultata misije EU-a za provjeru provedene u kontekstu članka 96. Sporazuma o partnerstvu iz Cotonoua, složile su se da bi trebalo ukinuti mjere za obustavu razvojne suradnje s vladom, uz istovremeno osiguravanje daljnjeg pomnog praćenja i potpore u području ljudskih prava, između ostalog putem političkog dijaloga i financijske pomoći EU-a.

EU je tijekom 2014. nastavio podupirati povratak demokracije u Fidžiju pružanjem pomoći tijelima za provođenje izbora i novom parlamentu.

U listopadu je za Fidži u Ženevi proveden drugi univerzalni periodični pregled. Uoči pregleda EU je poveo rasprave s lokalnim dionicima.

Misija Međunarodne organizacije rada „Izravni kontakti” svoj zadatak u Fidžiju napokon je dovršila u listopadu 2014. Održani su tripartitni susreti s partnerima te je provedena procjena razine slobode udruživanja uoči sastanka Upravnog vijeća Međunarodne organizacije rada u studenome 2014. Po dovršetku misije socijalni partneri, no ne i Ministarstvo rada, potpisali su tripartitni Memorandum o razumijevanju. EU je Upravnom vijeću Međunarodne organizacije rada dostavio svoje primjedbe. Donošenje odluke o osnivanju istražnog povjerenstva zbog nepridržavanja Konvencije Međunarodne organizacije rada (br. 87) o slobodi udruživanja iz 1948. na Fidžiju odgođeno je za sastanak Upravnog vijeća Međunarodne organizacije rada u ožujku 2015.

Fidži je za 2014. u okviru akcijskog plana EU-a za potporu demokraciji izabran kao jedna od oglednih zemalja. Zemlju će se pratiti te će joj se pružiti pomoć na putu prema demokratizaciji.

EU je pojačao svoj dijalog s organizacijama civilnog društva te izradio nacionalni plan za suradnju s civilnim društvom. U okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava nastavilo se s pružanjem potpore civilnom društvu u području građanskog obrazovanja, demokracije i vladavine prava, a za te potrebe na raspolaganje je stavljeno ukupno 600 000 EUR. Osobit uspjeh zabilježen je u vezi s dodjelom financijskih sredstva organizacijama civilnog društva za pružanje osposobljavanja povezanog s različitim fazama povratka demokraciji, s posebnim naglaskom na ženama, mladima te ruralnim i marginaliziranim zajednicama koje tradicionalno manje sudjeluju u političkom životu.

Novi Zeland

U 2014. dovršeni su pregovori o Sporazumu o partnerstvu u odnosima i suradnji između Novog Zelanda i EU-a (sporazum bi trebao biti parafiran početkom 2015.). Njime će se, među ostalim, pružiti mogućnosti za daljnje unapređenje dijaloga i jačanje suradnje u vezi s pitanjima ljudskih prava.

Prije drugog univerzalnog periodičnog pregleda za Novi Zeland EU je s novozelandskim Povjerenstvom za ljudska prava opširno razmijenio mišljenja o trenutačnom stanju ljudskih prava u zemlji. Vlada je prihvatila 121 preporuku, a odbacila njih 34. Vlada je prepoznala da treba ojačati partnerstvo s Maorima, poboljšati zaštitu djece od zlostavljanja i zanemarivanja, smanjiti nasilje u obitelji i utjecaj koji ono ima na žene i djecu te osigurati da se u obzir uzmu utjecaji koje je potres u Canterburyju imao na ljudska prava.

EU i Novi Zeland redovito su održavali savjetovanja o ljudskim pravima na međunarodnim forumima, između ostalog u UN-u u New Yorku i Ženevi te u određenim zemljama u azijsko-pacifičkoj regiji, ali i diljem svijeta.

EU i Novi Zeland u 2014. surađivali su u okviru Višenacionalne promatračke skupine za izbore u Fidžiju. Izbori su protekli dobro i tehnički su dobro provedeni pa ih je višenacionalna promatračka skupina ocijenila uspješnima.

Papua Nova Gvineja

Među glavnim prioritetima EU-a u području ljudskih prava i demokracije jesu poboljšanje stanja u pogledu rodno uvjetovanog nasilja, koje je u zemlji vrlo rašireno, smrtna kazna, jer je nedavno donesenim zakonodavstvom povećan broj kaznenih djela kažnjivih smrtnom kaznom, te demokratsko upravljanje općenito, što uključuje vladavinu prava i problem korupcije.

EU je tijekom 2014. suradnju ostvario na više načina. Prvi pojačani politički dijalog između Papue Nove Gvineje i EU-a održan je 6. svibnja u Port Moresbyju. Pazilo se na to da pitanja upravljanja i rodna pitanja budu uključena u projekte suradnje, a na pitanja ljudskih prava upozoravalo se u okviru stalnog dijaloga s vlastima i partnerima.

EU putem projekta pod nazivom „Otvoreni parlament” u okviru EIDHR-a podupire inovativan pristup za promicanje demokracije i dobrog upravljanja poboljšanjem interakcije između parlamenta i građana. Projektom se nacionalnom parlamentu pruža podrška u izgradnji tehnološke sposobnosti za aktivnosti vanjske komunikacije, informiranja i komunikacije. Među ostale inicijative provedenima u 2014 valja ubrojiti projekte civilnog društva, financirane u okviru ECHO-a i EIDHR-a, protiv nasilja nad ženama i za pružanje potpore borcima za ljudska prava. Projektima koje vode organizacije civilnog društva u okviru EIDHR-a isplaćeno je 780 000 EUR.

Samoa

Rodno uvjetovano nasilje i diskriminacija žena u Samoju u 2014 i dalje su ozbiljno zabrinjavali EU. EU je kroz politički dijalog i putem financijskih instrumenata dao podršku razvoju nedavnog prijedloga zakona o političkom sudjelovanju žena, kojim se ženama jamči najmanje 10 % zastupničkih mjesta u parlamentu. Premijer i drugi pacifički vođe političke obveze za taj prijedlog zakona preuzeli su na Forumu pacifičkih otoka 2013.

EU je s vladom, regionalnim organizacijama, civilnim društvom i drugim donatorima surađivao na podizanju svijesti i pružanju potpore civilnom društvu i nedržavnim sudionicima. Financijska sredstva pružena su i nevladinim organizacijama s ciljem da se ojača njihov glas i nadzorna uloga.

EU je pozorno pratio rad novog Povjerenstva za ljudska prava, pokrenutog 10. prosinca 2013. kao proširenje Ureda pučkog pravobranitelja za Samou. Povjerenstvo za ljudska prava u 2014. aktivno je promicalo slobodu tiska te provelo istrage navodnih zlostavljanja u zatvorima u toj zemlji. Istrage su dovele do ostavaka nekoliko policijskih službenika, a načelnik policije razriješen je dužnosti.

U 2014. napore Samoe na ratifikaciji niz UN-ovih konvencija o ljudskim pravima i Rimskog statuta njezinu sposobnost da to učini i dalje se podržavalo putem regionalnog projekta EU-a i Foruma pacifičkih otoka u okviru EIDHR-a, posvećenog ljudskim pravima.

Male pacifičke otočne države – Kiribati, Republika Maršalovi Otoci,

Savezne Države Mikronezije, Nauru, Palau, Tonga, Tuvalu, Cookovi otoci, Niue

EU je tijekom cijele godine nastavio s promicanjem ljudskih prava i rodne ravnopravnosti. Visoka predstavnica raspravljala je o pitanjima ljudskih prava s čelnicima pacifičkih zemalja na sastanku Foruma pacifičkih otoka u Palauu. Novi šef Delegacije EU-a predao je svoje vjerodajnice za nekoliko pacifičkih otočnih država i teritorija, među ostalim za Nauru, Niue i Cookove otoke, što je pružilo dodatnu priliku za rasprave o pitanjima ljudskih prava i rodnim pitanjima. EU je također s regionalnim organizacijama, civilnim društvom i drugim donatorima surađivao na jačanju zaštite ljudskih prava.

EU je upućivanjem demarševa i aktivnostima vanjske komunikacije male pacifičke otočne države pozivao da na razini UN-a podrže inicijative i prioritete EU-a u vezi s ljudskim pravima: rezoluciju o moratoriju na smrtnu kaznu, rezoluciju o slobodi vjeroispovijesti i uvjerenja, kao i rezolucije o pojedinim zemljama. EU pozorno prati pokušaje uvođenja smrtne kazne u Kiribatiju te uvjete u kojima žive izbjeglice u Nauruu. U Palauu je homoseksualnost dekriminalizirana u srpnju 2014.

EU je pripremio nacrt regionalnog plana za organizacije civilnog društva u pacifičkoj regiji kako bi se osigurao učinkovitiji dijalog bolje strukture te pojačale veze između organizacija civilnog društva, lokalnih vlasti i vlade.

Regionalni projekt EU-a i Foruma pacifičkih otoka u okviru EIDHR-a na temu ljudskih prava bio je usmjeren na ratifikaciju međunarodnih ugovora o ljudskim pravima u pacifičkim otočnim državama te njihovu provedbu, a njime se i doprinijelo naporima otočnih zemalja članica Foruma na smanjivanju siromaštva, unapređenju rodne ravnopravnosti i poboljšanju političkih i socijalnih uvjeta za stabilnost i sigurnost. Tim se projektom, koji se osim u malim pacifičkim otočnim državama navedenima u naslovu provodio i u Fidžiju, Papui Novoj Gvineji, Samoi, Salomonovim Otocima i Vanuatu, također se u otočnim zemljama članicama Foruma uspjelo povećati razinu svijesti o tome kako ispuniti obveze iz ugovora o ljudskim pravima. Otočne zemlje članice Foruma, uz političke smjernice i tehničku pomoć Tajništva Foruma, Tajništva regionalnog tima za materijale u vezi s ljudskim pravima i Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava, uložile su napore u izradu i dostavljanje preostalih izvješća za pojedinu zemlju za 2014. Također su uložile napore u olakšavanje zakonodavnih preispitivanja radi osiguravanja usklađenosti s međunarodnim normama i standardima, imenovale su i nekoliko službenika za ljudska prava radi podupiranja nacionalnih napora u području ljudskih prava te uspostavile nacionalne koordinacijske odbore za ljudskih prava i/ili ojačale njihov rad.

Jedan projekt EU-a i Foruma pacifičkih otoka posvećen ljudskim pravima bio je usmjeren na to da se parlamentarnim zastupnicima u pacifičkoj regiji pruži prilika da proučavanjem novih trendova, ostvarenog napretka i izazova postanu svjesni pitanja ljudskih prava u regiji. Što je još važnije, projektom je parlamentarnim zastupnicima omogućeno da steknu razumijevanje uporabe i primjene normi i standarda ljudskih prava u politikama i zakonodavstvu te da se tako u njihovim zemljama udomaće zakoni o ljudskim pravima. Otočnim zemljama članicama Foruma njime se pomoglo i da u potpunosti sudjeluju u univerzalnom periodičnom pregledu te da surađuju s ugovornim tijelima UN-a.

Salomonovi Otoci

Glavni ciljevi koje je EU podupirao jesu poboljšanje transparentnosti i ispravnosti izbornog postupka, poticanje sudjelovanje žena u politici i njihove zastupljenosti u političkom životu i institucijama, promicanje prava žena te jačanje kapaciteta nedržavnih sudionika i građana za sudjelovanje u demokratskim procesima.

EU je nastavio voditi rasprave o ljudskim pravima i demokraciji s visokorangiranim djelatnicima Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva žena, mladih, djece i obiteljskih pitanja, pučkim pravobraniteljem i predstavnicima organizacija civilnog društva, što uključuje organizacije „Spasimo djecu”, Centar za obiteljsku potporu”, UNICEF, „Razmjenu razvojnih usluga”, „Učiš dok si živ”, ADRA, „Svjetsku viziju”, Međunarodnu organizaciju rada, Gospodarsku i industrijsku komoru te poslovne udruge.

U okviru redovitog političkog dijaloga EU je opetovano pozivao na ratifikaciju Rimskog statuta. Peti pojačani politički dijalog između Salomonovih Otoka i EU-a održan je 9. svibnja u Honiari.

Visoka predstavica EU-a pozdravila je mirnu provedbu parlamentarnih izbora 19. studenoga kao važnu prekretnicu za postizanje demokratizacije, dobrog upravljanja i poštovanja ljudskih prava otkad je na Salomonove otoke 2003. stigla regionalna misija za pomoć. Izbori su također potvrdili ponovnu uspostavu stabilnosti i napredak postignut u Salomonovim Otocima. EU izbornom povjerenstvu pruža podršku u okviru projekta za „jačanje izbornog ciklusa u Salomonovim Otocima” (u vrijednosti od 3,5 milijuna EUR), koji također financiraju Australija i UNDP. Na zahtjev vlasti Salomonovih Otoka EU je pružio tehničku pomoć pri izradi nacрта propisa u vezi sa Zakonom o integritetu političkih stranaka. Ured predsjednika vlade iznimno je cijenio tu pomoć, a ona je omogućila provedbu navedenih propisa i dovela do stvaranja političkih stranaka prije izbora.

U okviru Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava EU je u prosincu pokrenuo poziv za podnošenje prijedloga vrijedan 600 000 EUR za projekte namijenjene zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja. EU je nastavio pružati financijsku potporu projektu pod nazivom „Strongim Mere” koji provodi organizacija *UN Women* u području jačanja položaja žena i njihova sudjelovanja u politici. Financijska sredstva također su dodijeljena lokalnim nevladinim organizacijama kako bi se doprinijelo tome da registrirani birači na izborima budu u mogućnosti donijeti odluke koje se temelje na informiranosti.

Vanuatu

Glavni ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije jesu sprečavanje mučenja, borba protiv korupcije, političko sudjelovanje i razvoj civilnog društva.

U okviru redovitog političkog dijaloga EU je opetovano pozivao na promicanje rodne ravnopravnosti i jačanje položaja žena te na borbu protiv rodno uvjetovanog i seksualnog nasilja i nasilja nad djecom. Treći pojačani politički dijalog između Vanuatua i EU-a održan je u Port Vili 30. listopada.

Za Vanuatu je u 2014. proveden univerzalni periodični pregled. Delegacije, a među njima i delegacije država članica EU-a, zabilježile su pozitivne pomake, primjerice održavanje slobodnih i poštenih izbora 2012., imenovanje privremenog nacionalnog odbora za ljudska prava u veljači 2013., pristupanje Konvenciji protiv mučenja, Rimskom statutu MKS-a, Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom i Konvenciji UN-a protiv korupcije, mjere poduzete s ciljem promicanja rodne ravnopravnosti i sudjelovanja žena u općinskim vijećima, osnivanje odjela za zaštitu obitelji te politika ustrajanja u kaznenom progonu seksualnih kaznenih djela i nasilja u obitelji.

IX. Sjeverna i Južna Amerika

Kanada

U okviru odnosa EU-a i Kanade ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije posebno su usmjereni na jačanje suradnje na inicijativama za ljudska prava u trećim zemljama. Kanada je tijekom 2014. sudjelovala u misijama EU-a za promatranje izbora u Egiptu i Tunisu. EU je također posvetio pozornost stanju izbjeglica i autohtonih naroda u Kanadi, a Delegacija EU-a u Ottawi o tome je raspravljala s UNHCR-om i lokalnim dionicima.

EU i Kanada u 2014. nastavili su blisku suradnju i međusobno savjetovanje u okviru foruma UN-a za ljudska prava kao što su Vijeće UN-a za ljudska prava i Treći odbor Opće Skupštine UN-a. Kanada je bila supokroviteljica rezolucija koje je EU predložio ili za koje je EU bio jedan od predlagatelja: o Mjanmaru/Burmi, pravima djece i slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja. Slično tome, EU je podupro rezolucije koje je Kanada pokrenula u pogledu Irana te dječjeg, ranog i prisilnog braka. Kanada je podržala rezoluciju Opće skupštine UN-a o moratoriju na primjenu smrtne kazne, ali nije bila jedna od zemalja supokroviteljica. Redoviti kontakti s Kanadom u vezi s pitanjima ljudskih prava također su održavani u Bruxellesu i Ottawi. Nadalje, na sastanku na vrhu EU-a i Kanade 26. rujna ponovno je potvrđena obostrana predanost zajedničkom radu na promicanju ljudskih prava, demokracije i vladavine prava.

EU je također pojačao dijalog s kanadskim organizacijama civilnog društva. U tom se kontekstu Delegacija EU-a u Kanadi sastala s organizacijama autohtonih naroda i s organizacijom Amnesty International. Izvješće o stanju ljudskih prava autohtonih naroda u Kanadi, koje je izradio bivši posebni izvjestitelj za prava autohtonih naroda James Anaya, podneseno je Vijeću UN-a za ljudska prava na njegovoj 27. sjednici. EU podupire rad posebnog izvjestitelja te je prisustvovao raspravama.

Sjedinjene Američke Države (SAD)

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa sa SAD-om posebno se odnose na smrtnu kaznu, aspekte borbe protiv terorizma, ratifikaciju međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava od strane SAD-a te jačanje suradnje sa SAD-om u okviru multilateralnih foruma za ljudska prava. Na sastanku na vrhu EU-a i SAD-a u ožujku ponovno su potvrđene zajedničke vrijednosti demokracije, osobne slobode, poštovanja vladavine prava i ljudskih prava te je izražena zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u zemljama poput Sirije i Demokratske Narodne Republike Koreje(DNR Koreje).

EU i SAD tijekom 2014. nastavili su blisku i redovitu suradnju u pogledu pitanja ljudskih prava. U Vijeću UN-a za ljudska prava i Trećem odboru Opće skupštine UN-a surađivali su na donošenju rezolucija o pojedinim zemljama za Siriju i Iran. SAD je u okviru obaju tih foruma podupro inicijative koje je EU predložio ili za koje je EU bio jedan od predlagatelja: o Mjanmaru/Burmi i DNR Koreji te o slobodi vjeroispovijesti ili uvjerenja, dok je EU podupro rezolucije koje je SAD predložio o Šri Lanki i o ulozi UN-a u jačanju periodičnih i vjerodostojnih izbora i promicanju demokratizacije. Tehnički kontakti i suradnja u pogledu ljudskih prava i pitanja povezanih s demokracijom redovito su se održavali u Bruxellesu i Washington DC-u te među odgovarajućim misijama na terenu.

O pitanjima u vezi s ljudskim pravima raspravljalo se u okviru drugih redovitih bilateralnih dijaloga održanih u 2014., kao što su sastanci ministara i viših dužnosnika za pravosuđe i unutarnje poslove (o zaštiti osobnih podataka i programima u vezi s odgovarajućim pravima u EU-u i SAD-u), neformalni dijalog pravnih savjetnika o borbi protiv terorizma i međunarodnom pravu (o Guantanamu, izvanteritorijalnoj primjeni ugovora o ljudskim pravima, različitom postupanju prema građanima SAD-a i onima koji to nisu s obzirom na privatnost i zaštitu podataka), kibernetički dijalog (o ljudskim pravima na internetu) i konzularna radna skupina EU-a i SAD-a.

Primjena smrtne kazne u SAD-u i dalje ostaje razlog za zabrinutost. U 2014. pogubljeno je 35 osoba, a krajem godine više od 3 000 osoba čekalo je na izvršenje smrtne kazne. Na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 1236/2005 o trgovini određenom robom koja bi se mogla koristiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje ili drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje primijenjene su kontrole na izvoz anestetika barbiturata brzog i srednje brzog djelovanja. Kao rezultat toga neke savezne države privremeno su odgodile izvršenje kazne zbog nedostatka odgovarajućih medicinskih proizvoda i/ili zbog potrebe za preispitivanjem postupaka za izvršenje pogubljenja. Dugotrajna i bolna pogubljenja uz upotrebu neispitanih kombinacija medicinskih proizvoda u najmanje tri slučaja dovela su do privremene odgode izvršenja smrtne kazne u savezima Arizoni, Ohiju i Oklahomi. Putem pisama zatraženo je pomilovanje osoba osuđenih na smrt kojima nisu bila dodijeljena njihova prava na temelju Bečke konvenciji o konzularnim odnosima ili koji boluju od mentalnog invaliditeta ili mentalne bolesti te u jednom slučaju za građanina EU-a. EU je protiv pogubljenja u navedenim okolnostima izdao izjave, između ostalog u okviru Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) i Organizacije američkih država (OAS).

EU je u Stalnom vijeću OESS-a u rujnu izdao izjavu u kojoj pozdravlja brzo djelovanje kako bi se razjasnile okolnosti u kojima je policijski službenik ustrijelio nenaoružanog mladog crnca u Fergusonu (Missouri) te kako bi se riješilo pitanje načina na koji je policija reagirala na prosvjede do kojih je došlo nakon smrti tog mladića.

EU je tijekom godine nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva, među ostalim sudjelovanjem na manifestacijama posvećenim temama kao što su smrtna kazna u SAD-u (povodom obilježavanja Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne), preispitivanje politike SAD-a o upotrebi protupješačkih mina, položaj žena i suradnja EU-a i SAD-a za podršku izgradnji demokracije. U pogledu financijske suradnje u 2014. u okviru EIDHR-a s djelovanjem su nastavila dva projekta kojima radi na ukidanju smrtne kazne.

Posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis u veljači je posjetio Washington DC. Svoje je sugovornike iz Vlade SAD-a, akademskih institucija i nevladinih organizacija izvijestio o politici EU-a o ljudskim pravima i prioritetima EU-a u tom području te istražio mogućnosti za daljnju suradnju i dodatnu koordinaciju između EU-a i SAD-a s ciljem ostvarivanja bilateralnog i međunarodnog programa u skladu s obostranim zajedničkim vrijednostima i načelima. Također je održao važne rasprave o brojnim pitanjima ljudskih prava, između ostalog o ratifikaciji i primjeni međunarodnih instrumenata ljudskih prava, suradnji u pogledu različitih zemalja te suradnji na multilateralnim forumima, o unutarnjim i vanjskim dimenzijama politika za ljudska prava, zatvaranju u samicu te smrtnoj kazni.

Europski parlament u veljači je donio rezoluciju o upotrebi naoružanih bespilotnih letjelica u kojoj je, između ostalog, pozvao EU da promiče veću transparentnost i odgovornost trećih zemalja pri njihovoj upotrebi. U rezoluciji o iskorjenjivanju mučenja u svijetu donesenoj u ožujku Europski parlament izrazio je duboku zabrinutost zbog izvješća prema kojima poduzeća iz EU-a isporučuju kemikalije koje se u SAD-u upotrebljavaju za proizvodnju medicinskih proizvoda za smrtonosne injekcije. Nakon istrage koja je započela prošlog rujna Europski parlament u ožujku je donio rezoluciju o programu nadzora američke Nacionalne sigurnosne agencije (NSA), o nadzornim tijelima u različitim državama članicama i njihovu utjecaju na temeljna prava građana EU-a te o transatlantskoj suradnji u pravosuđu i unutarnjim poslovima. Na ožujskoj međuparlamentarnoj sjednici Europskog parlamenta i američkog Kongresa održanoj u Washington DC-u ponovno je naglašena važnost zaštite privatnosti i građanskih sloboda u internetskom okruženju te izražena zabrinutost zbog stanja ljudskih prava u Siriji i Venezueli. Europski parlament u prosincu je održao raspravu o studiji Odbora Senata SAD-a za nadzor obavještajnih službi o programu pritvaranja i ispitivanja koji provodi američka Središnja obavještajna agencija (CIA).

Odbor UN-a za ljudska prava u ožujku je usvojio zaključna zapažanja o četvrtom periodičnom izvješću za SAD na temelju Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima; Odbor UN-a za ukidanje rasne diskriminacije u kolovozu je usvojio zaključna zapažanja za kombinirano sedmo, osmo i deveto periodično izvješće za SAD, a Odbor UN-a protiv mučenja u studenome je proveo pregled za SAD s obzirom na obveze na području ljudskih prava na temelju Konvencije protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupanja. EU je sudjelovao na tim sastancima te raspravljao o problematičnim pitanjima, primjerice o pritvoru na neodređeno razdoblje u bazi Guantanamo Bay, rezervama SAD-a na konvencije te primjeni smrtne kazne i zatvaranju u samicu. Radna skupina UN-a za pitanja ljudskih prava i transnacionalnih korporacija i drugih poslovnih poduzeća u svibnju je izdala izvješće o svom posjetu SAD-u u 2013.

X. Latinska Amerika i karipske zemlje

Antigva i Barbuda

U 2014. prioriteti EU-a u području ljudskih prava za Antigvu i Barbudu uključivali su borbu protiv prekomjerne uporabe sile od strane policije, loših zatvorskih uvjeta, ograničenja slobode tiska, diskriminacije i nasilja nad ženama, seksualnog zlostavljanja djece i diskriminacije homoseksualnih osoba. EU je nastavio pružati potporu nizu nedržavnih sudionika te s njima raspravljati o političkim pitanjima.

U 2014. započelo se s provedbom nacionalnog strateškog akcijskog plana za iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja, u kojem su utvrđene pojedinosti u pogledu zamisli, načela, ciljeva i rezultata s ciljem okončanja rodno uvjetovanog nasilja u Antigvi i Barbudi. Nadalje, EU je poticao politički dijalog i razmjene mišljenja na temu pružanja pomoći kod nasilja u obitelji uz pristup po načelu „sve na jednom mjestu”.

Vlada je nastavila tvrditi da javnost ne bi podržala pravne reforme poput ukidanja smrtne kazne i stavljanja izvan snage zakonodavstva kojim se kriminaliziraju spolni odnosi suglasnih odraslih osoba istog spola. Jedini zatvor u zemlji i dalje ima problema s prenapučenosti, nasiljem i krijumčarenjem. Novi upravitelj zatvora imenovan je u rujnu, a vlada je objavila i niz drugih mjera kako bi se zaustavila korupcija među zatvorskim službenicima i poboljšala sigurnost.

Argentina

Cilj EU-a u području ljudskih prava u okviru odnosa s Argentinom jest na najbolji mogući način iskoristiti dostupne instrumente za bilateralnu suradnju (politički dijalog i suradnja uz financijska sredstva EU-a), uz što učinkovitije služenje njima i njihovu prilagodbu lokalnoj situaciji. Među tematskim prioritetima valja spomenuti borbu protiv siromaštva i promicanje socijalne uključenosti, posebice najugroženijeg dijela stanovništva, prava žena, trgovanje ljudima, policijsku praksu, uvjete u pritvoru te osiguravanje jamstava.

Suradnja EU-a i Argentine u okviru multilateralnih foruma za ljudska prava i ostala je uspješna. Pitanja ljudskih prava značajna su stavka i u programu bilateralne suradnje EU-a i Argentine, a 2008. izdana je posebna Zajednička deklaracija EU-a i Argentine o ljudskim pravima. Godišnji dijalog o ljudskim pravima nije se održao u 2014.

EU trenutačno pruža financijsku potporu projektima usmjerenima na promicanje prava osoba zaraženih HIV-om/AIDS-om i njihova pristupa pravosuđu, podupiranje civilnog društva u borbi protiv nekažnjivosti, povećanje pristupa pravosuđu za ugrožene skupine stanovništva te obranu prava autohtonih zajednica. Ostali projekti bit će usredotočeni na rodno uvjetovano nasilje, institucionalno nasilje, policijske prakse i centre za pritvor. EU održava kontakte s organizacijama civilnog društva, posebno s Argentinskom mrežom za međunarodnu suradnju (udruga nevladinih organizacija).

U svojem međunarodnom i multilateralnom djelovanju Argentina je nastavila promicati svoje iskustvo u sudskim procesima za zločine protiv čovječnosti počinjene tijekom posljednje vojne diktature (1976. – 1983.) u okviru poznatog procesa nazvanog Sjećanje, istina i pravda. Relevantna djelovanja u tom području i dalje su dio aktivnosti EU-a za suradnju.

Bahami

U 2014. prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava za Bahame bili su usmjereni na ukidanje smrtne kazne, poboljšanje uvjeta u centrima za pritvor, promicanje prava žena i njihova zaštita od rodno uvjetovanog nasilja te osiguravanje prava useljenika iz Haitija i drugih zemalja. Bahamske vlasti i dalje podržavaju smrtnu kaznu te je smatraju učinkovitim sredstvom odvraćanja od kaznenih djela. Na izvršenje smrtne kazne čeka jedna osoba. Iz aktualnog zakonodavstva proizlazi *de facto* moratorij na smrtnu kaznu jer pravo na žalbu tijelu Privy Council sa sjedištem u Ujedinjenoj kraljevini sprečava izvršenje smrtnih kazni. Međutim, Bahami su u studenome glasovali protiv najnovije rezolucije UN-a o moratoriju na primjenu smrtne kazne.

Zastupnički dom u srpnju je odobrio Zakon o jednakim mogućnostima za osobe s invaliditetom. Tim zakonom nastoji se osigurati jednake mogućnosti za osobe s invaliditetom i ukloniti diskriminaciju na osnovi invaliditeta. Njime se također uspostavlja Nacionalno povjerenstvo za osobe s invaliditetom. U skladu s novom imigracijskom politikom, koja je stupila na snagu u studenome, sve osobe koje nisu državljani Bahama moraju imati putovnice koje sadrže naznaku državljanstva te dokaz o dozvoli boravka i rada na Bahamima. Procjenjuje se da je između 30 i 50 tisuća useljenika iz Haitija i njihovoj djeci uskraćeno bahamsko državljanstvo, unatoč tome što su neki od njih rođeni na Bahamima te ne posjeduju državljanstvo Haitija, što znači da tako postaju osobe bez državljanstva.

Tijekom 2014. EU je Bahame poticao da ostvare napredak u pogledu glavnih preporuka iz univerzalnog periodičnog pregleda u vezi s nacionalnim institucijama za ljudska prava, smrtnom kaznom, policijskim povredama dužnosti i diskriminacijom na temelju seksualne orijentacije. O tim pitanjima raspravljalo se u listopadu na prvom političkom dijalogu između Bahama i EU-a na temelju članka 8. Sporazuma o partnerstvu iz Cotonoua. EU je pozdravio inicijative započete u 2014. za poboljšanje postupanja prema useljenicima iz Haitija te Bahame pozvao da ostvare dodatan napredak u tom pogledu. EU je također nastavio poticati Bahame na ratifikaciju Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda.

Barbados

Prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava u okviru odnosa s Barbadosom za 2014. uključivali su ukidanje smrtne kazne, poboljšanje zatvorskih uvjeta, borbu protiv prekomjerne uporabe sile od strane policije i tjelesnog kažnjavanja, diskriminaciju homoseksualnih osoba, promicanje prava žena i djece te borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja. Među pozitivne pomake valja ubrojiti predloženo zakonodavstvo za ukidanje obveznog izricanja smrtne kazne za kazneno djelo ubojstva te za ukidanje upotrebe tjelesnog kažnjavanja u zatvorima, kao i za uspostavu odbora za puštanje iz zatvora na uvjetnu slobodu i uvođenje uvjetnog oslobođenja zatvorenika.

EU je u 2014. s vlastima nastavio raspravljati o pitanjima poput nasilja u obitelji, smrtne kazne i prava LGBTI osoba. EU predvodi neformalnu skupinu razvojnih partnera i nacionalnih službi koja nastoji poboljšati pristupe rodno uvjetovanom nasilju u obitelji, koje i dalje predstavlja ozbiljan problem. Među glavnim pitanjima nalazi se pravna izrada i donošenje novog zakona o nasilju u obitelji. Delegacija EU-a i druge međunarodne organizacije uložile su zajedničke napore u podizanje razine javne svijesti, što je vjerojatno pridonijelo tome da je policija u Barbadosu uspostavila odjel za nasilje u obitelji zadužen za izradu protokola za ponašanje službenika kada se radi o nasilju u obitelji.

Spolni odnosi između suglasnih odraslih osoba istog spola i dalje su nezakoniti na Barbadosu, no prema anketi objavljenoj u 2014. većina građana Barbadosa ima tolerantan stav prema homoseksualnim osobama ili ih prihvaća, a udio osoba koje bi se mogle opisati kao istinski homofobne iznosi približno 17 %. U zemlji će uskoro biti pokrenut novi nacionalni strateški plan za HIV za razdoblje od 2014. do 2018., koji uključuje strategije za dopiranje do ključnih skupina stanovništva i smanjivanje stigmatizacije i diskriminacije povezanih s HIV-om, a koje osobama kojima je skrb potrebna mogu onemogućiti pristup toj skrbi. U tom kontekstu pokrenuta je virtualna istraživačka jedinica za HIV, kao i druge inicijative.

Belize

Među prioritetima EU-a u pogledu ljudskih prava za Belize u 2014. bilo je smanjenje dugotrajnog razdoblja istražnog pritvora, zaustavljanje prakse prekomjerne uporabe sile od strane sigurnosnih snaga, borba protiv nasilja u obitelji i diskriminacije žena te borba protiv zlostavljanja djece. Među prioritetima EU-a također valja spomenuti borbu protiv trgovanja ljudima i borbu protiv diskriminacije na temelju seksualne orijentacije. Iako je Belize zadržao smrtnu kaznu za ubojstvo i vojna kaznena djela, može se smatrati da je riječ o zemlji koja je *de facto* ukinula smrtnu kaznu.

Vijeće UN-a za ljudska prava provelo je drugi univerzalni periodični pregled za Belize u listopadu 2013., a tijekom 2014. EU je Belize poticao da provede preporuke iz tog pregleda, između ostalog preporuke o uspostavi nacionalne institucije za ljudska prava, preispitivanju zakonodavstva protiv sodomije, borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja i ratifikaciji ključnih instrumenata u području ljudskih prava. U 2014. protiv Belizea se pred Međuameričkom komisijom za ljudska prava poveo spor u vezi s ljudskim pravima u kojem nevladina organizacija Ujedinjeni pokret zalaganja za Belize (UNIMAB) osporava ustavnost zakona protiv sodomije u Belizeu. UNIBAM se Međuameričkoj komisiji za ljudska prava obratio kako bi ona Belizeu naložila da provede mjere za zaštitu prava LGBTI građana.

EU je nastavio ljudska prava promicati u okviru rasprava s ključnim skupinama civilnog društva, interesnim skupinama i vladom. O pitanjima ljudskih prava opsežno se raspravljalo u ožujku u okviru prvog političkog dijaloga između EU-a i Belizea na temelju članka 8. Sporazuma o partnerstvu iz Cotonoua. EU je tijekom 2014. nastavio podržavati važan rad UNICEF-a na zaštiti djece i mobilizaciji organizacija civilnog društva i pružatelja skrbi kako bi se okončalo nasilje nad djecom. EU je s partnerima nastavio suradnju na reformi zatvorskog sustava i poboljšanju zatvorskih uvjeta.

Bolivija

Među ciljevima EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Bolivijom ubrajaju se jačanje vladavine prava i poboljšanje pristupa pravosuđu, zaštita prava autohtonih naroda i ostvarivanje tih prava te zaustavljanje nasilja nad ženama i djecom. Bolivija je u okviru plana djelovanja EU-a za potporu demokraciji izabrana kao ogledna zemlja.

EU je s Bolivijom nastavio voditi dijalog o ljudskim pravima i demokraciji u različitim oblicima, između ostalog u okviru zajedničke radne skupine za demokraciju i ljudska prava koja se u 2014. sastala dva puta. Rasprave su se vodile i u kontekstu dijaloga na visokoj razini između EU-a i Bolivije u studenome te putem praćenja provedbe konvencija o ljudskim pravima u okviru općeg sustava povlastica (OSP+), s posebnim naglaskom na izbornim pitanjima, pravima autohtonih naroda i pravima djece.

EU je na opće izbore koji su održani 12. listopada poslao misiju izbornih stručnjaka. Misija izbornih stručnjaka zabilježila je napredak u pogledu ispunjavanja preporuka danih u okviru prethodnih misija za promatranje izbora, ali i neke preostale izazove, kao što je potreba za jačanjem rada izbornog suda, boljim informiranjem javnosti i za time da se političkim organizacijama zajamči jednak pristup financijskim sredstvima.

Za Boliviju je u listopadu izrađen drugi univerzalni periodični pregled. Većina preporuka bila je usmjerena na pitanja nasilja nad ženama i djecom, neovisnosti i reforme pravosudnog sustava, trgovanja ljudima, prenapučenosti zatvora, diskriminacije pripadnika autohtonih naroda i Bolivijaca afričkog podrijetla te provedbe slobode izražavanja. EU je sudjelovao u pripremama te s bolivijskim vlastima raspravljao o prioritetima u pogledu ljudskih prava.

EU je tijekom godine pojačao dijalog s organizacijama civilnog društva, što je uključivalo i savjetovanja o planiranju i ocjenjivanje razvojne pomoći EU-a. U pogledu financijske suradnje u okviru EIDHR-a pružena je potpora za pitanje preventivnog pritvaranja, dok se u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru nastavilo pružati potporu za savjetovanja s pripadnicima autohtonih naroda, upravljanje sukobima i njihovo sprečavanje te za jačanje neovisnosti pravosudnog sustava. Reforma pravosudnog sektora također je jedno od prioritarnih područja za bilateralnu pomoć EU-a Boliviji u razdoblju od 2014. do 2016. u okviru Instrumenta razvojne suradnje.

Brazil

Četvrti dijalog na visokoj razini o ljudskim pravima između EU-a i Brazila održan je 25. travnja u Braziliji. Njime su supredsjedali posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Stavros Lambrinidis i brazilski ministar za ljudska prava Ideli Salvatti. Među temama o kojima se raspravljalo u okviru bilateralnih odnosa valja spomenuti prava LGBTI osoba, borbe za ljudska prava, mučenje, prava starijih osoba, rasnu diskriminaciju, mlade i migracije, osobe s invaliditetom, slobodu vjeroispovijesti i uvjerenja te prava djece. U okviru rasprava o multilateralnim pitanjima razgovaralo se o izazovima u vezi s univerzalnosti ljudskih prava, suradnji u pogledu rezolucija za pojedine zemlje na multilateralnim forumima, pitanjima u pogledu LGBTI osoba, rasizmu te poslovanju i ljudskim pravima. U dijalogu je po prvi puta sudjelovao predstavnik civilnog društva. Poseban seminar EU-a i Brazila o ljudskim pravima za civilno društvo održan je u Rio de Janeiru 3. travnja, s naglaskom na ljudskim pravima, obrazovanju i sportu. Delegacija EU-a u Brazilu također je organizirala manifestaciju u vezi s ljudskim pravima, obrazovanjem, sportom i nogometom pod nazivom „Futuro em Jogo” (Budućnost u igri).

Brazil je bio domaćin konferencije *NETmundial* o upravljanju internetom u Sao Paulu u travnju 2014. Riječ je o globalnom sastanku više dionika na kojem se raspravljalo o budućnosti upravljanja internetom, s naglaskom na zaštiti ljudskih prava na internetu. Na njemu je sudjelovalo više od 1400 dionika iz 97 zemalja. EU je na tom sastanku predstavljao posebni predstavnik EU-a za ljudska prava Lambrinidis, a na njemu je sastavljen neobvezujući niz preporuka za budući razvoj upravljanja internetom.

Tijekom trajanja Svjetskog prvenstva zabilježeni su sukobi između vojne policije i prosvjednika, kao i uznemiravanja ili zastrašivanja novinara, no većinom se radilo o izoliranim slučajevima. Izvansudska smaknuća nastavila su predstavljati problem u 2014. Prema procjenama UN-a otprilike šest pogibija na dan dogodilo se tijekom policijskih operacija. Općenitije govoreći, u Brazilu se dogodilo više od 56 000 ubojstava (podaci za 2012.).

Zakup zemljišta autohtonih naroda u 2014. i dalje je bio velik problem. Situacija i dalje iznimno zabrinjava jer je nekoliko vođa autohtonih naroda ubijeno, a pravosudni sustav time se nije pozabavio na sustavan način. Situaciju će možda dodatno zakomplicirati predložena ustavna reforma prema kojoj bi se ovlast za davanje odobrenja za autohtona zemljišta i određivanje njihovih granica s izvršne vlasti prebacila na Kongres, i to s obzirom na to da su u Kongresu snažno zastupljeni poljoprivredni interesi. EU je nastavio suradnju sa saveznim tijelima odgovornima za pitanja u vezi s autohtonim narodima te s Tajništvom za ljudska prava i programom za borbu za ljudska prava.

EU je za promicanje i zaštitu ljudskih prava u Brazilu odobrio nekoliko novih projekata u okviru različitih financijskih instrumenata, među ostalim u okviru EIDHR-a, tematske proračunske linije za organizacije civilnog društva i lokalne vlasti te u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru. Prihvaćeni su i novi projekti za podupiranje prava žena, djece, autohtonih naroda i LGBTI osoba.

Čile

Među prioritetima EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Čileom valja spomenuti situaciju autohtonih naroda, rodnu ravnopravnost, kršenja ljudskih prava tijekom vojne diktature, potporu za civilno društvo i međunarodnu suradnju.

S Čileom je u 2014. nastavljena bliska suradnja i dijalog o ljudskim pravima, što je uključivalo pitanja poput prava autohtonih naroda, prava LGBTI osoba, rodne ravnopravnosti i aktivnosti s ciljem bilježenja i očuvanja sjećanja na vojnu diktaturu. Ta područja pojavila su se u okviru političkog dijaloga s čileanskim vlastima, kao i u programu godišnjeg dijaloga o ljudskim pravima između EU-a i Čilea održanog u Santiagu 14. listopada. EU i Čile u međunarodnim forumima također su se usklađivali u pogledu niza pitanja od obostranog interesa te su dogovorili nastavak tog usklađivanja i u budućnosti.

Druge značajne promjene do kojih je tijekom godine došlo u pogledu ljudskih prava uključuju to da je nova vlada, koja je na vlast došla u ožujku, preuzela obvezu razvoja i jačanja nacionalnog institucionalnog okvira za ljudska prava u toj zemlji. Pokrenut je zakonodavni postupak za stvaranje funkcije podtajnika za ljudska prava te najavljena odluka o osnivanju Ministarstva autohtonih naroda. Za Čile je u siječnju izvršen drugi ciklus univerzalnog periodičnog pregleda te se ta zemlja obvezala da će provesti veliku većinu preporuka.

EU je tijekom godine nastavio dijalog s civilnim društvom putem savjetovanja s nevladinim organizacijama (u okviru posebnih sjednica) o pitanjima od važnosti za ljudska prava. Sastanci s predstavnicima čileanskih i međunarodnih organizacija civilnog društva održani su u Santiagu i u Bruxellesu, čime je dan doprinos pripremi godišnjeg dijaloga o ljudskim pravima.

Tematske proračunske linije EU-a iskorištene su za financiranje suradnje sa skupinama civilnog društva i vladinim institucijama. EU je pružio potporu projektima u području rodne ravnopravnosti (u suradnji s organizacijom *UN Women*), jačanja civilnog društva u praćenju napretka u Čileu, provedbe međunarodnih obveza i zakonodavstva za borbu protiv diskriminacije.

Kolumbija

Među prioritetima EU-a za ljudska prava i demokraciju u okviru odnosa s Kolumbijom valja ubrojiti nekažnjavanje, prava djece, žene u sukobima, borbe za ljudska prava te položaj pripadnika etničkih manjina i autohtonih skupina.

EU i države članice EU-a stanje ljudskih prava u Kolumbiji redovito prate i analiziraju preko lokalne radne skupine koja voditeljice misija izvješćuje kada situacija postane posebno teška te kada se smatra da bi bilo prikladno i potrebno zajednički djelovati, primjerice posjetom organizaciji za ljudska prava ili terenskim posjetom. Lokalna skupina, kojom predsjedava Delegacija EU-a, također pokreće zajedničke aktivnosti za podupiranje trajnih napora vlasti i civilnog društva na poboljšanju stanja ljudskih prava.

Deveto zasjedanje u sklopu dijaloga o ljudskim pravima između EU-a i Kolumbije, održano 24. listopada u Bogoti, pružilo je priliku za raspravu o reintegraciji bivših boraca, reformama koje su u tijeku u pravosudnom sektoru, osmišljavanju sveobuhvatne politike za ljudska prava i proces povrata zemlje, a raspravljalo se i o prijetnjama i drugim poteškoćama s kojima se suočavaju aktivisti za povrat zemlje i drugi borci za ljudska prava te o mjerama poduzetima kako bi se zajamčila njihova zaštita. EU je ponovio da je zabrinut zbog predložene reforme kaznene vojne nadležnosti. U svrhu pripreme za dijalog održan je seminar s organizacijama civilnog društva.

EU je u različitim prilikama, u okviru sastanaka na visokoj razini i putem službenih izjava, izrazio svoju političku potporu pregovorima koje se vode kako bi se zaustavio unutarnji sukob s gerilskom organizacijom FARC-EP. U izjavi od 10. lipnja glasnogovornik Visoke predstavnice / potpredsjednice Komisije izjavio je da EU podupire korake koje su strane poduzele u okviru pregovora kako bi se osiguralo da interesi žrtava u raspravama zauzmu središnje mjesto.

Europski parlament tijekom godine nastavio je pokazivati snažan interes za stanje ljudskih prava u Kolumbiji, posebno kroz niz pisanih pitanja i saslušanja.

U Kolumbiji se u okviru EIDHR-a financira niz projekata povezanih s ljudskim pravima. Glavne teme koje su njima obuhvaćene jesu djeca u oružanim sukobima, borci za ljudska prava, potpora interno raseljenim osobama, povrat zemlje, autohtone zajednice i rodno uvjetovano nasilje. Osim toga, u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru pruža se financijska potpora pet projekata za provedbu zakona o žrtvama i povratu zemlje, što uključuje pitanje zaštite podnositelja zahtjeva za povrat zemlje te aktivista i boraca za ljudska prava. DG ECHO također je nastavio pružati pomoć žrtvama unutarnjeg sukoba u Kolumbiji, s jakim naglaskom na interno raseljenim osobama i izbjeglicama u susjednim zemljama.

Kostarika

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Kostarikom uključuju pravo na život, borbu protiv nekažnjivosti, osiguravanje sigurnosti i zaštite, borbu protiv diskriminacije pripadnika manjina i prava žena.

EU je s Kostarikom nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji u različitim oblicima, što je uključivalo česte kontakte s lokalnim vlastima i upućivanje demarševa Ministarstvu vanjskih poslova, u suradnji s državama članicama EU-a. Nadalje, kroz dijalog s organizacijama civilnog društva EU je bio u mogućnosti pratiti stanje ljudskih prava. U okviru redovitog političkog dijaloga s vlastima Kostarike EU je opetovano ukazivao na pitanja kaznenih djela povezanih s drogom, korupciju i sigurnost te izrazio zabrinutost u pogledu prava LGBTI osoba.

U području financijske suradnje Kostarika ostvaruje korist od EIDHR-a i od bilateralnih projekata, programa i djelovanja. Dijalog koji je tijekom godine vođen s organizacijama civilnog društva iskorišten je kao temelj za utvrđivanje ciljeva u pozivu na podnošenje prijedloga koji bi trebao biti pokrenut početkom 2015. EU je i u 2014. godini Kostariki nastavio pružati financijsku potporu putem programa proračunske potpore PORSEC za sektor nacionalne sigurnosti i javnu sigurnost, kojim se doprinijelo poboljšanju osposobljavanja policije i jačanju njezine unutarnje organizacije. Istovremeno, putem programa EU-a pod nazivom EMPRENDE nastavilo se podupirati i promicati veću gospodarsku neovisnost ekonomski ugroženih žena u ruralnim i marginaliziranim gradskim područjima.

Kuba

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava u okviru odnosa s Kubom za 2014. poglavito su bili usmjereni na ukidanje smrtne kazne, ratifikaciju ugovora UN-a o građanskim i političkim pravima te gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, slobodu izražavanja i udruživanja te slobodu kretanja za kubanske državljane.

Unatoč tome što ne postoji formalni okvir za dijalog, pregovori o bilateralnom sporazumu o političkom dijalogu i suradnji koji su započeli u 2014. velik su korak naprijed u odnosima EU-a i Kube. Dva kruga pregovora održana su u travnju i kolovožu. S pitanjima povezanima s ljudskim pravima, dobrim upravljanjem i civilnim društvom EU u okviru svih poglavlja pregovora postupao kao s međusektorskim pitanjima, čime se osigurava da ona ostanu u središtu budućih odnosa.

Moratorij na smrtnu kaznu ostao na snazi u 2014., nisu izrečene nove smrtne kazne, ali je Kuba na godišnjem glasovanju na Općoj skupštini UN-a i dalje bila suzdržana. EU je o toj temi vodio konstruktivan dijalog s kubanskom vladom, i u Havani i u New Yorku.

Zakonom o migracijama iz 2013. ublažena je većina ograničenja slobode kretanja za obične Kubance, među ostalim i za članove disidentskog pokreta. U 2014. godini to je omogućilo ostvarivanje većeg broja kontakata s predstavnicima kubanskog civilnog društva u Bruxellesu i glavnim gradovima država članica. EU je nastavio pomno pratiti provedbu zakona, posebno u pogledu pripadnika civilnog društva i oporbe.

Krajem 2013. i početkom 2014. sa zabrinutošću je uočeno povećanje broja proizvoljnih i kratkotrajnih pritvaranja članova oporbe, aktivista i boraca za ljudska prava. Međutim, nakon ljeta uslijedio je silazni trend broja takvih slučajeva. Međutim, i dalje su česti navodi o zlostavljanjima, zastrašivanjima, a u nekim slučajevima i nasilju. Delegacija EU-a na Kubi pozorno prati slučajeve represije i kubanskim je vlastima u različitim prilikama izrazila zabrinutost.

EU je u Havani s cijelim nizom predstavnika kubanskog civilnog društva surađivao u okviru radne skupine za ljudska prava, čiji rad koordinira Delegacija EU-a, te je analizirao i pratio situaciju, posebno s obzirom na slobodu izražavanja i udruživanja, slobodu vjeroispovijesti ili uvjerenja i radnička prava. Međutim, otvoreni sastanci s oporbom i dalje nisu dopušteni, posebno za ministre i više dužnosnike EU-a i država članica koji su u službenom posjetu.

EU je nastavio podupirati projekte na Kubi usmjerene na jačanja prava žena, mladeži i osoba s invaliditetom te poduzima stalne napore da u okviru svog političkog rada i rada na suradnji poveća suradnju s nezavisnim organizacijama civilnog društva.

Dominika

Prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Dominikom uključuju poboljšanje uvjeta u pritvoru u prenapučenom zatvoru, poštovanje prava žena i djece, što uključuje i borbu protiv nasilja u obitelji, prava LGTBI osoba i nepovoljne uvjete s kojima se suočavaju pripadnici autohtone skupine Kalinago (Karibi).

U okviru priprema za drugi ciklus univerzalnog periodičnog pregleda održanog u svibnju vlada je izjavila da ukidanje smrtne kazne nije među njezinim neposrednim prioritetima. Problemi su i dalje prisutni u pogledu zakonodavstva kojim se diskriminiraju LGBTI osobe, potrebe za učinkovitim mjerama kako bi se osiguralo pravo na obrazovanje za sve, a posebno za osobe s invaliditetom, zakonodavstva kojim se kriminaliziraju kleveta i uvreda te činjenice su i smrtna kazna i tjelesno kažnjavanje i dalje dopušteni zakonom.

Međutim, u kontekstu univerzalnog periodičnog pregleda prepoznato je više pozitivnih pomaka do kojih je došlo u Dominiki: naponi u borbi protiv nasilja u obitelji i nasilja nad ženama i djecom, donošenje nacionalne politike i akcijskog plana za rodnu ravnopravnost i jednakost te naponi na jačanju položaja žena, ratifikacija Protokola za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovanja ljudima, koraci koji su poduzeti kako bi se pozabavilo potrebama osoba zaraženih HIV-om/AIDS-om, ratifikacija Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, napredak u zdravstvenom sektoru te u smanjivanju smrtnosti djece mlađe od pet godina, besplatno osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te produljenje stalnog poziva za posebne postupke UN-a. Delegacija EU-a u Dominiki podržava i financira rad na borbi protiv nasilja u obitelji (poziv na podnošenje prijedloga u 2015. u okviru EIDHR-a). Financijska sredstva Odboru nedržavnih sudionika pružaju se u okviru instrumenta za tehničku suradnju 10. ERF-a, a EU pruža financijsku potporu provedbi vladine strategije za smanjenje siromaštva.

Dominikanska Republika

Prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Dominikanskom Republikom uključuju borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja, promicanje poštovanja prava djece, što uključuje borbu protiv dječjeg rada i dječje prostitucije, borbu protiv diskriminacije na temelju seksualne orijentacije, zaštitu i promicanje prava radnika migranata iz Haitija i njihovih potomaka rođenih u Dominikanskoj Republici te osiguravanje prava osoba s invaliditetom.

Dominikanska Republika funkcionalna je demokracija s jakom funkcijom predsjednika, a u novijoj povijesti izbori su proglašavani slobodnima i pravednima. No povjerenje u političare je slabo, česte su optužbe za korupciju i prevladava nekažnjavanje. Nedostatak pristupa pravosuđu također je ozbiljan problem u području ljudskih prava. Usprkos tome što se doživljava povećanje razine predanosti institucionalizaciji i socijalne kohezije, u nekim sektorima i vodećim vjerskim institucijama i dalje su prisutni izrazito konzervativni društveni stavovi, kao i korupcija, klijentelizam i autoritarno nasilje. Ljudska prava formalno se poštuju te su ratificirane sve relevantne konvencije, osim onih o sprečavanju apatridnosti.

Kontroverzna presuda Ustavnog suda iz rujna 2013. koja je dovela do toga da tisuće osoba rođenih u Dominikanskoj Republici, ali koje su stranog podrijetla (uglavnom s Haitija) *de facto* postanu osobe bez državljanstva ostala je razlog za zabrinutost i u 2014. EU je pozvao vlasti Dominikanske Republike da se pozabave tim velikim problemom, a Delegacija EU-a kontinuirano prati situaciju i u bliskom je kontaktu s dominikanskom vladom te s borcima i udrugama za ljudska prava.

EU podupire reformu javne uprave, poboljšanje bilateralnih odnosa između Dominikanske Republike i Haitija te rad u područjima upravljanja i ljudskih prava. EU u okviru EIDHR-a podržava projekte u različitim područjima, a značajan doprinos upravljanju migracijama s Haitija i s tim povezanim pitanjima dan je putem programa koji se financira u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru. EU održava česte kontakte s organizacijama civilnog društva, uglavnom putem svoje Delegacije u toj zemlji. Godišnji sastanci između boraca za ljudskih prava i veleposlanstava EU-a održavaju se u vezi s osjetljivim pitanjima ljudskih prava.

Ekvador

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Ekvadorom uključuju: promicanje legitimnosti rada boraca za ljudska prava, poticanje sudjelovanja civilnog društva u javnim politikama, podupiranje slobode izražavanja, osiguravanje bolje zaštite ugroženih skupina, među kojima autohtonog stanovništva i pripadnika manjina, migranata, žena i djece.

Dijalog o ljudskim pravima s Ekvadorom u 2014. nastavio se kroz *ad hoc* lokalni dijalog o ljudskim pravima u svibnju te posebni sastanak s borcima za ljudska prava i rasprave o ljudskim pravima tijekom dijaloga na visokoj razini između EU-a i Ekvadora održanog u studenome. Iako ekvatorske vlasti naglasak stavljaju na nova prava i slobode zajamčene u Ustavu iz 2008. te na postignuća u području socijalnog napretka i borbe protiv diskriminacije, EU je zabrinut zbog povećanja ograničenja slobode izražavanja i udruživanja, kriminalizacije društvenih prosvjeda, neovisnosti pravosudnog sustava i smanjenja prostora za civilno društvo. U odnosu na nepovoljan stav Ekvadora prema Međuameričkom sustavu ljudskih prava EU je inzistirao na univerzalnosti ljudskih prava i na postojanju potrebe za promicanjem uloge nadnacionalnih sustava zaštite.

Lokalni izbori održani su veljači bez nasilnih incidenata ili kršenja ljudskih prava te su bili dobro pripremljeni, a postignut je i određeni napredak u organizaciji glasovanja. EU nije bio pozvan da promatra te izbore.

Tijekom 2014. EU je u okviru procesa sastavljanja plana za suradnju s civilnim društvom za tu zemlju pojačao svoj dijalog s organizacijama civilnog društva. Na zahtjev organizacija civilnog društva u listopadu je organiziran sastanak na kojem su pružene informacije o posljedicama sporazuma o trgovini između EU-a i Ekvadora.

U pogledu financijske suradnje u Ekvadoru se iz različitih tematskih linija financiraju projekti s naglaskom na ljudskim pravima (u okviru programa EIDHR-a, Migracija i azila, Ulaganja u ljude i Nedržavnih sudionika). EU trenutačno podržava projekte za zaštitu organizacija boraca za ljudska prava, jačanje njihovih kapaciteta i zaštitu prava migranata. Osim toga, u okviru EIDHR-a nakon poziva na podnošenje prijedloga objavljenog početkom 2014. financirat će se novi projekti sa sljedećim ciljevima: poticanje javnog dijaloga na razini zajednice, poticanje građanskog sudjelovanja i jačanje zakonodavnog upravljanja u Nacionalnoj skupštini, promicanje zaštite okolišnih, gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava ugroženih skupina stanovništva.

El Salvador

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s El Salvadorom jesu unapređenje socijalne kohezije i univerzalnog pristupa gospodarskim i socijalnim pravima, sprečavanje socijalnog nasilja i promicanje rodne ravnopravnosti. U 2014. s radom se nastavilo putem bilateralne suradnje s vladom i putem financiranja projekata koje su osmislile organizacije civilnog društva ili lokalne vlasti te koje ih i provode.

EU je poslao misiju izbornih stručnjaka na promatranje predsjedničkih izbora održanih u veljači i ožujku. EU je vlastima čestitao na visokoj razini izbornog postupka, a Vrhovni izborni sud potaknuo da uzme u obzir preporuke misije izbornih stručnjaka, poput one da se odvoje upravne i sudske funkcije Vrhovnog izbornog suda.

U okviru redovitog političkog dijaloga s vlastima El Salvadora EU je raspravljao o pitanjima ljudskih prava, između ostalog o krizi djece migranata, javnoj nesigurnosti te socijalnim, gospodarskim i kulturnim pravima. Također je ponovno naglasio potrebu za ratifikacijom međunarodnih instrumenata o ljudskim pravima, što uključuje Rimski statut i Drugi fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima. Taj protokol sada je odobren, a određeni napredak ostvaren je i u pogledu Rimskog statuta jer se o nacrtu zakona o ratifikaciji raspravljalo u Zakonodavnoj skupštini.

EU je izdao izjave i u suradnji s državama članicama EU-a organizirao manifestacije povodom Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne i Svjetskog dana ljudskih prava. Također je upućivao poruke o nasilju nad ženama, pravima LGBTI osoba, pripadnicima manjina, trgovanju ljudima, djeci migrantima, ugroženim mladim osobama te potrebi za ukidanjem smrtne kazne, među ostalim i u slučaju rata, jer ona je još uvijek dopuštena Ustavom. Tijekom 2014. EU je nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva, što je uključivalo savjetovanja prije pokretanja poziva na podnošenje prijedloga. Također se sastajao s borcima za ljudskih prava, međunarodnim nevladinim organizacijama u El Salvadoru te s Uredom za obranu ljudskih prava. El Salvador je zajedno s drugim zemljama Srednje Amerike pozdravio strategiju EU-a za sigurnost građana koja je donesena u srpnju 2014.

U pogledu financijske suradnje u El Salvadoru se provode projekti financirani u okviru EIDHR-a koji su usmjereni na jačanje organizacija boraca za ljudska prava i na pružanje hitne pomoći žrtvama i svjedocima. Nadalje, EU je El Salvadoru nastavio pružati financijsku potporu u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru pokretanjem poziva na podnošenje prijedloga za projekte za potporu borcima za prava žena te za rad na rehabilitaciji zatvorenica.

Grenada

EU je s Grenadom nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji, a rasprave su se, između ostalog, ticale smrtne kazne, zatvorskih uvjeta, seksualnog zlostavljanja, nasilja u obitelji i diskriminacije LGBTI osoba. U okviru političkog dijaloga s Grenadom EU je u više navrata ponavljao pozive na ukidanje smrtne kazne i na donošenje zakonodavstva s ciljem zaštite osoba od diskriminacije na temelju seksualne orijentacije, rodnog identiteta ili sporazumnih istospolnih odnosa.

EU i druge međunarodne organizacije Komisiju za preispitivanje ustava, uspostavljenu 2014., pozvali su da preporuči da se izvan snage stave svi zakoni kojima se zabranjuju sporazumni istospolni odnosi ili kojima ih se kažnjava, što uključuje i Kazneni zakon, te da se u nacionalnom zakonodavstvu odredi da je nezakonito diskriminirati na temelju seksualne orijentacije i rodnog identiteta, kao i da se utvrde i provedu politike i inicijative za rješavanje problema diskriminacije. Ukidanje smrtne kazne nije predviđeno u okviru ustavnih reformi, ali Grenada potvrđuje postojanje „*de facto* moratorija”. Pogubljenje je posljednji put izvršeno 1978., a prema saznanjima smrtna kazna posljednji je put bila izrečena 2002. Grenada je u kolovozu ratificirala Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom.

Gvatemala

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Gvatemalom uključuju jačanje pravosudnog sustava, poticanje na ratifikaciju i potpunu provedbu međunarodnih konvencija, smanjenje društvenih sukoba, podupiranje provedbe postojećeg pravnog okvira u pogledu femicida i nasilja nad ženama te jačanje mehanizama zaštite za borce za ljudska prava. Rad u tim područjima u 2014. nastavljen je uvođenjem posebnog sustava za praćenje, sastancima s civilnim društvom, privatnim sektorom, borcima za ljudska prava i vladom te dijalogom o politikama. Godišnji sastanak boraca za ljudskih prava održan je u studenome. Delegacija EU-a također je poduzela nekoliko mjera za jačanje „Filtar skupine”, internog mehanizma koji koordiniraju EU, države članice EU-a, Norveška i Švicarska s ciljem praćenja najistaknutijih slučajeva prijetnji borcima za ljudska prava i napada na njih te za zajedničko djelovanje ako se to smatra prikladnim.

Misija Međunarodne organizacije rada održana u rujnu 2014. u vezi s ozbiljnim izazovima za slobodu udruživanja ukazala je na četiri najhitnije potrebe: istragu zločina protiv članova sindikata, donošenje mjera za zaštitu sindikalnih dužnosnika, zakonodavne reforme i pokretanje kampanje za slobodu udruživanja. Zbog napora koje je uložila vlada, donošenje odluke o osnivanju istražnog povjerenstva zbog nepridržavanja Konvencije Međunarodne organizacije rada (br. 87) o slobodi udruživanja iz 1948. u Gvatemali odgođeno je za sastanak Upravnog vijeća Međunarodne organizacije rada u ožujku 2015.

Tijekom 2014. EU je nastavio suradnju s Međunarodnom organizacijom rada na promicanju slobode udruživanja i socijalnog dijaloga u Gvatemali.

Nadalje, EU je u redovitom dijalogu s vlastima opetovano pozivao na vladavinu prava u skladu s međunarodnim standardima, zaštitu boraca za ljudska prava, jačanje mehanizama za dijalog, provedbu Rimskog statuta, detaljno praćenje preporuka danih u sklopu univerzalnog periodičnog pregleda, ukidanje smrtne kazne i podupiranje pojedinih rezolucija Vijeća UN-a za ljudska prava.

EU je također ukazao na važnosti sudske neovisnosti te je nastavio pratiti sudske postupke protiv osoba optuženih za kršenje ljudskih prava tijekom unutarnjeg oružanog sukoba. EU je pratio nekoliko istaknutih slučajeva napada na borce za ljudska prava i slučajeve društvenih sukoba te financirao nacionalnu kampanju za promicanje transparentnosti u javnoj upravi koju je provela organizacija *Acción Ciudadana*. EU je u ožujku zajedno s nacionalnim i međunarodnim dionicima objavio zajedničku izjavu s ciljem davanja potpore vladavini prava i neovisnosti pravosuđa u kontekstu sudskih imenovanja i zamjene glavne državne odvjetnice. Gvatemala je zajedno s drugim zemljama Srednje Amerike pozdravila strategiju EU-a za sigurnost građana koja je donesena u srpnju 2014.

EU je tijekom godine pojačao dijalog s organizacijama civilnog društva održavanjem savjetovanja o ljudskim pravima i manifestacija s ciljem podizanja svijesti. Civilno društvo uključeno je u provedbu Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Srednje Amerike, regionalne integracijske procese i praćenje sustava OSP+, te se vodio dijalog sa svim glavnim sindikalnim savezima. U pogledu financijske suradnje u Gvatemali se u okviru EIDHR-a provode projekti usmjereni na borbu protiv nasilja nad ženama, jačanje zaštite boraca za ljudska prava, djece i adolescenata te na šire prevođenje Smjernica EU-a o borcima za ljudskih prava i njihove distribucije. Politička i financijska potpora također je proširena na Međunarodnu komisiju protiv nekažnjivosti u Gvatemali (CICIG) i na druge organizacije koje promiču ljudska prava i socijalnu uključenost.

Gvajana

Gvajana je zemlja u kojoj je demokracija još nestabilna i postupno se učvršćuje te zemlja s multietničkim i multikonfesionalnim stanovništvom. Određeni napredak ostvaren je u jačanju nacionalnog kapaciteta za upravljanje infrastrukturom te u nekoliko sektora gospodarstva. EU je utvrdio da su glavna pitanja ljudskih prava koja treba rješavati u okviru odnosa s Gvajanom nasilje u obitelji (što uključuje seksualno nasilje), zlostavljanje djece i prava LGBTI osoba. Trgovanje ljudima i prostitucija žena i djevojaka u udaljenim rudarskim i dalje su ozbiljni problemi.

Iako je na snazi *de facto* moratorij na smrtnu kaznu, smrtna kazna još uvijek je predviđena u Ustavu. O ukidanju smrtne kazne raspravljalo se u okviru političkog dijaloga između Gvajane i EU-a koji se održao u veljači na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua. Vlada Gvajane pokrenula je javno savjetovanje o tom pitanju.

EU je nastavio podupirati organizacije civilnog društva u okviru tematskih proračunskih linija za nedržavne sudionike i lokalne vlasti te u okviru EIDHR-a. U 2014. s radom je započelo nekoliko programa, a među ciljevima tih programa bilo je pružanje potpore žrtvama nasilju u obitelji i seksualnog nasilja, poštovanje prava LGBTI osoba, jačanje položaja zajednica američkih Indijanaca, jačanje tiskovnih i televizijskih medija s ciljem promicanja ljudskih prava i demokratskog razvoja te poticanje javnog dijaloga i građanskog djelovanja.

Haiti

Ljudska prava i demokracija najvažniji su prioriteti EU-a u okviru odnosa s Haitijem. Među njima su posebice konsolidacija demokracije i demokratskih institucija, promicanje vladavine prava, prava žena, što uključuje borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja, prava djece, što uključuje problem djece koja žive u uvjetima kućnog ropstva (restavek), poboljšanje nefunkcionalnog pravosudnog sustava i strašnih uvjeta u pritvoru te jačanje organizacija civilnog društva koje promiču ljudska prava i podupiru borbu za ljudska prava.

U kontekstu političkog dijaloga s vladom Haitija i drugim relevantnim institucionalnim sudionicima EU je nastavio pozivati na to da se bez daljnjeg odgađanja održe općinski i zakonodavni izbori, koji su se već davno trebali provesti. Izborni proces odgođen je jer je izmijenjeni izborni zakon naišao na prepreke u Senatu, i to u kontekstu zahtjeva da se izmijeni sastav Privremenog izbornog vijeća, zahtjeva za puštanjem političkih zatvorenika na slobodu i drugih pritužaba. Doprinos EU-a zajedničkom fondu za organizaciju izbora, kojim upravlja UNDP, iznosio je 5 milijuna EUR. Kao potporu izgradnji institucionalnih kapaciteta EU je u okviru Instrumenta za doprinos stabilnosti i miru financirao tri projekta koje provode Club de Madrid, IDEA i UNDP, a koji za cilj imaju pružanje savjeta na visokoj razini, olakšavanje međuinstitucijskog dijaloga te jačanje funkcioniranja političkih stranaka i pravosuđa.

Haiti je u 2014. ratificirao nekoliko međunarodnih instrumenata za ljudskih prava, uključujući fakultativne protokole uz Konvenciju o pravima djeteta u vezi s prodajom djece, dječjom prostitucijom i dječjom pornografijom te sudjelovanjem djece u oružanim sukobima. Haiti je pristupio i Protokolu o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima. Haiti je u listopadu na 112. sjednici Odbora UN-a za ljudska prava predstavio svoje izvješće o provedbi međunarodnog protokola UN-a o građanskim i političkim pravima.

Međutim, nekoliko važnih pitanja nije riješeno te su u vezi s njima potrebne hitne korektivne mjere. Među njima su slučajevi pretjerane uporabe sile i lošeg postupanja od strane tijela kaznenog progona kod kojih počinitelji nisu kazneno gonjeni, vrlo loši uvjeti u pritvoru i dugotrajan istražni pritvor (75 % ukupnog broja zatvorenika čeka suđenje), nefunkcionalni pravosudni sustav, trgovanje ljudima, česta kršenja prava žena i djece, što uključuje rodno uvjetovano nasilje i djecu koja žive u uvjetima kućnog ropstva, te ozbiljne društveno-ekonomske nejednakosti. Nedostatak institucionalnih kapaciteta i resursa i dalje predstavlja dodatnu ozbiljnu prepreku provedbi postojećeg i novog zakonodavstva o ljudskim pravima.

EU je nastavio dijalog s civilnim društvom s ciljem izrade „plana” koji bi za cilj imao veću uključenosti organizacija civilnog društva u aktivnosti EU-a, kao i poboljšanje njihovih kapaciteta za zagovaranje u odnosu s haićanskim vlastima. U 2014. šest novih projekata odabrano je za financiranje u okviru EIDHR-a, a posebna bespovratna sredstva EIDHR-a (male bespovratne potpore) dodijeljene su trima nevladinim organizacijama radi jačanja njihove sigurnosti zbog toga što su primile prijetnje.

Honduras

U ciljeve EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Hondurasom ubrajaju se jačanje vladavine prava i nacionalnog sustava za promicanje ljudskih prava te zaštita boraca za ljudska prava i ugroženih skupina stanovništva. EU je u 2014. s Hondurasom nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima i demokraciji u različitim oblicima, između ostalog u okviru političkog dijaloga za razvoj i suradnju. Stanje u Hondurasu i dalje zabrinjava zbog napada na borce za ljudska prava i ugrožene skupine stanovništva, njihova uznemiravanja i nasilja nad njima.

U okviru redovitog političkog dijaloga između EU-a i Hondurasa redovito se ukazuje na ključne izazove kao što su poštovanje ljudskih prava i vladavine prava, siromaštvo, socijalna nejednakost, visoka stopa ubojstava, korupcija u javnoj upravi i visoka razina nekažnjavanja. Prilikom posjeta predsjednika Juana Orlando Hernándezu Bruxellesu u listopadu EU je naglasio važnost ljudskih prava, sigurnosti i pravosudnih reformi. Vlada je izrazila spremnost na rješavanje tih važnih izazova i na suradnju s međunarodnom zajednicom te pozdravila strategiju EU-a za sigurnost građana, koja je donesena u srpnju 2014.

Nakon općih izbora održanih krajem 2013. misija EU-a za promatranje izbora objavila je svoje završno izvješće u veljači 2014. te u njemu iznijela niz preporuka, među ostalim o izbornoj reformi. Delegacija EU-a tijekom godine pratila je situaciju i u studenome, u kontekstu nacionalne rasprave o izbornoj reformi, izdala priopćenje za tisak u kojem je podsjetila na važnost preporuka misije EU-a za promatranje izbora te na važnost održavanja rasprave o uključivim, participativnim i transparentnim demokratskim procesima.

Među druge značajne promjene valja ubrojiti i to da je vlada podnijela službeni zahtjev da se u zemlji otvori Ured visokog povjerenika za ljudska prava te da je u lipnju izbila kriza mladih migranata, koja je riješena putem inicijativa za koordinaciju donatora (u Hondurasu je u srpnju održana Međunarodna konferencija o migracijama).

Dijalog EU-a s civilnim društvom o ljudskim pravima i demokraciji u 2014 ojačan je uspostavom platforme za dijalog pod nazivom „Grupo ENLACE” i razvojem plana za suradnju s civilnim društvom kako bi se, između ostalog, raspravilo o činjenici da je Honduras odabran za univerzalni periodični pregled u 2015. Kada je riječ o financijskoj suradnji, Honduras ostvaruje korist od EIDHR-u te je u okviru tog instrumenta za objavu pripremljen poziv na podnošenje prijedloga za potporu borcima za ljudska prava i za povećanje društvenog nadzora u području ljudskih prava. Honduras također ostvaruje korist od relevantnih bilateralnih programa poput programa EuroJusticia, projekta potpore ljudskim pravim te akcije civilnog društva za promicanje prava migranata.

Jamajka

U 2014. prioriteti EU-a u području ljudskih prava za Jamajku uključivali su rad na ukidanju smrtne kazne, borbu protiv navodnih povreda dužnosti sigurnosnih snaga, borbu protiv diskriminacije na temelju seksualne orijentacije i poboljšanje postupanja prema LGBTI osobama, poboljšanje uvjeta u pritvoru, osobito za djecu, rehabilitaciju zatvorenika i promicanje prava žena i djece, što uključuje bolji pristup pravosuđu. U Jamajci još uvijek postoji smrtna kazna za ubojstvo, iako je od 1988. na snazi *de facto* moratorij na njezinu primjenu. Jamajka je u studenome glasovala protiv najnovije rezolucije UN-a o moratoriju na primjenu smrtne kazne. Problem policijskih povreda dužnosti i dalje ozbiljno zabrinjava borce za ljudska prava u Jamajci. Usprkos određenim poboljšanjima, primjerice podatka da se broj slučajeva u kojima se policija služila vatrenim oružjem, pri čemu je netko smrtno stradao prepolovio u 2014., zabrinjava činjenica da su takvi događaji i dalje učestali.

EU je o pitanjima ljudskih prava redovito raspravljao s vladom Jamajke, a o ljudskim pravima opširno se raspravljalo i tijekom drugog političkog dijaloga između EU-a i Jamajke na temelju članka 8. Sporazuma iz Cotonoua, koji se održao u studenome. EU je tijekom godine Jamajku poticao da ratificira Rimski statut Međunarodnog kaznenog suda i preostale ključne konvencije o ljudskim pravima te da provede preostale, još neprovedene preporuke iz izvješća iz univerzalnog periodičnog pregleda iz 2010.

Tijekom 2014. EU je ljudska prava promicao kroz niz aktivnosti i partnerstava, među ostalim pružanjem potpore Neovisnoj komisiji za istrage (INDECOM), koja istražuje navodne ispade i zlouporabe koje su počinile službene osobe. Također je podržao ključne nevladine organizacije koje rade s djecom u pritvoru, na rehabilitaciji zatvorenika, s roditeljima, na osposobljavanju u pogledu životnih i društvenih vještina, modernizaciji, pravima LGBTI osoba, osposobljavanju o ljudskim pravima i zagovaranju. EU je pokrenuo program za pravosuđe, sigurnost, odgovornost i transparentnost, a cilj mu je jačanje upravljanja i nadzora u sigurnosnom i pravosudnom sektoru. U partnerstvu s vladom u 2014. pokrenut je 11. Europski razvojni fond za Jamajku, koji uključuje znatna financijska sredstva za poboljšanje pristupa pravosuđu, posebno za žene i djecu.

EU je u partnerskom odnosu sa skupinama za obrazovanje podizao svijest o seksualnim rizicima i promicao sigurnije spolne odnose i promjene ponašanja. EU je u partnerskom odnosu s UNICEF-om također razvio paket instrumenata za prava djece, osmišljen povodom 25. obljetnice Konvencije o pravima djeteta. EU je putem niza aktivnosti održanih u zemlji nastavio podržavati rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena.

Meksiko

U odnosima s Meksikom EU je usmjeren na ključna pitanja u vezi s najozbiljnijim kršenjima ljudskih prava, a to su kaznenopravni sustav, što uključuje nekažnjavanje, mučenje, proizvoljna pritvaranja, vojno pravosuđe, postupovna prava, nezavisnost pravosudnog sustava, rodno uvjetovano nasilje, prijetnje borcima za ljudska prava i novinarima te prava ugroženih skupina stanovništva (osobito pripadnika autohtonih naroda i migranata).

Meksiko se i dalje suočava s velikim problemima u vezi s javnom sigurnosti i izazovima u pogledu poštovanja ljudskih prava te borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije. Nestanak 43 studenata, za koje se pretpostavlja da su ubijeni, do kojeg je u rujnu došlo u gradu Iguali, u saveznoj državi Guerrero, doveo je do masovnih prosvjeda diljem zemlje, koji su ukazali na dalekosežne probleme u pogledu nekažnjavanja i korupcije u Meksiku te koji su zasjenili napore aktualne federalne vlade da se usredotoči na gospodarske reforme. Vlada je reagirala donošenjem paketa inicijativa za reformu policijskih snaga i pokretanje gospodarskog razvoja u meksičkim savezним državama koje su u najnepovoljnijem položaju.

Četvrti dijalog na visokoj razini o ljudskim pravima između EU-a i Meksika održan je u ožujku u Bruxellesu. Dijalog se odvijao pod vodstvom posebnog predstavnika EU-a za ljudska prava i meksičkog zamjenika ministra vanjskih poslova i uključivao je dobro posjećeni seminar za civilno društvo, a preporuke sa seminara nevladine organizacije predstavile su za vrijeme trajanja dijaloga. Obje strane zalažu se za suradnju u borbi protiv terorizma, organiziranog kriminala, nasilja nad ženama i diskriminacije na temelju spola. Delegacija EU-a u Meksiku, zajedno s državama članicama EU-a, tijekom godine izdala je tri lokalne izjave: u veljači izjavu kojom se osuđuje ubojstvo novinara Gregorija Jiménezza u saveznoj državi Veracruz, u lipnju izjavu o ubojstvu novinara Jorgea Torresa Palaciosu u saveznoj državi Guerrero, a u listopadu izjavu o nestanku 43 studenata i izvansudskom smaknuću 22 osobe u Tlatlayi. Nakon „hitne” rasprave u listopadu Europski parlament usvojio je rezoluciju kojom izražava zabrinutost zbog nestanka 43 studenata i poziva na pojačanu potporu EU-a za jačanje državnih institucija i ljudskih prava te borbe protiv organiziranog kriminala.

EU je nastavio voditi dijalog s organizacijama civilnog društva, a u ožujku je održan drugi seminar za organizacije civilnog društva. Delegacija EU-a pojačala je suradnju s nevladinim organizacijama u okviru stalne Radne skupine civilnog društva za ljudska prava koja je u 2014. održala tri redovita sastanka: u veljači, svibnju i studenome. Na temelju lokalnih smjernica u vezi s borcima za ljudska prava Delegacija EU-a i misije država članica nastavile su redovito surađivati s borcima za ljudska prava. Obavili su terenske posjete savezним državama Chiapasu i Chihuahui te održali sastanke s visokim predstavnicima savezne vlade iz ministarstava vanjskih poslova, unutarnjih poslova i ministarstva za migracije.

EU je nastavio pomno pratiti razvoj događaja u slučaju Jyrija Jaakkole, finskog državljanina koji je podupirao lokalne borce za ljudska prava, a koji je 2010. ubijen u Oaxaci. Delegacija EU-a, u uskoj suradnji s veleposlanstvom Finske, u lipnju je u organizaciji sastanaka pomogla zastupnicima Europskog parlamenta koji su bili u posjetu, a u studenome je u organizaciji sastanaka pomogla roditeljima i odvjetnicima stradalog finskog državljanina, s ciljem praćenja istrage o smrti Jaakkole te kako bi se nastavilo s vršenjem pritiska na nadležna tijela s ciljem rješavanja tog predmeta.

U okviru multilateralnih odnosa EU i Meksiko nastavili su konstruktivnu suradnju održavanjem savjetovanja u New Yorku, Ženevi i Mexico Cityju. Na sjednici Vijeća za ljudska prava u ožujku Meksiko je odgovorio na preporuke dane u okviru univerzalnog periodičnog pregleda iz listopada 2013. Meksiko je prihvatio 166 od 176 preporuka te ih je uključio u nacionalni program za ljudska prava. I dalje zabrinjava odbijanje Meksika da iz zakonodavstva u nekoliko saveznih država ukloni odredbe o pritvoru prije podizanja optužnice, poznate kao „arraigo”, iako se učestalost takvih pritvaranja smanjila.

Politički prioriteti išli su ruku pod ruku sa suradnjom EU-a u sklopu dodjele sredstava u okviru bilateralnog Instrumenta za razvojnu suradnju (DCI), EIDHR-a i instrumenta za nedržavne sudionike (NSA). U 2014. pokrenut je program „Drugi laboratorij socijalne kohezije” koji se financira u okviru Instrumenta za razvojnu suradnju (DCI) i čiji je značajan dio posvećen ljudskim pravima i pristupu pravosuđu, s posebnim naglaskom na spolno uvjetovanom nasilju, nezakonitoj uporabi sile, zaštiti boraca za ljudska prava i novinara te prava autohtonog stanovništva, kao i na pružanju podrške procesu reforme kaznenog pravosuđa.

U okviru EIDHR-a podupire se projekti koji su, između ostalog, usmjereni na jačanje rada boraca za ljudska prava pružanjem zaštite, dokumentiranjem i zagovaranjem u slučaju napada i prijetnji. U okviru instrumenta za nedržavne sudionike (NSA) u lipnju je pokrenut lokalni poziv na podnošenje prijedloga koji za cilj imaju podupiranje nevladinih organizacija, jačanje kapaciteta i uloge civilnog društva kao sudionika u aktivnostima zagovaranja, dijalogu, praćenju i ocjenjivanju javnih politika i prakse u vezi s nacionalnim strategijama te kako bi se nedržavnim sudionicima olakšalo sudjelovanje u provedbi i praćenju javnih politika i praksi u području javne sigurnosti i provedbe zakonodavstva.

Nikaragva

Ciljevi EU-a u području ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Nikaragvom jesu ojačati nacionalni okvir za borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja, poticati civilno društvo koje će biti slobodno i aktivno u promicanju i zaštiti ljudskih prava i koje će moći sudjelovati u raspravama o politikama nacionalnog razvojnog plana, poticanje napora na jačanju vladavine prava (transparentnosti, učinkovitosti, odgovornosti), promicanje društvenih, obrazovnih i zdravstvenih prava najugroženijih skupina stanovništva putem razvojne suradnje te podupiranje inicijativa za jačanje kapaciteta i podizanje svijesti među mladima.

Rad u tim područjima nastavljen je u 2014. Poseban naglasak stavljen je na univerzalni periodični pregled za Nikaragvu i na jačanje dijaloga s civilnim društvom. EU je ponovno istaknuo važnost ključnih pitanja kao što su transparentnost, jačanje dobrog upravljanja, promicanje diobe vlasti i izborna pitanja. EU je istovremeno proučio nedavno odobrenu reformu vojnog zakona i novog zakona o nacionalnoj policiji, kao i mogući utjecaj strateških projekata u području infrastrukture na društvena prava i prava povezana s okolišem. EU je također pomno pratio događaje koji utječu na sigurnost građana u sjevernom dijelu zemlje, naglašavajući potrebu za provođenjem transparentnih istraga i nepristranih sudskih postupaka. Naposljetku, posebna pozornost posvećena je praćenju stanja prava autohtonih naroda, poštovanja prava zatvorenika protiv kojih se vodi sudski postupak ili koji su već osuđeni, kao i uvjeta u nacionalnom zatvorskom sustavu.

U pogledu financijske suradnje EU je ljudska prava nastavio podržavati u okviru tematskih proračunskih linija za nedržavne sudionike i lokalne vlasti te EIDHR-a. U 2014. odobrena su dva nova projekta, koji su, između ostalog, usmjereni na borbu protiv rodno uvjetovanog nasilja i obrazovanje o rodnim pitanjima. Ostali aktualni projekti financirani u okviru EIDHR-a, ukupno njih 16, bavili su se sljedećim pitanjima: građanskim sudjelovanjem, restorativnim pravosuđem za maloljetnike, promicanjem ljudskih prava, s naglaskom na karipskom obalnom području, te pravima žena i LGBTI osoba. U 2014. u okviru tematskih proračunskih linija za nedržavne sudionike i lokalne vlasti provodilo se 50 projekata, a većina ih je bila povezana s gospodarskim i socijalnim pravima.

Tijekom godine EU je s nacionalnom policijom aktivno radio na koordinaciji donatora za sigurnost i vladavinu prava u okviru nacionalnog mehanizma za koordinaciju suradnje, a pitanja ljudskih prava prema potrebi je rješavao u okviru drugih foruma za tehničku koordinaciju donatora.

Panama

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Panamom uključuju podupiranje prava autohtonog stanovništva, poboljšanje uvjeta u pritvoru, rad s civilnim društvom, promicanje međunarodnih mehanizama za ljudska prava i jačanje koordinacije na razini EU-a. Među aktivnostima provedenima u 2014. treba spomenuti sastanak diplomata EU-a s upraviteljem zatvorskog sustava na kojem su izrazili svoju zabrinutost zbog uvjeta u zatvorima, a posebno zbog nedostatka higijene i vode, loše kvalitete hrane i nedostatka medicinske skrbi, a održani su i drugi sastanci s organizacijama civilnog društva i borcima za ljudska prava.

Kada je riječ o financijskoj suradnji, neki od tih problema rješavaju se dvama bilateralnim programima koje financira EU. Program pod nazivom „Potpora za socijalnu koheziju”, koji provodi Ministarstvo socijalnog razvoja, uključuje aktivnosti u korist autohtonih naroda i autohtonih organizacija, primjerice tehničko jačanje skupine AMUNIKA, udruženja općina s područja Ngöbe-Buglé. Neizravni cilj programa obrana je gospodarskih i socijalnih prava te zajednice u najsiromašnijim regijama zemlje putem decentralizacije i financiranja lokalnih projekata. EU je 2014. pokrenuo novi bilateralni program za sigurnosnu suradnju u Panami (SECOPA) s ciljem poboljšanja suživota i sigurnosti građana putem reforme panamskog sigurnosnog sektora koja će se temeljiti na sveobuhvatnom, uravnoteženom pristupu utemeljenom na ljudskim pravima. Njime će se pripomoći jačanju državnog odvjetništva, reformi zatvorskog sustava uz poštovanje ljudskih prava i međunarodnih standarda te podržati rehabilitacija i društvena reintegracija mladih prijestupnika. EU je tijekom godine aktivno radio na koordinaciji donatora za sigurnost i vladavinu prava u okviru programa SECOPA, ali i u okviru drugih foruma.

Organizacije civilnog društva i nevladine organizacije u Panami mogu ostvarivati korist od financijskih potpora u okviru EIDHR-a, no u 2014. nije proveden nijedan projekt. Započeo je rad na novom pozivu na podnošenje prijedloga koji će biti objavljen u 2015. s ciljem financiranja novih projekata u zemlji.

Paragvaj

Prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Paragvajem uključuju poboljšanje funkcioniranja pravosudnog i zatvorskog sustava; institucionalizaciju ljudskih prava; zaštitu prava djece, žena, LGBTI osoba i autohtonih naroda; borbu protiv trgovanja ljudima i poštovanje prava povezanih s okolišem. EU se tim pitanjima nastavio baviti u na različite načine, između ostalog u sklopu sastanka Zajedničkog odbora za suradnju EU-a i Paragvaja koji se održao u studenome te praćenjem provedbe konvencija o ljudskim pravima u kontekstu općeg sustava povlastica (OSP+).

S obzirom na financijsku suradnju, u okviru EIDHR-a pružena je potpora pripadnicama autohtonih naroda, borbi protiv trgovine ljudima te izradi i distribuciji godišnjeg izvješća o ljudskim pravima koje su sastavile organizacije civilnog društva. Nakon što je prošle godine proveden poziv na podnošenje prijedloga u okviru EIDHR-a, u pripremi su bili dodatni projekti s ciljem podupiranja prava žena i prava autohtonih naroda u paragvajskoj pokrajini Chaco te s ciljem jačanja uloge civilnog društva u praćenju izbornog sustava. Osim toga, među prioritetnim sektorima za bilateralnu razvojnu pomoć EU-a Paragvaju u razdoblju od 2014. do 2020. također se nalaze demokracija, sudjelovanje i jačanje institucija.

Peru

Prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Peruom uključuju praćenje nacionalnog plana za ljudska prava iz srpnja 2014., prava pripadnika autohtonih naroda i provedbu zakona o prethodnom savjetovanju, preporuke Komisije za istinu i pomirenje, gospodarska i socijalna prava, slobodu okupljanja, borbe za ljudska prava, prava žena, trgovanje ljudima i dječji rad.

Dijalog o ljudskim pravima s Peruom pojačan je u 2014., a prvi formalni tehnički dijalog o ljudskim pravima održan je u srpnju te su njime nadopunjene rasprave u okviru godišnjeg dijaloga na visokoj razini. Pitanja o kojima se raspravljalo uključivala su poboljšanja demokratskog sustava, radnička prava i promicanje korporativne društvene odgovornosti, borbu protiv korupcije, politike za pomirenje i odštete žrtvama te socijalnu uključenost. Radit će se na tome da dijalog dobije institucionalni oblik s formalnim opisom nadležnosti.

Voditelji misija EU-a i povjerenik za razvoj Piebalgs u lipnju i srpnju posjetili su pokrajinu Ayacucho, koja je najviše pogođena nasiljem skupine *Sendero Luminoso*. Njihov posjet dao je politički zamah dugotrajnoj raspravi o provedbi preporuka Komisije za istinu i pomirenje. EU i Njemačka pokrovitelji su muzeja *Lugar de Memoria* u Limi, u kojem se odaje počast žrtvama i čuva sjećanje na njih.

Delegacija EU-a održavala je bliske kontakte s organizacijama civilnog društva, Uredom pučkog pravobranitelja i vladinim tijelima te je s njima raspravljala o stanju ljudskih prava, borcima za ljudska prava i autohtonim narodima. Izrazila je zabrinutost zbog toga što su u rujnu ubijena četvorica autohtonih vođa, koje su navodno ubile osobe koje su se bavile ilegalnim krčenjem šume, te je ujedno ukazala na šira pitanja stjecanja vlasništva nad zemljištem, rudarstva i koncesija na šume, kao i trgovanja ljudima i korupcije. Sredstvima EU-a za projekte u području ljudska prava u Peruu tijekom godine pružena je potpora projektima kojima je cilj poboljšati pristup pravosuđu za ugrožene skupine stanovništva, transformirati društvene sukobe demokratskim sredstvima, smanjiti nasilje i diskriminaciju na temelju seksualne orijentacije i rase te povećati političko sudjelovanje žena.

Peru je i dalje bio pouzdan partner na međunarodnim forumima, a glasovanjem u okviru Opće skupštine UN-a i Vijeća za ljudska prava (Peru je bio zemlja članica u 2014.) izražavao je stajališta slična onima EU-a. Peru je bio jedna od zemalja koje su promicale prvu Svjetsku konferenciju o autohtonim narodima te je kao domaćin 20. Konferencije UN-a o klimatskim promjenama autohtonim zajednicama osigurao vidljivost kao punopravnim sudionicama tog sporazuma.

Sveti Kristofor i Nevis

Prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa sa Svetim Kristoforom i Nevisom uključuju osiguranje zaštite prava u pogledu nacionalne sigurnosti i sigurnosti građana, kaznena djela povezana s drogom, borbu protiv nasilja u društvu i primjene tjelesnog kažnjavanja i smrtne kazne. Ozbiljni problemi i dalje su prenapučenost i nehumani uvjeti u zatvorskim ustanovama. EU podupire političku i institucionalnu reformu u području sigurnosti, zaštite i socijalne zaštite. Dijalog o politikama o ljudskim pravima odvija se u tom kontekstu.

Smrtna kazna posljednji je put primijenjena u 2008., a u zemlji nije na snazi moratorij na smrtnu kaznu. Prema podacima Svjetske koalicije protiv smrtne kazne u toj je zemlji na smrt osuđeno sedam osoba. Vlada smatra da bi, s obzirom na društveni kontekst u zemlji i povećanu stopu razine kriminaliteta, stanovništvu bilo vrlo teško objasniti odluku da se sudove liši te opcije kažnjavanja. Spolni odnosi između suglasnih odraslih osoba istog spola u Svetom Kristoforu i Nevisu i dalje su nezakoniti.

Sveta Lucija

EU je sa Svetom Lucijom u različitim oblicima nastavio raspravljati o ljudskim pravima i demokraciji, a teme o kojima se razgovaralo uključivale su smrtnu kaznu, nasilje u obitelji, prava LGBTI osoba, zlostavljanje djece, policijsku brutalnost i nasilje bandi. U okviru političkog dijaloga EU je sustavno ponavljao pozive na ukidanje smrtne kazne, povećanje odgovornosti policije, donošenje zakonodavstva za zaštitu osoba od diskriminacije na temelju njihove seksualne orijentacije, rodnog identiteta ili sporazumnih istospolnih odnosa. U zemlji još postoji smrtna kazna za ubojstvo i izdaju, ali je od 2002. ukinuto obvezno izricanje smrtne kazne.

Premda je vlada poduzela određene korake za kazneni progon službenika koji počine zloporabe, postupak istraga protiv policijskih službenika dugotrajan je, zahtjevan i često ne dovodi do rezultata. U rijetkim predmetima u kojima dođe do pokretanja sudskog postupka, oni često završe oslobađajućim presudama, što daje dojam *de facto* nekažnjavanja. Određeni napredak postignut je u istragama koje su u tijeku u vezi s 12 slučajeva policijskih napada vatrenim oružjem 2011. u kojem je bilo smrtno stradalih, a izvješća se očekuju krajem 2014.

Spolni odnosi suglasnih odraslih osoba istog spola i dalje su nezakoniti. Iako se to zakonodavstvo rijetko primjenjuje, društvena diskriminacija LGBTI osoba i dalje je raširena. Nevladina organizacija „United and Strong”, jedina LGBT organizacija u Svetoj Luciji, održala je važnu radionicu za medijske djelatnike kao dio regionalnog projekta koji financiraju EU i Međunarodna komisija za gej i lezbijska prava.

Odbor Ujedinjenih naroda za prava djeteta u lipnju je razmatrao kombinirani drugi, treći i četvrti univerzalni periodični pregled za Svetu Luciju. Pozdravio je donošenje nekoliko zakonodavnih mjera, uključujući zakon protiv bandi iz 2014. Također je primio na znanje da je u 2014. ratificiran Fakultativni protokol uz Konvenciju o pravima djeteta o uključivanju djece u oružane sukobe, čime se nastavio pozitivan trend pristupanja važnim protokolima i konvencijama o ljudskim pravima ili njihove ratifikacije. Odbor je Svetu Luciju ipak pozvao da riješi pitanja koja se odnose na tjelesno kažnjavanje, roditeljski nadzor i odgovornost roditelja, djecu koja nisu u obiteljskom okruženju, zlostavljanje i zanemarivanje, zdravlje adolescenata, gospodarsko iskorištavanje djece, što uključuje dječji rad, seksualno iskorištavanje i zlostavljanje te maloljetničko pravosuđe. Odbor je bio zabrinut zbog toga što se tjelesno kažnjavanje još uvijek smatra zakonitim načinom discipliniranja djece te zbog velikog broja slučajeva incesta i seksualnog zlostavljanja dječaka i djevojčica.

Sveti Vincent i Grenadini

Prioritetna područja za EU u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa sa Svetim Vincentom i Grenadinima uključuju nasilje u obitelji, seksualno nasilje nad ženama i djevojčicama te povremenu pretjeranu uporabu sile od strane policijskih snaga. Ostala problematična pitanja ljudskih prava uključuju nedostatak transparentnosti vlade, trgovanje ljudima i zlostavljanje djece. Zemlja je izložena transnacionalnoj trgovini drogom i lokalnom uzgoju nezakonitih droga, što ima štetan utjecaj na društvenu strukturu zemlje. Spolni odnosi suglasnih odraslih osoba istog spola i dalje su nezakoniti, a društvena diskriminacija LGBTI osoba i dalje je raširena.

U zemlji i dalje postoji smrtna kazna za ubojstvo i izdaju, ali smatra se da je riječ o zemlji koja je *de facto* ukinula smrtnu kaznu. Sudske odluke tijekom godina dovele su do toga da u Svetom Vincentu i Grenadinima vrlo teško dolazi do pogubljenja. Međutim, nakon vala ubojstava u studenome, neke osobe iz državnog vrha dale su naslutiti da će vlada možda morati ponovno razmisliti o smrtnoj kazni jer bi to moglo pridonijeti borbi protiv visoke stope ubojstava.

Uz partnerstvo i dijalog o pitanjima u vezi s ljudskim pravima između tijela EU-a i Svetog Vincenta i Grenadina održao se i panel nedržavnih sudionika koji je lokalnim organizacijama civilnog društva koje se bave promicanjem prava na sudjelovanje u javnom životu pružio potporu u pogledu podizanja svijesti o rodnim pitanjima. Pitanjima nasilja u obitelji i promicanja rodne ravnopravnosti podrška je pružena putem fondova za socijalna ulaganja i dodjelom proračunske potpore u okviru 10. ERF-a (Europskog razvojnog fonda).

Surinam

Prioriteti EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa sa Surinamom uključuju rješavanje relevantnih zakonodavnih izazova, poboljšanje uvjeta u zatvorima i pritvornim centrima te skraćivanje dugotrajnog istražnog pritvora, borbu protiv nasilja u obitelji nad ženama i seksualnog nasilja, napore u borbi protiv trgovanja ljudima, što uključuje trgovanje ženama i djecom u svrhu seksualnog iskorištavanja, te promicanje prava LGBTI osoba. Razlozi za zabrinutost bili su i široko rasprostranjena korupcija vlade, slučajevi zastrašivanja novinara, diskriminacija žena, pitanja pripadnika skupine Maroon (potomci odbjeglih robova), američkih Indijanaca i pripadnika drugih manjinskih zajednica te dječji rad u neformalnom sektoru. Parlament je odobrio nacrt zakonodavstva za ukidanje smrtno kazne za koji se sada čeka potpis predsjednika.

U planu za glavna područja suradnje s organizacijama civilnog društva u Surinamu za razdoblje od 2014. do 2017., koji je dovršen u lipnju, nakon savjetovanja s civilnim društvom u Surinamu, nasilje u obitelji, trgovanje ljudima i ukidanje smrtne kazne utvrđeni su kao područja u kojima bi suradnja između EU-a i civilnog društva mogla imati pozitivan učinak. U svibnju je pokrenut poziv na podnošenje prijedloga radi podupiranja sudionika civilnog društva koji u Surinamu rade na ljudskim pravima (političkim, građanskim, gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima) i demokratizaciji. Započeo je rad na pripremi projekta za jačanje nadzornih kapaciteta organizacija civilnog društva koje rade na promicanju ljudskih prava i demokracije.

Trinidad i Tobago

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Trinidadom i Tobagom uključuju postizanje ukidanja smrtne kazne, promicanje i zaštitu prava djece, borbu protiv diskriminacije LGBTI osoba, poboljšanje uvjeta u zatvorima te poštovanje prava zatvorenika. EU je s Trinidadom i Tobagom nastavio sudjelovati u raspravama o ljudskim pravima u različitim oblicima, između ostalog u okviru političkog dijaloga i sudjelovanjem u forumima civilnog društva.

U okviru redovitog političkog dijaloga s vladom Trinidada i Tobaga EU je ponovno pozvao da se nastavi poštovati postojeći moratorij na pogubljenja i da se naposljetku ukine smrtna kazna te pozivao na donošenje zakonodavnih izmjena kojima bi diskriminacija LGBTI osoba postala nezakonita, kao i na učinkovitu i pravodobnu provedbu Konvencije o pravima djeteta, a posebno je pozvao na pristupanje njezinim fakultativnim protokolima.

EU je izdao izjave povodom Međunarodnog dana borbe protiv homofobije, Svjetskog dana borbe protiv smrtne kazne i Međunarodnog dana djeteta. EU je istaknuo da postojeće zakonodavstvo u toj zemlji u pogledu jednakih mogućnosti, useljenika i seksualnih kaznenih djela sadrži odredbe kojima se diskriminiraju LGBTI osobe. EU je naglasio da je smrtna kazna nehumana i da se njome krši temeljno univerzalno pravo na život. Na Međunarodni dan djeteta EU je pozvao na brzu provedbu Konvencije o pravima djeteta i na brzo pristupanje fakultativnim protokolima o sudjelovanju djece u oružanim sukobima te o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji.

EU je tijekom godine nastavio dijalog s organizacijama civilnog društva, što je uključivalo održavanje mjesečnih sastanaka s organizacijama LGBTI osoba. S obzirom na financijsku suradnju, Trinidad i Tobago po prvi je put ostvario korist od EIDHR-a, a u prosincu je objavljen poziv na podnošenje prijedloga. Poštovanje temeljnih ljudskih prava i sloboda u Trinidadu i Tobagu nastoji se poticati podupiranjem aktivnosti kojima je cilj ukidanje smrtne kazne, promicanje rodne ravnopravnosti i zaštita prava LGBTI osoba.

Urugvaj

Ciljevi EU-a u pogledu ljudskih prava i demokracije u okviru odnosa s Urugvajem uključuju podupiranje reforme i modernizacije kaznenog pravosuđa i zatvorskog sustava, jačanje poštovanja prava žena i djece, jačanje politika za borbu protiv diskriminacije i promicanje građanske sigurnosti i ljudskih prava.

U okviru redovitog političkog dijaloga EU-a s urugvajskim vlastima na sastanku Zajedničkog odbora u lipnju obje su strane potvrdile svoju predanost univerzalnom sustavu zaštite ljudskih prava i izrazile zadovoljstvo univerzalnim periodičnim pregledom. Razmijenile su mišljenja o reformi međuameričkog sustava ljudskih prava, a Urugvaj je predan njegovu jačanju. EU i Urugvaj nastavili su uspješnu suradnju u međunarodnim forumima o ljudskim pravima, što je uključivalo suradnju u pogledu rezolucija o pravima djeteta i smrtne kazne tijekom 69. zasjedanja Opće skupštine UN-a.

Neometani i mirno provedeni izbori u listopadu i studenome iznova su potvrdili da Urugvaj može poslužiti kao svijetli primjer demokratskog opredjeljenja. Drugi značajni događaji koji su se odvijali tijekom godine uključuju održavanje ustavnog referenduma u listopadu o prijedlogu da se dob za kaznenu odgovornost s 18 smanji na 16 godina, što je na referendumu odbijeno, te dolazak pet sirijskih obitelji iz izbjegličkog kampa u Libanonu u Urugvaj u listopadu. Druga skupina izbjeglica trebala bi doći u 2015., čime će se broj sirijskih izbjeglica koje je Urugvaj prihvatio za potpuno ponovno naseljavanje popeti na 120. U prosincu su iz pritvornog centra Guantánamo Bay stigla šestorica zatvorenika (četvorica Sirijaca, jedan Tunižanin i jedan Palestinac) koji će se u Urugvaj preseliti kao izbjeglice. Predsjednik Mujica pristao je na to preseljenje, ali je odbacio zahtjev SAD-a da doseljenici u Urugvaju moraju ostati najmanje dvije godine prije nego što im bude dopušteno putovati u inozemstvo.

Urugvaj je u siječnju prošao drugi univerzalni periodični pregled, uz vrlo konstruktivnu suradnju i prepoznavanje preostalih izazova. Urugvaj je odmah prihvatio sve osim jedne od 188 dobivenih preporuka. Jedina iznimka bila je preporuka koja se temelji na takozvanim „tradicionalnim vrijednostima” koje su u suprotnosti s načelom nediskriminacije (Bangladeš je njome pozvao na zaštitu obitelji definirane na temelju odnosa između muškarca i žene). Delegacija EU-a u srpnju je održala godišnji sastanak civilnog društva s nevladinim organizacijama koje primaju financijska sredstva EU-a. Radna skupina za ljudska prava s državama članicama EU-a osnovana je kako bi se pratila pitanja ljudskih prava u Urugvaju, što uključuje provedbu preporuka proizišlih iz univerzalnog periodičnog pregleda.

Urugvaj ostvaruje korist od EIDHR-a, a u 2014. provodili su se projekti u području sigurnosti građana, prava žena i djece, nasilja nad ženama, seksualnog zlostavljanja i socijalne kohezije. Nadalje, EU je financijsku potporu nastavio pružati u okviru bilateralnog programa pod nazivom „Podrška reformi urugvajskog kaznenog pravosuđa i zatvorskog sustava s ciljem poboljšanja kvalitete života te socijalne i radne reintegracije zatvorenika”.

Venezuela

EU ne održava formalni politički dijalog s venezuelskom vladom, ali su *ad hoc* rasprave o ljudskim pravima održane na sastancima Delegacije EU-a, veleposlanstava država članica EU-a i venezuelanskih vlasti. Godišnju razmjenu mišljenja između EU-a i venezuelanskih boraca za ljudska prava EU je u lipnju organizirao u Caracasu.

Nakon osporavanih predsjedničkih izbora 2013. u veljači su izbili ulični prosvjedi. Tijekom nekoliko mjeseci dolazilo je do sukoba između prosvjednika i snaga sigurnosti. Poginule su 43 osobe, njih 1095 je ranjeno, a 3337 uhićeno, među kojima su se nalazili studenti i oporbni čelnici, a posebno Leopoldo López iz stranke Voluntad Popular i Daniel Ceballos, gradonačelnik općine San Cristóbal. Njih su dvojica među osobama koje se nalaze u pritvoru i čekaju suđenje zbog navodne uključenosti u prosvjede. U studenome se u zatvoru i dalje nalazilo 69 osoba koje se suočavaju s različitim optužbama povezanim s uličnim prosvjedima.

Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije i Ured visokog povjerenika UN-a za ljudska prava u veljači su zajednički pozvali venezuelanske vlasti da osiguraju da se optužbe protiv pritvorenika istraže na nepristran način te da donesu odluku o tome je li njihovo pritvaranje zakonito ili da nalože njihovo puštanje na slobodu. U narednim izjavama (u ožujku i travnju) Visoka predstavnica / potpredsjednica Komisije izrazila je zabrinutost zbog pritvaranja političara i studenata. U njima je potvrdila važnost poštovanja ljudskih prava i slobode izražavanja u svim okolnostima te pozvala na ulaganje regionalnih napora kako bi se olakšao dijalog između svih strana.

Europski parlament u veljači je donio rezoluciju u kojoj izražava duboku zabrinutost zbog uhićenja studenata i oporbenih vođa te poziva na njihovo hitno puštanje na slobodu. EU je tijekom godine pozorno pratio sudske predmete u vezi s oporbenim vođama i studentima, a diplomatski predstavnici EU-a nastavili su pratiti sudske rasprave u predmetu protiv Leopolda Lópeza, kao i predmet koji je u tijeku protiv sutkinje Marije Lourdes Afiuni.

U pogledu praktične potpore Delegacija EU-a i države članice EU-a financirale su niz projekata s venezuelskom vladom i nevladinim organizacijama s ciljem jačanja ljudskih prava i demokracije. U 2014. to je uključivalo podupiranje programa osposobljavanja sigurnosnih snaga, pružanje tehničke podrške Nacionalnoj skupštini, promicanje demokratskog dijaloga, podupiranje demokratskog sudjelovanja autohtonih zajednica i davanje potpore za pružanje pravne pomoći izbjeglicama.